

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน 2562

สถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น
ที่เสริมสร้างพลังปัญญาของแผ่นดิน

KRU

ISSN 2286-7589

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

วารสารระดับชาติในฐานข้อมูลดัชนีวารสารไทย (TCI) กลุ่มที่ 2 ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์

คณะผู้จัดทำวารสาร

ที่ปรึกษา

ดร.ณรงค์เดช รัตนานนท์เสถียร   อธิการบดีมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

บรรณาธิการ

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.นิพนธ์ สุขปรดี   มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

กองบรรณาธิการ

ศาสตราจารย์ ดร.สุทัศน์   ยกส้าน   มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ศาสตราจารย์ ดร.สมบัติ   กาญจนกิจ   จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ศาสตราจารย์ ดร.อภิชัย   พันธเสน   มหาวิทยาลัยรังสิต
ศาสตราจารย์ ชวน   เพชรแก้ว   มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี
ศาสตราจารย์ ดร.เฉลียว   บุรีภักดี   มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
รองศาสตราจารย์ ดร.วาณี   ชัยวัฒน์สิน   มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

คณะกรรมการบริหารวารสาร

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พจนีย์   สุขขาวนา
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์   จรัสโรจนกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์   รวมชมรัตน์
ผู้ช่วยศาสตราจารย์มานพ   ประธรรมสาร
นายสุทัศน์   กำมณี
นายสมโภชน์   สุขขาวนา

ฝ่ายจัดการ

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ขวัญนรี   กล้าปราบโจร
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.สุรพงษ์   จรัสโรจนกุล
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ณัฐรัตน์   ไคนุ่นภา
นายสมโภชน์   สุขขาวนา
นางสาวลำอังก์   ชูศรี
นายเรวัตตะ   กิจจานุรักษ์
นางปัทมา   ชัคตตริย
นางวันวิสา   ไบบัว
นางสาวปัทมา   บุญอินทร์
นางสาวสุนันทา   แก้วสอาด

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 70 หมู่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี รหัสไปรษณีย์ 71190
โทรศัพท์ 0-3453-4059-60 ต่อ 211,213

บทบรรณาธิการแถลง

วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จัดอยู่ในฐานอ้างอิงดัชนีวารสารไทย สาขามนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์ กลุ่มที่ 2 (พ.ศ. 2558-2562) วารสารฉบับนี้เป็นปีที่ 8 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2562) ภายในเล่มมีบทความสาระน่ารู้เชิงนโยบายและเชิงกฎหมาย ประกอบด้วย นโยบายเกี่ยวกับการเรียนการสอน การลดเวลาเรียนเพิ่มเวลารู้ ผลการศึกษาวิจัย สภาพปัญหาที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม บทความวิจัยเกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยในการบริการประชาชน และการผลิตงานชุมชน นอกจากนี้ยังมีบทความที่เกี่ยวข้องกับด้านกฎหมาย เรื่อง ความรับผิดชอบละเมิดเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดจากอากาศยาน

กองบรรณาธิการ ขอขอบคุณผู้เขียนบทความทุกท่านที่ส่งบทความมาให้พิจารณาตีพิมพ์และขอบคุณผู้ทรงคุณวุฒิในการพิจารณาบทความทุกท่านที่ให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงบทความให้ถูกต้องและมีคุณภาพ จนสามารถได้รับรองคุณภาพ ตลอดจนคณะผู้บริหารของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีให้การสนับสนุนในการจัดทำวารสาร และคณะผู้จัดทำวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ศาสตราจารย์เกียรติคุณ ดร.นิพนธ์ ศุขปรีดี

บรรณาธิการ

Journal of Kanchanaburi
Rajabhat University

สารบัญ

บทความวิชาการ

- กลุ่มไอดอล MUM48 กับการขับเคลื่อนความเสมอภาคทางเพศในประเทศไทย
ประกายกาวิล ศรีจินดา สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ และพิมพ์ลภภัทร ชัยชนะ 5
- การพัฒนาทักษะการใช้สมาร์ทโฟนเพื่อการผลิตงานข่าวของนักสื่อสารชุมชน
กรกฎ จำเนียร 16

บทความวิจัย

- สภาพและปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 25
- อุทัย คงแจ่ม และเพียวว์ เนตรประชา
- การบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชน
ของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 40
- วิจิตรา ประสพโกศากร และวิรัช วิรัชนิภาวรรณ
- ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับประชาชน โดยสถาบันเศรษฐกิจ
พอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ 52
- สายฝน เสกขุนทด
- สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี
ราชมงคล 67
- กิตติศักดิ์ พวงช่อ
- การวิเคราะห์อุดมการณ์ในแบบเรียนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนไทย: กรณีศึกษาแบบเรียน
Direct Method Reader for Thai Students 77
- มีงขวัญ ว่องสันตติวานิช เสน่ห์ ทองรินทร์ และทอม ฮอย
- พฤติกรรมการเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี 91
- ชุลีวรรณ ปราณีธรรม ณิชชา จารุสิริชัย และเอกราช เหมาะประมาณ
- ปัจจัยการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัด
กาญจนบุรี 107
- พงศ์ศิริภาพ ทองศิริวิสุรเกตุ

<p>ความรับผิดชอบทางละเมิดเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดจากอากาศยาน</p> <p>จุฑามาศ นันทโพธิเดช เกียรติศักดิ์ โชติจรุงเกียรติ จีระศักดิ์ ดิษฐพลพันธ์ ธิติ เตชะไพโรจน์</p> <p>พลอยไพลิน ต่อสหัสกุลเจริญ และเนติวรรณ ดวงศรี</p>	120
<p>เปรียบเทียบความคาดหวังและคุณภาพบัณฑิตตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต</p> <p>วิสุทธิ์ โนจิตต์ พิมใจ ทวีพัทธ์ สิริภพ โตเสมอ พิมพรรณ รัตนโกมล ฐิติมา คาระบุตร</p> <p>และจันทิมา นวมะวัฒน์</p>	132
<p>การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียน</p> <p>ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี</p> <p>ศราวุธ ศรียา</p>	146
<p>การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี</p> <p>ศศิวิมล ช่วยดำรง</p>	157

กลุ่มไอดอล MUM48 กับการขับเคลื่อนความเสมอภาคทางเพศในประเทศอินเดีย

MUM48 girl group and their feminism movement in India

ประกายกาวิล ศรีจินดา¹⁾, สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ²⁾, พิมพ์ลภัทร ชัยชนะ³⁾

¹⁾อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรดุษฎีบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,

²⁾อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา,

³⁾นักศึกษาระดับปริญญาตรี นิเทศศาสตรบัณฑิต คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา

Prakaikavin Srijinda¹⁾, Surasit Vittayarath²⁾, Pimlapat Chaichana³⁾

¹⁾ Lecturer, School of Communication Arts, Suan Sunandha Rajabhat University.

²⁾ Lecturer, School of Communication Arts, Suan Sunandha Rajabhat University.

³⁾ Bachelor Degree Student, School of Communication Arts, Suan Sunandha Rajabhat University.

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์บทบาทของกลุ่ม MUM48 นักร้องไอดอลหญิงสัญชาติอินเดียว่าจะมีผลต่อการขับเคลื่อนความเสมอภาคทางเพศในประเทศอินเดียในมิติต่าง ๆ โดยใช้การวิเคราะห์ด้วยบท โดยมุ่งนำเสนอออกเป็น 4 มิติ คือ ความท้าทายของสิทธิสตรี ความแตกต่างทางวัฒนธรรม วรรณะและการยอมรับในสังคม และการอยู่รอดของกลุ่มไอดอลหญิงในอินเดีย โดยพบว่าเป็นความท้าทายในการที่กลุ่มไอดอล MUM48 จะสามารถแก้ปัญหาในความแตกต่างของวัฒนธรรม หรือประยุกต์ปรับเปลี่ยนรูปแบบของวงไปตามความเหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศอินเดีย และค่อยๆ สอดแทรกแนวคิดใหม่ในเรื่องของสิทธิสตรี เพื่อเป็นอีกแรงผลักดันในการสร้างสังคมใหม่ให้แก่ประเทศอินเดีย สังคมที่เท่าเทียม สังคมที่ความเหลื่อมล้ำทางเพศลดน้อยลง และเป็นส่วนสำคัญในการสามารถขับเคลื่อนความเสมอภาคทางเพศในประเทศอินเดียต่อไป

คำสำคัญ : กลุ่มไอดอล การขับเคลื่อนความเสมอภาคทางเพศ สิทธิสตรี ประเทศอินเดีย

ABSTRACT

This article aims to analyse the role of MUM48, a group of Indian female idol singers. This will affect the various dimensions of the drive for gender equality in India in, conducted in a textual analysis. The focus is on four dimensions : The challenges of women's rights, cultural differences, caste and social acceptance and the possibility that female idols could be existent in India. This study found that MUM48 would be able to solve the problem regarding cultural difference by adapting their performance to be suitable to Indian culture and tradition, and whenever they were acceptable, they would add their feminist perspective into their show. This

would help construct gender equality in India, which would lead to a positive future for Indian culture.

Keywords: girl group, women role, feminism movement, India

บทนำ

บทเพลง “คุกกี้เสี่ยงทาย” ที่ได้รับความนิยมอย่างสูงในรอบปีที่ผ่านมา เป็นจุดเริ่มต้นที่ทำให้คนไทยจำนวนมากรู้จักกับศิลปินกลุ่มหนึ่งที่กำลังได้รับความนิยมสูงอย่างสูง คือ “กลุ่ม BNK48” ซึ่งถือเป็นกลุ่มศิลปินไอดอลหญิงของไทย ที่เป็นเครือข่ายของกลุ่มไอดอล 48Group จากประเทศญี่ปุ่น โดยมีสมาชิกเป็นผู้หญิงทั้งหมด จำนวน 48 คน ภายใต้แนวคิดร่วมกันคือ “ไอดอลที่สามารถพบได้”

จุดเริ่มต้นของ 48Group เกิดขึ้นจากการถือกำเนิดของ “กลุ่ม AKB48” ศิลปินไอดอลหญิง

ของประเทศญี่ปุ่น จนเกิดกระแสความนิยม และขยายเครือข่ายความนิยมของวงไอดอลหญิงออกไปยังหลายประเทศทั่วเอเชีย เช่น ญี่ปุ่น, จีน, อินโดนีเซีย, ไต้หวัน, ฟิลิปปินส์, อินเดีย แม้กระทั่งในประเทศไทย จึงทำให้ 48Group กลายเป็นกลุ่มไอดอลที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย และสามารถทำรายได้สูงที่สุดในประเทศญี่ปุ่น โดยทำยอดขายแผ่นซิงเกิ้ลไปกว่า 50 ล้านชุดและยอดขายอัลบั้มกว่า 6 ล้านชุด (Kacharaj Wareesoonthorn. (ออนไลน์), 2561)

ภาพที่ 1 แสดงกลุ่ม AKB48 จุดกำเนิดของ 48Group ต้นกำเนิดของกลุ่มไอดอลหญิงในแถบเอเชีย

ที่มา : <http://www.gypzyworld.com>

จากแนวคิดของการก่อตั้ง 48Group กลไกของการขับเคลื่อนกิจกรรมต่างๆ ภายในวงนั้นเป็นเรื่องของการสร้างความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มไอดอล

กับแฟนคลับได้เป็นอย่างดี เช่น กิจกรรมการจับมือ การพบปะแฟนเพลงอยู่เป็นระยะๆ การสร้างโรงแสดง หรือแม้แต่การจัดทำมิวสิกวิดีโอร่วมกับแฟนคลับ

ทำให้กลุ่ม 48Group มีความแตกต่างจากเกิร์ลกรุ๊ปกลุ่มอื่น ที่จะพบเห็นได้เฉพาะตามงานคอนเสิร์ตหรือในรายการโทรทัศน์เท่านั้น ความนิยมของกลุ่มศิลปินไอดอลหญิงเหล่านี้ เกิดเป็นความนิยมของกลุ่มแฟนคลับ หรือที่เรียกกันว่า “โอตะ” ซึ่งส่วนมากแล้วเป็นเพศชาย ที่ให้เกียรติยกย่อง เทิดทูน และชื่นชมในความสามารถของไอดอลหญิงของพวกเขาอย่างไม่เคยมีมาก่อน ในกลุ่มศิลปินหญิงแถบเอเชีย จึงเป็นประเด็นสำคัญที่น่าสนใจ ทั้งนี้ จะว่าไปแล้วสำหรับประเทศแถบเอเชียนั้น ระบบชายเป็นใหญ่ (Patriarchy) หรือ ปิตาธิปไตย ซึ่งเป็นระบบการครอบครองและควบคุมของผู้ชาย ให้มุมมองความสัมพันธ์ระหว่างหญิงชาย ซึ่งมีลักษณะของความไม่เท่าเทียมกันระหว่างเพศ และการตกเป็นเหยื่อล่อของหญิงในเชิงเศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรมมาตั้งแต่สังคมในอดีตจนถึงปัจจุบัน (Boserup, 1970)

ในทางเศรษฐกิจ ระบบชายเป็นใหญ่สะท้อนให้เห็นได้จากการแบ่งงานระหว่างหญิงและผู้ชาย ในครอบครัวที่ทำให้งานในบ้านเป็นหน้าที่ของหญิงเท่านั้น ในทางวัฒนธรรม สังคมแสดงถึงความคาดหวังในตัวผู้หญิงมากกว่าผู้ชาย เช่น ฝ่ายหญิงควรอยู่ในสายตาของผู้เป็นพ่อเป็นแม่ คอยสอดส่องดูแลความปลอดภัยของหญิงสาวไม่ให้ออกนอกกลุ่มนอกทาง ผู้หญิงต้องระวังตัวเรื่องความปลอดภัย การวางตัวและกิริยามารยาท ความเป็นแม่บ้านแม่เรือน ซึ่งหากผู้หญิงประพฤติตนออกนอกกรอบมาตรฐานของสังคมที่วางไว้ ก็จะถูกตำหนิติเตียนจากสังคมภายนอก ดังนั้นกลุ่ม 48Group ที่เกิดขึ้นมาภายใต้สังคมปิตาธิปไตยที่ฝังรากแน่นยาวนานหลายร้อยปีนั้น จึงเป็นสิ่งที่ท้าทายในมิติของสตรีนิยม

ในประเทศไทย กลุ่มไอดอล BNK48 ได้สร้างปรากฏการณ์ความนิยมของเพลงคุกก็เสี่ยงตาย และ

สร้างการยอมรับในตัวกลุ่มไอดอล โดยมีตัวแทนของผู้หญิงที่มีความสามารถในหลายๆ ด้าน ทั้งการศึกษา ความสามารถ รวมไปถึงงานอดิเรกอื่นๆ ที่ได้รับการยอมรับ ไม่ว่าจะเป็นความสามารถทางด้านดนตรี เช่น กีตาร์ กลอง ไวโอลิน เปียโน เป็นต้น หรือความสามารถทางด้านภาษาที่สมาชิกแต่ละคนมีความถนัดต่างกัน เช่น ภาษาอังกฤษ ภาษาญี่ปุ่น ภาษารัสเซีย เป็นต้น และยังมีสมาชิกบางส่วนที่ได้รับการวัลกรันตีในความสามารถอีกด้วย เช่น เฉลิมพร อารีกุล หนึ่งในสมาชิก ที่ได้รับรางวัลเยาวชนคนต้นแบบ ปี 2560 และได้รับรางวัลทูตพระพุทธศาสนาประจำวันมาฆบูชามหามงคล ประจำปี 2561 นอกจากนี้ผลงานด้านงานวิจัยที่เธอก็ได้ร่วมกับอาจารย์ ยังได้รับการยอมรับลงตีพิมพ์ในวารสาร Royal Society Open Science ของประเทศอังกฤษอีกด้วย ที่ส่งผลให้กลุ่มไอดอล BNK48 ได้รับการชื่นชมจากสังคมไทย นอกจากนี้ยังได้รับการคัดเลือกจาก พลเอก ประยุทธ์ จันทร์โอชา นายกรัฐมนตรี ให้เป็นหนึ่งในกลุ่มตัวแทนศิลปินดารารายการเดินหน้าประเทศไทย เทปพิเศษในตอน “สร้างอนาคต โครงการ DLTV ออกอากาศเมื่อวันที่ 5 กันยายน 2561 สะท้อนให้เห็นถึงการให้การยอมรับในตัวผู้หญิงมากขึ้นตามความเปลี่ยนแปลงของสังคมที่เคลื่อนไปในปัจจุบัน เป็นลักษณะเดียวกันกับการก่อรูปของความรู้ที่สั่งสมมาจนก่อตัวเป็นผลผลิตทางวัฒนธรรมของผู้คนซึ่งเมื่อผู้รับสารเสพสื่อเป็นประจำซ้ำ ๆ จนกลายเป็นชีวิตประจำวัน (everyday life) พวกเขาไม่เพียงแต่รับข้อมูลข่าวสารเท่านั้น แต่พวกเขายังค่อยๆ เก็บสะสมภาพต่อของชีวิตแบบต่างๆ (picture of life) และได้รับแบบจำลองของพฤติกรรมต่างๆ ก่อนที่จะได้มีโอกาสไปสัมผัสกับประสบการณ์จริงนั้นๆ ต่อไปนี้ที่สุด

ในส่วนของประเทศอินเดียนั้น ได้มีการนำเอาแนวคิดเกี่ยวกับการก่อตั้งกลุ่ม 48Group ไปใช้ โดยก่อตั้งวง “MUM48” ขึ้นเมื่อวันที่ 16 มกราคม 2561 ซึ่งในปัจจุบันกำลังอยู่ในระหว่างการเปิดรับสมัครหญิงสาว อายุ 12 –20 ปี เข้ามาอดิชั่น เป็นสมาชิกรุ่นแรกของกลุ่ม โดยทางผู้ก่อตั้งคาดหวังให้กลุ่มไอดอล MUM48 เป็นแรงขับเคลื่อนสิทธิสตรี และความเท่าเทียมทางเพศในประเทศอินเดียอีกด้วย ทั้งนี้ เนื่องจากอินเดียนั้นเป็นประเทศที่มีความเหลื่อมล้ำทางสังคมในเรื่องของเพศค่อนข้างสูง อีกทั้งยังมีข้อจำกัดในเรื่องของวัฒนธรรมที่แตกต่างและหลากหลาย รวมไปถึงความไม่เท่าเทียมกันในสังคม จากเหตุผลดังกล่าวทำให้การก่อตั้ง MUM48 เป็นประเด็นที่น่าสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากกลุ่ม 48Group ถือได้ว่าเป็นไอดอลหญิงที่ได้รับการให้เกียรติ เทิดทูนจากกลุ่มแฟนคลับเป็นอย่างมาก ทั้งนี้ เนื่องจาก 48Group เป็นการทำการตลาดที่ส่งเสริมให้เหล่าสมาชิกในกลุ่มไอดอลที่เป็นผู้หญิง คุ้มคุณค่า ต้องให้เกียรติ มีกฎหมายและเนื้อต้องตัวห้ามถ่ายรูปคู่ อีกทั้งยังมีกิจกรรมที่เรียกว่างานจับมือที่ให้เหล่าแฟนคลับซื้อบัตรเข้าไปต่อแถวจับมือกับสมาชิกในวงที่ตนเองชื่นชอบ จะเห็นได้ว่า วัฒนธรรมย่อยของกลุ่ม 48Group นั้นมีความขัดแย้งกันกับวัฒนธรรมของประเทศอินเดียเป็นอย่างมาก ดังนั้น ความท้าทายในการสร้าง “ภาพความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่” จึงอยู่ภายใต้ความคาดหวังว่ากลุ่มไอดอล MUM48 จะเป็นแรงขับเคลื่อนความเสมอภาคทางเพศในประเทศอินเดียได้อย่างไร?

การขับเคลื่อนความเสมอภาคทางเพศในประเทศอินเดียของกลุ่มไอดอล MUM48

ความเสมอภาค (Equality) ถือเป็นแนวคิดพื้นฐานที่นักสตรีนิยมแนวเสรีนิยมเรียกร้องมาโดยตลอด ทั้งในด้านการศึกษา ด้านอาชีพ การเมือง และกฎหมาย ถึงเป็นหลักการสำคัญเหมือนกับความเสมอภาคของความเป็นมนุษย์ แม้ว่าจะมีความเห็นต่างเกิดขึ้นในแต่ละกลุ่ม เช่น สตรีนิยมแนวมาร์กซิสต์มองว่าความเสมอภาคไม่สามารถเกิดขึ้นได้ เพราะสังคมทุกสังคมมีชนชั้น หรือการที่กลุ่มสตรีนิยมแนวก้าวหน้าปฏิเสธความเสมอภาค เพราะต้องการให้ผู้หญิงอยู่เหนือกว่าผู้ชาย แต่ถึงอย่างไรความเสมอภาคก็ยังเป็นเรื่องที่ยุติธรรมต่อผู้แม้ว่ายังเป็นเรื่องยากที่จะเกิดขึ้นได้จริง (กนกพรรณ วิบูลย์ศรี, 2547 น. 17-18) ภายใต้ความขัดแย้งของระบบสังคม วัฒนธรรมที่สั่งสมมาอย่างยาวนาน จึงเป็นประเด็นหลักที่ผู้เขียนมุ่งนำเสนอในบทความนี้เกี่ยวกับแนวทางและความคาดหวังในการขับเคลื่อนความเสมอภาคทางเพศในประเทศอินเดียของกลุ่มไอดอล MUM48 ในมิติต่าง ๆ

1. ความท้าทายของสิทธิสตรี

อินเดียเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ ภาษา ศาสนา ความเชื่อ วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ เนื่องจากเป็นประเทศขนาดใหญ่และมีประชากรอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ยังเป็นประเทศที่มีปัญหาเรื่องความเหลื่อมล้ำทางเพศมาอย่างยาวนาน และค่อนข้างรุนแรง ด้วยความเชื่อ “ผู้ชายเป็นศูนย์กลาง” (Androcentrism) ที่มองว่าผู้ชายเป็นผู้ที่เหนือกว่าผู้หญิง และสิ่งที่ไม่เคยเปลี่ยนแปลงก็คือการเอาไรต์เอาเปรียบระหว่างเพศ ซึ่งสาเหตุมาจากการถูกมองว่าผู้หญิงสามารถมีความเท่าเทียมกับชาย เพราะมีธรรมชาติที่แตกต่าง ผู้หญิงไม่สามารถคิดอย่าง

เป็นเหตุเป็นผลได้ จึงทำให้ปรากฏภาพของหญิงสาว ถูกทำร้ายร่างกาย หรือถูกกระทำอย่างไม่สมควร อยู่บ่อยๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่า ความคิดเรื่องของการกดขี่เพศหญิงนั้น ถูกถ่ายทอดต่อๆ กันมารุ่นต่อรุ่น จนฝังรากลึกอยู่ในจิตสำนึกของผู้ชายอินเดียที่นั่นยากที่จะเปลี่ยน แม้ว่าในอินเดียจะมีการรณรงค์ในเรื่องสิทธิสตรีกันอย่างแพร่หลาย เช่น ในปี 2558 กลุ่มหญิงคนงานสิ่งทอในอินเดียรวมกลุ่มด้านความไม่เป็นธรรมในที่ทำงาน รวมถึงการต่อต้านรัฐบาลอินเดียที่สั่งห้ามออกอากาศรายการ “ลูกสาวของอินเดีย (India’s Daughter)” แต่ก็ยังไม่เป็นผลเท่าที่ควร จากปัญหานี้ส่งผลให้การก่อตั้งไอดอลหญิงในประเทศอินเดียที่นั่นเป็นเรื่องที่ยากและท้าทายมาก ไม่ว่าจะเป็นการออกมาทำงานนอกบ้านของผู้หญิงในที่นี้หมายถึงการสมัครเข้ามาเป็นสมาชิกในวง หรือจะเป็นการได้รับการยอมรับในสังคม เพราะเป็นวงผู้หญิงล้วน หากจะให้ผู้ชายชาวอินเดียยอมรับและมาเป็นแฟนคลับได้ก็คงต้องใช้กลยุทธ์หลายอย่างแน่นอน และนอกจากนั้นสมาชิกในวงจะต้องเข้มแข็งมาก สามารถอดทนต่อเสียงวิพากษ์วิจารณ์ การต่อต้านจากกลุ่มคนที่ไม่เห็นด้วยกับการให้ความชื่นชมเด็กผู้หญิงอย่างออกนอกหน้า จากที่กล่าวมาก็อาจจะทำให้พอนีภาพได้ว่าเพราะเหตุใดการตั้งกลุ่มไอดอลหญิงที่ประเทศอินเดียจึงไม่ใช่เรื่องง่าย ถึงแม้ว่าการเรียกร้องสิทธิสตรีจะมีพัฒนาการมายาวนานโดยกฎหมายทางสังคมที่มีผลกระทบต่อสตรีอินเดียมีมาตั้งแต่สมัยก่อนพุทธกาล และนานาประเทศให้ความสนใจในประเด็นสิทธิสตรีมากขึ้น แต่ก็

ไม่ได้หมายความว่า การเรียกร้องนี้ควรจะยุติ และในสังคมอินเดียแล้วความเสมอภาคที่แท้จริงยังไม่ได้เกิดขึ้นจริง และยังคงมีการศึกษาต่อไปว่าความเสมอภาคระหว่างผู้ชายและผู้หญิงที่แท้จริงคือจุดใด และจะทำการอย่างไรเพื่อที่จะขจัดความเหลื่อมล้ำทางเพศนี้ออกไปได้ เพราะหากจะว่าไปในประเทศอินเดียก็เคยมีดารหญิงที่ประสบความสำเร็จและได้รับการยอมรับมาก่อนนั่นก็คือ ไอศวรรยา รાય (Aishwarya Rai) อดีตนักแสดง นางแบบเจ้าของตำแหน่งมิสเวิลด์ ในปี พ.ศ. 2537 ที่ได้รับการยกย่องว่าเป็นนักแสดงที่มีอิทธิพลได้รับความนิยมมากที่สุดในอินเดียและสื่อมวลชนหลายแขนงยกย่องให้เป็น “สตรีที่สวยงามที่สุดในโลก” (Sanook.com, 2558) ที่มีความสามารถทั้งด้านการศึกษาทางสถาปัตยกรรม ความสามารถในการสื่อสารได้หลายภาษา จนกลายเป็นนักแสดงหญิงชาวอินเดียคนแรกที่ได้รับร่วมงานกับฮอลลีวูด ดังนั้นจะเห็นได้ว่า แม้จะเป็นผู้หญิง แต่ก็สามารถได้รับการยอมรับในประเทศอินเดียได้ หากมีความสามารถมากพอ และการที่จะได้รับการยอมรับในฐานะไอดอลหญิงในประเทศอินเดีย ก็สามารถทำได้เช่นกัน หากความเป็นผู้หญิงได้ถูกนำเสนอโดยสื่อมวลชนที่ทำหน้าที่สะท้อนสภาพความเป็นจริงในสังคม ให้เห็นถึง “ความสามารถ” ที่มี “ความเท่าเทียม” ของผู้หญิง ไม่ใช่เพียงการกดทับทางด้านต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และวัฒนธรรม บนพื้นที่อุดมการณ์เช่นในอดีตที่ผ่านมา

ภาพที่ 2 แสดงไอศวรรยา ราย นักแสดงหญิงที่มีอิทธิพลมากที่สุดในอินเดีย

ที่มา : <http://www.Dek-D.com>

2. ความแตกต่างทางวัฒนธรรม

ถึงแม้ว่าอินเดียจะเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมก็ตาม แต่ประชาชนส่วนใหญ่ของประเทศต่างก็นับถือศาสนาอิสลาม ซึ่งอิสลามนั้นมีกฎหมายห้ามร้องเพลง และเต้นรำ อุลละมะฮ์ หรือผู้มีอิทธิพลของอิสลามชั้นนำหลายคน แสดงความคิดเห็นว่าการร้องเพลงไม่ว่าโดยหญิง หรือชาย เป็นสิ่งต้องห้ามในอิสลาม โดยอ้างเหตุผลว่า ดนตรี มีผลต่ออารมณ์ ซึ่งจะนำพาไปสู่การทำบาป จากประเด็นนี้อาจทำให้กลุ่มคนที่เคร่งศาสนาออกมาต่อต้านการก่อตั้งวงไอดอลหญิงอย่าง MUM48 ได้ รวมถึงการแต่งกายที่อาจมองดูไม่สุภาพเท่าที่ควร เพราะ 48Group มักเน้นการแต่งกายแบบ นักเรียน ญี่ปุ่น ซึ่งจะมีการใส่กระโปรงสั้น หรือการปล่อยผม ไม่สวมใส่ฮิญาบ เป็นต้น ถึงแม้จะเป็นประเด็นถกเถียง

กันว่าสื่อมวลชนจะสามารถสะท้อนสภาพความเป็นจริงในสังคมได้หรือไม่ ถึงอย่างไรเรื่องราวในสื่อมวลชนก็จะต้องมีเรื่องราวของความ เป็นจริงอยู่บ้าง และแม้ว่าสื่อมวลชนจะไม่สะท้อนสภาพความเป็นจริงอย่างที่ "กำลังเป็นอยู่" แต่ก็อาจจะสะท้อนให้เห็นถึง "ภาพที่ควรจะเป็น" (กาญจนา แก้วเทพ, 2543) เพราะจากร่องรอยความสำเร็จของกลุ่ม 48Group ที่เคยก่อตั้งวงไอดอลในประเทศที่ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาอิสลามได้สำเร็จแล้วที่ประเทศอินโดนีเซีย โดยใช้ชื่อว่า JKT48 มาจากชื่อเมืองหลวง ประเทศอินโดนีเซียอย่าง "จาการ์ตา" นั่นเอง โดยกลุ่มไอดอล JKT48 นั้นก็ได้รับการยอมรับและได้รับความนิยมอย่างแพร่หลาย เรียกได้ว่าสามารถทำลายกำแพงทางศาสนาและวัฒนธรรมที่ต่างกัน

ภาพที่ 3 แสดงกลุ่มไอดอล JKT48
 กลุ่มไอดอลหญิงของประเทศอินโดนีเซีย
 ที่มา : <http://www.thailandsusu.com>

ด้วยเหตุนี้ แม้ว่าอินเดียจะเป็นประเทศที่มีความแตกต่างทางวัฒนธรรมอย่างมากก็ตาม แต่กลุ่มไอดอล MUM48 ก็จะสามารถได้รับการยอมรับในสังคม และได้รับความนิยมได้ หากกลุ่มไอดอล MUM48 สามารถสะท้อนอัตลักษณ์ของกลุ่มในลักษณะของการผสมผสานระหว่าง “ความเป็นอินเดีย” ที่เป็นวัฒนธรรมท้องถิ่น และ “ความเป็นเอเชีย” ที่เป็นวัฒนธรรมแบบสากลเข้าไว้ด้วยกัน (Globalized Hybrid Culture) โดยเฉพาะอัตลักษณ์ในมุมมองของสจิวท ฮอลล์ (Stuart Hall (1997) ที่เป็นสิ่งไม่ตายตัว สามารถเปลี่ยนแปลงได้ตลอดเวลา กลุ่มไอดอล MUM48 ก็สามารถปรับตัวให้เข้ากับวัฒนธรรมกระแสหลักของอินเดียได้ จึงส่งผลให้อัตลักษณ์ของกลุ่มไอดอล MUM48 ที่เกิดขึ้นจะมีลักษณะที่ผสมผสานระหว่างวัฒนธรรมอินเดียและวัฒนธรรมญี่ปุ่น เรียกว่า “วัฒนธรรมอินเดียลูกผสม” (Hybridized Indian Identity) ที่จะทำให้เกิดการยอมรับถึงความแตกต่างทางวัฒนธรรมในสังคมอินเดียได้ในไม่ช้า

3. วรรณะและการยอมรับทางสังคม เป็นที่ทราบกันดีว่าวรรณะทางสังคมของประเทศอินเดียนั้น

แบ่งออกเป็น 4 วรรณะ คือ วรรณะพราหมณ์ วรรณะกษัตริย์ วรรณะแพศย์ และวรรณะศูทร นอกจากนี้ยังมีอีกกลุ่มวรรณะหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นพวกต่ำที่สุด คือ จันชาล หมายถึง ลูกที่เกิดจากพ่อแม่ต่างวรรณะกัน ซึ่งจะถูกรังเกียจ เหยียดหยาม ไม่มีคนในวรรณะอื่นคบหาสมาคมด้วย ในอดีตนั้นชาวอินเดียถือวรรณะกันอย่างรุนแรง และยอมรับในวรรณะตัวเองอย่างไม่มีข้อแม้ ตั้งแต่สมัยก่อนพุทธกาลจนถึงปัจจุบัน ถึงแม้ในปัจจุบัน ระบบวรรณะ จะถูกยกเลิกไปแล้ว ตามกฎหมาย แต่บุคคลในวรรณะต่ำก็ยังไม่ได้รับการปฏิบัติอย่างเท่าเทียมกันในสังคมอยู่ดี ทั้งนี้เนื่องจากชนชั้นทางสังคมนั้นเกิดจากการที่สังคมแต่ละสังคม ย่อมมีลักษณะของกลุ่มคนที่มีเอกลักษณ์แตกต่างกันอันเป็นผลจากความคิด ความเชื่อ ค่านิยม นำไปสู่พฤติกรรม การปฏิบัติที่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ภายในกลุ่มสังคมนั้น ๆ เช่นเดียวกับสังคมในประเทศอินเดีย การเข้ามาของกลุ่ม 48Group เพื่อก่อตั้งกลุ่มไอดอล MUM48 เปรียบเสมือนการเข้ามาสร้างการยอมรับทางสังคมจากชนชั้นหลักในระบบทุนนิยมตามแนวความคิดมาร์กซิสม์ ซึ่งเป็นที่รู้จักกันว่าแนวคิดหลักพื้นฐานของ คาร์ล มาร์กซ์ (Karl Marx)

นั้น เป็นนักวิชาการที่ให้ความสนใจเรื่องของ “คน” และ “ความสัมพันธ์ระหว่างคน” ซึ่งโดยรวมเรียกว่า “ความสัมพันธ์ทางสังคม” นั้นเอง โดยประชาเปี่ยมพงษ์สานต์ (2529) ได้ขยายความว่ารูปแบบความสัมพันธ์ทางสังคมที่มาร์กซ์ให้ความสนใจวิเคราะห์มากที่สุด คือ “ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ” การที่มนุษย์เข้ามาสัมพันธ์กันเพื่อการทำมาหาเลี้ยงชีพซึ่งมาร์กซ์ถือว่า ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจเป็นพื้นฐานชีวิตของคนในสังคม ซึ่งจะสะท้อนสู่แบบวิถีการผลิต ดังนั้นการเปิดรับอดีตชั้นสมาชิกของกลุ่มไอดอล MUM48 นั้น จึงเปรียบเสมือนการเปิดเวทีให้พื้นที่สาธารณะของคนทุกคนชั้นในสังคมอินเดีย ให้มีโอกาสได้สร้างการยอมรับในสังคมของตน ในพื้นที่ของระบบตลาดเพื่อตอบสนองวิถีชีวิตแบบสังคมทุนนิยมอย่างเต็มรูปแบบ ดังที่ ญัฐจรี สุวรรณภักดิ์ (2550) ได้เสนอทัศนะเกี่ยวกับเรื่องวิถีการบริโภคและความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ของชนชั้นในสังคมว่าจะโยงในมิติด้านเศรษฐกิจ ในด้านการบริโภค จะได้ยินว่าคนชั้นกลางเป็นกลุ่มหลัก หรือเป็นเป้าหมายหลักของระบบทุนนิยมหรือระบบตลาด เป็นกลุ่มเป้าหมายที่มุ่งหวังจะขายสินค้าและบริการให้ เพราะเป็นส่วนหนึ่งของชนชั้นกลางมีศักยภาพในการซื้อสินค้าและบริการ เพราะฉะนั้นจะเป็นกลุ่มเป้าหมายหลัก โดยในการบริโภคสินค้าและบริการนั้น ไม่ได้บริโภคเฉพาะมูลค่าของสินค้าเท่านั้น แต่ยังมีเรื่องเกี่ยวกับสัญลักษณ์หรือระบบของความหมายระบบสิ่งที่เป็นนามธรรมสิ่งที่ผูกติดอยู่กับสินค้าและบริการเหล่านั้นด้วย ซึ่งระบบชนชั้นทางการบริโภคนั้นจะค่อย ๆ หลากำแพงของชนชั้นวรรณะแบบเดิมของอินเดียไปด้วยปัจจัยทางเศรษฐกิจ

4. การอยู่รอดของกลุ่มไอดอลหญิงในอินเดีย

หากพิจารณาถึงการอยู่รอดของกลุ่มไอดอลหญิงในประเทศอินเดียท่ามกลางสังคมที่มีความขัดแย้ง

ในมิติต่าง ๆ ต่อแนวทางการดำเนินการของกลุ่มนั้น สจิวต ฮอลล์ (Stuart Hall) (1997) อธิบายว่า สื่อเป็นกลไกด้านอุดมการณ์ของสังคม โดยที่ไม่ได้ทำการครอบงำสังคมหรือเป็นเพียงตัวสะท้อนอุดมการณ์แบบหยาบๆ เท่านั้น แต่สื่อทำหน้าที่เป็น “ตัวประกอบสร้างความจริงทางสังคม” (Social Construction of Reality) ซึ่งแท้จริงแล้วไม่เคยมีสิ่งๆ ที่เรียกว่าความเป็นจริงเกิดขึ้นจนกว่าจะมีผู้ประกอบสร้าง (construct) ความจริงนั้นขึ้นมา และการสื่อสารก็คือ กระบวนการที่มนุษย์ใช้เพื่อประกอบสร้างความจริงขึ้นมาตัวเอง ซึ่งสอดคล้องกับการที่กลุ่มไอดอล MUM48 ใช้พื้นที่สื่อในการประกอบสร้างภาพลักษณ์ของเด็กสาวที่มีความสามารถในด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านการเรียนดนตรี หรือด้านอื่นๆ เพื่อให้สังคมเห็น และให้การยอมรับว่าผู้หญิงก็สามารถได้รับความยกย่องชื่นชมในฐานะไอดอลได้ อีกทั้งจุดแข็งอีกประการของ 48Group คือเสน่ห์ของความไม่สมบูรณ์แบบเพราะจะทำให้แฟนคลับได้เห็นพัฒนาการของเหล่าสมาชิก ได้คอยเอาใจช่วย และใช้ไอดอลเป็นแรงบันดาลใจได้ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาการรวมกลุ่มของนักเต้นป๊อปอายของจิวราวรรณ นันทพงศ์ และกาญจนา แก้วเทพ (2554) ว่าเป็นการสร้างพื้นที่ทางพิธีกรรมทางศาสนาในสังคมสมัยโบราณ กิจกรรมการแข่งขันที่ถูกสร้างขึ้นใหม่เป็นการตอบสนองความต้องการการยอมรับและต้องการต่อสู้ต่อรองอำนาจจากสังคมผ่านการเต้นที่เป็นเอกลักษณ์เพื่อให้ได้พื้นที่ในการแสดงอัตลักษณ์ภายในกลุ่มและนำเสนอสู่สายตาคนภายนอก จึงเป็นประเด็นสำคัญที่จะทำให้กลุ่มไอดอล MUM48 จะได้รับการยอมรับจากสังคมอินเดียได้ และก้าวผ่านอุปสรรคในเรื่องของความแตกต่างทางสังคม แนวคิด และวัฒนธรรมได้ นอกจากนี้ การทำให้สังคมยอมรับวงไอดอลที่เป็นผู้หญิงทั้งหมดได้ ก็เป็น

ส่วนหนึ่งที่ทำให้สังคมยอมรับผู้หญิง และเปิดโอกาสให้พวกเธอได้แสดงความสามารถมากขึ้น สอดคล้องกับการศึกษาแนวคิดสตรีนิยมและขบวนการทางสังคมของผู้หญิงในประเทศไทย ของดวงหทัย บุรณเจริณกิจ (2560) ที่มองว่าขบวนการสตรีนิยมได้สั่งสมทั้งในด้านความสำเร็จและบทเรียน มาตลอดหลายทศวรรษที่ผ่านมา ประกอบกับช่องทางทางกฎหมายที่มีความตื่นตัวเรื่องสิทธิมนุษยชนและสิทธิชุมชนของประชาชน จะนำพาความแข็งแกร่งของผู้หญิงในการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่ต่อสู้เพื่อปกป้อง วิถีชีวิต สิ่งแวดล้อม สันติภาพ และการพัฒนาที่ยั่งยืน

สรุปและอภิปรายผล

ขบวนการเคลื่อนไหวและก้าวต่อไปของกลุ่มไอตอล MUM48

การต่อรองและการต่อสู้ของสิทธิสตรีในประเทศอินเดีย ที่ใช้เวลายาวนานมาตั้งแต่สมัยก่อนพุทธกาล จนกระทั่งถึงยุคโลกาภิวัตน์ที่ยังคงไม่เปลี่ยนแปลงขนบประเพณี เป็นเหตุให้เกิดการต่อสู้ ชัดขึ้น และการต่อรองเชิงอุดมการณ์ในการสร้างให้กลุ่มไอตอล MUM48 เป็นภาพ ของสตรีในแบบฉบับสากล โดยช่องว่างระหว่างทฤษฎีในทางวิชาการกับขบวนการเคลื่อนไหว เป็นความท้าทายที่ตั้งอยู่ในบริบทที่ต้องรับมือกับความท้าทายทั้งในระดับประเทศ และในระดับสากล หากพิจารณาจากประสบการณ์ที่ผ่านมา ในการจัดตั้งวงไอตอลในหลายประเทศ ของทีมงาน 48Group จะเห็นว่าทางกลุ่มมีความเข้าใจในการปรับประยุกต์วัฒนธรรม ทั้งลดความเป็นพื้นบ้าน (Localize) ของแต่ละประเทศลง เพื่อกระชับความรวดเร็วในการนำเสนอรวมไปถึงการปรับท่าเต้นให้ง่ายต่อการแสดงของสมาชิก และเพิ่มความเป็นสากล (Internationalize) ทั้งรูปแบบของการเต้นรำที่เป็น

วัฒนธรรมสากล การจัดแสดงคอนเสิร์ต การใช้เทคโนโลยีแสง สี เสียง ที่ทันสมัย เพื่อให้สามารถเข้าถึงกลุ่มผู้ชมในแต่ละประเทศได้กว้างขวางและง่ายตายขึ้น จะเป็นแนวทางในการสามารถแก้ปัญหาในความแตกต่างของวัฒนธรรม หรือประยุกต์ปรับเปลี่ยนรูปแบบของวง ไปตามความเหมาะสมกับสังคมและวัฒนธรรมของประเทศต่าง ๆ ดังที่กลุ่มไอตอล MUM48 ค่อยๆ สอดแทรกแนวคิดใหม่ในเรื่องที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะแนวคิดทางสตรีนิยมเพื่อเป็นอีกแรงผลักดันในการสร้างสังคมใหม่ให้แก่อินเดีย สังคมที่เท่าเทียม สังคมที่ความเหลื่อมล้ำทางเพศลดน้อยลง โดยกลุ่มสตรีนิยมแนววัฒนธรรมเชื่อว่า ผู้หญิงจะมีความเท่าเทียมกันกับผู้ชายได้ต้องยกระดับตัวเองให้มีอำนาจในการต่อสู้กับการครอบงำของผู้ชายหรือความเชื่อเดิมในสังคม หรืออุดมการณ์ชายเป็นใหญ่ ด้วยการที่ผู้หญิงต้องยืนได้ด้วยตนเองไม่พึ่งพาผู้ชายมากเกินไป และแยกตัวออกมาสร้างวัฒนธรรมและมีสถาบันที่เป็นของผู้หญิงเองทั้งการศึกษา สุขภาพ สื่อมวลชน องค์กรหรือหน่วยงานต่างๆ เป็นการสร้างพื้นที่ของผู้หญิง เป็นฐานอำนาจและชุมพลังในการต่อสู้เชิงอำนาจกับผู้ชาย อาจจะนำไปสู่ความสัมพันธ์อันดีระหว่างชายหญิง (Millett, 1969 อ้างถึงใน Weiner, 1994, p. 146) ซึ่งเหมือนกับการต่อสู้ทางพื้นที่ของกลุ่มวัยรุ่นเซนต์เตอร์พ้อยท์ จากงานของกุลภา วัจนสาระ (2544) ที่มองปรากฏการณ์ทางวัฒนธรรมที่เกิดขึ้นในพื้นที่เซนต์เตอร์พ้อยท์มีลักษณะบางอย่างคล้ายการประกอบพิธีกรรมเปลี่ยนผ่านในสังคมดั้งเดิม มีบางสัญลักษณ์หรือเครื่องหมายคล้ายกับสัญลักษณ์ในพิธีกรรม

ทั้งนี้ การที่กลุ่มไอตอล MUM48 ยอมจำนนต่อการเป็นสินค้าทางสัญณะของทุนนิยม จะกลายเป็นความหมายที่พบในการศึกษาคั้งนี้ว่า ในที่สุดแล้ว

การนำความเป็นหญิงแบบมุสลิมไปสู่โลกสากลจะทำให้
อัตลักษณ์ของตนหายไป แต่จะได้พื้นที่ของความเป็น
สตรีปรากฏตัวตนขึ้นมาในสังคมที่แตกต่างกัน
ทางวัฒนธรรมอย่างอินเดีย ที่จะยอมให้สังคมเป็นฝ่าย
ยอมรับการทำให้เรือนร่าง กลายเป็นวัตถุขายได้ แม้ว่า
ผู้หญิงจะมีความรู้ ความสามารถ แต่ก็ต้องยอมจำนน
ให้กับระบบและความเป็นทุนเพื่อความอยู่รอดของกลุ่ม
ดังที่ ลิซ่า (Liza) (2012) กล่าวว่าระบบทุนเสรีนิยม
ที่มาพร้อมระเบียบโลกและเทคโนโลยีใหม่ๆ ได้ดึง
ผู้หญิงออกจากครัวเรือนมาสู่ตลาดมากขึ้นเพื่อให้ได้รับ
การยอมรับจากสังคม ในมิติทางการบริโภค หากกลุ่ม
ไอดอล MUM48 ทำสำเร็จ ก็จะเป็นโอกาสที่ดี
เนื่องจากอินเดียเป็นประเทศที่มีประชากรจำนวนมาก
และมีศักยภาพที่จะส่งออกผลงานในวงการบันเทิง
ไปสู่ Bollywood ทำให้สามารถพัฒนาวงไปได้ไกล
และออกสู่สายตาทั่วโลก การสถาปนาความชอบธรรม
นั้นทำให้เกิดในสังคมอินเดียได้ จะทำให้นอกจากความ
อยู่รอดของตัวเองแล้ว ยังจะเป็นการจุดประกาย
ความเปลี่ยนแปลงครั้งสำคัญในการสร้างสิทธิแห่งความ
เสมอภาคให้เกิดขึ้นในประเทศอินเดียได้ เมื่อผู้หญิง
ได้พยายามทำให้เสียง (voices) ประเด็น(issues)

ข้อเรียกร้อง (demands) และวาระ (agenda)
ของกลุ่มตนเข้าสู่พื้นที่สาธารณะด้วยการใช้อิทธิพล
ทางสื่อเพื่อเปลี่ยนมุมมอง แนวคิด ทศนคติจากสังคม
ต่อเพศหญิงให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น และหากกลุ่ม
ไอดอล MUM48 เติบโตได้ มีฐานแฟนคลับมากขึ้น
มีคนรู้จักและยอมรับมากขึ้น ก็จะสามารถเป็น
แนวทางชั้นนำสังคมให้เห็นความสำคัญของสิทธิสตรี
ไม่ว่าจะเป็นการสร้างแรงบันดาลใจด้วยผลงานของกลุ่ม
ทั้งบทเพลง มิวสิควิดีโอ หรือบทสัมภาษณ์ของสมาชิก
ในกลุ่มผ่านสื่อต่าง ๆ ทำให้ผู้หญิงในประเทศอินเดีย
ได้รับการยอมรับในความสามารถมากขึ้น ซึ่งไม่เพียง
ในประเทศอินเดียเท่านั้น แต่ยังเป็นต้นแบบของ
ขบวนการขับเคลื่อนความเสมอภาคทางเพศในประเทศ
อื่น ๆ ได้ต่อไป ดังที่ในประเทศญี่ปุ่นได้เคยสร้างพื้นที่
ให้กับสตรีมาแล้วจากความสำเร็จของกลุ่ม AKB48
ถึงแม้ว่าการสร้างวงไอดอลหญิงจะเป็นการสร้างเพศ
หญิงให้เป็นสินค้าทางการตลาดก็ตาม แต่หากพิจารณา
อย่างลึกซึ้ง จะพบว่า เป็นโอกาสสำคัญในการแสดง
ความสามารถของสตรี ให้ได้รับการยอมรับจากสังคม
มากขึ้น และเป็นจุดเริ่มต้นในการยืนหยัดในสิทธิ
ของตนเองได้ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

- กนกพรรณ วิบูลย์ศรีน. (2547). การเปรียบเทียบภาพตัวตนของผู้หญิงสมัยใหม่และหลังสมัยใหม่
ในภาพยนตร์ ไทยและภาพยนตร์อเมริกัน. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
กรุงเทพฯ.
- กาญจนา แก้วเทพ. (2543). ความเรียงว่าด้วยสตรีกับสื่อมวลชน. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- กุลภา วัจนสาร. (2544). เซ็นเตอร์พ้อยท์ กับ “Preeteen”: การก่อตัวของวัฒนธรรมวัยแรกรุ่น. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
- จิราวรรณ นันทพงศ์ และกาญจนา แก้วเทพ. (2554). บทบาทของการสื่อสารกับการสร้างและนำเสนออัตลักษณ์
ของกลุ่มวัฒนธรรมย่อยนักร้องป๊อปในประเทศไทย. วารสารนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,
20 (2), 37-49.

- ดวงหทัย บูรณเจริญกิจ. (2560). **แนวคิดสตรีนิยมและขบวนการทางสังคมของผู้หญิงในประเทศไทย:วิเคราะห์ผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ข้อถกเถียงและยุทธศาสตร์**. กรุงเทพฯ : มูลนิธิฟรีดริช เอแบร์ท.
- ณัฐจรี สุวรรณภักดิ์. (2550). “อุดมการณ์ ความคิด และความเชื่อของคนชั้นกลาง” ใน **ศึกษา รู้จัก วิพากษ์ คนชั้นกลาง**, นลินี ต้นธวณิชย์, บรรณาธิการ กรุงเทพฯ : มีสเตอร์ก็้อปปี.
- ประชา เปี่ยมพงษ์สานต์. (2529). **ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ / ขบวนการเคลื่อนไหวประชาสังคมในต่างประเทศ: บทสำรวจพัฒนาการ สถานภาพและนัยยะเชิงความคิด / ทฤษฎีต่อการพัฒนาประชาธิปไตย**. กรุงเทพฯ : ศูนย์วิจัยและผลิตตำรา, มหาวิทยาลัยเอกรีก.
- Ester Boserup. (2007). Reprint ed. **Woman's Role in Economic Development**. UK : Earthscan.
- Kacharaj Wareesoonthorn. (2561). **เปิดตำนาน AKB48 จากวงไอดอลเกิร์ลกรุ๊ป ญี่ปุ่นเตลธุรกิจบันเทิงระดับโลก**. ค้นเมื่อ เมษายน 12, 2561 จาก <https://www.ceoblog.co/akb48/>.
- Kyobo. (2017). **มาแล้วจ้า! AKB48 ก่อตั้งวงน้องสาว MUM48 ที่อินเดีย**. ค้นเมื่อ เมษายน 12, 2561, จาก <https://music.mthai.com/news/newsinter/281480.html>
- Liza Romanow. (2012), ‘The Women of Thailand’. **Global Majority E-Journal**, 3 (1), 44-60.
- Sanook.com. (2558). **รวมคนดัง (หญิง)**. ค้นเมื่อ เมษายน 12, 2561, จาก <https://my.dekd.com/bird711/writer/viewlongc.php?id=549632&chapter=7>.
- Stuart Hall. (1997). **Representation: Cultural Representations and Signifying Practices (Culture, Media and Identities series)**. London : SAGE.
- Weiner, G. (1994) **Feminisms in education: an introduction**. Buckingham: Open University Press.

การพัฒนาทักษะการใช้สมาร์ทโฟนเพื่อการผลิตงานข่าวของนักสื่อสารชุมชน COMMUNITY COMMUNICATOR' S SKILL DEVELOPMENT OF SMARTPHONE USING FOR PRODUCING NEWS

กรกฎ จำเนียร

อาจารย์ประจำหลักสูตรนิเทศศาสตร์ คณะวิทยาการจัดการ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Korrakot Chamnian

Lecturer of Communication Arts Department, Faculty of Management Sciences, Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

บทคัดย่อ

ปัจจุบันองค์กรข่าวหรือสำนักข่าวใหญ่ ๆ ต่างหันมานิยมใช้สมาร์ทโฟนในการผลิตข่าวสารเพื่อเผยแพร่ในสังคมเทียบเท่าการใช้กล้องวิดีโอตัวใหญ่มากขึ้น เช่นเดียวกับนักสื่อสารชุมชน หรือคนในชุมชนที่สามารถเผยแพร่ข่าวสารด้วยตนเองผ่านทางสมาร์ทโฟน ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นปัจจัยหนึ่งในการดำรงชีวิต ทั้งนี้ด้วยเทคโนโลยีที่ก้าวหน้า ทันสมัย และการเน้นความรวดเร็วในการเผยแพร่ข่าวสาร อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ SWOT พบว่า การใช้สมาร์ทโฟนในการผลิตงานข่าวยังมีทั้งจุดแข็งและจุดอ่อน แต่เมื่อคำนึงถึงโอกาสในอนาคตคาดว่า เทคโนโลยีสมัยใหม่น่าจะเข้ามาช่วยกำจัดจุดอ่อนของสมาร์ทโฟนในการใช้ผลิตงานได้ ไม่ว่าจะเป็นความละเอียดและศักยภาพที่สูงขึ้นของกล้องที่ติดตั้งในสมาร์ทโฟน ช่องทางการสื่อสารทางสื่อสังคมออนไลน์ของสมาร์ทโฟนที่ตอบสนองความต้องการของผู้ชมในชุมชน ซึ่งนอกจากอุปกรณ์จะเป็นสิ่งสำคัญในการผลิตงานข่าวแล้ว บุคคลที่เรียกว่านักสื่อสารชุมชนซึ่งเป็นคนในชุมชน ก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน นักสื่อสารชุมชนที่เป็นนักข่าวสะพายเป้จำเป็นต้องมีทักษะในการผลิตงานข่าวชุมชน โดยเฉพาะการใช้สมาร์ทโฟนเข้ามาเป็นตัวช่วยให้เกิดขึ้นงาน บทความวิชาการชิ้นนี้จึงต้องการนำเสนอแนวทางการพัฒนาคนในชุมชนให้เป็นนักข่าวสะพายเป้และการใช้สมาร์ทโฟนในการผลิตข่าวในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ

คำสำคัญ : นักข่าวสะพายเป้ สมาร์ทโฟน ข่าว

ABSTRACT

Today, news organizations or big news agencies are turning to use smartphones to produce news published in society as same as to use larger video camera. Community communicators or people in the community can use smartphones for publishing news as well. Therefore, smartphones are like a factor in life with advanced technology modernization and the emphasis on the speed of publishing. However, based on the SWOT analysis, it was found that using

smartphones in news production has both strengths and weaknesses. However in the future, modern technology is expected to help eliminate the weaknesses of smartphones in the production process. There will be the higher resolution and potential of the camera installed on the smartphone and social media communication channels of smartphones that meet the needs of audiences in the community. Besides, the equipment which is important to produce news in community, the person called community communicators are equally important. They are backpackers who need to have skills in producing news; especially, the use of smartphones to help create the news in the community. Therefore, this academic article wanted to present the guidelines for the development of people in the community to be backpackers and using smartphones to produce effective news in their community.

Keywords : Backpack Journalist Smartphone News

บทนำ

ทุกวันนี้การพัฒนาเทคโนโลยีก้าวหน้าอย่างก้าวกระโดด โดยเฉพาะเทคโนโลยีสมาร์ทโฟน (smartphone) หรือมือถือที่ไม่เพียงแค่อำนาจสำหรับการสื่อสารเท่านั้น แต่มีการพัฒนาอยู่อย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารด้วยภาพและเสียง การสื่อสารบนโลกอินเทอร์เน็ต (Internet) และปัจจุบันที่สมาร์ทโฟน (smartphone) สามารถทำได้แม้กระทั่งการผลิตงานข่าว

ในสนามข่าวปัจจุบันได้ก่อกำเนิดนักข่าวมือถือหรือโมโจ (Mojo (Mobile Journalist)) ซึ่งหมายถึงรูปแบบของการเล่าเรื่องแบบดิจิทัลโดยมีสมาร์ทโฟนเป็นอุปกรณ์พื้นฐานในการสร้างและตัดต่อภาพนิ่ง เสียง และภาพเคลื่อนไหว (โมบายเจอนัลลิซึมแมนนวล (Mobile Journalism Manual, ม.ป.ป. (ออนไลน์))

นิพนธ์ ตั้งแสงประทีป (ม.ป.ป. (ออนไลน์)) ขยายความหมายเพิ่มเติมว่า นักข่าวมือถือหรือโมโจเป็นนักข่าวที่ทำได้ทุกอย่างโดยไม่ต้องแบกกล้องใหญ่ไปก็สามารถถ่ายภาพข่าวแล้วรายงานข่าวได้ทันทีผ่าน

มือถือ เมื่อไปลงพื้นที่ก็สามารถถ่ายคลิปกลับมาตัดต่อเอง เรียบเรียงบทรายการหรือสคริปต์เอง แล้วนำออกอากาศ ต่อไปการทำข่าวจะเป็นรูปแบบนี้หมดโทรทัศน์ช่องใหญ่ ๆ บางช่องก็เอานักข่าวมาฝึกเรื่องโมโจ (Mojo (Mobile Journalist)) ดังเช่น ไทยรัฐทีวี ซึ่งวิธีการทำงานของนักข่าวโทรทัศน์ในปัจจุบันหากต้องลงภาคสนามสิ่งแรกที่ต้องทำคือ ทวิตข่าว และอัปโหลดเฟซบุ๊กรายงานข่าว โดยเฉพาะในขณะนี้ต้องเผยแพร่ข่าวสดอย่างทันสถานการณ์ผ่านทางเฟซบุ๊กไลฟ์ (facebook live) ด้วย ตอนนี้การรายงานข่าวไม่ได้แข่งกันที่คุณภาพ แต่แข่งกันที่ความเร็ว

ด้วยความสะดวกรวดเร็วของการทำข่าว นักข่าวมือถือ จึงได้รับความนิยมอย่างรวดเร็วท่ามกลางสถานีโทรทัศน์ท้องถิ่นในประเทศสหรัฐอเมริกาและทั่วโลก (แบลงเคนชิป (Blankenship), 2015 (ออนไลน์))

ไม่เพียงแต่นักข่าวส่วนกลางที่หันมาใช้สมาร์ทโฟนในการทำข่าวเท่านั้น นักสื่อสารชุมชนที่ต้องการสื่อสารเรื่องราวภายในชุมชนเริ่มหัน

มาใช้สมาร์ทโฟนเพื่อผลิตข่าวในชุมชนเช่นกัน โดยธาม เชื้อสถาปนศิริ (นักข่าวพลเมือง, 2016 (ออนไลน์)) กล่าวถึง การใช้มือถือสื่อสารเพื่อชุมชนว่าแม้คนในชุมชนจะไม่ใช่นักข่าวที่ทำหน้าที่ตรวจสอบ สืบค้น ข้อเท็จจริง เรื่องราวต่าง ๆ มานำเสนออย่างตรงไปตรงมา เป็นวัตถุประสงค์ หรือเป็นผู้ทำหน้าที่สื่อกลาง ข้อมูล ข่าวสารจากแหล่งต่าง ๆ ไปยังประชาชน โดยมีจริยธรรมกำกับวิชาชีพแต่สามารถเรียกคนเหล่านี้ว่าเป็น นักข่าวพลเมือง หรือนักสื่อสารชุมชนที่ไม่ได้เรียนวิชาชีพสื่อ แต่มีใจรักในการสื่อสารประเด็นในชุมชนโดยไม่ได้สังกัดองค์กรสื่อใด ไม่ได้หาเลี้ยงรายได้จากวิชาชีพ แต่เป็นคนที่อยู่ในพื้นที่ทำงานของชุมชนทำหน้าที่สื่อสารเรื่องราวของชุมชนเล่าเรื่องของชุมชน โดยคนในชุมชนเพื่อสื่อสารในและนอกชุมชน

ทั้งนี้ เครื่องมือสำคัญในการสื่อสารของนักสื่อสารชุมชน ได้แก่ สมาร์ทโฟน เพราะมีข้อดีหลายประการดังนี้

- 1) ใช้งานง่าย เพราะทุกคนต่างมีสมาร์ทโฟน จึงรู้วิธีใช้การถ่ายภาพในสมาร์ทโฟนอยู่แล้ว สามารถผลิตชิ้นงานในรูปแบบวิดีโอที่มีเนื้อหาและเข้าถึงผู้ชมได้ง่าย
- 2) รวดเร็ว สามารถเผยแพร่ข่าวหรือกิจกรรมได้เป็นสื่อแรก
- 3) ไม่เป็นที่สังเกต ด้วยอุปกรณ์มีขนาดเล็ก สามารถถ่ายภาพในสถานที่ที่อุปกรณ์กล้องแบบปกติไม่สามารถทำได้
- 4) สามารถเข้าไปใกล้ชิดกับสถานการณ์นั้นๆ ได้ ด้วยน้ำหนักที่เบาและมีขนาดเล็ก จึงสามารถเข้าไปทำข่าวในบางเรื่องบางสถานการณ์ หรือบางสถานที่ได้

5) ทะลายกำแพงขณะที่สัมภาษณ์แหล่งข่าว แหล่งข่าวจะรู้สึกมั่นใจ ถูกล่วงล้ำน้อย และรู้สึกคุ้นเคยมากกว่าสื่ออื่น ๆ

6) ประหยัดทั้งอุปกรณ์และประหยัดเมื่อต้องฝึกหัดให้กับบุคคลอื่น ๆ (โซวเดอ์พอด (Shoulderpod) (ออนไลน์))

จะเห็นได้ว่า นักสื่อสารชุมชนสามารถนำข้อดีต่าง ๆ ของสมาร์ทโฟนไปใช้ประโยชน์ในการผลิตข่าวสารของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพได้เช่นเดียวกับอุปกรณ์กล้องขนาดใหญ่ ซึ่งในบางสถานการณ์การใช้สมาร์ทโฟนกลับพบว่าข้อดีมากกว่าการใช้กล้องปกติเสียด้วยซ้ำ

การวิเคราะห์ SWOT การใช้สมาร์ทโฟนผลิตงานข่าวในชุมชน

การพัฒนาทักษะการผลิตข่าวผ่านสมาร์ทโฟนของนักสื่อสารชุมชนได้รับพัฒนาอย่างต่อเนื่อง และมีการอบรมอยู่เป็นระยะ ๆ ผู้เขียนได้มีโอกาสทดลองใช้สมาร์ทโฟนในการผลิตงานเผยแพร่ออกอากาศออนไลน์ โดยการทดสอบการใช้งานเฟซบุ๊กไลฟ์ (facebook live) ในระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (android) จึงขอนำเสนอประสบการณ์ผ่านการวิเคราะห์ SWOT ให้เห็นถึงจุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และความเสี่ยง เพื่อเป็นแนวทางแพร่ภาพสดผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์ (facebook live) ในระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (android) และการผลิตงานข่าวผ่านสมาร์ทโฟน เพื่อใช้ในงานข่าวชุมชนต่อไป

จุดแข็ง (strength) การที่เฟซบุ๊ก (facebook) ออกเฟซบุ๊กไลฟ์ (facebook live) การใช้งานนี้ส่งผลดีต่อการเผยแพร่กิจกรรมต่าง ๆ ที่มีประโยชน์ต่อชุมชน สังคม และถือเป็นเครื่องบันทึกภาพไปในตัวที่สามารถ

ย้อนชมภาพกิจกรรมดังกล่าวได้ เพื่อต่อยอดองค์ความรู้ต่อไป

จุดอ่อน (weakness) เฟซบุ๊กไลฟ์ (facebook live) บนแอนดรอยด์ (android) ยังมีข้อบกพร่องที่ต้องแก้ไขอยู่คือ การวางกล้องเพื่อบันทึกภาพ ผู้ใช้งานไม่สามารถถ่ายภาพโดยวางกล้องเพื่อให้ได้ภาพแนวนอน (horizontal) เพราะภาพที่จะได้เมื่อตรวจสอบผ่านแฟนเพจที่ทำการออกอากาศพบว่าภาพจะกลับไปแบบทวนเข็มนาฬิกา 90 องศา ซึ่งจะไม่สะดวกต่อการรับชม ดังนั้น ผู้ใช้งานจะต้องวางสมาร์ทโฟนที่จะบันทึกภาพในลักษณะแนวตั้งตลอดเวลา โดยต้องใช้ขาตั้งกล้องแบบหัวบอล (ball head) เพื่อทำการติดตั้งกล้องสมาร์ทโฟนให้อยู่ในลักษณะแนวตั้ง นอกจากนี้ คุณภาพของภาพที่ได้ทำการถ่ายทอดสด ยังมีคุณภาพที่ไม่คมชัดเพียงพอ อาจเกิดจาก 2 ปัจจัย คือ คุณภาพของกล้องบนสมาร์ทโฟน หรืออาจเกิดจากสัญญาณอินเทอร์เน็ตซึ่งอาจลดคุณภาพในการรับชมได้

นอกจากนี้ ปัญหาการใช้งานบันทึกภาพวิดีโอบนสมาร์ทโฟนซึ่งที่พบอย่างเลี่ยงไม่ได้คือ ความร้อนจากตัวเครื่อง ความร้อนเริ่มมากขึ้นส่งผลต่อการทำงานของเครื่อง พบปัญหาเครื่องค้างในระหว่างแพร่ภาพ ทำให้ไม่สามารถแพร่ภาพกิจกรรมผ่านคลิปเพียงคลิปเดียวได้

โอกาส (opportunity) เฟซบุ๊ก (facebook) กำลังพัฒนา เฟซบุ๊กไลฟ์ (facebook live) บนแอนดรอยด์ (android) สามารถใช้ได้ง่ายขึ้น ทัดเทียมกับผู้ใช้งานในไอโอเอส

ความเสี่ยง (threat) ด้วยทัศนคติและมุมมองของคนส่วนใหญ่ อาจยังไม่มีเม็ดเงินเข้ามาซื้อสื่อในสมาร์ทโฟนมากเท่ากับกล้องตัวใหญ่ ๆ ซึ่งสามารถ

สร้างความตื่นตาตื่นใจ และส่งผลให้เห็นการมีส่วนร่วมของคนมากกว่าการใช้กล้องจากสมาร์ทโฟน

จะเห็นได้ว่า เมื่อวิเคราะห์ SWOT ยังพบทั้งจุดอ่อนของสมาร์ทโฟนและความเสี่ยงจากภายนอก อย่างไรก็ตาม การใช้งานเฟซบุ๊กไลฟ์ (facebook live) ในระบบปฏิบัติการแอนดรอยด์ (android) ผ่านสมาร์ทโฟนแม้ยังมีข้อจำกัดอยู่บ้างในบางเรื่อง แต่ในอนาคตจะมีการพัฒนาของเทคโนโลยีเพื่อลดข้อจำกัด เช่น ความละเอียดและศักยภาพที่สูงขึ้นของกล้องที่ติดตั้งในสมาร์ทโฟน ช่องทางการสื่อสารทางสื่อสังคมออนไลน์ของสมาร์ทโฟนที่ตอบสนองความต้องการของผู้ชมในชุมชน เป็นต้น

แนวทางการผลิตข่าวของนักสื่อสารชุมชน

ในการผลิตข่าวของนักสื่อสารชุมชน นักสื่อสารชุมชนสามารถพัฒนาตนเองผ่านการลงพื้นที่ การเดินทางลงพื้นที่นำข้อมูลจากชุมชนมานำเสนอ

จากการถอดรหัสการทำงานของนักสื่อสารชุมชน จะพบการทำงาน ดังนี้

วิธีการทำงานของนักสื่อสารชุมชนเปรียบเสมือนการทำประมงพื้นบ้านที่มีเสน่ห์อัตลักษณ์บางอย่างที่ชัดเจน แตกต่างจากการทำงานของสื่อกระแสหลักที่เปรียบเทียบเสมือนเรืออวนลากขนาดใหญ่ ดังนั้น วิธีการและเครื่องมือ ลักษณะของชาวประมง ลักษณะปลาที่ได้ รวมถึงพฤติกรรมของคนกินที่ชอบกินปลาแบบไหนมีความแตกต่างกัน นักสื่อสารชุมชนจะต้องทำให้คนกินปลาที่ดีที่สุด ซึ่งเหนือกว่าการกินปลาที่ได้จากห้างสรรพสินค้าที่มีปริมาณมาก แต่ไร้คุณภาพความสด

นักสื่อสารชุมชนควรเริ่มคิดประเด็นจากพื้นที่ ซึ่งเป็นรากฐานของชุมชน เป็นศูนย์กลางของรากเหง้าของชุมชน อยู่ในชุมชนก่อน แล้วค่อยแผ่กิ่งก้านสาขา

ไปที่อื่น ดังนั้นนักสื่อสารชุมชนต้องมั่นใจในเรื่องในพื้นที่ที่คิดว่าจะสื่อสาร หากไม่มั่นใจคนนอกชุมชนจะไม่สนใจ ควรทำเรื่องชุมชนให้เห็นข้อมูลที่เป็นจริง และมีความลุ่มลึกของข้อมูล

การเล่าเรื่องของนักสื่อสารชุมชนควรเริ่มต้นมองคนในพื้นที่ชุมชน และหาวิธีให้คนในพื้นที่เล่าเรื่องควรให้คนในชุมชนดูผลงานการผลิตก่อน ต้องมุ่งบริการผลิตให้แก่คนในชุมชน หากเนื้อหาถูกเล่าดีมันจะเกิดความเป็นสากล นอกจากนี้ ควรใส่ใจกับคนที่ในชุมชนที่ไปเอาเรื่องมาเล่า

นักสื่อสารชุมชนควรตอบตนเองให้ได้ในการเล่าเรื่องสักหนึ่งเรื่องว่า อยู่กับใคร ทำอะไร และอยู่ที่ไหน วิธีการมองเรื่องที่จะเล่า ควรมองว่าเรื่องที่จะเล่ามีน้ำหนักหรือไม่มีน้ำหนัก และปรารถนากับมัน ให้เวลามันให้มาก หากมีปัญหาที่ซ่อนอยู่ในเรื่องที่จะเล่าให้เจอ

นักสื่อสารชุมชนต้องทำการศึกษาทุกมุมมองเห็นเรื่องในระบบนิเวศ เห็นการเปลี่ยนแปลง และต้องเล่าให้เห็นถึงการกระทำ ความคิดแบบนักข่าวต้องหาหลักฐานและประเด็น

การเล่าเรื่องไม่จำเป็นต้องยึดติดแบบโครงสร้างแบบสื่อหลักทั่วไป ซึ่งอำนาจในการสรุปเรื่องอยู่ที่นักวิชาการ หากแต่ควรใช้ความรู้ของนักวิชาการนำเรื่องดีประเด็นให้มึ้นน้ำหนักมีความน่าสนใจตั้งแต่ต้นเรื่อง และคนสรุปควรเป็นคนที่อยู่ในเรื่องนั้น ๆ

การหาข้อมูลของนักสื่อสารชุมชนควรเริ่มหาข้อมูลจากการหาภูมิศาสตร์ เริ่มจากพื้นที่ภูมิศาสตร์ที่อยู่ใกล้ตัว สார்วจระบบนิเวศในเรื่องราวที่ต้องการหาประเด็น เริ่มที่กายภาพ รูปภาพ และใช้ความเป็นนักข่าวตั้งคำถามว่า ทำไม อะไร มีแหล่งอื่นอีกหรือไม่ เช่น ใช้กูเกิล (Google) และตินอาย (Tin Eye) ให้เกิดประโยชน์ แต่หากค้นหาข้อมูลแล้วตัน ไปต่อไม่ได้ให้หยิบเอาคำค้นที่สองมาใส่ประกอบ แล้วค่อย ๆ

ไล่มองทีละภาพ นอกจากนี้ อย่าเริ่มจากสิ่งที่ไม่สนใจ การค้นข้อมูลในกูเกิล (Google) แล้วพบประเด็นประเด็นเหล่านั้นคือ ข้อมูลมือสองที่มีคนพูดถึงไปแล้ว ดังนั้น ต้องลงพื้นที่เพื่อค้นหาข้อมูลที่ยังไม่ได้ถูกพูดถึง อาจเป็นมุมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเดิม

ในความคิดเห็นของผู้เขียนเห็นว่า นักสื่อสารชุมชนควรเน้นความลุ่มลึกในการหาประเด็น หาข้อมูลและเล่าเรื่อง เพื่อให้เกิดชิ้นงานที่มีคุณภาพ เสมือนประมงพื้นบ้านที่มีอุปกรณ์จับปลาราคาไม่แพง แต่มีเอกลักษณ์ ภูมิปัญญาในการจับ ซึ่งประมงอวนลากไม่สามารถลอกเลียนแบบได้

ทั้งนี้ โรเจอร์ส (Rogers) (2016) ได้ให้ข้อเสนอแนะโดยสรุปแนวทางพัฒนานักสื่อสารชุมชนเป็นขั้นตอนดังนี้

1. การหาแหล่งที่จะให้ได้ข่าว นักข่าวไม่ใช่ นักเขียนนิยาย ดังนั้นไม่สามารถจินตนาการงานเขียนได้ ต้องหาแหล่งที่จะทำให้เป็นข่าวได้ โดยอาจเริ่มจากแหล่งที่คาดว่าจะมีข่าว ไม่ว่าจะเป็น ศาลากลาง สถานีตำรวจ หรือศาล นอกจากนี้ อาจเข้าร่วมการประชุมของภาครัฐหรือการประชุมภายในโรงเรียน โดยหากจะได้อะไรที่เกี่ยวข้องกับกีฬา แหล่งที่ดีคือ การเข้าร่วมมหกรรมกีฬาที่น่าสนใจ หรือหากข้อมูลจากประสบการณ์ของผู้สื่อข่าวกีฬา หรืออาจลองพูดคุยกับคนในชุมชนเพื่อหาประเด็นต่าง ๆ

2. การสัมภาษณ์เมื่อตัดสินใจเขียนข่าวในหัวข้อต่าง ๆ ต้องตีประเด็นให้แตกและต้องเริ่มที่จะสัมภาษณ์แหล่งข่าว ควรทำการวิจัยและวางแผนการสัมภาษณ์เตรียมคำถาม และเตรียมพร้อมสำหรับอุปสรรคในการเก็บข้อมูลคำสัมภาษณ์ ไม่ควรลืมว่าการสัมภาษณ์ที่ดีที่สุดคือ การคุยกันคล้ายการสนทนา อย่าทำให้แหล่งข่าวเกร็ง เพราะถ้าแหล่งข่าวผ่อนคลาย จะได้ข้อมูลที่ตรงกับที่ต้องการ

3. การเลือกแหล่งอ้างอิงที่ดีที่สุด ทุกวันนี้ใช้เน็ตบุ๊กในการเติมข้อมูลอ้างอิงที่มาจากวารสาร แต่เมื่อต้องเขียนข่าว จะต้องนำข้อมูลต่าง ๆ มาปะติดปะต่อกัน ไม่ยึดโยงแหล่งอ้างอิงเพียงแหล่งเดียว และต้องมีความสมดุลกัน และต้องหาคำที่จับใจและดึงความสนใจให้ผู้อ่านสนใจ

4. การรายงานข่าวที่ดีหมายถึง การตอบคำถามที่ผู้ชมตั้งคำถามในข่าวเหล่านั้น นอกจากนี้ควรตรวจสอบความถูกต้องไม่ว่าจะเป็นชื่อสถานที่บุคคลที่เป็นแหล่งข่าว เพราะมีโอกาสที่ผิดพลาดได้

5. การมีเป้าหมายและเป็นธรรมชาติ ข่าวไม่มีที่ว่างสำหรับการแสดงความคิดเห็นของฝ่ายใดฝ่ายหนึ่ง เมื่อรู้สึกอคติไปด้านใดด้านหนึ่ง จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องรับฟังหรือเปิดพื้นที่ให้อีกด้านหนึ่งด้วยเช่นกัน เพราะข่าวไม่ใช่พื้นที่ที่จะนำความคิดที่เชื่อมาวางไว้และปล่อยออกไป แต่ข่าวคือสิ่งที่แหล่งข่าวพูดออกมาให้ได้ยิน

6. การประติษฐานวรรณคดี เมื่อเขียนข่าวสำเร็จไม่น่าสนใจ คงเป็นการเสียเวลาหากว่าไม่มีใครอ่านและถ้าเขียนแล้วไม่กระทบใจคนอ่านในวรรณคดี วิธีการดึงความสนใจทำได้โดยการพยายามเขียนให้ผู้อ่านคือจุดสำคัญของเรื่อง (เสมือนผู้อ่านอยู่ในเหตุการณ์) หรือพยายามให้ผู้อ่านเกิดความสนใจในข่าวที่กำลังเสนอ และทำทั้งสองอย่างด้วยคำเพียงไม่กี่คำให้ได้ การประติษฐานวรรณคดี คิดถึงการทำให้เนื้อหา มีเอกลักษณ์ น่าสนใจ

7. เรื่องวรรณคดีเป็นส่วนสำคัญ แต่ต้องเขียนโครงสร้างของเรื่อง การเขียนข่าวเป็นพื้นฐานของความคิดที่รวบยอดมากกว่าเพียงแค่ให้ข้อมูลในเวลาอันสั้นและมีประสิทธิภาพถ้าเป็นไปได้ การเขียนแบบปิรามิดหัวกลับ หมายถึง ต้องวางความสำคัญของเรื่องไว้เบื้องต้นและให้สิ่งที่สำคัญน้อยกว่าไว้ท้ายสุด

8. การอธิบายข้อมูลที่ได้รับจากแหล่งข่าวอีกหนึ่งความสำคัญคือ ต้องเขียนข่าวให้มีความชัดเจนตามข้อมูลที่รับจากแหล่งข่าว อธิบายข้อมูลโดยเน้นความน่าเชื่อถือ และสร้างศรัทธาให้แก่ผู้อ่าน เป็นไปได้ในขณะที่เก็บข้อมูลควรมีการบันทึกเสียงไว้ด้วย

9. การตรวจสอบงานเขียนว่าอ้างอิงถูกต้องตามหลักเอพี (AP Style) แม้ว่าเคยรายงานข่าวและเขียนข่าวจำนวนมาก แต่มันจะเกิดอะไรขึ้นหากส่งข่าวไปโดยหลักการเขียนผิดหลักการ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหลักเอพี หรือ Associated Press Style (AP Style) เอพีสไตล์เป็นมาตรฐานการเขียนที่ถูกใช้อย่างมากในอเมริกา ซึ่งนักข่าวเขียนที่จะเรียนรู้และใช้ตรวจสอบการเขียนของตนว่าได้มาตรฐานสิ่งนี้หรือไม่

10. การติดตามเรื่องราว เมื่อเขียนข่าวส่งบรรณาธิการเสร็จสิ้นแล้ว อีกสิ่งหนึ่งที่ต้องทำคือการติดตามเรื่องราวนี้ต่อ การพัฒนาเรื่องราวโดยการติดตามข่าวต่อเป็นกลวิธีอีกอย่างหนึ่ง แต่กระบวนการนี้จะง่ายขึ้นถ้าติดตาม ติดตามแหล่งข่าวอยู่เสมอ เพื่อจะได้ข้อมูลที่ครอบคลุมครบถ้วนในทุกมิติ

จะเห็นได้ว่าแนวทางพัฒนาการเป็นนักสื่อสารชุมชนนั้น จะเน้นในการนำเสนอเนื้อหาเป็นหลัก ซึ่งเนื้อหาที่ว่านี้ เซเลบรีตี (Calabrese) (2018) เสนอว่า ควรเน้นเรื่องลักษณะ บุคลิก และความสม่าเสมอต่อเนื่อง ซึ่งจะสามารถดึงดูดความสนใจของผู้ชมให้กลับมาชมใหม่ในภายหลัง ผู้ผลิตจะต้องทำให้เกิดความประทับใจ และก่อให้เกิดผลกระทบต่อการนำเสนอแต่ละครั้ง

นักสื่อสารชุมชนจึงควรเป็นบุคคลที่มีทักษะรอบด้าน เป็นคนช่างสังเกต และละเอียดรอบคอบ ตลอดจนสามารถสื่อสารเรื่องราวให้ครบประเด็น และตรงกับธรรมชาติและพฤติกรรมของผู้รับสาร

แนวทางการพัฒนาทักษะการใช้สมาร์ตโฟน ของนักสื่อสารชุมชนเพื่อผลิตงานข่าว

การพัฒนาตนเองของนักสื่อสารชุมชนซึ่งเป็นคนในพื้นที่และการปรับตัวของสื่อส่วนกลางที่สร้างนักข่าวสะพายเป้ที่มุ่งเน้นทำสื่อผ่านสมาร์ตโฟน เหตุผลหนึ่งที่ต้องใช้สมาร์ตโฟนเป็นหลักก็เพราะพฤติกรรมของผู้รับสารเริ่มเปลี่ยนแปลงไป โดยให้ความสำคัญกับการรับสารผ่านเครือข่ายออนไลน์

การปรับเปลี่ยนดังกล่าวทำให้สื่อส่วนกลางหลาย ๆ ประเทศปรับตัว เริ่มใช้สมาร์ตโฟนในการทำข่าวมากขึ้นเพื่อตอบสนองข้อมูลที่ต้องนำเสนอด้วยความรวดเร็ว และทันต่อความต้องการของผู้รับสารที่เลือกใช้สื่อออนไลน์ในการรับข้อมูลข่าวสารมากขึ้น นอกจากความสะดวกในการพกพา และสามารถหยิบขึ้นมาใช้งานเมื่อไหร่ก็ได้แล้ว นับวันสมาร์ตโฟนก็ยิ่งปรับปรุงและพัฒนาให้ดีขึ้นเรื่อย ๆ ไม่ว่าจะเป็นความละเอียดของกล้อง (ทั้งกล้องหน้า และกล้องหลัง) และส่วนอื่น ๆ

จากข้อมูลข้างต้น ส่งผลให้เกิดการพัฒนาการใช้งานสมาร์ตโฟน ในงานข่าวยังพัฒนาอย่างต่อเนื่องต่อไป วงการนักสื่อสารชุมชนมือถือขยายตัวออกไปอย่างรวดเร็วในทั่วโลก เพียง 5 ปีของการนำสมาร์ตโฟนมาผลิตข่าว การขยายวงนี้กว้างไกลออกไปจนกลายเป็นการประชุมย่อยของผู้ผลิตข่าวผ่านมือถือ (Mobile Journalism) จากการประชุมที่จัดขึ้นที่เมืองดับลิน (Dublin) ประเทศไอร์แลนด์ (Ireland) ชื่องานว่า โมบาย เจอนัลลิสต์ซัม คอนเฟอเรนซ์ (Mobile Journalism Conference) บทสรุปจากการประชุมครั้งนี้ถูกสรุปโดย ชูลเทส (Shultes, 2016 (ออนไลน์)) ออกมาเป็นข้อแนะนำ 5 ประการด้วยกัน ดังนี้

1. การประเมินความเสี่ยงก่อนที่จะเลือกใช้เทคโนโลยี การประชุมครั้งนี้มีการตั้งข้อสังเกตว่าการ

แพร่ภาพสดผ่านเฟซบุ๊ก (facebook) ทวิตเตอร์ (Twitter) เทคโนโลยีใหม่ที่สามารถแพร่ภาพวิดีโอได้ ไม่ว่าจะ เป็นวิดีโอที่แพร่ภาพได้ 360 องศา จากโดรน (drone) อุปกรณ์ถ่ายภาพมุมสูงแบบบังคับด้วยรีโมทหรือแม้แต่การผลิตงานผ่านมือถือทั้งหมดนี้ ยังไม่มีองค์ความรู้เกี่ยวกับเรื่องทั้งหมดมากนัก แต่ผู้เชี่ยวชาญต่างลงความเห็น ว่า ควรให้ความสำคัญกับการวางแผนเพื่อเตรียมรับมือกับสิ่งที่ผิดพลาดเมื่อหัดลองหัดใช้เทคโนโลยีใหม่ นอกจากนี้ เลลเวลลิน (Llewellyn) อดีตนักข่าวบีบีซีและผู้ก่อตั้งบริษัทด้านการสื่อสาร แนะนำว่าห้องข่าวควรประเมินความเสี่ยงให้สมบูรณ์ก่อนที่ออกอากาศผ่านเฟซบุ๊กไลฟ์หรือเพริสโคป (แอปพลิเคชันออกอากาศผ่านมือถือ)

การติดแท็กสถานที่ช่วยให้เปิดเผยตำแหน่งที่ตั้งของนักข่าวและแหล่งข่าวที่เข้าไปผลิต การติดแท็กแบบนี้ทำให้สูญเสียความเป็นส่วนตัวและเป็นการละเมิดความลับ และการแพร่ภาพข่าวด่วนทำให้ข้อบังคับและกรอบจริยธรรมไม่สามารถทำงานได้เต็มที่ดังจะเห็นได้จากภาพถ่ายที่เกี่ยวข้องกับเด็กหรือเหตุการณ์ที่เป็นภาพความรุนแรงออกอากาศโดยไม่เหมาะสม นักถ่ายภาพมุมสูงแนะนำว่าควรศึกษาเรื่องกระบวนการถ่ายและการดูแลตนเองไม่ละเมิดกฎหมาย มีการกล่าวเสริมว่า บริษัทที่ทำงานด้านการสนับสนุนการถ่ายภาพมุมสูงโดยไม่ละเมิดจริยธรรมกล่าวถึงประเด็นเกี่ยวกับลิขสิทธิ์และความเป็นส่วนตัวสองสิ่งนี้ไม่ได้หายไปไหนตราบดีสมาร์ตโฟนยังคงขนถ่ายข้อมูลอยู่ “ทุก ๆ ครั้งที่โดรนบินขึ้น และร่อนลง ผู้สื่อข่าวและนักบินจะเข้ามาเกี่ยวข้องด้วย”

2. การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้ชม การแพร่ภาพสตรีมมิ่งหรือการหาข้อมูลจากการมีส่วนร่วมที่หลากหลาย นักข่าวมือถือหรือโมบาย้นำเสนอการเล่าเรื่องที่เกี่ยวข้องกับผู้ชม บราวน์ (Browne) โปรติวเซอร์

อาวุโสของนิวยอร์กไทม์ (New York Time) กล่าวว่าชุมชนในโลกออนไลน์คล้ายกลุ่มเฟซบุ๊กการเตือนเพื่อการรณรงค์ (The Guardian's Facebook Group for The Counted) ที่เป็นกลุ่มที่คอยติดตามการทำงานของตำรวจ หากตำรวจกระทำการรุนแรงซึ่งเป็นการมีส่วนร่วมของประชาชนในการตรวจสอบอย่างต่อเนื่อง

3. รู้จักอุปกรณ์ และทำให้ง่ายทุกวันนี้มีแอปพลิเคชันในมือถือหลายร้อยแอปพลิเคชันและยังคงมีเพิ่มขึ้นเรื่อย ๆ เพื่อให้สมาร์ทโฟนมีคุณภาพมากยิ่งขึ้น แต่ปรัชญาของโมโจ คือ การทำงานให้ง่ายเข้าไว้ การค้นหาเครื่องมือและอุปกรณ์ใหม่ ๆ กลายเป็นเสน่ห์ของโมโจ ที่ประหยัด น้ำหนักเบา และใช้งานได้ทันที มีคนพูดกันว่า อยากรู้ก็ตาม สิ่งนี้ยังคงเป็นแค่สมาร์ทโฟน แม้สมาร์ทโฟนมีข้อได้เปรียบเมื่อมาพร้อมอุปกรณ์ที่ครบครัน แต่ช่างภาพชื่อ ชุง (Chung) มองว่า นักเล่นกล้องยังคงให้ความสำคัญกับคุณภาพกล้องที่ไม่ใช่แค่สมาร์ทโฟนแฟชั่นเหมือนในอดีต และสามารถสร้างงานได้โดยงบประมาณที่ไม่สูงมากที่มาพร้อมระบบออโต้โฟกัส (autofocus) ระบบบันทึกเสียง จอมองภาพพาวเวอร์แบงค์ที่สามารถเพิ่มกำลังแบตเตอรี่และแผ่นบันทึกความจำ บางครั้งสมาร์ทโฟนก็เป็นกล้องธรรมดาที่ดีที่สุดสำหรับงาน

4. ควบคุมการเล่าเรื่อง สิ่งที่กำหนดโมโจ นอกเหนือจากเนื้อหาในการอัปโหลดโดยผู้ใช้สมาร์ทโฟนในแต่ละวันคืออะไร คำตอบคือ การเล่าเรื่อง คือข้อสรุปจากวงประชุม มีการกล่าวถึงเรื่องของเสียงว่าเสียงคือทุกสิ่ง การสร้างงานด้วยเสียงที่ชัดเจนจะเป็นประโยชน์มาก เมื่อเจอเหตุการณ์ที่ภาพที่ถ่ายออกมาไม่ดี หรือระบบแพร่ภาพทางอินเทอร์เน็ตไม่มีคุณภาพ แต่หากนักข่าวมือถือรายงานข่าวด้วยเสียง

ที่มีคุณภาพ พอช่วยแก้ไขข้อบกพร่องดังกล่าวได้ไม่น้อย นอกจากนี้ มีข้อเสนอว่าผู้ชมต้องการเห็นงานที่ปราศดีที่พร้อมด้วยเสียงและการตัดต่อที่ดี การควบคุมการพัฒนาคุณภาพและการนำเสนอภาพควรให้เข้าถึงอารมณ์ร่วม และเป็นหน้าที่ของนักข่าวที่จะถ่ายทอดข้อเท็จจริงผ่านการเล่าเรื่อง มีความคิดที่สิ่งอื่นตรายของความยึดติดเครื่องมือมากเกินไป คือ การให้สิ่งนี้มากำหนดเรื่องราวในการเล่าเรื่องที่จะผลิต นอกจากนี้ มีการเสนอว่าปรัชญาของการทำงาน คือ การกำหนดการเคลื่อนไหว หมายถึง การเน้นเกี่ยวกับการเดินเรื่องตั้งแต่เริ่มต้น กลางเรื่อง และจุดสิ้นสุด รอบคอบเกี่ยวกับภาพที่ต้องการและรู้วิธีการใช้เครื่องมือที่เป็นการรับประกันคุณภาพของนักข่าวมืออาชีพ

5. อย่าลืมสร้างลูกทีม หลักสำคัญของนักข่าวมือถือ คือ ต้องการการทำงานร่วมกันของทีมเพื่อการสื่อสารชุมชน เป็นการเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมการทำงานรูปแบบใหม่ มีการสอนวิธีการทำข่าวโดยใช้สมาร์ทโฟนที่จะสร้างคนที่มาผลิตงานผ่านเทคโนโลยีนี้และการค้นหาแอปพลิเคชันที่ช่วยผู้ใช้งานที่ทำงานบนระบบแอนดรอยด์ (android) แม้บางประเทศปิดกั้นไม่ให้เข้าถึงกลับช่วยให้ผู้จัดการค้นพบวิธีการที่ทำงานเพื่อทุกคน “มันสำคัญมากที่ทำให้มั่นใจว่าทีมไม่รู้สึกรายพวกเขาเป็นเพียงคนกลุ่มเดียวที่เปลี่ยนมาทำงานบนโมโจ ขอให้มันเปิดกว้างให้ทุก ๆ คนได้เข้าถึงต่อไป”

จะเห็นได้ว่า คุณสมบัติที่เหมาะสมกับการเป็นนักสื่อสารชุมชนแล้ว ควรรู้จักใช้อุปกรณ์ใกล้เคียงตัวอย่างสมาร์ทโฟนเพื่อนำมาใช้สร้างงาน ผลิตงานข่าวรายการ สารคดีเพื่อถ่ายทอดข่าวสาร สาระเรื่องราวดี ๆ ให้คนในชุมชนและคนภายนอกชุมชนรู้จักและเกิดความรัก ความหวงแหน ในท้องถิ่นของตนต่อไป

สรุปผลและอภิปรายผล

ปัจจุบันการทำข่าวในวงการสื่อส่วนกลางหรือแม้แต่ในชุมชนต่าง ๆ นักสื่อสารชุมชนจำเป็นต้องการปรับตัวกับลักษณะการทำข่าวที่เรียกว่า นักข่าวสะพายเป้ หรือนักข่าวมือถือ ซึ่งหันมาใช้สมาร์ทโฟนในการทำข่าวกันมากขึ้น ทั้งนี้เนื่องจากมีความทันสมัยและรวดเร็ว อีกทั้งยังมีการพัฒนาที่ต่อเนื่องต่อไปอย่างไม่มี

ที่สิ้นสุด ซึ่งตราบไคที่สมาร์ทโฟนยังเป็นอีกหนึ่งตัวเลือกที่จะช่วยพัฒนางานผ่านคุณลักษณะเฉพาะที่อุปกรณ์ผลิตสื่อปัจจุบันไม่สามารถทำได้ เช่น น้ำหนักที่เบาพกพาได้สะดวก ตอบโจทย์ต่อการเข้าถึงของผู้รับสารในเวลาอันรวดเร็ว เป็นต้น ดังนั้นการเตรียมตัวเพื่อเรียนรู้ รวมถึงเสริมทักษะให้พร้อมจึงเป็นคำตอบสำคัญที่นักสื่อสารภายในชุมชนควรตื่นตัว

เอกสารอ้างอิง

- นักข่าวพลเมือง. (2016). การเคลื่อนไหวทางสังคมบนโซเชียลมีเดีย โอกาสของชุมชน สร้างการเปลี่ยนแปลงด้วยมือถือ?. ค้นเมื่อ สิงหาคม 28, 2559, จาก <http://www.citizenthaipbs.net/node/8013>
- นิพนธ์ ตั้งแสงประทีป. (ม.ป.ป.). To be a good journalist. ค้นเมื่อ สิงหาคม, 22, 2559, จาก <http://www.247freemag.com/นิพนธ์ตั้งแสงประทีป>
- Blankenship, J. C. (2015). Losing their “MOJO”? Mobile journalism and the deprofessionalization of television news work. Retrieved April 29, 2019, from <https://www.tandfonline.com/doi/full/10.1080/17512786.2015.1063080?scroll=top&needAccess=true>
- Calabrese, C. (2018). *Become a YouTuber: Build your own YouTube channel*. NJ: John Willey & Sons, Inc.
- Mobile Journalism Manual. (n.d.). *Mobile Journalism Manual*. Retrieved April 29, 2019, from <http://www.mojo-manual.org/understanding-mobile-journalism/>
- Rogers, T. (2016). A list of 10 steps for producing the perfect news story. Retrieved August 28, 2016, from <http://journalism.about.com/od/reporting/tp/createstories.htm>
- Shoulderpod. (n.d.). *Why mobile journalism might be good for you*. Retrieved April 29, 2019, from <http://www.shoulderpod.com/mobile-journalism>
- Shultes, A. (2016). *Five mobile journalism tips from mobile journalism conference in Dublin*. Retrieved August 28, 2016, from <http://www.storybench.org/five-mobile-journalism-tips-mobile-journalism-conference-dublin/>

สภาพและปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

STATE AND PROBLEMS OF PHYSICAL ACTIVITY MANAGEMENT IN RELATION TO THE POLICY, ‘MODERATE CLASS, MORE KNOWLEDGE’, IN SCHOOLS UNDER NAKHONPATHOM PRIMARY EDUCATION SERVICE AREA OFFICE 1

อุทัย คงแจ่ม¹⁾, พเยาว์ เนตรประชา²⁾

¹⁾นักศึกษาระดับมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี,

²⁾อาจารย์ประจำหลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาพลศึกษา สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี
Uthai Khongjaem¹⁾, Payao Netpracha²⁾

¹⁾Master of Education, Physical Education, Institute of Physical Education Suphanburi Campus

²⁾Lecturer in Master of Education Program, Institute of Physical Education Suphanburi Campus

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 2) เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประเภทของโรงเรียน และ 3) เสนอแนวทางการแก้ปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหาร ครู จากโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 400 คน คำนวณโดยใช้ตารางของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม ชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาตั้งแต่ 0.80 -1.00 และค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน ผลการวิจัย พบว่า 1) ระดับสภาพและปัญหาการจัดการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีสภาพและปัญหาอยู่ในระดับมาก 2) เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงาน และประเภทของโรงเรียน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนจำแนกตามระดับการศึกษา มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน 3) แนวทางการแก้ปัญหา คือ จัดโครงสร้างเวลาเรียน ให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และเอื้อต่อการจัดกิจกรรมสำรวจและจัดทำข้อมูลความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียน แล้วจัดกิจกรรมให้สอดคล้องอย่างหลากหลาย ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต และความมีน้ำใจนักกีฬา ลงมือปฏิบัติจริง เลือกลงและเข้าร่วม

กิจกรรมด้วยตนเอง เป็นทีม จัดสื่อและแหล่งการเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียนให้เพียงพอ ปลอดภัย เหมาะสม กับวัย ควบคู่กับการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยวิธีการอย่างหลากหลาย ครอบคลุมทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ

คำสำคัญ : กิจกรรมพลศึกษา, ลดเวลาเรียน, เพิ่มเวลารู้

ABSTRACTS

This research aimed to 1) study state and problems of physical activity management in relation to the policy, 'Moderate Class, More Knowledge', in schools under Nakhon Pathom Primary Education Service Area Office 1; 2) compare the opinions regarding position, educational level, working experience and school type; and 3) propose the solution of problems of physical activity management in relation to the policy, 'Moderate Class, More Knowledge'. The samples selected by simple random sampling method comprised 400 administrators and teachers from schools under Nakhon Pathom Primary Education Service Area Office 1. The five-scale-rating questionnaire, the content validity of which was found between 0.80-1.00 and the reliability of which found at 0.97, was used as an instrument of this research. The data were analyzed by frequency distribution, percentage, mean, standard deviation, t-test and analysis of variance.

The findings revealed as the following: 1) State and problems of physical activity management in relation to the policy, 'Moderate Class, More Knowledge', in schools under Nakhon Pathom Primary Education Service Area Office 1 were found at a high level. 2) Significant difference was found at the level of .05 in position, working experience and school type but no difference in education. 3) The solutions of problems with physical activity management in relation to the policy, 'Moderate Class, More Knowledge' were found that the school should rearrange the class loads to meet the context of the school in order to facilitate the physical activity management. Also, the school should do a survey on student's aptitude, life and sporting spirit skills. In addition, the school should let the student select, attend and practice the activities by themselves or with their own team. Moreover, the school should provide internal and external learning media and resources to satisfy the students sufficiently, safely and properly to their ages, and prepare authentic assessment in a variety of methods covering theoretical and practical contents for their students.

Keywords : physical activities, 'Moderate Class, More Knowledge'

บทนำ

กิจกรรมการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกรอบวิสัยทัศน์ด้านการศึกษา เพื่อเข้าสู่แนวคิดและกระบวนการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในเรื่องของจิตสำนึกต่อโลก ความรู้พื้นฐานประกอบสัมมาอาชีวะ ความรู้พื้นฐานด้านสุขภาพ และทักษะที่จำเป็น ได้แก่ ทักษะการเรียนรู้และนวัตกรรม สื่อและเทคโนโลยี ทักษะการทำงาน ทักษะชีวิตที่ใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน โดยกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นกิจกรรมที่ให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติ ตามความถนัด ความสนใจ และความต้องการ ทั้งปฏิบัติด้วยตนเองหรือปฏิบัติเป็นกลุ่ม เป็นทีม ซึ่งในปัจจุบันการเรียนรู้ของนักเรียนได้เปลี่ยนแปลงไป อันเนื่องมาจากมีแหล่งเรียนรู้ สื่อและเทคโนโลยี และอื่นๆ อีกมากมายที่นักเรียนสามารถใช้ในการเรียนรู้ได้ด้วยตนเอง และการเรียนรู้ไม่จำเป็นต้องจำกัดเฉพาะในห้องเรียนตามเวลาที่ครูหรือโรงเรียนกำหนด นักเรียนสามารถเรียนรู้ได้ทุกแห่ง ทุกเวลา ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน ตามความพร้อม ความสามารถของนักเรียน และนักเรียนจะเรียนรู้ด้วยตนเอง เรียนรู้เป็นทีมหรือจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้อย่างมีความสุข ภายใต้แนวความคิดที่ว่า กิจกรรมเป็นทางเลือก สนองตอบความสนใจ ความถนัดของผู้เรียนอย่างหลากหลาย ให้นักเรียนลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง (สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา, 2558: 1-3) ซึ่งสอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 และหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ที่มีเจตนารมณ์มุ่งเน้นจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ

อารมณ์ สังคม สติปัญญา คุณธรรม มีความรู้และทักษะพื้นฐาน โดยมุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ

“ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” เป็นการลดเวลาเรียนภาควิชาการลง แต่ไม่กระทบเนื้อหาหลักที่นักเรียนควรเรียนรู้ โดยกำหนดให้เรียนภาควิชาการถึงเวลา 14.30 นาฬิกา ดังนั้น ในช่วงระยะเวลาว่างหลังเลิกเรียนภาควิชาการจนถึงเวลาที่โรงเรียนเลิก โรงเรียนจะต้องจัดกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ให้นักเรียนปฏิบัติ และเป็นกิจกรรมที่มีความหลากหลายที่ช่วยเพิ่มพูนทักษะในด้านต่างๆ และที่สำคัญควรมีกิจกรรมกระตุ้นให้นักเรียนได้ค้นหาศักยภาพและความชอบของตนเอง ในการจัดกิจกรรมไม่จำเป็นต้องเปิดให้เฉพาะห้องเดียวกัน หรือระดับชั้นเดียวกันบางกิจกรรมสามารถทำร่วมกันหลายระดับชั้นได้ เพื่อให้เด็กๆ ได้รู้จักการปรับตัว การช่วยเหลือดูแลกัน ได้มีปฏิสัมพันธ์กับคนหลายช่วงวัย โดยในหมวดที่ 4 กลุ่มที่ 16 ของการจัดกิจกรรมนั้นได้กำหนดให้มีการจัดกิจกรรมพลศึกษา เพื่อสร้างเสริมสมรรถนะทางกาย และช่วยสร้างองค์ความรู้ด้านสุขภาพ เป็นการออกกำลังกายเพื่อสุขภาพ เป็นกิจกรรมที่ใช้กล้ามเนื้อมัดใหญ่ให้เป็นประโยชน์ต่อร่างกาย ช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทางด้านสมองและร่างกาย มีสุขภาพจิตที่ดี ซึ่งเด็กทุกคนควรที่จะได้เรียนรู้ในเรื่องสุขภาพ เพื่อจะได้มีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้อง รวมทั้งมีทักษะปฏิบัติด้านสุขบัญญัติจนเป็นกิจนิสัย อันจะส่งผลให้ผู้เรียนมีสุขภาพที่ดี มีการเจริญเติบโตของร่างกายที่สมบูรณ์ แข็งแรง โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนได้ใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกาย การออกกำลังกาย การเล่นเกม และกีฬา หรือกิจกรรมพลศึกษา มาใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาโดยรวมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมทั้งสมรรถภาพทางกาย เพื่อสุขภาพและการเล่นกีฬา ตามที่หลักสูตรแกนกลาง

การศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้ วิชาพลศึกษาเป็นรายวิชาพื้นฐานที่นักเรียนทุกคนจะต้อง เรียน โดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหว การออกกำลังกาย การเล่นเกมและกีฬา มาใช้เป็น เครื่องมือในการพัฒนาโดยรวมทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา รวมทั้งสมรรถภาพ เพื่อสุขภาพและกีฬา (สำนักวิชาการและมาตรฐาน การศึกษา, 2551: 1)

จากรายงานผลการดำเนินการขับเคลื่อนนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สรุปได้ว่า ครูมีความเห็นว่าเป็นกิจกรรมที่มีประโยชน์ต่อเด็กนักเรียนมาก ผลการ ดำเนินงานส่งผลให้นักเรียนมีน้ำใจต่อกัน มีความ สัมผัสดีจากการที่ได้ทำงานร่วมกัน ได้ค้นพบความถนัด และความสามารถของตนเอง เป็นแนวทางในการ ตัดสินใจที่จะเรียนต่อในอนาคตและการประกอบอาชีพ (กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล, 2558: 2) และจาก การติดตามและประเมินผลการดำเนินงานโดยผู้ตรวจ ราชการกระทรวงศึกษาธิการที่พบว่า ครูส่วนใหญ่ยังไม่ เข้าใจและยังไม่ถนัดออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยง หลักสูตรสู่การปฏิบัติ “เพิ่มเวลารู้” โรงเรียนบางแห่ง นำกิจกรรมปกติที่เคยทำอยู่แล้วมาจัดการเรียน การสอนในช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม และยังพบว่า ผู้บริหารยังต้องชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครู หลายครั้งแต่ก็ยังไม่เข้าใจเท่าที่ควร โรงเรียนหลายแห่ง ดำเนินโครงการโดยไม่มั่นใจผลลัพธ์เท่าที่ควร ไม่มี ความชัดเจนในการปฏิบัติ และครูเองมีภาระงานและ กิจกรรมอื่นๆ ทั้งที่ได้รับจากส่วนกลางหรือจาก หน่วยงานต่างๆ อยู่ก่อนแล้วจำนวนมาก ทำให้ครู บางส่วนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระให้กับตัวเอง โรงเรียน บางแห่งต้องปรับเวลาเรียนให้เร็วขึ้น บางแห่งจัดตาราง เรียนเกินเข้าไปในเวลาอาหารกลางวัน และยังได้รับ คำว่าสดู อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ

(ชติยา มหาสินธ์, 2559: 1) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของจุฑามาศ สุธาพจน์ (2558: บทคัดย่อ) และเกษอมร มิ่งขวัญ (2555: บทคัดย่อ) ที่พบว่า สภาพและปัญหาการบริหารและปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในภาพรวมพบว่ามีปัญหา อยู่ในระดับมาก ด้านโครงสร้างเวลาเรียนและตาราง เรียน ด้านรูปแบบกิจกรรมการเรียนรู้ ด้านการดำเนิน กิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัด และประเมินผล มีความแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีแนวทางในการบริหาร กิจกรรมการเรียนรู้ คือ การเตรียมความพร้อม ของผู้สอน และการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมทักษะ การเรียนรู้แก่ผู้เรียน ปัญหาที่พบในด้านการปฏิบัติงาน ด้านการบริหารและการจัดการเรียนรู้ ขาดการติดตาม ตรวจสอบและมีการประเมินแผนไม่ต่อเนื่อง มีงาน ที่ซ้ำซ้อนกันและงานในองค์กรมีมาก ด้านการจัดเวลา เรียน มีการจัดเวลาเรียน ไม่ตรงกับการจัดการเรียน การสอนและความเหมาะสม ด้านการเอาใจใส่ดูแลและ การสอนของครู ควรให้มีการนิเทศติดตามผลการ ปฏิบัติเป็นระยะ โดยมีการแต่งตั้งคณะกรรมการ ประเมินผล จากข้อมูลที่พบดังกล่าวข้างต้น สะท้อน ให้เห็นว่าโรงเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้อง ยังต้องสร้างความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้แก่ครู ผู้ปกครอง และนักเรียนอีกมาก เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกิจกรรมและรายวิชาที่ตั้งไว้

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบการจัด การศึกษาภาคบังคับและให้บริการการศึกษา แก่ประชากรวัยเรียนในเขตพื้นที่บริการ ให้ได้รับ การศึกษาอย่างต่อเนื่องจนจบหลักสูตรการศึกษา ภาคบังคับ โดยรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย และ ต้องดำเนินการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

ในช่วงเวลา 14.30 นาฬิกา ซึ่งยังพบปัญหาในการดำเนินงานที่ผ่านมาในหลายๆ ด้าน

จากเหตุผล ความเป็นมาและความสำคัญของสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดนโยบาย ปรับปรุงหลักสูตร อีกทั้งยังเป็นผู้รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ในกลุ่มสร้างเสริมสมรรถนะทางกาย (Health) จึงมีความจำเป็นที่จะต้องทราบถึงสภาพปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 เพื่อให้ทราบถึงสภาพปัญหาอย่างแท้จริง และนำข้อมูลที่ได้มาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการจัดกิจกรรม ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นต่อไป

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประเภทของโรงเรียน

3. เพื่อเสนอแนวทางการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัย เรื่อง สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขอบเขตด้านเนื้อหา เนื้อหาในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 ในด้านต่างๆ ดังนี้ ด้านโครงสร้างเวลาเรียน ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

2. ขอบเขตด้านประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครู จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำนวน 127 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 2,750 คน

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประเภทของโรงเรียน

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ใน 5 ด้าน คือ ด้านโครงสร้างเวลาเรียน ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม ด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนการวิจัยดังนี้

1. ประชากร ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ผู้บริหาร ครู จากโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำนวน 127 โรงเรียน รวมทั้งสิ้น 2,750 คน

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ได้จากการคำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้ตารางของทาโร ยามาเน่ (Taro Yamane) ที่ระดับความเชื่อมั่น 95% โดยได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 345 คน ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มอย่างง่าย (sample random sampling)

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น เรื่อง สภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยแบบสอบถามนั้นได้รับการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้ทรงคุณวุฒิ และหาค่าความเชื่อมั่นตามขั้นตอน และผ่านเกณฑ์อย่างสมบูรณ์

4. ขั้นตอนในการสร้างเครื่องมือ

4.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี แนวคิด หลักการ และงานวิจัยเกี่ยวข้องกับเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

4.2 สร้างแบบสอบถามในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยที่กำหนดไว้

4.3 นำแบบสอบถามไปให้อาจารย์ที่ปรึกษาได้ทำการตรวจสอบความถูกต้อง และความเหมาะสม แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องตามข้อเสนอแนะ

4.4 แบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะแล้ว ให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบความถูกต้องและความเหมาะสมอีกครั้ง

4.5 นำแบบสอบถามไปเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจหาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (validity) และข้อเสนอแนะเพื่อการปรับปรุงแบบสอบถาม

4.6 นำแบบสอบถามที่ได้ปรับปรุงและแก้ไขตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิแล้ว ไปทดลองใช้

(try out) จำนวน 30 ชุด กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

4.7 นำผลที่ได้จากการทดลองใช้ มาหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค เพื่อตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

4.8 จัดทำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

5. วิธีการหาคุณภาพเครื่องมือ

5.1 หาค่าความถูกต้องเหมาะสม โดยให้อาจารย์ที่ปรึกษาตรวจสอบ

5.2 หาค่าความตรงเชิงเนื้อหา (validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน ทำการตรวจสอบรายละเอียดเนื้อหาและหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) โดยการตรวจ หาค่าความสอดคล้องของข้อคำถามกับนิยามศัพท์ กับเนื้อหา หรือวัตถุประสงค์ โดยได้ค่า IOC ตั้งแต่ 0.80 – 1.00

5.3 หาค่าความเชื่อมั่น (reliability) โดยการนำไปทดลองใช้ (try out) จำนวน 30 ชุด กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ของครอนบาค โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.97

6. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอน ดังนี้

6.1 ส่งหนังสือขอความร่วมมือจากสถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี ไปยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บข้อมูลและตอบแบบสอบถาม

6.2 ส่งหนังสือขอความร่วมมือและขอบคุณไปยังยังโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง และขอความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม โดยผู้วิจัยไปรับ - ส่งด้วยตนเอง

6.3 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาตรวจสอบความสมบูรณ์ ถูกต้อง และนำมาวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

6.4 นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์แบบสอบถามมาสรุปเป็นแนวทางในการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

7. การวิเคราะห์ข้อมูล

7.1 ข้อมูลทั่วไปและสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ข้อมูลโดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

7.2 สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” วิเคราะห์ข้อมูลโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน แล้วแปลผลโดยใช้ค่าเฉลี่ยเทียบกับเกณฑ์

7.3 เปรียบเทียบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครูเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จำแนกตาม ตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประเภทของโรงเรียนด้วยการทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

7.4 แนวทางการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” รวบรวมประเด็นของข้อเสนอแนะ และความคิดเห็นที่ได้จากแบบสอบถามปลายเปิดแล้วสรุปข้อมูล

8. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบค่าที และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ผลจากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้ จากการศึกษาสรุปได้ดังนี้

1. ระดับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู ดังนี้

ตารางที่ 1 ระดับสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. ด้านโครงสร้างเวลาเรียน	4.11	.49	มาก
2. ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม	4.11	.49	มาก
3. ด้านการดำเนินกิจกรรม	4.02	.51	มาก
4. ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้	4.12	.57	มาก
5. ด้านการวัดและประเมินผล	4.10	.52	มาก
เฉลี่ย	4.09	.46	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 มีสภาพและปัญหาอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ รองลงมา คือ ด้านโครงสร้างเวลาเรียน และด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการดำเนินกิจกรรม

2. ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 จำแนกตามตำแหน่ง ระดับการศึกษา ประสบการณ์การทำงาน และประเภทของโรงเรียน ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามตำแหน่ง

ตำแหน่ง	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
1. ผู้บริหาร	4.05	.30	.696	.000*
2. ครู	4.10	.48		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 2 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามระดับการศึกษา

ระดับการศึกษา	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
1. ปริญญาตรี	4.13	.42	1.831	.084
2. สูงกว่าปริญญาตรี	4.04	.51		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 3 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่

การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	M.S.	F	Sig
ระหว่างกลุ่ม	2.152	2	1.076	5.091	.007*
ภายในกลุ่ม	83.931	397	.211		
รวม	86.084	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพ การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 ที่มี และปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน ประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ กั้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน เป็นรายด้าน

ตัวแปรตาม	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	M.S.	F	Sig
ด้านโครงสร้างเวลาเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.711	2	.355	1.474	.230
	ภายในกลุ่ม	95.715	397	.241		
	รวม	96.426	399			
ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	1.153	2	.577	2.381	.094
	ภายในกลุ่ม	96.145	397	.242		
	รวม	97.298	399			
ด้านการดำเนินกิจกรรม	ระหว่างกลุ่ม	2.381	2	1.191	4.655	.010*
	ภายในกลุ่ม	101.548	397	.256		
	รวม	103.929	399			
ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	6.014	2	3.007	9.793	.000*
	ภายในกลุ่ม	121.905	397	.307		
	รวม	127.919	399			
ด้านการวัดและประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	4.477	2	2.238	8.647	.000*
	ภายในกลุ่ม	102.772	397	.259		
	รวม	107.248	399			

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 5 พบว่า ความคิดเห็นของผู้บริหาร และครูที่มีต่อสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรม พลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 จำแนกตามประสบการณ์การทำงาน โดยพิจารณาเป็นรายด้านที่มีประสบการณ์การทำงาน

ต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ในด้านโครงสร้าง เวลาเรียน และด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม ส่วนด้าน การดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และ ด้านการวัดและประเมินผล มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 6 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบความคิดเห็น จำแนกตามประเภทของโรงเรียน

ตัวแปรตาม	$\bar{X}$	S.D.	t	Sig
1. ประถมศึกษา	3.99	.38	2.741	.000*
2. ขยายโอกาสทางการศึกษา	4.13	.49		

* มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 6 พบว่า ความคิดเห็นที่มีต่อสภาพ และปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถม ศึกษา นครปฐม เขต 1 ที่ประเภท โรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกันอย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ประเมินผลตามสภาพจริง โดยวิธีการอย่างหลากหลาย ครอบคลุมทั้งทฤษฎีและการปฏิบัติ

อภิปรายผลการวิจัย

จากการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรม พลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 มีผลการวิเคราะห์ข้อมูลที่ควรนำมา อภิปรายผล ดังนี้

3. แนวทางการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรม พลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” จัดโครงสร้าง เวลาเรียนให้สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียน และเอื้อ ต่อการจัดกิจกรรม สสำรวจและจัดทำข้อมูลความถนัด ความสนใจ และความต้องการของนักเรียน แล้วจัด กิจกรรมต่างๆ ให้สอดคล้องอย่างหลากหลาย ใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกายพัฒนาให้นักเรียน มีความสมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และ สติปัญญา ส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิต และความมีน้ำใจนักกีฬา ลงมือปฏิบัติจริง เลือกและ เข้าร่วมกิจกรรมด้วยตนเอง เป็นทีม จัดสื่อและแหล่ง การเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ให้เพียงพอ ปลอดภัย เหมาะสมกับวัย ควบคู่ กับการวัดและ

1. ผลการวิเคราะห์ระดับสภาพและปัญหา การจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครปฐม เขต 1 พบว่า มีสภาพและปัญหา อยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องมาจากเพราะว่า สถานศึกษาแต่ละแห่งจะมีบริบทต่างกัน ผู้บริหาร ครู นักเรียน และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ยังไม่มีความเข้าใจ และไม่ถนัดออกแบบกิจกรรม “เพิ่มเวลารู้” และ อาจจะยังยึดติดกับรูปแบบและวิธีการจัดการเรียน การสอนที่เน้นเนื้อหาวิชาการมากเกินไป ไม่คำนึงถึง

ความสนใจ และความต้องการของนักเรียน ประกอบกับกิจกรรมพลศึกษาเป็นกิจกรรมที่ต้องปฏิบัติ โดยใช้วัสดุ อุปกรณ์ และพื้นที่ในการปฏิบัติกิจกรรม ส่งผลให้มีปัญหาอยู่หลายประการ ซึ่งสอดคล้องกับผลการประเมินการดำเนินงานที่พบปัญหาว่า ครูส่วนใหญ่ยังไม่เข้าใจและยังไม่ถนัดออกแบบกิจกรรมที่เชื่อมโยงหลักสูตรไปสู่การปฏิบัติ “เพิ่มเวลารู้” และยังพบว่าต้องมีการชี้แจงสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ครูหลายครั้ง ไม่มีความชัดเจนในการปฏิบัติ และครูมีภาระงานและกิจกรรมอื่นๆ ทำให้ครูบางส่วนคิดว่าเป็นการเพิ่มภาระให้กับตัวเอง โรงเรียนบางแห่งต้องปรับเวลาเรียนให้เร็วขึ้น ได้รับคำวิพากษ์ อุปกรณ์ในการจัดกิจกรรมไม่เพียงพอ (ชติยา มหาสินธ์, 2559: 1) ซึ่งตรงกับหลักการของสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558: 5) และศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2558: คำนำ) ที่กล่าวถึงหลักในการจัดกิจกรรมโดยให้ปรับลดเวลาเรียนเนื้อหาในห้องเรียนให้น้อยลง ให้นักเรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองตามความพร้อม ความสามารถของนักเรียน ครูจะต้องลดบทบาทจากเดิมที่สอนเนื้อหาสาระ ใช้เวลาในชั้นเรียนมาก มาเป็นผู้ที่คอยอำนวยความสะดวก ชี้แนะ และส่งเสริมกระตุ้นให้นักเรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง และเรียนรู้ร่วมกันจากกลุ่มเพื่อนมากขึ้น โดยการเพิ่มเวลาการเรียนรู้จากสื่อ แหล่งเรียนรู้ หรือกิจกรรมสร้างสรรค์ต่างๆ ตามความถนัด ความสนใจ ความต้องการของนักเรียน และดังที่ธนาวรรณ รัมมะภพ และมนตรี สามงามดี (2558: 12) ที่ได้กล่าวไว้ว่า ปัญหาในการดำเนินการจัดกิจกรรมพลศึกษานั้น เกิดขึ้นด้วยสาเหตุและปัจจัยหลายอย่างด้วยกัน เช่น เจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ การขาดคุณวุฒิ ขาดงบประมาณในการดำเนินการซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเป็นปัจจัยที่สำคัญเป็นอย่างยิ่งในการจัดกิจกรรมพลศึกษา สอดคล้องกับ

งานวิจัยของศราวุฒิ ญาณะคำ (2559: 123) จุฑามาศ สุชาพจน์ (2558: บทคัดย่อ) และของเกษอมร มิ่งขวัญ (2555: บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาเกี่ยวกับนโยบายการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ซึ่งผลการวิจัยที่พบสามารถสรุปได้ว่า นโยบายการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” โดยภาพรวมพบปัญหาอยู่ในระดับมาก และปัญหาที่พบเป็นส่วนใหญ่ คือ ข้อมูลที่ได้รับมานั้นไม่สามารถนำมาให้คำแนะนำแก่ครูผู้สอนและในการวางแผนได้ รายละเอียดในเอกสารไม่ชัดเจน ปัญหาในการเตรียมครูผู้สอน และปัญหาการจัดครูเข้าสอน

2. การเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารและครูที่มีต่อสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครปฐม เขต 1 สามารถอภิปรายผลที่ได้จากการวิจัยดังนี้

2.1 ตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยครูมีความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร ทั้งนี้อาจเพราะว่าผู้บริหารซึ่งปฏิบัติงานเชิงนโยบายในภาพรวมของโรงเรียน เป็นผู้กำหนดนโยบาย วิสัยทัศน์ แผนงานให้ครูปฏิบัติ ไม่ได้ลงมาปฏิบัติด้วยตนเอง ส่วนครูเป็นผู้ที่นำนโยบายมาปฏิบัติ เป็นผู้ลงมือปฏิบัติจัดกิจกรรมการเรียนการสอนใกล้ชิดกับนักเรียน จึงทำให้ครูผู้ซึ่งปฏิบัติงานจัดกิจกรรมด้วยตนเองมองเห็นสภาพปัญหาได้ชัดเจนยิ่งกว่าผู้บริหาร จึงทำให้ผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของกษิรา วาระรัมย์ (2556: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัดกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า การเปรียบเทียบระดับปัญหาตามความคิดเห็น

ของผู้บริหารและครูที่มีตำแหน่งต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน โดยครูมีความคิดเห็นสูงกว่าผู้บริหาร

2.2 ระดับการศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเพราะว่าปัจจุบันนี้เป็นยุคของสังคมแห่งการเรียนรู้ ทุกคนสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลและแสวงหาความรู้เพิ่มเติมได้จากสื่อเทคโนโลยีต่างๆ ทำให้ผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกันสามารถรับรู้ หาความรู้ได้อย่างเท่าเทียมกัน จึงทำให้ผู้ที่มีระดับการศึกษาที่ต่างกัน มีความคิดเห็นที่ไม่แตกต่างกันซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจุฑามาศ สุชาพจน์ (2558: บทคัดย่อ) ที่ศึกษาแนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบายการ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาหนองบัวรี เขต 2 ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ในการเปรียบเทียบที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

2.3 ประสิทธิภาพการทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยมีความแตกต่างกันด้านการดำเนินกิจกรรม ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ และด้านการวัดและประเมินผล ทั้งนี้อาจเพราะว่าการรับรู้ของแต่ละคนนั้นย่อมมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับการประเมินและการตัดสินใจ สถานการณ์หรือเหตุการณ์นั้นๆ การรับรู้ของแต่ละคนจึงเป็นสิ่งที่ทำให้แต่ละคนมีความคิดเห็นที่แตกต่างกันออกไป เพราะแต่ละคนจะประมวลการรับรู้จากประสบการณ์เดิมของตนเองที่มีอยู่ คนที่มีประสบการณ์มากกว่าย่อมที่จะมีความรู้ความสามารถ มีความคิดที่มากกว่าคนที่ประสบการณ์น้อย จึงทำให้คนที่มีความประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษอมร มิ่งขวัญ (2555: บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติตามนโยบายการลดเวลาเรียนในสถานศึกษา

ซึ่งผลการวิจัยพบว่า ครูและผู้บริหาร ที่มีประสบการณ์การทำงานต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ประเภทของโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยผู้บริหารและครูในโรงเรียนขยายโอกาสมีความคิดเห็นสูงกว่าโรงเรียนประถมศึกษา ทั้งนี้อาจเพราะว่าโรงเรียนที่มีขนาดเล็กจะมีข้อจำกัดในเรื่องบุคลากรและงบประมาณ ซึ่งส่งผลต่อการดำเนินงานจัดกิจกรรมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพและบรรลุเป้าหมาย ซึ่งต่างจากโรงเรียนที่มีขนาดใหญ่ที่จะได้รับการสนับสนุนในด้านงบประมาณและบุคลากรที่เพียงพอทำให้เกิดประสิทธิภาพในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนมากกว่า ผู้บริหารและครูที่ปฏิบัติงานในประเภทของโรงเรียนซึ่งมีขนาดที่ต่างกันจึงมีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของเกษอมร มิ่งขวัญ (2555: บทคัดย่อ) ที่ทำการศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติตามนโยบายการลดเวลาเรียนในสถานศึกษาซึ่งผลการวิจัยพบว่า ความคิดเห็นของครูและผู้บริหาร ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน มีความคิดเห็นที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. แนวทางการแก้ปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” สรุปได้ดังนี้

3.1 ด้านโครงสร้างเวลาเรียนควรปรับโครงสร้างเวลาเรียนและจัดทำตารางเรียนให้มีความชัดเจนและสอดคล้องกับบริบท ความพร้อมของโรงเรียน ความต้องการของนักเรียน ออกแบบตารางเรียนที่เอื้อต่อการจัดกิจกรรมพลศึกษา โดยการให้นักเรียนและชุมชนได้มีส่วนร่วมให้มีความเหมาะสมกับการจัดกิจกรรมในแต่ละระดับชั้นเรียน และให้ครอบคลุมกิจกรรม 4H ในสัดส่วนที่เท่าๆ กัน ซึ่งสอดคล้องกับจุฑามาศ สุชาพจน์ (2558: 29) ที่กล่าวว่า การ “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”

เป็นการปรับหลักสูตรให้สอดคล้องกับผู้เรียนในทุกช่วงวัย โดยการลดการเรียนในรายวิชาที่มีความซ้ำซ้อนกัน จัดเวลาเรียนให้นักเรียนสามารถที่จะเรียนรู้ได้ทุกแห่งทุกเวลา ตามความพร้อมและความสามารถของนักเรียน

3.2 ด้านรูปแบบการจัดกิจกรรม ควรคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลของนักเรียน โดยจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนตามความสามารถ จัดทำแบบสำรวจความสามารถ ความต้องการ ความถนัด และความสนใจของนักเรียน จัดกิจกรรมให้หลากหลายรูปแบบ ซึ่งเป็นกิจกรรมที่เน้นส่งเสริมทักษะการคิดวิเคราะห์ ทักษะชีวิตที่ทำได้จริง ทักษะการแก้ปัญหา และส่งเสริมความมีน้ำใจนักกีฬา คุณลักษณะและค่านิยมที่ดีงาม ให้นักเรียนได้มีส่วนร่วมในการออกแบบและเสนอกิจกรรม ซึ่งสอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558: 26-29) ที่ได้กำหนดให้มีการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ ค่านิยมหลัก จุดเน้น และอัตลักษณ์ของโรงเรียน แล้ววางแผนหรือกำหนดกิจกรรมในกรอบที่ผู้เรียนสามารถปฏิบัติได้และมีความพึงพอใจ ผู้เรียนได้คิดวิเคราะห์ ลงมือปฏิบัติ จัดทำข้อมูลสารสนเทศเกี่ยวกับความถนัด และความต้องการของนักเรียน เพื่อใช้ประกอบการวางแผนในการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้

3.3 ด้านการดำเนินกิจกรรม ควรที่จะมุ่งเน้นให้นักเรียนได้ลงมือปฏิบัติแบบเป็นทีม เป็นกลุ่ม โดยการจัดแบ่งกลุ่มนักเรียนที่มีความต้องการที่เหมือนกัน ให้อยู่กลุ่มเดียวกัน อาจจะจัดแบบคละชั้นเรียน ให้นักเรียนเข้าร่วมกิจกรรมตามความต้องการของตนเอง ใช้วิธีการสอนและการจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย สอดคล้องกับสำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2558: 29) ที่ได้กำหนดถึงแนวทางในการจัดกิจกรรมเพิ่มเวลารู้ ให้นักเรียนปฏิบัติ โดยการจัด

กิจกรรมอย่างหลากหลาย ให้นักเรียนได้เลือกปฏิบัติกิจกรรมตามความถนัดและความสนใจ โดยอาจจะทำกิจกรรมเป็นรายบุคคล หรือเป็นกลุ่ม เปิดโอกาสให้นักเรียนได้คิดและเสนอกิจกรรม โดยการรวมกลุ่มกันเอง อาจจะเป็นห้องเดียวกัน หรือหลายชั้นรวมกัน

3.4 ด้านสื่อและแหล่งการเรียนรู้ ควรมีการปรับสภาพแวดล้อมจัดหาสื่อและแหล่งเรียนรู้ให้เพียงพอ เหมาะสมกับวัยและความต้องการของนักเรียน ใช้แหล่งเรียนรู้จากภายนอกโรงเรียน จัดหา ปรับปรุง พัฒนาสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ และสนามกีฬาต่างๆ ให้มีความเหมาะสม และปลอดภัย ผู้บริหารควรสนับสนุนงบประมาณในการจัดหา ปรับปรุง ผลิตสื่ออย่างเพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับธนาวรรธน์ ร่มมะภาพ และมนตรี สามงามดี (2558: 12) ที่ได้กล่าวว่าในการจัดและการดำเนินกิจกรรมนั้น จะต้องจัดสภาพแวดล้อมต่างๆ ให้เอื้อต่อการจัดกิจกรรม จัดสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ สิ่งอำนวยความสะดวกให้เพียงพอ ถูกหลักสุขาภิบาล สะอาด ปลอดภัย สามารถใช้งานได้ดี

3.5 ด้านการวัดและประเมินผลควรจัดทำเอกสารการวัดและประเมินผลที่มีความชัดเจน มีวิธีการวัดและประเมินผลที่หลากหลาย วัดและประเมินผลจากสภาพจริง ครอบคลุมการปฏิบัติและทฤษฎีอย่างต่อเนื่อง จัดทำแฟ้มสะสมผลงานเพื่อเก็บรวบรวมผลงานของนักเรียน ครูควรมีความรู้ความเข้าใจและทักษะในการสร้างและวิเคราะห์คุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวัดและประเมินผล เปิดโอกาสให้นักเรียนประเมินตนเองเป็นรายบุคคลและรายกลุ่ม รวมทั้งประเมินผู้อื่นด้วย ให้มีการอบรมการวัดและประเมินผล มีการกำกับ ติดตามผล อย่างต่อเนื่องเป็นระบบ ใช้กระบวนการนิเทศ และมีการนำผลการวัดและประเมินผลมาทำวิจัยเพื่อพัฒนาการจัดกิจกรรมให้มี

ประสิทธิภาพมากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับแนวทางของโรงเรียนอนุบาลนครปฐม (2558: 1) ที่ให้ใช้วิธีในการวัดและประเมินผลอย่างหลากหลาย และให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ เน้นการประเมินจากสภาพจริง ประเมินความก้าวหน้า และพัฒนาการของนักเรียน มีการนิเทศ ประชุมกลุ่มย่อยเพื่อแลกเปลี่ยน ทบทวนการทำงานอย่างสม่ำเสมอและอย่างต่อเนื่อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารควรนำผลการวิจัย ไปใช้ในการวางแผน กำหนดวิสัยทัศน์ นโยบาย และแนวทางในการบริหาร พัฒนาครูและบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในการจัดกิจกรรม

1.2 ครูพลศึกษาหรือครูที่รับผิดชอบในการจัดกิจกรรม ควรนำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผน

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- กลุ่มนิเทศ ติดตาม และประเมินผล. (2558). **เอกสารการนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**. นครปฐม : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครปฐม เขต 1.
- กษิรา วาระรัมย์. (2556). **การศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนในสังกัด กรุงเทพมหานคร ที่ใช้หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551**. สารนิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา) บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เกษอมร มิ่งขวัญ. (2555). **สภาพและปัญหาการปฏิบัติตามนโยบายการลดเวลาเรียนในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 4**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏอุบลราชธานี.
- จุฑามาศ สุธาพจน์. (2558). **แนวทางการบริหารกิจกรรมการเรียนรู้ตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาฉะเชิงเทรา เขต 2**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ปรับปรุง พัฒนาการจัดกิจกรรมให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรม พลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ

2.2 เปรียบเทียบความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการจัดกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระหว่างสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอื่นๆ

2.3 ศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ให้ครบทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านการพัฒนาสมองและองค์ความรู้ (Head) ด้านคุณธรรม จริยธรรม (Heart) ด้านทักษะ การลงมือปฏิบัติ (Hand) และด้านสุขภาพหรือสมรรถภาพทางกาย (Health)

- ชติยา มหาสินธ์. (2559, 2 มกราคม). คลื่นคิดคลื่นข่าว. **มติชนออนไลน์**. หน้า 1.
- ธนาวรรณ รัมมะภาพ และมนตรี สามงามดี. (2558). **ปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดกิจกรรมพลศึกษาในนักศึกษา มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ**. นนทบุรี : มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิ.
- โรงเรียนอนุบาลนครปฐม. (2558). **เอกสารงานนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**. นครปฐม : ผู้แต่ง.
- ศูนย์พัฒนาการนิเทศและเร่งรัดคุณภาพการศึกษาขั้นพื้นฐาน. (2558). **คู่มือการนิเทศ ติดตามและรายงานผลการจัดกิจกรรม “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ.
- ศราวุฒิ ญาณะคำ. (2559). **การศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารหลักสูตรสถานศึกษาตามนโยบาย “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น**. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชานิเทศการศึกษาและพัฒนาหลักสูตร คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2553). **พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553**. กรุงเทพฯ : พรินทวาทกราฟฟิค.
- สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา. (2551). **ตัวชี้วัดและสาระการเรียนรู้แกนกลาง กลุ่มสาระการเรียนรู้ สุขศึกษาและพลศึกษา ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551**. กรุงเทพฯ : ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.
- _____. (2558). **คู่มือบริหารจัดการเรียน “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้”**. กรุงเทพฯ : สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

การบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ADMINISTRATION FOR THE USES OF MODERN TECHNOLOGY AND SOCIAL NETWORK FOR PEOPLE SERVICES OF THE PUBLIC HOSPITALS IN BANGKOK METROPOLIS ACCORDING TO THE SUSTAINABLE ADMINISTRATION CONCEPT

วิจิตรา ประสพโภคกร¹⁾, วิรัช วิรัชนิภาวรรณ²⁾

¹⁾ นักศึกษาหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ คณะรัฐประศาสนศาสตร์

มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย จังหวัดปทุมธานี

²⁾ อาจารย์ประจำหลักสูตรปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะรัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยอีสเทิร์นเอเชีย จังหวัดปทุมธานี

Vichittra Prasoppokakorn¹⁾, Wiruch Wiruchnipawan²⁾

1) Ph.D. Candidate in Public Administration, School of Public Administration, Eastern Asia University, Phatum Thani Province, Thailand.

2) Lecturer School of Public Administration, Eastern Asia University, Phatum Thani Province, Thailand.

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มีวัตถุประสงค์สำคัญเพื่อศึกษา (1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน (2) แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ และ (3) ตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ ทั้งนี้ได้นำแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ หรือความเจริญก้าวหน้าด้านสังคมหรือส่วนรวม ด้านสิ่งแวดล้อม ด้านคุณธรรม และด้านคุณภาพชีวิต มาปรับใช้เป็นกรอบแนวคิดของการศึกษาครั้งนี้

ระเบียบวิธีวิจัยของการศึกษาครั้งนี้ ได้ออกแบบรูปแบบการวิจัยให้เป็นวิธีการวิจัยแบบผสมโดยเน้นการวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลักและใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลเสริม การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนมาก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลแบบสอบถามนั้นได้ผ่านการทดสอบเพื่อหาค่าความเที่ยงตรง ได้ค่าเท่ากับ 0.90 และผ่านการหาค่าความเชื่อถือได้ที่ระดับ 0.89 ประชากร คือ ผู้ป่วยนอกทั้งหมดที่มารับการตรวจรักษาของโรงพยาบาลตำรวจ จำนวน 40,045 คน ส่วนกลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 1,112 คน การเก็บรวบรวมข้อมูลดำเนินการระหว่างวันที่ 1-30 มีนาคม พ.ศ. 2561 เก็บรวบรวมแบบสอบถามที่สมบูรณ์กลับมาคืนมาได้ 915 ชุด คิดเป็นร้อยละ 82.28 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 1,112 คน วิธีวิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ในรูปตาราง รวมทั้งใช้รูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการถดถอย

พหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์แนวลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามแนวคิดสโนว์บอลล์ และเป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวทีละคน ๆ ละไม่น้อยกว่า 60 นาที ด้วยแบบสัมภาษณ์เชิงลึกที่มีโครงสร้าง

ผลการวิจัย

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการประชาชนยังไม่เฉพาะเจาะจง ขาดความชัดเจน

2. แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานคร ควรนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการประชาชนยังไม่เฉพาะเจาะจง ขาดความชัดเจน และเพิ่มความสามารถของหน่วยงาน โรงพยาบาลของรัฐในกรุงเทพมหานคร ควรพัฒนาบุคลากรทุกระดับเพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการใช้ช่องทางการสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้วย

3. โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานคร ควรนำตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืนไปปรับใช้เป็นกลุ่มตัวชี้วัดสำคัญของการปฏิบัติงาน และการนำไปสู่การปฏิบัติจริง โดยตัวแบบดังกล่าวเฉพาะที่สำคัญ 5 ด้าน เรียงลำดับตามความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ (1) ด้านคุณธรรม (2) ด้านคุณภาพชีวิต สังคมหรือส่วนรวม (3) ด้านสิ่งแวดล้อม (4) ด้านเศรษฐกิจ และ (5) ด้านความเจริญก้าวหน้า

คำสำคัญ : การบริหารจัดการ การใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัย การให้บริการประชาชน โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานคร แนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

ABSTRACT

The purposes of this study were to study (1) the problem of management using state-of-the-art technology and social networks to serve the public in the Bangkok metropolitan government according to the concept of sustainable management. (2) Management and (3) Management model. The concept of sustainable management has been adopted. The economic or social progress or the overall environmental, morality and quality of life. This is a conceptual framework for this study.

The research methodology of this study. The research model was designed as a mixed method, focusing on quantitative research and using qualitative research as a supplement. Quantitative research is exploratory research to obtain data from a large number of samples. The questionnaire was used as a tool to collect data. The questionnaire was tested for validity. 0.90 and reliability were 0.89. The total number of outpatients was 40,045. The sample was 1,112. The data were collected during the day. 1-30 March, 2018 The complete questionnaire was returned for 915 items, representing 82.28% of the 1,112 samples. Analysis in tables. Include descriptive

analysis. The statistics used for data analysis were descriptive statistics, i.e. percentage, mean, standard deviation multiple regression and Pearson's correlation coefficient. In terms of qualitative research. The interviews were conducted by 9 experts, based on random sampling based on the snowball concept, one-to-one interviews, one person at a time, no less than 60 minutes.

Research results

1. Major management problems are public hospitals in Bangkok.
2. The major management improvement approach is that the state-run hospitals in Bangkok should be equipped with state-of-the-art technology and social networks. The public service is not only clear. At the same time, government hospitals in Bangkok should develop personnel at all levels to ensure the availability of modern communications and technology.
3. Managed by state-of-the-art technology and social networks to serve the people of Bangkok's public hospitals. These sustainable management is deployed as key indicators of performance and brought it to reality. The five main aspects of the model should be ranked in ascending order: morality, quality of life, society or the environment, and economy or prosperity.

Keywords: administration, the uses of modern technology and social network, people services, Public Hospitals in Bangkok Metropolis, the sustainable administration concept

บทนำ

โรงพยาบาลรัฐ เป็นสถานที่สำหรับให้บริการทางการแพทย์ และสุขภาพกับผู้ป่วยหรือประชาชน ผู้มารับบริการตรวจรักษา การควบคุมและป้องกัน การแพร่ระบาดของเชื้อและการติดเชื้อ การส่งเสริม ป้องกัน รักษา และฟื้นฟูภาวะความเจ็บป่วย หรือโรคต่าง ๆ ทั้งทางร่างกายและทางจิตใจ รวมตลอดไปถึง การพัฒนาบุคลากรทางการแพทย์ในเรื่องดังกล่าวด้วย ทุกวันนี้ โรงพยาบาลได้ถูกแบ่งประเภทตามการดูแล ควบคุมบริการเป็นโรงพยาบาลรัฐหรือโรงพยาบาล รัฐบาล และโรงพยาบาลเอกชน หรือแบ่งเป็นโรงพยาบาล ในส่วนกลาง เช่น กรุงเทพมหานคร และส่วนภูมิภาค เป็นต้น โรงพยาบาลรัฐได้ประสบปัญหาการบริหาร จัดการด้านการให้บริการซึ่งรวมทั้งปัญหาเกี่ยวกับการ บริหารจัดการในเรื่องมนุษยสัมพันธ์ของบุคลากร

ของโรงพยาบาลรัฐ และปัญหาการให้บริการหรือ คุณภาพการให้บริการของโรงพยาบาลรัฐไม่มีคุณภาพที่ดี ดังเห็นได้จากงานวิจัยของกนกพร ลีลาเทพินทร์ พัทธญา มาลีสศรี และปรารถนา ปุณณกิติเกษม (2554, หน้า 433-455) ศึกษาเรื่องการประเมินระดับคุณภาพ การบริการของโรงพยาบาลรัฐบาล ในกรุงเทพมหานคร ด้วยแบบจำลอง SERVQUAL ที่พบว่า โดยภาพรวม ผู้รับบริการไม่พึงพอใจกับบริการที่ได้รับหรือการ ให้บริการของโรงพยาบาลรัฐบาลไม่มีคุณภาพที่ดีหาก พิจารณาในแต่ละมิติพบว่า ผู้รับบริการเห็นว่า มีระดับ คุณภาพการบริการอยู่ในระดับปานกลาง แต่ในอีก 4 ด้าน คือ ด้านความน่าเชื่อถือไว้วางใจ ด้านการ ตอบสนองในการให้บริการ ด้านการสร้างความมั่นใจ ในบริการ และด้านความเห็นอกเห็นใจ ผู้รับบริการเห็น ว่าไม่มีคุณภาพในการบริการที่ดีในด้านดังกล่าว

นอกจากนี้แล้ว ยังมีผลการวิจัยเกี่ยวข้องกับการให้บริการของโรงพยาบาลที่สนับสนุนให้มีการทำการศึกษาเรื่องดังกล่าว เช่น งานวิจัยของ กนก เรืองนาม (2015, หน้า 64-75) ได้ศึกษาเปรียบเทียบการให้บริการระหว่างโรงพยาบาลรัฐและโรงพยาบาลเอกชน โดยเฉพาะการให้บริการยังขาดประสิทธิภาพ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นการศึกษาด้านรัฐประศาสนศาสตร์ หรือการบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐ เพื่อต้องการเน้นในเรื่องการ "พัฒนาหน่วยงาน" หรือ "พัฒนาการบริหารจัดการของหน่วยงาน" คือ โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานคร เช่น โรงพยาบาลตำรวจ ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐและเป็นหน่วยงานตำรวจระดับกองบัญชาการ สังกัดสำนักงานตำรวจแห่งชาติ กล่าวคือ โรงพยาบาลของรัฐในกรุงเทพมหานครมีปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ การปฏิบัติงาน โดยนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการประชาชนอย่างไม่มีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ฝ่ายเวชระเบียนโรงพยาบาลนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการประชาชนไม่เพียงพอเท่าที่ควร และไม่ครอบคลุม ซึ่งปัญหานี้เป็นปัญหาที่สำคัญและกำลังประสบอยู่

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว โรงพยาบาลของรัฐในกรุงเทพมหานครยังประสบปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัย เพื่อให้บริการประชาชน ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 5 ด้าน ได้แก่ (1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านเศรษฐกิจ หรือความเจริญก้าวหน้า (2) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านสังคม หรือส่วนรวม (3) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อม (4) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหาร

จัดการด้านคุณธรรม และ (5) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการด้านคุณภาพชีวิต

ถ้าปัญหาการวิจัย หรือ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการในเรื่องการใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนยังขาดประสิทธิภาพและการพัฒนา หรือการปรับปรุง ย่อมทำให้เกิดผลเสียต่อหน่วยงาน เช่น ทำให้มาตรฐานการปฏิบัติงานของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานคร โดยเฉพาะฝ่ายเวชระเบียน ยังไม่ได้มาตรฐานสากล รวมทั้งทำให้บุคลากรของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครไม่ได้รับความไว้วางใจและเป็นที่ยอมรับ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับบริการที่ดีจากหน่วยงานของรัฐ หรือโรงพยาบาลรัฐ และทำให้สังคมได้รับความเสียหายและเสียชื่อเสียงส่งผลมาจากการที่โรงพยาบาลบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนยังไม่ถูกนำมาใช้ในทิศทางดังกล่าวเท่าที่ควร

ด้วยเหตุผลที่แสดงถึงความเป็นมาและความสำคัญ อานาจหน้าที่ ปัญหาการวิจัย ความสำคัญของปัญหาการวิจัย ตลอดจนต้นตอของปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 5 ด้าน ข้างต้น ทำให้ผู้ศึกษาสนใจที่จะศึกษาค้นคว้า โดยคาดหวังว่าผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ประโยชน์ทั้งด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติต่อบุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งประชาชนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. ศึกษาปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

2. ศึกษาแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ โดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัย เพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐ ในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

3. ศึกษาตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัย เพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐ ในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากร คือ ประชาชนที่เป็นผู้ป่วยนอกทั้งหมดที่มารับการตรวจรักษาของโรงพยาบาลตำรวจ (ไม่รวมข้าราชการตำรวจ และครอบครัวตำรวจ) จำนวน 40,045 คน และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 1,112 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 2 ตัวแปร โดยมีรายละเอียดดังนี้ 2.1 ตัวแปรอิสระ คือ แนวคิดการบริหารจัดการ 5 ด้าน ได้แก่ ด้านเศรษฐกิจ หรือความเจริญก้าวหน้า สังคมหรือส่วนรวม สิ่งแวดล้อม คุณธรรม และคุณภาพชีวิต 2.2 ตัวแปรตาม คือ แนวคิด PANT-ITERMS 5 ด้าน ได้แก่ ด้านความเป็นมืออาชีพ ด้านการมุ่งความสำเร็จ ด้านการทำงานเป็นทีม หรือทีมงานด้านข้อมูลข่าวสาร และด้านทรัพยากรมนุษย์

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยเป็นวิธีการวิจัยแบบผสม โดยเน้นวิจัยเชิงปริมาณเป็นหลัก และใช้การวิจัยเชิงคุณภาพเป็นข้อมูลเสริม การวิจัยเชิงปริมาณเป็นการวิจัยเชิงสำรวจเพื่อให้ได้ข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างเป็นจำนวนมาก โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือ

ในการเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ข้อมูล เป็นการวิเคราะห์ในรูปแบบตาราง รวมทั้งใช้รูปแบบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา สำหรับสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล เป็นสถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าการถดถอยพหุคูณ และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน ในส่วนของการวิจัยเชิงคุณภาพ เป็นการสัมภาษณ์แบบลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาจากการสุ่มตัวอย่างตามแนวคิด สโนว์บอลล์ และเป็นการสัมภาษณ์แบบตัวต่อตัวทีละคนๆ และไม่น้อยกว่า 60 นาที ด้วยแบบสัมภาษณ์แบบลึกที่มีโครงสร้าง

ผลของการวิจัย

ผลการวิจัยข้อมูลส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เป็นชาย (ร้อยละ 67.10) มีการศึกษาปริญญาตรี หรือสูงกว่าปริญญาตรี (ร้อยละ 54.43)

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ล้วนเห็นด้วยในระดับมากที่สุด 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) เศรษฐกิจ หรือความเจริญก้าวหน้า (2) สังคม หรือส่วนรวม (3) สิ่งแวดล้อม (4) คุณธรรม และ (5) คุณภาพชีวิต โดยปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 2.56$ คือ ด้านคุณธรรม ได้แก่ คำถามที่ว่า "โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครปฏิบัติงานโดยนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการประชาชนอย่างไม่ชัดเจน"

2. แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัย เพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐ

ในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีความเห็นด้วยในระดับมากถึง 5 ด้าน โดยแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการที่มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด $\bar{x} = 2.60$ คือ ด้านคุณธรรม ได้แก่ คำถามที่ว่า "โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครควรปฏิบัติงานโดยนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการ

ประชาชนอย่างจริงจัง และเต็มความสามารถเพิ่มมากขึ้น" ดังตาราง 1

ทั้งนี้ ผู้ศึกษาได้สรุปเปรียบเทียบความเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการและแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 5 ไว้ในตารางที่ 1

ตารางที่ 1 สรุปเปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 5 ด้าน จำแนกตามค่าเฉลี่ยแต่ละด้านเรียงตามลำดับจากมากไปน้อย

1. ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ (กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ล้วนเห็นด้วยในระดับมาก)	2. แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ (กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ในระดับมาก)
ลำดับ 1 ด้านคุณธรรม ได้แก่ คำถามที่ว่า "โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครควรปฏิบัติงานโดยนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการประชาชนอย่างไม่จริงจังเท่าที่ควร" $\bar{x} = 2.56$	ลำดับ 1 ด้านคุณธรรม ได้แก่ คำถามที่ว่า "โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครควรปฏิบัติงานโดยนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการประชาชนอย่างจริงจังและเต็มความสามารถเพิ่มมากขึ้น" $\bar{x} = 2.60, S.D. = 0.55$
ลำดับ 2 ด้านคุณภาพชีวิต $\bar{x} = 2.50$	ลำดับ 2 ด้านเศรษฐกิจ หรือความเจริญก้าวหน้า $\bar{x} = 2.57, S.D. = 0.58$
ลำดับ 3 ด้านสิ่งแวดล้อม $\bar{x} = 2.44$	ลำดับ 3 ด้านสิ่งแวดล้อม $\bar{x} = 2.57, S.D. = 0.61$
ลำดับ 4 ด้านสังคม หรือส่วนรวม $\bar{x} = 2.41$	ลำดับ 4 ด้านสังคม หรือส่วนรวม $\bar{x} = 2.56, S.D. = 0.61$
ลำดับ 5 ด้านเศรษฐกิจ หรือความเจริญก้าวหน้า $\bar{x} = 2.36$	ลำดับ 5 ด้านคุณภาพชีวิต $\bar{x} = 2.48, S.D. = 0.61$

จากตาราง 1 ผลการวิเคราะห์ที่เปรียบเทียบความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างต่อ (1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการ และ (2) แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 5 ด้าน เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยรายด้านที่เรียงตามลำดับจากมากไปน้อย พบว่า ความคิดเห็นของกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นไปในทิศทางเดียวกันหรือเหมือนกัน 1 ด้านเท่านั้น ได้แก่ ด้านคุณธรรม

สำหรับผลการสัมภาษณ์เชิงลึกเฉพาะผู้เชี่ยวชาญหรือผู้ให้ข้อมูลหลัก จำนวน 9 คน ต่อแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด $\bar{x} = 2.60$ ซึ่งได้แก่ คำถามที่ว่า "โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครควรปฏิบัติงานโดยนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการประชาชนอย่างจริงจัง และเต็มความสามารถเพิ่มมากขึ้น" นั้น พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้งหมด 9 คน ล้วนเห็นด้วยต่อแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการด้านดังกล่าว

3. ศึกษาตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน พบว่า "ตัวแบบแนวทางการปรับปรุง การบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐ

ในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) เศรษฐกิจ หรือความเจริญก้าวหน้า (2) สังคม หรือส่วนรวม (3) สิ่งแวดล้อม (4) คุณธรรม และ (5) คุณภาพชีวิต (ตัวแปรอิสระ) ล้วนเป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการตามแนวคิด PANT-ITERMS 5 ด้าน ได้แก่ ด้าน (1) ความเป็นมืออาชีพ (2) การมุ่งความสำเร็จ (3) การทำงานเป็นทีม หรือทีมงาน (4) ข้อมูลข่าวสาร และ (5) ทรัพยากรมนุษย์ (ตัวแปรตาม) โดยตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัย เพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 5 ด้าน เรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้าน (1) คุณธรรม (2) คุณภาพชีวิต (3) สังคม หรือส่วนรวม (4) สิ่งแวดล้อม และ (5) เศรษฐกิจ หรือความเจริญก้าวหน้า" สำหรับการจัดลำดับความสำคัญของอิทธิพลของตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัย เพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 5 ด้าน (ตัวแปรอิสระ) จากมากไปน้อย ผู้ศึกษาพิจารณาจากจำนวนด้าน และตัวเลข หรือค่า B ตามลำดับดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ลำดับความสำคัญอิทธิพลของตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและ
 เครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหาร
 จัดการที่ยั่งยืน 5 ด้าน (ตัวแปรอิสระ) ที่มีต่อประสิทธิภาพในการบริหารจัดการตามแนวคิด PANT-ITERMS 5 ด้าน
 (ตัวแปรตาม)

ตัวแปรอิสระ (ตัวแบบแนวทางการ ปรับปรุงการบริหารจัดการ ของโรงพยาบาลรัฐใน กรุงเทพมหานครตามแนวคิด การบริหารจัดการ ที่ยั่งยืน 5 ด้าน)	อิทธิพลของตัวแปรอิสระ (ค่า B) ที่มีต่อตัวแปรตาม (ตามแนวคิด PANT-ITERMS 5 ด้าน)					รวม จำนวน ด้าน (ตัว แปรตาม)
	1. ด้าน ความ เป็น มืออาชีพ	2. ด้าน การมุ่งความ สำเร็จ	3. ด้าน การทำงาน เป็นทีม หรือ ทีมงาน	4. ด้าน ข้อมูล ข่าวสาร	5. ด้าน ทรัพยากร มนุษย์	
1. ด้านเศรษฐกิจ หรือความ เจริญก้าวหน้า	-	0.152*	-	-	-	1
2. ด้านสังคม หรือส่วนรวม	-	0.350*	0.219	0.224	0.188	4
3. ด้านสิ่งแวดล้อม	0.211	0.145	-	0.489*	-	3
4. ด้านคุณธรรม	0.224	0.249	0.304	0.381*	0.209	5
5. ด้านคุณภาพชีวิต	0.116	0.103	0.190*	0.150	0.107	5

* ระดับอิทธิพลของตัวแปรอิสระ (ค่า B) ที่สูงสุดในแต่ละด้าน

สำหรับผลการสัมภาษณ์ แนวลึกเฉพาะ
 ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 9 คน ต่อตัวแบบแนวทางการ
 ปรับปรุงการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและ
 เครือข่ายสังคมที่ทันสมัย เพื่อให้บริการประชาชน
 ของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการ
 บริหารจัดการที่ยั่งยืน พบว่าผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูล
 หลักส่วนใหญ่ จำนวน 8 คน จากทั้งหมด 9 คน เห็น
 ด้วยกับคำถามที่เกี่ยวกับตัวแบบแนวทางการปรับปรุง
 การบริหารจัดการดังกล่าว

สรุปผลการวิจัย

(1) ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารจัดการที่สำคัญ คือ
 โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครนำเทคโนโลยีและ

เครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการ
 ประชาชนยังไม่ครอบคลุม

(2) แนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการ
 ที่สำคัญ คือ โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครควรนำ
 เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการ
 ให้บริการประชาชนยังไม่ครอบคลุม และเพิ่ม
 ความสามารถ ขณะเดียวกัน โรงพยาบาลของรัฐ
 ในกรุงเทพมหานคร ควรพัฒนาบุคลากรทุกระดับ
 เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการใช้ช่องทางการสื่อสาร
 และเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้วย

(3) โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครควรนำ
 ตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยใช้
 เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการ

ประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืนไปปรับใช้เป็น กลุ่มตัวชี้วัดสำคัญของการปฏิบัติงาน และการนำไปสู่ การปฏิบัติจริง โดยตัวแบบดังกล่าวเฉพาะที่สำคัญ 5 ด้าน ควรเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้านคุณธรรม คุณภาพชีวิต สังคมหรือส่วนรวม สิ่งแวดล้อม และเศรษฐกิจ หรือความเจริญก้าวหน้า

การอภิปรายผล

1. เหตุผลสำคัญที่กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ซึ่งเป็น ประชาชนที่เป็นผู้ป่วยนอกที่มารับการตรวจรักษา ของโรงพยาบาลตำรวจ (ไม่รวมข้าราชการตำรวจ และ ครอบครัวตำรวจ) เห็นด้วยในระดับมากต่อแนวทาง การปรับปรุงการบริหารจัดการด้านคุณธรรม ที่ว่า "โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครควรปฏิบัติงาน โดยนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการ ให้บริการประชาชนอย่างจริงจัง และเพิ่มความ สามารถเพิ่มมากขึ้น" $\bar{x} = 2.60$ นั้น ผู้ศึกษามีความเห็น ว่า เนื่องจากกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าเป็นข้อเสนอแนะหรือเป็นแนวทางการปรับปรุง การบริหารจัดการที่สำคัญ ตรงประเด็น ทำให้เกิด ความรวดเร็วในการให้บริการ ประชาชนได้รับประโยชน์ เพิ่มมากขึ้น และยังมีส่วนช่วยให้โรงพยาบาลรัฐ ใน กรุงเทพมหานครได้รับการยอมรับจากประชาชน เพิ่มมากขึ้นด้วย

2. เหตุผลสำคัญที่ทำให้กลุ่มตัวอย่าง และ ผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูลหลักส่วนใหญ่ จำนวน 8 คน จากทั้งหมด 9 คน เห็นด้วยว่า "ตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและ เครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของ โรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการ บริหารจัดการที่ยั่งยืน 5 ด้าน ควรเรียงตามลำดับ

ความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้าน (1) คุณธรรม (2) คุณภาพชีวิต (3) สังคม หรือส่วนรวม (4) สิ่งแวดล้อม และ (5) เศรษฐกิจ หรือความ เจริญก้าวหน้า" ดังกล่าวนั้น ผู้ศึกษามีความเห็น ว่า เนื่องจากกลุ่มตัวอย่าง และผู้เชี่ยวชาญ หรือผู้ให้ข้อมูล หลักดังกล่าวเชื่อว่า ตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการ บริหารจัดการดังกล่าว เป็นตัวแบบที่ครอบคลุม สารสำคัญของแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน ทันสมัย รวมทั้งสอดคล้องกับสถานการณ์ในปัจจุบัน และหากหน่วยงานของรัฐนำไปยึดถือปฏิบัติอย่าง ต่อเนื่อง เช่น นำไปปรับใช้ในกลุ่มตัวชี้วัดสำคัญของ การบริหารจัดการ (Key Performance Indicators หรือ KPIs) หรือนำไปปรับใช้ในการจัดทำแผน ยุทธศาสตร์สำหรับแนวทางการปรับปรุงการบริหาร จัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัย เพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐ ในกรุงเทพมหานครแล้ว ย่อมมีส่วนสำคัญทำให้การ บริหารจัดการของโรงพยาบาลของรัฐ ในกรุงเทพมหานครมีประสิทธิภาพและมีชื่อเสียงสูงขึ้น พร้อมทั้งได้รับการยอมรับจากประชาชน และสร้าง ความพึงพอใจให้กับประชาชนเพิ่มมากขึ้น แนวคิด ที่เกี่ยวกับการที่หน่วยงานของรัฐสร้างความพึงพอใจ ให้กับประชาชนนั้น พอเทียบเคียงได้กับแนวคิดของ Jay M. Shafritz, J. Steven Ott, and Yong Suk Jang (2011 : pp. 116-128) ที่ให้ความสำคัญกับ ผลงานของหน่วยงานที่เน้นไปที่ความพึงพอใจของ ประชาชน

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผู้บริหารระดับสูงของโรงพยาบาลของรัฐ ในกรุงเทพมหานครควรสร้างความรู้ ความเข้าใจ และ ทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีอย่างชัดเจนและต่อเนื่องใน

เรื่องการปฏิบัติงานโดยนำเทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยมาใช้ในการให้บริการประชาชนอย่างสุจริต จริ่งจัง และเต็มความสามารถเพิ่มมากขึ้น ในขณะเดียวกัน โรงพยาบาลของรัฐในกรุงเทพมหานครควรกำหนดนโยบาย และแผนงานที่ชัดเจน รวมทั้งจัดการฝึกอบรม หรือพัฒนาบุคลากรทุกระดับ เพื่อให้มีความพร้อมสำหรับการใช้ช่องทางการสื่อสารและเทคโนโลยีที่ทันสมัยด้วย พร้อมกับนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่เป็นฮาร์ดแวร์ (hardware) เช่น ดาวเทียม (satellite) คอมพิวเตอร์ และสมาร์ทโฟน (smart phone) รวมทั้งนำเทคโนโลยีที่ทันสมัยที่เป็นซอฟต์แวร์ (software) โดยเฉพาะ ซอฟต์แวร์ประยุกต์ เช่น ไลน์ (Line) มาใช้สนับสนุนการให้บริการประชาชนอย่างทันสมัย เป็นสากล และในจำนวนที่เพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะข้อเสนอแนะให้ผู้บริหารทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในการให้บริการประชาชนอย่างสุจริต มุมนะ และเอาใจใส่ประชาชนผู้มารับบริการตรวจรักษานั้น พอเทียบเคียงได้กับงานวิจัยของวิรัช วิรัชนิภาวรรณ (2561) "การบริหารจัดการยุคดิจิทัลที่มีผลต่อการให้บริการสาธารณะของกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน" งานวิจัยดังกล่าวได้สนับสนุน และเสนอแนะไว้ว่า กรุงเทพมหานครควรให้บริการสาธารณะในทิศทางที่ยึดมั่น ศรัทธา และปฏิบัติงานในลักษณะที่สอดคล้อง และสนับสนุนแนวทางของการปกครองประชาธิปไตย เช่น ในลักษณะเปิดกว้าง (openness) โปร่งใส (transparency) และเข้าถึง หรือตรวจสอบได้ (accessibility) ทั้งนี้ โดยผู้บริหารควรทำตัวเป็นแบบอย่างที่ดีในเรื่องดังกล่าวนี้ด้วย

1.2 โรงพยาบาลของรัฐในกรุงเทพมหานครควรนำตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยี และ เครือข่ายสังคมที่ทันสมัย

เพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานคร ตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 5 ด้าน ไปปรับใช้เป็นขั้นตอน หรือกลุ่มตัวชี้วัดสำคัญของการปฏิบัติงาน (Key Performance Indicators หรือ KPIs) และนำไปสู่การปฏิบัติจริง รวมทั้งนำไปปรับใช้สำหรับการวางแผน และการพัฒนาต่อยอดต่อไปในอนาคตอีกด้วย โดยตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการดังกล่าว ควรเรียงตามลำดับความสำคัญจากมากไปน้อย ดังนี้ ด้าน (1) คุณธรรม (2) คุณภาพชีวิต (3) สังคม หรือ ส่วนรวม (4) สิ่งแวดล้อม และ (5) เศรษฐกิจ หรือความเจริญก้าวหน้า

ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. โรงพยาบาลของรัฐในกรุงเทพมหานคร หรือ บุคลากรควรทำวิจัยต่อเนื่องเพื่อพิสูจน์หรือค้นหาต่อไปว่า เพราะเหตุใดผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงพบว่า ตัวแบบแนวทางการปรับปรุงการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน 5 ด้าน ได้แก่ ด้านคุณธรรม ด้านคุณภาพชีวิต และด้านสังคม หรือ ส่วนรวม จึงมีความสำคัญ 3 ลำดับแรก และเพราะเหตุใดด้านเศรษฐกิจ หรือความเจริญก้าวหน้า จึงมีความสำคัญในลำดับท้าย

2. โรงพยาบาลของรัฐในกรุงเทพมหานคร หรือ บุคลากร หรือหน่วยงานอื่นควรทำวิจัยเชิงเปรียบเทียบ เช่น การศึกษาเปรียบเทียบการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาลรัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืนกับโรงพยาบาลรัฐ

เอกสารอ้างอิง

- กนก เรืองนาม. (2015). การศึกษาเปรียบเทียบการให้บริการระหว่างโรงพยาบาลรัฐและโรงพยาบาลเอกชน. *Journal of Nakhonratchasima College*, 9, 64-75.
- กนกพร สีลาเทพินทร์ พัชญา มาลีศรี และปรารณา ปุณณกิติเกษม. (2554). การประเมินระดับคุณภาพการบริการของโรงพยาบาลรัฐบาลในกรุงเทพมหานครด้วยแบบจำลอง SERVQUAL. *วารสารวิจัยและพัฒนา มจร*, 34, 433-455.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2559). แนวคิด ตัวชี้วัด ตัวแบบของการบริหารจัดการ และการบริหารจัดการที่ยั่งยืน. กรุงเทพฯ : โฟร์เพช.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2560). ศักยภาพในการบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของเทศบาลในจังหวัดสมุทรปราการตามแนวคิด PANT-ITERMS. *วารสารมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 14, 108-121.
- วิรัช วิรัชนิภาวรรณ. (2561). การบริหารจัดการยุคดิจิทัลที่มีผลต่อการให้บริการสาธารณะของกรุงเทพมหานครตามแนวคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน. *วารสารมหาวิทยาลัยการจัดการและเทคโนโลยีอีสเทิร์น*, 15 (2), 382
- Atkinson, Rowland and Flint, John. (2001). Accessing Hidden and Hard-to-Reach Populations: Snowball Research Strategies. *Social Research Update, Department of Sociology, University of Surrey, United Kingdom*.
- Baker, Susan. (2006). *Sustainable Development*. Wales: Routledge Publishing.
- Best, J. W. & Kahn, J. V. (1995). *Research in Education*. Seventh Edition. New Delhi: Prentice-Hall of India.
- Creswell, John W. and Plano Clark, Vicki L. (2011). *Designing and Conducting Mixed Methods Research*. Second Edition. Thousand Oaks, California: Sage Publications, Inc.
- Department for Environment, Food and Rural Affairs (DEFRA). (2009). *Sustainable Development Indicators in Your Pocket 2009*. London: Defra Publications.
- DuBryn, Andrew J. (2006). *Essentials of Management*. Mason, Ohio: Thomson Higher Education.
- Everitt, Brian S. (1992). *The Analysis of Contingency Tables*. Second Edition, Boca Raton, Florida: Chapman and Hall/CRC.
- Geurt Van de Kerk and A.R. Manuel. (2008). A Comprehensive Index for a Sustainable Society: The SSI: the Sustainable Society Index. *Journal of Ecological Economics*, 66, 228-242.
- Goodman, Leo A. (1961). Snowball Sampling, *Annals of Mathematical Statistics*, 32, 148-170. Edition, Boston, Massachusetts: Wadsworth Cengage Learning.
- Kerlinger, Fred N. (2000). *Foundations of Behavioral Research*. Fourth Edition. California: Wadsworth, Thomson Learning.

- Kerlinger, Fred N. and Lee, Howard B. (2000). **Foundations of Behavioral Research**. Fourth Edition. Wadsworth: Thomson Learning.
- Likert, R. A. (1961). **New Patterns of Management**. New York: McGraw-Hill.
- Lucy, William H. Gilbert, Dennis and Birkhead, Gutherie S. (1977). **Equity in Local Service Distribution, Public Management: The New Zealand Model**. Auckland Oxford University Press.
- Lynn. (2003). cited in Owen E. Hughes, **Public Management and Administration: An Introduction**. Third Edition. New York: Palgrave Macmillan.
- Mirela-Cristina Voicu (2011). Using the Snowball method in Marketing Research on Hidden Populations. **Challenges of the Knowledge Society**, 1, 1341-1351.
- Nastasi, Bonnie K. and Schensul, Stephen L. (2005). Contributions of Qualitative Research to the Validity of Intervention Research. **Journal of School Psychology**, 43, 177-195.
- Robbins, Stephen P. and Decenzo, David A. (2004). **Essentials of Management: Essential Concepts and Applications**. Upper Saddle River, New Jersey: Pearson Education, Inc.
- United Nation, **The World Commission on Environment and Development (WCED)**. (1987). Our Common Future. New York: Oxford University Press.
- Yamane, Taro. (2012). **Mathematics For Economists: An Elementary Survey**. Whitefish, Montana: Literary Licensing, LLC.

ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับประชาชน โดยสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

The results-driven philosophy of sufficiency economy of Citizen by Institute of Sufficiency Economy of Rajabhat Rajanagarindra University

สายฝน เสกขุนทด

สาขาวิชาคอมพิวเตอร์ศึกษา คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

Saifon Sekkhunthod

Computer Education Program, Faculty of Education, Rajabhat Rajanagarindra University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับประชาชน โดยสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ประชาชนทั่วไป ที่สมัครเข้ารับการอบรม 5 หลักสูตร หลักสูตรละ 40 คน รวมทั้งสิ้น 200 คน เครื่องมือที่ใช้เก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน t -test และ ANOVA สรุปผลการวิจัยได้ ดังนี้

1. กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 200 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง (60.00%) อายุระหว่าง 25-34 ปี (29.50%) และส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกร (40.00%)

2. ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า หลังจากประชาชนเข้าโครงการอบรม ภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ จำนวน 5 หลักสูตรของสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ 1) โครงการสุขภาพดีด้วยหลัก 4 อ.บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง 2) โครงการหมอวิถีบ้านๆ เพื่อการพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 3) โครงการพัฒนากิจกรรมธรรมชาติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 4) โครงการผู้นำการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความมั่นคงใหม่แห่งชาติ และ 5) โครงการทฤษฎีบันได 9 ขั้น เพื่อความพอเพียง มั่งคั่ง ยั่งยืน แล้วประชาชนมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.13) เพื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีคุณธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.38) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (ค่าเฉลี่ย 3.36) ข้อที่มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติมาก ได้แก่ ด้านความพอประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.07) ด้านความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.01) และด้านการมีความรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.85)

3. การเปรียบเทียบผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามเพศ อายุ และอาชีพของประชาชน พบว่า ประชาชนมีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติด้านความพอประมาณ ด้านความมีเหตุผล ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ด้านการมีความรู้ และด้านการมีคุณธรรม และภาพรวม ทั้ง 5 ด้านแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

คำสำคัญ: ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง, ประชาชน, ผลการขับเคลื่อน

ABSTRACT

This study aimed to present method driven philosophy of sufficiency economy and determine the result-driven philosophy of sufficiency economy of citizen by Institute of Sufficiency Economy of Rajabhat Rajanagarindra University. The participants consisted of 200 Thai people from 5 training courses (40 Thai people per course). Data were collected using questionnaire. The statistics employed were frequency, percentage, mean, standard deviation, t-test and ANOVA.

The research results showed that:

1. The sample of 200 Thai people. Most are female (60.00%), age between 25-34 years old (29.50%) and occupation is farmer (40.00%).

2. The result-driven philosophy of sufficiency economy was found that after the 5 training courses: such as 1) project of good health by 4 things under sufficiency economy, 2) project of health care for be self-reliant by philosophy of sufficiency economy, 3) project of developing natural farming by philosophy of sufficiency economy, 4) project of leader-driven sufficiency economy for establish a new national, and 5) project of 9 step ladder theory for sufficiency, wealth, and sustainability. Thai people had the behavior as a whole at a high level ($\bar{X} = 3.13$). To consider separately, it was found that the morality and the immunity had the behavior at the most ($\bar{X} = 3.38$) and ($\bar{X} = 3.36$) respectively. On the other hand, the modesty, the rationality and the knowledge had the behavior at the high level ($\bar{X} = 3.07$), ($\bar{X} = 3.01$) and ($\bar{X} = 2.85$) respectively.

3. The comparison of result-driven philosophy of sufficiency economy by sex, age and occupation of citizen showed that behaviors of the modesty, the rationality, the immunity, the morality, the knowledge and a whole were found no statistically significant difference.

Keywords: philosophy of sufficiency economy, citizen, results-driven

บทนำ

“เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาที่องค์สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 ทรงมีพระราชดำริชี้แนะแนวทางการดำเนินชีวิตแก่พสกนิกรชาวไทย

มาโดยตลอดเป็นเวลานาน ตั้งแต่ก่อนเกิดวิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจ และเมื่อภายหลังได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการแก้ไขเพื่อให้รอดพ้นและสามารถดำรงอยู่

ได้อย่างมั่นคงและยั่งยืนภายใต้ความเปลี่ยนแปลงต่างๆ “เศรษฐกิจพอเพียง” เป็นปรัชญาชี้แนวทางทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับตั้งแต่ครอบครัว ชุมชน หน่วยงานและองค์กร จนถึงระดับรัฐในการพัฒนาและบริหารจัดการประเทศให้ดำเนินไปในทางสายกลางโดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อให้ก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ ความพอเพียง หมายถึง ความพอประมาณ ความมีเหตุผลรวมถึงความจำเป็นที่ต้องมีระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีต่อการมีผลกระทบใดๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายในภายนอก ทั้งนี้จะต้องอาศัยความรู้ความรอบคอบ และความระมัดระวังอย่างยิ่งในการนำวิชาการต่างๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนทั้งชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎีและนักธุรกิจในทุกระดับให้มีจิตสำนึกในคุณธรรม ความซื่อสัตย์สุจริต และให้มีความรอบรู้ที่เหมาะสม ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน มีความเพียร มีสติปัญญา และความรอบคอบเพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวางทางด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี การคำนึงถึงการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาในทุกระดับ โดยเฉพาะคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาที่เป็นผู้ปฏิบัติหน้าที่โดยตรงในการสร้างบุคลากรที่มีคุณภาพของประเทศ ทั้งนี้เพื่อเสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าตามปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง สร้างความสมานฉันท์ สันติวิธี วิถีประชาธิปไตยพัฒนาคนโดยใช้คุณธรรมเป็นพื้นฐานของกระบวนการเรียนรู้ที่เชื่อมโยงความร่วมมือของทุกภาคส่วน สู่อุตสาหกรรมคุณภาพสมรรถภาพและประสิทธิภาพ

เกษม วัฒนชัย (2550) ได้อธิบายถึง พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงให้ความหมายของคำว่า เศรษฐกิจพอเพียงว่า ประหยัด ไม่ใช้หนี้ยืม ทำอะไรด้วยความละมุนละม่อมด้วยเหตุและผล จะเป็นเศรษฐกิจพอเพียงและทุกคนจะมีความสุข และพระองค์ได้ทรงย้ำคำว่า พอเพียง คือ ไม่โลภ ไม่เบียดเบียน และพอเพียงนี้อาจมีมากก็ได้ แต่ต้องไม่เบียดเบียนคนอื่น และต้องพอประมาณตามอัตภาพ นอกจากนี้ยังได้กล่าวว่า การนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จะต้องมีเงื่อนไข 3 ประการ คือ 1) เงื่อนไขหลักวิชา ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการนำหลักวิชาความรู้และเทคโนโลยีที่เหมาะสมมาใช้ ทั้งในชั้นวางแผนและปฏิบัติเป็นเศรษฐกิจบนพื้นฐานของความรู้ และเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ 2) เงื่อนไขคุณธรรม การสร้างคุณธรรมให้เกิดขึ้นในสังคมโดยกลไกการเลี้ยงดูในครอบครัว การศึกษาอบรมในโรงเรียน การสั่งสอนศีลธรรมจากศาสนา และการฝึกจิตข่มจิตของตนเองซึ่งบุคคล ครอบครัว องค์กรหรือชุมชนที่จะนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้จะต้องนำระบบคุณธรรมและความซื่อสัตย์สุจริตมาประพฤติปฏิบัติก่อน 3) เงื่อนไขในการดำเนินชีวิต ต้องมีความรอบรู้ที่เหมาะสมในการดำเนินชีวิต มีความเข้มแข็งอดทน มีความเพียร มีสติปัญญา และมีความรอบคอบ ผลที่คาดว่าจะได้รับจากหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจะเป็นระบบเศรษฐกิจแห่งความสุข ระบบเศรษฐกิจแห่งคุณธรรม และเป็นระบบเศรษฐกิจเพื่อความยั่งยืน เมื่อนำมาประยุกต์ใช้กับตัวเองและหน่วยงานจะช่วยให้ชีวิตและหน่วยงานมีความสุข ทั้งในยามปกติและยามวิกฤตจะมีภูมิคุ้มกันหรือความเข้มแข็ง พร้อมรับผลกระทบต่อการเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นอย่างไม่คาดคิดหรือทราบล่วงหน้า

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นพระราชดำรัสที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 9 พระราชทานให้ประชาชนดำเนินตามวิถีแห่งการดำรงชีพที่สมบูรณ์สามัคคี โดยมิธรรมะเป็นเครื่องกำกับใจตนเป็นที่สำคัญ ซึ่งสิ่งที่พระองค์ทรงรับสั่งมานั้นแท้จริง คือ วิถีชีวิตไทยที่ยึดเส้นทางสายกลางของความพอดี ดังงานวิจัยของเทิดศักดิ์ สุพันธ์ และคณะ (2560, 92) ซึ่งได้สัมภาษณ์ปราชญ์ผู้พัฒนาแหล่งเรียนรู้ พบว่า การมีทัศนคติและมีความศรัทธาเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ในปรัชญาหลักการ การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียง มีความรู้ในปรัชญาหลักการ การปฏิบัติตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงอย่างถ่องแท้ตระหนักในความคิดที่ว่าเศรษฐกิจพอเพียงมีประโยชน์ต่อการดำเนินชีวิต นำความรู้ที่ได้จากหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มาปรับใช้กับการประกอบอาชีพของตน ศึกษาหาความรู้เกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง นำความรู้เพิ่มเติมเกี่ยวกับหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาถ่ายทอดให้กับบุคคลอื่นๆ ในชุมชนตระหนักถึงความสำคัญของการดำเนินชีวิตตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงว่ามีส่วนช่วยแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของประเทศและส่งเสริมให้คนไทยทุกคนควรจะนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาปรับใช้ในการดำรงชีวิตภายใต้สภาวะเศรษฐกิจปัจจุบัน หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นแนวทางการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงภายใต้กระแสความเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็งรักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรในมิติต่างๆ สามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างเท่าทัน และนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทยในที่สุด

การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเสริมพลังให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาไปได้อย่างมั่นคงภายใต้กระแสโลกาภิวัตน์ โดยให้ความสำคัญกับการสร้างฐานทางเศรษฐกิจและสังคมให้เข้มแข็งรักษาความสมดุลของทุนและทรัพยากรในมิติต่างๆ ตลอดจนสามารถปรับตัวพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ได้อย่างเท่าทัน และนำไปสู่ความอยู่เย็นเป็นสุขของประชาชนชาวไทย โดยวิธีการขับเคลื่อนจะเป็นลักษณะเครือข่ายและระดมพลังจากทุกภาคส่วน ได้แก่ เครือข่ายด้านประชาสังคมและชุมชน และ เครือข่ายธุรกิจเอกชน นอกจากนี้แล้วยังมีเครือข่ายสนับสนุนตามภารกิจ เช่น เครือข่ายสร้างกระบวนการ เครือข่ายวิชาการเรียนรู้ และเครือข่ายเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ (คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2552, 5) จากการสร้างขบวนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงร่วมกับภาคีการพัฒนาต่างๆ ได้พบประเด็นที่น่าสนใจดังนี้

1. คนไทยส่วนใหญ่ขาดภูมิคุ้มกันในการรับมือการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม ประเทศไทยหลีกเลี่ยงไม่ได้ที่ต้องเผชิญกับการไหลเข้ามาของกระแสโลกาภิวัตน์ และโดยเนื้อแท้ยังมีความไม่พร้อมที่จะรับมือต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมอย่างตีพอเห็นได้จากปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นมาตั้งแต่วิกฤตเศรษฐกิจปี 2540 ที่สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยยังขาดความรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงหรือกล่าวได้ว่า ยังขาดภูมิคุ้มกันที่ดี การขาดภูมิคุ้มกันที่ดี คือ ยังพึ่งพาตนเองไม่ได้ และขาดความพอดิด้านจิตใจ คนส่วนมาก มีสภาวะจิตใจที่ไม่เข้มแข็งขาดจิตสำนึกที่ดีไม่มีความเอื้ออาทร ไม่รู้จักประนีประนอม นึกถึงแต่ผลประโยชน์ส่วนตัว

2. การสร้างขบวนการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง นับตั้งแต่มีพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 9 ในปี พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา พบว่าพระองค์ท่านได้ทรงเน้นย้ำแนวทางการพัฒนาที่อยู่บนพื้นฐานของการพึ่งตนเอง ความพอมี พอกิน พอใช้ การรู้จักความพอประมาณการคำนึงถึงความมีเหตุผล การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว

3. ทรงเตือนสติประชาชนคนไทยไม่ให้ประมาทตระหนักถึงการพัฒนาตามลำดับขั้นตอนที่ถูกต้องตามหลักวิชาการ ทั้งนี้ การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีเป้าหมายหลักเพื่อสร้างเครือข่ายเรียนรู้ ให้มีการนำหลักเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้เป็นกรอบแนวคิด เป็นแนวทางในการปฏิบัติตลอดจนเป็นส่วนหนึ่งของวิถีชีวิตของคนไทยในทุกภาคส่วน

สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ มีภารกิจสำคัญที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง คือ การกิจการขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปยังทุกภาคส่วน ทั้งภาคการศึกษา ภาคการเกษตร ภาคธุรกิจ ภาคสื่อมวลชน ภาคสถาบันการเมือง และภาครัฐ ผ่านรูปแบบโครงการ/กิจกรรมที่หลากหลาย ดังนั้น การขับเคลื่อนหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงผ่านกระบวนการเรียนรู้นอกห้องเรียนให้กับประชาชนเป็นการเตือนสติให้ประชาชนดำเนินชีวิตในความพอประมาณ มีเหตุผล มีภูมิคุ้มกัน สามารถรองรับผลกระทบของความเปลี่ยนแปลงที่จะเกิดขึ้นบนพื้นฐานของความรู้และคุณธรรม ผู้วิจัยจึงมีความประสงค์ที่จะนำเสนอวิธีการขับเคลื่อน และผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับประชาชน เพื่อขยายผลไปยังภาคส่วนอื่นๆ ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อนำเสนอวิธีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับประชาชน และเพื่อศึกษาผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับประชาชน โดยสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยดังนี้

1. **ขอบเขตด้านกลุ่มตัวอย่าง** กลุ่มตัวอย่างในการวิจัย ได้แก่ ประชาชนทั่วไป ที่สมัครเข้ารับการอบรม หลักสูตรละ 40 คน 5 หลักสูตร รวมทั้งสิ้น 200 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ตรงตามเงื่อนไขสมัครใจเข้ารับการอบรม (volunteer nonrandom method)

2. ขอบเขตด้านตัวแปร

ตัวแปรต้น ได้แก่ คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน ประกอบด้วย เพศ อายุ และอาชีพ

ตัวแปรตาม ได้แก่ ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ได้แก่ ด้านความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี การมีความรู้ และการมีคุณธรรม

3. **ขอบเขตด้านเวลา** การวิจัยครั้งนี้ ดำเนินการในช่วงภาคเรียนที่ 2/2558 ซึ่งอบรมทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ พักค้างคืน ณ สถานที่ฝึกอบรมจำนวน 5 โครงการ ดังนี้

โครงการสุขภาพดีด้วยหลัก 4 อ.บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างวันที่ 8-10 มีนาคม 2559 (หลักสูตร 3 วัน 2 คืน)

โครงการหมอวิถีบ้านๆ เพื่อการพึ่งตนเองตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างวันที่ 12-14 มีนาคม 2559 (หลักสูตร 3 วัน 2 คืน)

โครงการพัฒนากสิกรรมธรรมชาติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ระหว่างวันที่ 24-27 มีนาคม 2559 (หลักสูตร 4 วัน 3 คืน)

โครงการผู้นำการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อสร้างความมั่นคงใหม่แห่งชาติ ระหว่างวันที่ 21-24 เมษายน 2559 (หลักสูตร 4 วัน 3 คืน)

โครงการทฤษฎีบันได 9 ขั้น เพื่อความพอเพียง มั่งคั่ง ยั่งยืน ระหว่างวันที่ 14-15 พฤษภาคม 2559 (หลักสูตร 2 วัน 1 คืน)

4. ขอบเขตด้านสถานที่ ฐานการเรียนรู้ภาคสนามของสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ บางคล้า

วิธีดำเนินการวิจัย

1. เครื่องมือในการวิจัย เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยได้แก่ แบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นโดยยึดหลักตามแนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม 1 ฉบับ มีจำนวน 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน ได้แก่ เพศ อายุ และอาชีพ

ตอนที่ 2 ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 5 ด้าน คือ ความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกันที่ดี การมีความรู้ และการมีคุณธรรม ประเมินความเที่ยงตรงของแบบสอบถามเพื่อหาค่าความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์กับแบบสอบถาม หรือค่า IOC โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พบว่าแบบสอบถามมีค่า IOC เท่ากับ 1.00 ทุกข้อ แสดงว่า ข้อคำถามวัดได้ตรงตามจุดประสงค์หรือตรงตามเนื้อหาทุกข้อ ถือว่าข้อคำถามข้อนั้นสามารถนำไปใช้สอบถามกลุ่มเป้าหมายจริงได้ หลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ประชาชนที่เข้ารับการอบรมในโครงการอบรมสมาชิกศูนย์การเรียนรู้

เศรษฐกิจพอเพียงและโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ ระดับหมู่บ้านและระดับอำเภอดีเด่น ในวันที่ 22- 23 ธันวาคม 2558 จำนวน 30 คน โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ, 2538) ซึ่งได้ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ .838

2. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงปริมาณโดยใช้แบบสอบถามได้แบบสอบถามตอบสมบูรณ์ครบถ้วนกลับคืนร้อยละ 100 และเก็บรวบรวมข้อมูลเชิงคุณภาพ โดยจัดเสวนากลุ่ม (focus group) คัดเลือกผู้เข้าร่วมเสวนาโดยวิธีเจาะจงประชาชนที่ผ่านการฝึกอบรมแล้ว 15 คน ซึ่งเป็นการติดตามผลหลังเข้ารับการอบรมแล้ว 1 เดือน

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป ดังนี้

1) ลักษณะส่วนบุคคลของประชาชน วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่ และร้อยละ แล้วนำเสนอข้อมูลในรูปตารางพร้อมทั้งคำบรรยายใต้ตาราง

2) ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงทั้ง 5 ด้าน วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) เปรียบเทียบผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามเพศ วิเคราะห์โดยการทดสอบค่าที (t-test) จำแนกตามอายุ และอาชีพ วิเคราะห์โดยการทดสอบความแปรปรวน (ANOVA)

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพด้วยการวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

4. เกณฑ์การประเมินระดับพฤติกรรม/ปฏิบัติ

คะแนนเฉลี่ย 3.20-4.00 หมายถึง ประชาชนแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติในระดับมากที่สุด (ทำทุกครั้ง)

คะแนนเฉลี่ย 2.41-3.19 หมายถึง ประชาชนแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติในระดับมาก (ทำเป็นส่วนใหญ่ ทำบ่อย)

คะแนนเฉลี่ย 1.61-2.40 หมายถึง ประชาชนแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติในระดับปานกลาง (ทำบ้าง เป็นบางครั้ง)

คะแนนเฉลี่ย 0.81-1.60 หมายถึง ประชาชนแสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติในระดับน้อย (ทำบ้าง แต่น้อยครั้ง)

คะแนนเฉลี่ย 0.00-0.80 หมายถึง ประชาชนไม่แสดงพฤติกรรมหรือปฏิบัติ (ไม่เคยทำเลย)

ผลการวิจัย

1. วิธีการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับประชาชน ดำเนินการโดยสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง ภายใต้โครงการอบรมภาคทฤษฎี และเชิงปฏิบัติการ จำนวน 5 หลักสูตร ดังนี้

1.1 โครงการอบรมหลักสูตร “สุขภาพดีด้วยหลัก 4 อ. บนพื้นฐานเศรษฐกิจพอเพียง” ระหว่างวันที่ 8-10 มีนาคม พ.ศ. 2559 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ หลักการดูแลสุขภาพตนเอง ตามแบบวิถีพอเพียง 2) เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรมให้แก่ผู้เข้าอบรม โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และ 3) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการดูแลสุขภาพตนเองตามหลัก 4 อ. ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีผู้เข้าอบรม ได้แก่ ประชาชนทั่วไป เนื้อหาการฝึกอบรม ได้แก่ ความรู้เรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เพื่อการพึ่งตนเองแบบบ้านๆ การบริหารอารมณ์ เพื่อสุขภาพที่ดี อากาศกับการดำรงชีพ กิจกรรมเล่าสู่กันฟัง แบ่งปันประสบการณ์ ออกกำลังกาย โยคะ

ปรับสมดุล การปลูกผักปลอดสารพิษ การผลิตปุ๋ยอินทรีย์ และอาหารเพื่อสุขภาพ

1.2 โครงการอบรมหลักสูตร “หมอวิถีบ้านๆ เพื่อการพึ่งตนเองตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง” ระหว่างวันที่ 12-14 มีนาคม พ.ศ. 2559 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ ความเข้าใจ หลักการดูแลสุขภาพตนเองตามแบบวิถีพอเพียง 2) เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้แก่ผู้เข้าอบรม โดยใช้หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง 3) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมสามารถนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และหลักการดูแลสุขภาพตนเองไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้อย่างมีประสิทธิภาพ และ 4) เพื่อสืบทอดองค์ความรู้ด้านแพทย์ทางเลือกให้กว้างขวางขึ้น โดยมีผู้เข้าอบรม ได้แก่ ประชาชนทั่วไป และอาสาสมัครประจำหมู่บ้าน เนื้อหาการฝึกอบรม ได้แก่ กายวิภาคขั้นพื้นฐาน ประวัติการนวดแผนไทย เส้นประธาน 10 เพื่อการนวดอย่างถูกวิธี การนวดพื้นฐาน การนวดแบบเฉลยศักดิ์ การนวดหม้อเกลือ การทบอิฐ การนึ่งถ่าน การแช่และอาบสมุนไพร การพอกสมุนไพร การทำลูกประคบจากสมุนไพร การประคบ และปฏิบัติกตัญญูต่อสถานที่

1.3 โครงการอบรมหลักสูตร “การพัฒนาสิทธิธรรมชชาติ ตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง” ระหว่างวันที่ 24-27 มีนาคม พ.ศ. 2559 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ ความเข้าใจเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน ทั้งด้านการประกอบอาชีพความเป็นอยู่ ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผล 3) เพื่อรณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงการรักษาสีงแวดล้อมโดยการลดการใช้สารเคมีและใช้หลักสิทธิธรรมชชาติในการประกอบอาชีพ และ 4) เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม

ให้กับผู้เข้ารับการอบรม โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีผู้เข้าอบรม ได้แก่ ประชาชนทั่วไป เนื้อหาการฝึกอบรม ได้แก่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง การพัฒนาพลังกาย พลังจิต พลังปัญญา การปลูกป่า 5 ระดับ ศึกษาคุณานอกสถานที่ การประยุกต์ใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจพอเพียงของคนแถวหน้า ฝึกปฏิบัติการฐานคนรักแม่ธรณี ฐานคนมีน้ำยา ฐานคนรักสุขภาพ หลักกิจกรรมธรรมชาติเพื่อความ มั่งคั่ง มั่นคงของชีวิต และการทำแผนยุทธศาสตร์ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 โครงการอบรมหลักสูตร “ผู้นำการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการสร้างความมั่นคงใหม่แห่งชาติในสังคมประชาคมอาเซียน” ระหว่างวันที่ 21–24 เมษายน พ.ศ. 2559 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมมีความรู้ความเข้าใจในหลักทฤษฎี หลักปฏิบัติ และหลักคุณธรรมตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวฯ รัชกาลที่ 9 2) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมนำความรู้ที่ได้รับไปขับเคลื่อนเชิงยุทธศาสตร์ในระดับนโยบาย และการปฏิบัติให้เกิดการเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ของสังคมไทยตามแนวการพัฒนาที่ยั่งยืนบนพื้นฐานปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อเตรียมความพร้อมสู่ประชาคมอาเซียน และ 3) เพื่อสร้างเครือข่ายผู้นำการเปลี่ยนแปลงประเทศไทยตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในระดับนโยบายทั้งภาครัฐบาล ภาควิชาการ ภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมและสื่อ กลุ่มเป้าหมายได้แก่ ผู้กำหนดนโยบายระดับประเทศ ระดับองค์กร หรือระดับท้องถิ่น หรือผู้ที่สนใจ ผู้บริหารหรือผู้นำที่เกี่ยวข้องด้านเศรษฐกิจพอเพียง/เกษตรทฤษฎีใหม่ โครงการตามแนวพระราชดำริ ของมหาวิทยาลัยราชภัฏทั่วประเทศ

ผู้บริหารในภาครัฐ ภาคงานราชการทุกระดับ สถานศึกษา ผู้นำท้องถิ่น ผู้นำภาคประชาชน ผู้นำภาคธุรกิจเอกชน ผู้นำภาคประชาสังคม มูลนิธิ ชมรม สมาคม ผู้นำด้านสื่อมวลชน และ ผู้สนใจทั่วไป เนื้อหาของการฝึกอบรม ได้แก่ การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการสร้างความมั่นคงใหม่แห่งชาติ เพื่อความเป็นเลิศในประชาคมอาเซียน หลักการทรงงาน (การอนุรักษ์และพัฒนา) และถอดรหัสพระมหาชน การพัฒนาพลังกาย พลังจิต พลังปัญญา การปลูกป่า 5 ระดับตามหลักกิจกรรมธรรมชาติ ฝึกปฏิบัติการฐานจลนทรีย์สิ่งมีชีวิตมหัศจรรย์ คนรักแม่ธรณี ฐานคนมีน้ำยา ฐานคนรักสุขภาพ การจัดการพื้นที่ตามศาสตร์พระราชา การกวีกฤตชาติ ด้วยศาสตร์พระราชา ยุทธศาสตร์ ยุทธวิธีและกระบวนการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อสร้างความมั่นคงใหม่แห่งชาติในสังคมประชาคมอาเซียน

1.5 โครงการอบรมหลักสูตร “ทฤษฎีบันได 9 ขั้น สู่ความพอเพียง มั่งคั่ง ยั่งยืน” ระหว่างวันที่ 14–15 พฤษภาคม พ.ศ. 2559 มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมได้รับความรู้ความเข้าใจเรื่องหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง 2) เพื่อให้ผู้เข้าอบรมได้รับความรู้และเข้าใจทฤษฎีบันได 9 ขั้น อันเป็นพื้นฐานที่นำไปสู่การดำรงชีวิตตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงได้ 3) เพื่อให้ผู้เข้ารับการอบรมสามารถนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันทั้งด้านการประกอบอาชีพ ความเป็นอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล 4) เพื่อปลูกฝังคุณธรรม จริยธรรม ให้กับผู้เข้ารับการอบรม โดยยึดหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง โดยมีผู้เข้าอบรม ได้แก่ ประชาชนทั่วไป เนื้อหาของการฝึกอบรม ได้แก่ หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง แนวคิดเกี่ยวกับทฤษฎีบันได 9 ขั้น

แบ่งกลุ่มฝึกปฏิบัติการ เศรษฐกิจพอเพียงขั้นพื้นฐาน ได้แก่ การปลูกผักสวนครัว การทำยาตามสมุนไพร การทำบ้านดิน การปลูกป่า 3 อย่างประโยชน์ 4 อย่าง การพัฒนาร่างกาย พลังจิต พลังปัญญา การทำบุญ ใส่บาตร ฟังเทศน์ฟังธรรม ฝึกปฏิบัติเศรษฐกิจพอเพียง ขั้นก้าวหน้าการแปรรูปผลิตภัณฑ์เพื่อการจำหน่าย การสร้างเครือข่ายตามหลักทฤษฎีบันได 9 ขั้น

2. ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับประชาชน โดยสถาบันเศรษฐกิจพอเพียงมหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนรินทร์

2.1 กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 200 คน ส่วนใหญ่ เป็นเพศหญิง คิดเป็นร้อยละ 60.00 อายุระหว่าง 25-34 ปี คิดเป็นร้อยละ 29.50 รองลงมาอายุระหว่าง 34-44 ปี คิดเป็นร้อยละ 28.50 ส่วนใหญ่อาชีพเกษตรกร คิดเป็นร้อยละ 40.00 รองลงมาประกอบธุรกิจส่วนตัว คิดเป็นร้อยละ 20.50

2.2 ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีประเด็นที่น่าสนใจสรุปได้ดังนี้

1) ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง พบว่า หลังจากประชาชนเข้าโครงการอบรมหลักสูตรการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงแล้วมีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.13) เพื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านที่มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีคุณธรรม (ค่าเฉลี่ย 3.38) ด้านการมีภูมิคุ้มกัน (ค่าเฉลี่ย 3.36) ข้อที่มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านความพอประมาณ (ค่าเฉลี่ย 3.07) ด้านความมีเหตุผล (ค่าเฉลี่ย 3.01) และ ด้านการมีความรู้ (ค่าเฉลี่ย 2.85)

2) ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความพอประมาณ พบว่า หลังจากประชาชนเข้าโครงการอบรมหลักสูตร

การขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติด้านความพอประมาณ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.07) เพื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่

ข้อ 1.10 ท่านพอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้ ไม่โลก ซึ่งเริ่มจากใจที่รู้จักพอเป็นการปฏิบัติตามทาง สายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา (ค่าเฉลี่ย 3.59)

ข้อ 1.7 ท่านซื้อของสินค้าอุปโภคบริโภคเท่าที่จำเป็น (ค่าเฉลี่ย 3.47)

ข้อ 1.1 ท่านใช้ชีวิตความเป็นอยู่แบบเรียบง่าย (ค่าเฉลี่ย 3.44)

ข้อ 1.9 ท่านออมเงินตามฐานะและกำลังก่อน หลังจากนั้นจึงทำมาใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.41)

3) ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงด้านความมีเหตุผล พบว่า หลังจากประชาชนเข้าโครงการอบรมหลักสูตรการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติด้านความมีเหตุผล อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.01) เพื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่

ข้อ 2.1 ท่านฝึกจิตเข้มใจตนเองให้มีคุณธรรม กินอยู่ตามอัตภาพ ฟังพาดตนเองอย่างเต็มความสามารถ ไม่ทำอะไรเกินตัว ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.73)

ข้อ 2.9 ท่านใช้เหตุผลเพื่อหาข้อบกพร่องเมื่อเกิดข้อผิดพลาดจากการทำงาน และชีวิตประจำวัน (ค่าเฉลี่ย 3.59)

ข้อ 2.8 ท่านวางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ แบบแผน (ค่าเฉลี่ย 3.45)

ข้อ 2.10 ท่านพัฒนาตนเองครบถ้วน
ชุมชน ประเทศชาติ ให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับความ
สมดุล มั่นคง และยั่งยืน (ค่าเฉลี่ย 3.20)

4) ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงด้านการมีภูมิคุ้มกัน พบว่า หลังจากประชาชน
เข้าโครงการอบรมหลักสูตรการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
พอเพียงแล้ว มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติด้านการมี
ภูมิคุ้มกัน อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.36)
เพื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับพฤติกรรมหรือ
ระดับปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่

ข้อ 3.5 ท่านจัดสิ่งแวดล้อมภายในบ้าน
ปลูกต้นไม้ กำจัดขยะให้สะอาด (ค่าเฉลี่ย 3.73)

ข้อ 3.4 ท่านมีสุขภาพจิตและสุขภาพกายดี
ค่าเฉลี่ย 3.59)

ข้อ 3.8 ท่านปฏิบัติตามตามปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงโดยการลดการพึ่งพาจาก
ต่างประเทศเน้นการใช้สินค้าที่ผลิตด้วยตนเอง หรือผลิต
ในประเทศไทย (ค่าเฉลี่ย 3.56)

ข้อ 3.1 ท่านดูแลสุขภาพตนเองให้แข็งแรง
อย่างสม่ำเสมอ (ค่าเฉลี่ย 3.47)

ข้อ 3.9 ท่านสร้างภูมิคุ้มกันหรือป้องกัน
ความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้นให้กับตนเอง (ค่าเฉลี่ย 3.43)

ข้อ 3.3 ท่านมีความสุข ความอบอุ่นกับ
สมาชิกในครอบครัว (ค่าเฉลี่ย 3.41)

ข้อ 3.6 ท่านเตรียมตัวให้พร้อมรับ
ผลกระทบและความเสี่ยงจากการเปลี่ยนแปลงต่างๆ
ที่คาดว่าจะเกิดขึ้น (ค่าเฉลี่ย 3.27)

5) ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงด้านการมีความรู้ พบว่า หลังจากประชาชน
เข้าโครงการอบรมหลักสูตรการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
พอเพียงแล้ว มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติด้านการมี
ความรู้ อยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 2.85) เพื่อพิจารณา

รายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติ
มากที่สุด ได้แก่ ข้อ 4.6 ท่านมีความรอบรู้ เกี่ยวกับ
วิชาการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างรอบด้าน มีความรอบคอบ
ที่จะนำความรู้เหล่านั้นมาพิจารณาให้เชื่อมโยงกัน
เพื่อประกอบการวางแผนและความระมัดระวัง
ในขั้นปฏิบัติ (ค่าเฉลี่ย 3.58)

6) ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ
พอเพียงด้านการมีคุณธรรม พบว่า หลังจากประชาชน
เข้าโครงการอบรมหลักสูตรการขับเคลื่อนเศรษฐกิจ
พอเพียงแล้ว มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติด้านการมี
คุณธรรม อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 3.38)
เพื่อพิจารณารายข้อพบว่า ข้อที่มีระดับพฤติกรรมหรือ
ระดับปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่

ข้อ 5.8 ท่านยึดมั่นในแนวทางคุณธรรม
จริยธรรมในการดำเนินชีวิต (ค่าเฉลี่ย 3.74)

ข้อ 5.7 ท่านมีจิตใจที่เข้มแข็งสามารถต่อสู้
กับความไม่เพียงพอ และต้องการของตนเองได้
(ค่าเฉลี่ย 3.62)

ข้อ 5.2 ท่านพึ่งตนเอง และแนะนำให้
สมาชิกทุกคนในครอบครัวพึ่งตนเองให้มากที่สุด
(ค่าเฉลี่ย 3.58)

ข้อ 5.4 ท่านมีความตระหนักในคุณธรรม
มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียร
ใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตมีความประหยัด มีวินัย
สุขภาพ สะอาด สามัคคีและมีน้ำใจ (ค่าเฉลี่ย 3.47)

ข้อ 5.6 ท่านรู้หน้าที่และกระทำตามหน้าที่
ของตนให้ดีที่สุดเพื่อเกิดทุนสถาบันชาติ ศาสนา และ
พระมหากษัตริย์ (ค่าเฉลี่ย 3.44)

ข้อ 5.10 ท่านอนุรักษ์และสืบทอด
ประเพณีอันดีงามของชุมชน (ค่าเฉลี่ย 3.44)

ข้อ 5.1 ท่านใช้จ่ายอย่างคุ้มค่า เกิดประโยชน์สุด กินอยู่อย่างประหยัด ใช้ทรัพยากรที่มีอยู่อย่างคุ้มค่า (ค่าเฉลี่ย 3.37)

ข้อ 5.9 ท่านมักจะเสียสละสิ่งต่างๆ และเสียสละเวลาเพื่อประโยชน์สุขของส่วนรวมและผู้อื่น (ค่าเฉลี่ย 3.27)

3. การเปรียบเทียบผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

3.1 ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนทั้งเพศชายและเพศหญิงมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีความรู้ และภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติในระดับมาก ส่วนด้านการมีภูมิคุ้มกัน และด้านการมีคุณธรรม มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติในระดับมากที่สุด ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบระหว่างเพศชายและเพศหญิงพบว่า ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

3.2 ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน การมีคุณธรรม การมีความรู้ และภาพรวมทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยประชาชนที่มีอายุแตกต่างกันมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีความรู้ และภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติในระดับมาก ส่วนด้านการมีภูมิคุ้มกัน และด้านการมีคุณธรรม มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติในระดับมากที่สุด

3.3 ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน การมีคุณธรรม การมีความรู้ และภาพรวมทั้ง 5 ด้าน แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ โดยประชาชนที่มีอาชีพ

แตกต่างกันมีความพอประมาณ ความมีเหตุผล การมีภูมิคุ้มกัน และภาพรวมทั้ง 5 ด้าน มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติในระดับมาก ส่วนด้านการมีความรู้ และด้านการมีคุณธรรม มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติในระดับมากที่สุด

4. ผลการจัดเสวนากลุ่ม (focus group)

ผู้ร่วมเสวนาได้พูดคุยบอกเล่าความรู้สึก หรือบอกเล่าถึงการกระทำของตนหลังจากได้ผ่านการอบรมไปแล้ว ว่าได้นำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปประยุกต์ใช้ในประเด็นดังกล่าวต่อไปนี้อย่างไร ประเด็นเสวนามีทั้งหมด 5 ประเด็น ดังนี้

4.1 ด้านการเรียนรู้ ประชาชนให้ข้อมูลว่า

“ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสอนให้ผมต้องพึ่งตนเองด้านการทำงาน การประกอบอาชีพเป็นอย่างมาก ตนแลเป็นที่พึ่งแห่งตน ผมต้องขยันมากขึ้น”

“เศรษฐกิจพอเพียงสอนให้รู้จักพอประมาณในการทำงาน ไม่หักโหมเกินไป เพราะไม่เกิดประโยชน์อย่างยั่งยืน และสอนให้รู้จักป้องกันความเสี่ยงที่จะเกิดขึ้น หากหน่อ่านหนังสือสอบในระยะเวลาระชั้นขีด”

4.2 ด้านการดูแลสุขภาพสุขภาพ ประชาชนให้ข้อมูลว่า

“ทำความสะอาดห้องน้ำ ห้องส้วมบ่อยมากขึ้น โดยใช้น้ำยาเอนกประสงค์ที่เรียนไปจากสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง”

“ตอนนี้ได้ทำสบู่เหลวใช้เองในครอบครัว ได้เรียนรู้วิธีการทำจากฐานคนมีน้ำยาไป ผสมสมุนไพรหลายอย่าง เช่น น้ำมะขามเปียก ขมิ้นชัน ดอกอัญชัน น้ำมันข้าว ทำให้ดีต่อสุขภาพและประหยัดค่าใช้จ่าย”

“ผมขอขอบคุณนักรักแม่ธรณีมากครับ ผมฟังทราบว่าการใส่ปุ๋ยเป็นการบำรุงดิน แล้วดินไปบำรุงพืช ผมเข้าใจผิดมาตลอดว่าการใส่ปุ๋ยคือการให้อาหารพืช

แต่จริงๆ ปลายทางสุดท้ายก็คือทำให้พีชเจริญเติบโต และให้ประโยชน์ 4 อย่าง ทำให้มนุษย์พออยู่ พอกิน พอใช้ และพอร่มเย็น”

4.3 ด้านเศรษฐกิจและการใช้จ่าย ประชาชน ให้ข้อมูลว่า

“ดิฉันวางแผนการใช้จ่ายเงินมากยิ่งขึ้น ชื่อของโดยคำนึงถึงความจำเป็นเท่านั้นค่ะ”

“ผมรู้จักการเก็บออมเงินไว้ใช้จ่ายยามจำเป็น มากยิ่งขึ้นครับ”

“สถาบันเศรษฐกิจพอเพียง โดยอาจารย์และ ทีมงาน สอนให้ผมรู้จักคุณค่าของเงิน และคุณค่า ของข้าวปลาอาหารมากขึ้นครับ ผมจะไม่ฟุ่มเฟือย และ จะกินอาหารให้หมดทุกเม็ดทุกคำ เพราะชวานาลำบาก มาก รวมถึงคนอดอยากกว่าเรายังมีอีกเยอะครับ”

4.4 ด้านการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ประชาชนให้ข้อมูลว่า

“ผมว่า การจะเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม ต้องเริ่มจากการเป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ซึ่งทุกคน จะต้องเคารพนับถือและให้เกียรติกัน เราไม่ต้องทำงาน แข่งกับคนอื่น แต่ต้องทำงานแข่งกับตัวเอง ดังนั้น ทุกคนต้องรับผิดชอบต่อหน้าที่ของตนเองครับ”

“ดิฉันคิดว่า การรับผิดชอบตนเอง พึ่งตนเอง ดูแลตัวเองก็ถือว่าเป็นสมาชิกที่ดีของสังคมแล้วค่ะ หลังจากดิฉันผ่านการอบรมจากหลักสูตรนี้ไป ทำให้ ดิฉันพึ่งพาตนเองมากยิ่งขึ้น ดีใจและภูมิใจมากๆ ที่ได้มาเข้ารับการอบรมค่ะ”

4.5 ด้านการขับเคลื่อนและเผยแพร่ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง ประชาชนทุกคนกล่าวคำมั่น สัญญาว่าจะช่วยเป็นตัวแทนทำหน้าที่ในการขับเคลื่อน และเผยแพร่ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปยังคน ใกล้ชิด พ่อแม่ ผู้ปกครอง รวมถึงเพื่อนบ้านให้มากที่สุด

“วิธีที่ดีที่สุดสำหรับการเผยแพร่ปรัชญา ของเศรษฐกิจพอเพียง คือการเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับ คนใกล้ชิด ทำแต่สิ่งที่ถูกสิ่งที่ดีงามจะเกิดผลดีต่อ ตนเอง”

“การขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง เป็นหน้าที่ของทุกคน รัฐบาลควรหาวิธี นำนโยบายลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม”

อภิปรายผล

1. ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงระดับประชาชน โดยสถาบันเศรษฐกิจ พอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏราชนครินทร์ ภาพรวม ทุกด้าน พบว่า หลังจากประชาชนเข้าโครงการอบรม หลักสูตรการขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงแล้ว มีพฤติกรรมหรือการปฏิบัติในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนข้อที่มีระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านการมีคุณธรรม ด้านการมีภูมิคุ้มกัน ข้อที่มี ระดับพฤติกรรมหรือระดับปฏิบัติมากที่สุด ได้แก่ ด้านความ พอประมาณ ด้านความมีเหตุผล และด้านการมีความรู้ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเอ็งทิพย์ เกตุกราย (2551) ทำการวิจัยเรื่อง การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในชีวิตประจำวัน ของ ประชาชน ตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี ผลการวิจัย พบว่าการประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียงในชีวิตประจำวัน ในภาพรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง ทั้ง 3 องค์ประกอบ ได้แก่ การมีระบบ ภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว ความพอประมาณ และความมีเหตุผล ส่วนการประยุกต์ใช้เงื่อนไขของปรัชญาเศรษฐกิจ พอเพียง พบว่า เงื่อนไขคุณธรรมอยู่ในระดับมาก และ เงื่อนไขความรู้อยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ วาสสิฐี มณีโชติ(2552) วิจัยเรื่อง การนำปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต

ของนายทหารชั้นประทวน สังกัดกองพันทหารราบ
ช่างที่ 9 ผลการวิจัยพบว่า การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิต ด้านความรู้
ความเข้าใจ ด้านบุคคลและครอบครัว ด้านสังคม ด้าน
การนำมาใช้ประโยชน์และด้านการนำไปประยุกต์ใช้
ในระดับมาก สอดคล้องกับทัศนีย์ ม่วงจินดา (2552)
วิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญา เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้
ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการทหารกรมทหาร
ราบที่ 1 รักษาพระองค์ ผลการวิจัย พบว่า การรับรู้
ข้อมูลต่อหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมีผลต่อการ
นำไปใช้ในการดำเนินชีวิต คือ ด้านเงื่อนไขคุณธรรม
รองลงมาคือ ด้านความมีเหตุผล ด้านเงื่อนไขความรู้
ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี และด้านความพอประมาณ
ส่วนการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการ
ดำเนินชีวิตที่อยู่ในระดับมาก คือ ด้านการปฏิบัติตน
ที่ดี ด้านการสร้างความสัมพันธ์ในครอบครัว
ชุมชน ด้านการวางแผนและแก้ปัญหา และด้านการเงิน
ค่าใช้จ่าย ตามลำดับ ทั้งนี้เป็นเพราะประชาชนมีความ
พอดี พอประมาณ และพอใจในสิ่งที่มี ยินดีในสิ่งที่ได้
ไม่โลภ ซึ่งเริ่มจากใจที่รู้จักพอเป็นการปฏิบัติตาม
ทางสายกลางหรือมัชฌิมาปฏิปทา ใช้วิถีความเป็นอยู่
แบบเรียบง่าย ผิดจิตข่มใจตนเองให้มีคุณธรรม กินอยู่
ตามอัตภาพ พึ่งพาตนเองอย่างเต็มความสามารถ ไม่ทำ
อะไรเกินตัว ดำเนินชีวิตโดยไม่เบียดเบียนตนเองและ
ผู้อื่น ใช้เหตุผลในการหาข้อบกพร่องเมื่อเกิด
ข้อผิดพลาด จากการทำงาน และใช้ชีวิตประจำวัน
วางแผนการทำงานอย่างเป็นระบบ แบบแผน รวมทั้ง
พัฒนาตนเอง ครอบครัว ชุมชน ประเทศชาติ
ให้ก้าวหน้าไปพร้อมกับความสมดุล มั่นคง และยั่งยืน
มีสุขภาพจิต และสุขภาพกายดี ดูแลสุขภาพตนเองให้
แข็งแรงอย่างสม่ำเสมอ นอกจากนี้ยังจัด

สิ่งแวดล้อมภายในบ้าน ปลูกต้นไม้ กำจัดขยะ
ให้สะอาดน่าอยู่อาศัย

**2. การเปรียบเทียบผลการขับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียง จำแนกตามเพศ อายุ และ
อาชีพของประชาชน พบว่า ผลการขับเคลื่อนปรัชญา
ของเศรษฐกิจพอเพียงแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญ
ทางสถิติ สอดคล้องกับผลการวิจัยของวลัยพรรณ
จันทร์หอม (2553) เรื่อง การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจ
พอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียน
กาญจนานุเคราะห์ จังหวัดกาญจนบุรี ผลการศึกษา
พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลที่แตกต่างกัน มีการนำหลัก
ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิต
ไม่แตกต่างกัน ชัดแย้งกับผลการวิจัยของใจทิพย์
อุไพพานิช (2553) วิจัยเรื่อง การนำแนวคิดปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิต
ของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย
พบว่า เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพสมรส
จำนวนสมาชิกในครอบครัว ชั้นยศ รายได้ต่อเดือน
การออม และภาระหนี้สินแตกต่างกัน มีการนำแนวคิด
ด้านภูมิคุ้มกันในตัวที่ดีไปใช้ในการดำเนินชีวิต แตกต่าง
กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 รวมถึง สมศักดิ์
ตรงงาม (2553) วิจัยเรื่อง การนำหลักปรัชญา
เศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน
ในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี ผลการวิจัย
พบว่า ปัจจัยส่วนบุคคลด้านเพศ อายุ สถานภาพสมรส
การศึกษา อาชีพ และเวลาที่อยู่ในพื้นที่แตกต่างกันมี
ผลต่อการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการ
ดำเนินชีวิตแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05
และนภาพรรณ วงศ์มณี (2556) วิจัยเรื่อง การนำแนว
ปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนิน
ชีวิตของประชาชน: กรณีศึกษาชุมชนทรายทองคำ
ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย พบว่า**

การนำแนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยรวมแตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา ระดับความรู้ และความเข้าใจหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ทั้งนี้เป็นเพราะทุกคนทุกเพศทุกวัย และทุกอาชีพสร้างภูมิคุ้มกันหรือป้องกันความเสี่ยง ที่จะเกิดขึ้นให้กับตนเองในทุกเรื่อง ยึดมั่นในแนวทางคุณธรรม จริยธรรมในการดำเนินชีวิต พึ่งตนเอง และแนะนำให้สมาชิกทุกคนในครอบครัว พึ่งตนเองให้มากที่สุด มีความตระหนักในคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตมีความประหยัด มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคีและมีน้ำใจบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ควรเพิ่มช่องทางหรือวิธีการในการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงให้ลงสู่การปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรมโดยทุกคน ทุกภาคส่วน ต้อง “ระเบิดจากข้างใน” ต้องมุ่งพัฒนาเพื่อสร้างความเข้มแข็งให้กับตนเองคนและครอบครัวเสียก่อน แล้วจึงค่อยออกมาสู่สังคมภายนอก

1.2 ควรกระตุ้นและส่งเสริมสร้างความตระหนักให้ประชาชนที่ประกอบอาชีพอื่นๆ อาทิ ข้าราชการ พนักงานของรัฐ พนักงานเอกชน นักการเมือง เป็นต้น เข้ารับการอบรมและทำหน้าที่

ขับเคลื่อนเศรษฐกิจพอเพียงเพื่อการสร้างความมั่นคงใหม่แห่งชาติ

1.3 ควรสร้างความตระหนักให้ประชาชน มีคุณธรรม มีความซื่อสัตย์สุจริต มีความอดทน มีความเพียรใช้สติปัญญาในการดำเนินชีวิตมีความประหยัด มีวินัย สุภาพ สะอาด สามัคคีและมีน้ำใจบนพื้นฐานของหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

1.4 มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ควรอบรมให้ความรู้กับนักศึกษา และประชาชนเรื่องการบริหารจัดการเงิน และการออมเงิน 1.5 มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์ควรอบรมให้ความรู้กับนักศึกษา และประชาชนเรื่องการพึ่งตนเอง เน้นการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคด้วยตนเอง การลดการพึ่งพาสินค้าจากต่างประเทศ

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงจากรูปแบบอื่นๆ เช่น การขับเคลื่อนผ่านบุคคลต้นแบบ ขับเคลื่อนผ่านสื่อมวลชน ขับเคลื่อนโดยเอกสารแผ่นพับ เป็นต้น

2.2 ควรศึกษาผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับข้าราชการ พนักงานรัฐวิสาหกิจ พนักงานในสถานประกอบการเอกชน เป็นต้น

2.3 ควรแสวงหาแนวทางที่เป็นรูปธรรมในการส่งเสริมการนำแนวคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำรงชีวิตของประชาชนในเขตใกล้เคียงศูนย์ศึกษาการพัฒนาเขาหินซ้อน อันเนื่องมาจากพระราชดำริ จังหวัดฉะเชิงเทรา

2.4 ควรศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการนำปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ของประชาชน

เอกสารอ้างอิง

เกษม วัฒนชัย. (2550). เศรษฐกิจพอเพียงตามแนวพระราชดำริ. วารสารผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา, 5 (2), 155-156.

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2552). **เรียนรู้เศรษฐกิจพอเพียง**. กรุงเทพฯ : สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.

ใจทิพย์ อุไพพานิช. (2553). รายงานการวิจัยเรื่อง **การนำแนวคิดปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

ทัศนีย์ ม่วงจินดา. (2552) รายงานการวิจัยเรื่อง **การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของข้าราชการทหารกรมทหารราบที่ 1 รักษาพระองค์**. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

เทิดศักดิ์ สุพันธ์ สุพันธ์ สีพาย และศิริศักดิ์ อาจวิชัย. (2560). การศึกษาความหลากหลายทางชีวภาพแหล่งเรียนรู้ตามแนวทางปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนล่าง: กลุ่มจังหวัด “นครชัยบุรินทร์”. วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี. 6 (2), 89-98

นภาพรณ วงศ์มณี. (2556). รายงานการวิจัยเรื่อง **การนำแนวปฏิบัติตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชน: กรณีศึกษาชุมชนทรายทองคำ ตำบลเจริญเมือง อำเภอพาน จังหวัดเชียงราย**. การค้นคว้าอิสระ ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการจัดการภาครัฐและเอกชน บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร.

วลัยพรรณ จันทร์หอม. (2553). รายงานการวิจัยเรื่อง **การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำเนินชีวิตของครูโรงเรียนกาญจนาภิเษก จังหวัดกาญจนบุรี**. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

วาสิฏฐี มณีโชติ. (2552). รายงานการวิจัยเรื่อง **การนำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินชีวิตของนายทหารชั้นประทวน สังกัดกองพันทหารราบช่างที่ 9**. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

ล้วน สายยศ และ อังคณา สายยศ. (2538). **เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา** (พิมพ์ครั้งที่ 5). กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สมศักดิ์ ตรงงาม. (2553). รายงานการวิจัยเรื่อง **การนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปใช้ในการดำเนินชีวิตของประชาชนในอำเภอลาดหลุมแก้ว จังหวัดปทุมธานี**. ภาคนิพนธ์รัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา.

เอื้องทิพย์ เกตุกราย. (2551). รายงานการวิจัย **การประยุกต์ใช้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงในชีวิตประจำวันของประชาชน ตำบลคลองพระอุดม อำเภอปากเกร็ด จังหวัดนนทบุรี**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์.

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคล

Status and problems of school physical education teaching of The Rajamangala University of technology

กิตติศักดิ์ พ่วงช่อ

นักศึกษาระดับปริญญาโท (ศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต) สาขาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์

สถาบันการพลศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรี

Kittisak phongcho

Graduate students (Master of Education), Faculty of Physical Education, Faculty of Education

Institute of Physical Education Suphan Buri Campus

บทคัดย่อ

งานวิจัยเรื่อง ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา 2) เปรียบเทียบความแตกต่างความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของอาจารย์ผู้สอนและนักศึกษาที่เรียนวิชาพลศึกษา ที่มีสังกัดต่างกัน 3) เสนอแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุง แก้ไขสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล กลุ่มตัวอย่าง คือ อาจารย์ผู้สอน จำนวน 108 คน และนักศึกษาที่เรียนวิชาพลศึกษา จำนวน 306 คน คำนวณขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie & D.W.Morgan ที่ความคลาดเคลื่อน .05 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามความคิดเห็นและแนวทางแก้ไข โดยมีค่า IOC 0.95 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูป หาค่าการแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลวิจัย พบว่า สถานะสภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเป็นอาจารย์ผู้สอนที่สอนวิชาพลศึกษาและนักศึกษาที่เรียนวิชาพลศึกษา โดยรวม สภาพการจัดการเรียนการสอนมีความเหมาะสม และมีปัญหาอยู่ในระดับมากในบางด้าน แนวทางแก้ไข ปรับปรุงหลักสูตรและการสอนให้มีความเหมาะสม อาจารย์ผู้สอนควรมีการสาธิตทักษะทางด้านกีฬาที่ชัดเจนและถูกต้อง การแต่งกายให้เป็นไปตามระเบียบมหาวิทยาลัยและให้เหมาะสมกับกีฬาประเภทนั้นๆ ควรเพิ่มจำนวนวัสดุ อุปกรณ์ สถานที่ ที่ใช้จัดการเรียนการสอนให้พอกับจำนวนผู้เรียน การวัดและประเมินผลควรมีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน

คำสำคัญ : สภาพและปัญหา, การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

ABSTRACT

Research to study the state and problems of teaching and learning in physical education of Rajamangala University of Technology. The purpose of this research were to (1) study the state and problems of teaching and learning in physical education (2) to compare the differences in opinions on the state and problems of teaching and learning in physical education of physical education instructors and students studying physical education. (3) to propose ways to improve the situation and problems in teaching and learning of physical education in Rajamangala University of Technology. The sample was 108 instructors and 306 students in physical education, sample size Using the table of R.V.Krejcie & D.W.Morgan at .05 level. The tool used to collect data was a questionnaire with IOC 0.95, and solution analysis of data using the program to find the frequency, percentage, mean, and standard deviation. It was found that the status of respondents was the instructors who taught physical education and students who studied physical education. Overall, the teaching and learning environment was appropriate. The problem was at a high level in some areas. Instructors should have a clear and accurate demonstration of their sports skills, dressed in accordance with university rules and appropriate to the sport. The number of materials, facilities, places to use teaching and learning to the number of students should be increased. There should be clear scoring criteria.

Keywords: status and problems, physical education instruction

บทนำ

การเรียนการสอนวิชาพลศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะส่งเสริมผู้เรียนให้มีพัฒนาการทางด้านร่างกาย จิตใจ อารมณ์ สังคม สติปัญญา และส่งเสริมให้นักเรียน นักศึกษามีคุณธรรม จริยธรรม โดยใช้กิจกรรมการเคลื่อนไหวร่างกาย และการเรียนวิชาพลศึกษาที่ได้เลือกสรรแล้วเป็นสื่อที่ทำให้เกิดการเรียนรู้ เพื่อที่จะส่งเสริมให้ผู้เรียนได้รับกิจกรรมอย่างเหมาะสม จึงสามารถที่จะทำให้มีร่างกายเจริญเติบโตแข็งแรงมีสุขภาพจิตที่ดี ในการจัดกิจกรรมวิชาพลศึกษาตามปรัชญาในการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในรูปแบบใหม่ เพื่อที่จะมุ่งขยายความหมาย

ให้กว้างขวางเพิ่มมากขึ้น คือ ควรเป็นกิจกรรมวิชาพลศึกษาที่มุ่งพัฒนาให้เด็กมีความเป็นคนที่สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น นั่นทวน วงษ์ประเสริฐ และรุ่งระวี สมะวรรณนะ. (2557: 95-96); อ่างอิงจาก วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2548: 32) ในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษามีความสำคัญมากในการพัฒนาเยาวชนนักเรียนนักศึกษาของชาติให้เกิดการเจริญเติบโตไปในทิศทางที่ดี มีสุขภาพร่างกายแข็งแรงมีจิตใจเบิกบานแจ่มใส มีน้ำใจเป็นนักกีฬา มีศีลธรรม คุณธรรม และ จริยธรรม เป็น ท ร ั พ ย า ก ร ที่ มี ค ุ ณ ค ่า ของประเทศชาติ และเป็นกำลังสำคัญในการที่จะพัฒนาประเทศชาติให้เจริญก้าวหน้าต่อไป คุณภาพ

และประสิทธิภาพของการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายประการ ซึ่งเป็นปัจจัยชี้วัดในระบบการประกันคุณภาพการศึกษา เช่น คุณภาพครูผู้สอน สภาพแวดล้อม รูปแบบ ระบบการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา สื่อและเทคโนโลยี กระบวนการเรียนรู้เป็นต้น ปัจจัยเหล่านี้ถือเป็นส่วนหนึ่งที่น่ามากำหนดเป็นดัชนีชี้วัดคุณภาพของการจัดการศึกษาได้ การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาที่ดีและมีคุณภาพจึงต้องอาศัยองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน เช่น สถานที่ งบประมาณ อุปกรณ์การเรียนการสอน และที่สำคัญเป็นอย่างยิ่ง คือ หลักสูตร จุดมุ่งหมายและการเตรียมแผนการสอน ดังนั้น ปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้น เป็นปัญหาที่มีความสำคัญส่งผลให้คุณภาพและประสิทธิภาพของการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาที่เกิดขึ้นไม่ตรงกับจุดประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ การขาดแคลนองค์ประกอบหลักหลาย ๆ ด้าน ทั้งสถานที่ขาดแคลนงบประมาณ ขาดแคลนอุปกรณ์ ขาดแคลนบุคลากรหรือผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาพลศึกษา ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ จึงส่งผลให้การพัฒนาที่เกิดขึ้นกับเยาวชน นักเรียน นักศึกษาในระดับอุดมศึกษานั้นไม่เป็นไปตามจุดประสงค์ หรือจุดมุ่งหมายที่ตั้งไว้ นันทวัน วงษ์ประเสริฐ และรุ่งระวี สมะวรรณนะ. (2557: 96-97); อ่างอิงจาก อดิศักดิ์ พงศ์ลี. (2550. บทคัดย่อ)

จากเหตุผลความจำเป็นและความสำคัญของสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ดังที่ได้กล่าวมา ผู้วิจัยในฐานะเป็นอาจารย์ผู้สอนและปฏิบัติหน้าที่หัวหน้าสาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลสุวรรณภูมิศูนย์สุพรรณบุรี ซึ่งมีประสบการณ์

ในการทำงานและปฏิบัติหน้าที่มาเป็นระยะเวลา 18 ปี จึงมีส่วนเกี่ยวข้องในการดำเนินการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาให้กับนักศึกษาทุกคณะ การที่จะทำ ให้ประสบความสำเร็จและบรรลุตามวัตถุประสงค์ของสาขาวิชาพลศึกษาและมหาวิทยาลัย จากองค์ประกอบต่าง ๆ จะต้องมีความพร้อมที่จะเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาให้กับนักเรียน นักศึกษา ในทุก ๆ ด้าน พร้อม ๆ กัน ดังนั้น ผู้วิจัยจึงเล็งเห็นความสำคัญและสนใจที่จะศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เพื่อให้ทราบถึงสภาพความเป็นจริงเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาในปัจจุบัน และปัญหาที่เกิดขึ้นกับการสอนวิชาพลศึกษา รวมถึงแนวทางแก้ไขใน 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการสอนวิชาพลศึกษา ด้านผู้สอนวิชาพลศึกษา ด้านผู้เรียนวิชาพลศึกษา ด้านวัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกทางวิชาพลศึกษา ด้านการวัดและประเมินผลวิชาพลศึกษา เพื่อนำข้อมูลเสนอต่อผู้บริหารมหาวิทยาลัย อาจารย์สอนวิชาพลศึกษา และบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา เพื่อนำผลการศึกษาวินิจฉัยไปใช้ปรับปรุงแก้ไข สิ่งที่เป็นประเด็นปัญหา และนำแนวทางการแก้ไขปัญหานั้นไปปรับใช้ให้ตรงกับสภาพและปัญหา เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาสามารถบรรลุวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ได้ รวมทั้งเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของความคิดเห็นที่มีต่อสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของอาจารย์ผู้สอนวิชาพลศึกษาและนักศึกษาที่เรียนวิชาพลศึกษา ที่มีสังกัดต่างกัน

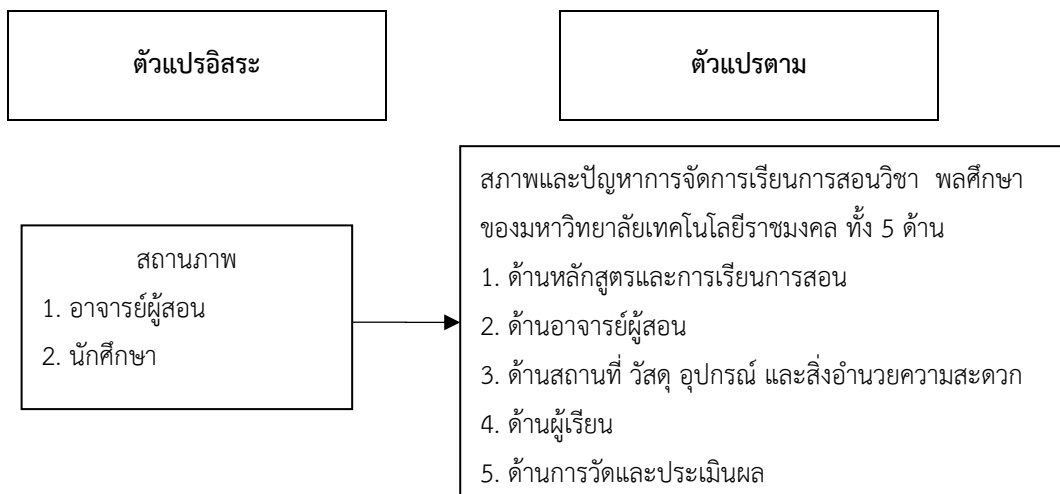
3. เพื่อเสนอแนวทางในการพัฒนา ปรับปรุงแก้ไขสภาพและปัญหาที่เกิดขึ้นในการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ อาจารย์ผู้สอนวิชาพลศึกษาและนันทนาการ และนักศึกษา โดยใช้

ตารางสำเร็จรูปของ R.V.Krejcie & D.W.Morgan. เพื่อหาขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยเป็นอาจารย์สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ และนักศึกษาที่เรียนวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำนวนทั้งสิ้น 414 คน แยกเป็นอาจารย์สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ จำนวน 108 คน นักศึกษาที่เรียนวิชาพลศึกษา ปีการศึกษา 2560 จำนวน 306 คน ด้านเนื้อหา ในการวิจัยครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 5 ด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการสอนวิชาพลศึกษา ผู้สอน ผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก และการวัดและประเมินผล

กรอบแนวคิด

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ (Independent Variable)

- 1.1 อาจารย์สาขาวิชาพลศึกษาและนันทนาการ จำนวน 108 คน
- 1.2 นักศึกษาที่เรียนวิชาพลศึกษา จำนวน 306 คน

2. ตัวแปรตาม (Dependent Variable)

สภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

วิธีดำเนินการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบเชิงสำรวจ (Survey Research) เป็นการศึกษาสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัย

เทคโนโลยีราชมงคล โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อสอบถามสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษาสำหรับอาจารย์ผู้สอน และนักศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มี 3 ตอน

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบสำรวจรายการ (Check List)

ตอนที่ 2 แบบสอบถามสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยแบ่ง ออกเป็น 5 ด้าน คือ

- 1) ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน
- 2) ด้านอาจารย์ผู้สอน
- 3) ด้านผู้เรียน
- 4) ด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก

- 5) ด้านการวัดและประเมินผล

แบบสอบถามเป็นแบบมาตราส่วน ประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 แบบสอบถามความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข อื่น ๆ เกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ลักษณะแบบสอบถามเป็นแบบปลายเปิด (Open – Ended Questionnaires)

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ 1) ขอนหนังสือจากสถาบันการศึกษา

วิทยาเขตสุพรรณบุรี ถึงผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 คน เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการตรวจสอบและแก้ไขแบบสอบถาม 2) ขอนหนังสือจากสถาบันการศึกษา วิทยาเขตสุพรรณบุรีไปยังผู้บริหารในมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล 9 แห่ง เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัย 3) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยส่งเอกสารถึงกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์ 4) ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่ได้แล้วมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถามความถูกต้องและความครบถ้วนของคำตอบ และรวบรวมข้อมูลที่ได้มาจัดกระทำและวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติต่อไป

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษารครั้งนี้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยมีขั้นตอนการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1) นำข้อมูลเบื้องต้นของผู้ตอบแบบ สอบถาม โดยแจกแจงความถี่ค่าร้อยละ และนำเสนอรูปแบบตารางประกอบความเรียง

2) นำข้อมูลสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล มาหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3) เปรียบเทียบความคิดเห็นสภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของอาจารย์และนักศึกษามหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ทั้ง 9 แห่ง

4) นำข้อมูลความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ และแนวทางแก้ไข อื่น ๆ มาสรุปและนำเสนอเป็นความเรียง

ผลการวิจัย

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถาม จำนวน 414 คน มีของผู้ตอบแบบสอบถาม กลุ่มตัวอย่าง 414 คน เป็นเพศชาย 297 คน คิดเป็นร้อยละ 71.74 เพศหญิง 117 คน

คิดเป็นร้อยละ 28.36 รวม อาจารย์ผู้สอน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 26.09 และนักศึกษาจำนวน 306 คน คิดเป็นร้อยละ 73.91 เป็นจำนวนผู้ตอบแบบสอบถามของมหาวิทยาลัยเท่ากัน จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 11.11

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนที่มีต่อ สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในองค์ประกอบ 5 ด้าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	<i>S.D</i>	ระดับ
1. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	4.47	.51	มาก
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.45	.52	มาก
3. ด้านผู้เรียน	4.46	.51	มาก
4. ด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.40	.55	มาก
5. ด้านการวัดและการประเมินผล	4.45	.51	มาก
เฉลี่ย	4.45	.52	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล โดยภาพรวมตามความคิดเห็นของอาจารย์ผู้สอนวิชาพลศึกษาที่มีสังกัดต่างกัน มีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.45, S.D = .52$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน มีความคิดเห็นในด้าน

หลักสูตรและการเรียนการสอนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก ($\bar{x} = 4.47, S.D = .51$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีปัญหา มาก ($\bar{x} = 4.40, S.D = .55$) เมื่อพิจารณารายด้าน

ตารางที่ 2 ผลการศึกษาความคิดเห็นของอาจารย์ผู้เรียนที่มีต่อ สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชา พลศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ในองค์ประกอบ 4 ด้าน

รายการ	ระดับความคิดเห็น		
	$\bar{x}$	<i>S.D</i>	ระดับ
1. ด้านอาจารย์ผู้สอน	4.45	.51	มาก
2. ด้านผู้เรียน	4.44	.57	มาก
3. ด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก	4.33	.57	มาก
4. ด้านการวัดและประเมินผล	4.47	.50	มาก
เฉลี่ย	4.42	.54	มาก

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพและปัญหาการเรียน การสอนวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยี ราชมงคล โดยภาพรวมตามความคิดเห็นของผู้เรียน ที่มีสังกัดต่างกัน มีปัญหาอยู่ใน ระดับมาก ($\bar{x} = 4.42, S.D = .54$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน

ด้าน การวัด และ ประเมิน ผล มี ปัญหามาก ($\bar{x} = 4.47, S.D = .50$) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก มีปัญหา มาก ($\bar{x} = 4.33, S.D = .57$) เมื่อพิจารณารายด้าน

ตารางที่ 3 ผลการศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนที่มีต่อสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามมหาวิทยาลัย

สภาพและปัญหา	F-test	Sig.
1. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	1.18	0.32
2. ด้านอาจารย์ผู้สอน	1.77	0.09
3. ด้านผู้เรียน	1.22	0.30
4. ด้านสถานที่วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	3.36	0.00*
5. ด้านการวัดและการประเมินผล	0.75	0.65
รวม	3.11	0.00*

จากตารางที่ 3 พบว่า เปรียบเทียบความคิดเห็น ของผู้สอนที่มีต่อสภาพและปัญหาการเรียนการสอน วิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่มี

สังกัดต่างกัน มีความเห็นต่อสภาพและปัญหา แตกต่างกัน

ตารางที่ 4 ผลการศึกษาการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล จำแนกตามมหาวิทยาลัย

สภาพและปัญหา	F-test	Sig.
1. ด้านอาจารย์ผู้สอน	2.47	0.01*
2. ด้านผู้เรียน	0.91	0.50
3. ด้านสถานที่วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	2.38	0.02*
4. ด้านการวัดและการประเมินผล	0.85	0.56
รวม	3.39	0.00*

จากตารางที่ 4 พบว่า เปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้เรียนที่มีต่อสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ที่มีสังกัดต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาแตกต่างกัน

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับแนวทางการแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล

ปัญหาการเรียนการสอน	แนวทางแก้ไข
1. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน	ควรมีเนื้อหาของหลักสูตรให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และนำไปใช้ประโยชน์ได้ และมีการเพิ่มจำนวนชั่วโมงเรียนให้มากขึ้น
2. ด้านผู้สอน	ควรสาดิตทักษะด้านกีฬาให้ชัดเจนและมีความหลากหลาย
3. ด้านสถานที่วัสดุ อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก	ควรมีการจัดสถานที่และอุปกรณ์กีฬา ในการยืมคืนที่ชัดเจนและเพียงพอ

ผลการศึกษาแนวทางแก้ไขปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล ของผู้สอนและผู้เรียน ได้เสนอแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขปัญหาในบางด้าน คือ ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ควรมีเนื้อหาของหลักสูตรให้ผู้เรียนมีประสบการณ์และนำไปใช้ประโยชน์ได้ และมีการเพิ่มจำนวนชั่วโมงเรียนให้มากขึ้น ด้านผู้สอนควรสาดิตทักษะด้านกีฬาให้ชัดเจนและมีความ

หลากหลาย ด้านวัสดุอุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรมีการจัดสถานที่และอุปกรณ์กีฬา ในการยืมคืนที่ชัดเจนและเพียงพอ

สรุปและอภิปรายผลงานวิจัย

สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ด้านอาจารย์ผู้สอน ด้านผู้เรียน ด้านสถานที่ วัสดุ

อุปกรณ์และสิ่งอำนวยความสะดวกและด้านการวัดและการประเมินผล โดยภาพรวมสภาพความเป็นจริงมีความเหมาะสมและมีปัญหาที่เกิดขึ้นอยู่ในระดับมากในบางส่วน เพราะว่ามีมหาวิทยาลัยมีการกำหนดรายวิชาการเรียนการสอนที่หลากหลายซึ่งไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและอาจารย์ผู้สอน มีการอธิบาย ชี้แจงเนื้อหา วัตถุประสงค์และความมุ่งหมายในการเรียนการสอนไม่ชัดเจน อาจารย์ผู้สอนบางท่านไม่สำเร็จการศึกษาทางสาขาวิชาพลศึกษาโดยตรงขาดการมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดี ไม่มีความหลากหลายในการสอน จำนวนอาจารย์ผู้สอนทางวิชาพลศึกษามีสัดส่วนไม่เพียงพอกับนักเรียน ผู้เรียนไม่เห็นความสำคัญของวิชาพลศึกษาเทียบเท่ากับวิชาอื่นๆ มหาวิทยาลัยมีการบริหารจัดการด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ ทางวิชาพลศึกษาได้ไม่เหมาะสมและไม่เพียงพอต่อความต้องการของผู้เรียน อาจารย์ผู้สอนไม่มีการชี้แจงให้ผู้เรียนทราบถึงเกณฑ์การวัดและประเมินผล

1. ผลการเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้สอนและผู้เรียนต่อสภาพและปัญหาการเรียนการสอนวิชาพลศึกษาของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลที่มีสังกัด มีความคิดเห็นต่อสภาพและปัญหาแตกต่างกันในด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวกของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล เนื่องจากจำกัดทางด้านงบประมาณ พื้นที่ไม่อำนวยความสะดวกการจัดการเรียนการสอนให้เพียงพอต่อความต้องการและจำนวนของผู้เรียน

2. แนวทางในการปรับปรุงแก้ไขการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ด้านหลักสูตรและการสอนควรมีการปรับปรุงเนื้อหาของหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สามารถให้ผู้เรียนนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวันได้ ด้านอาจารย์ผู้สอนควรส่งเสริม

ให้ผู้สอนได้เข้ารับการอบรมพัฒนาความสามารถในทักษะให้ทันสมัยและมีความหลากหลาย ด้านผู้เรียนควรออกกฎระเบียบ ข้อบังคับให้ผู้เรียนประพฤติตัวเหมาะสมกับการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา มีการสนับสนุน มีรางวัลสำหรับผู้เรียนที่ประพฤติตัวเหมาะสม ด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรจัดสถานที่ให้เหมาะสมและเพียงพอต่อจำนวนผู้เรียน ด้านการวัดและประเมินผล ผู้สอนควรมีการชี้แจงให้ผู้เรียนทราบถึงเกณฑ์การวัดและประเมินผลที่ชัดเจน

ข้อเสนอแนะ

1. ด้านหลักสูตรและการเรียนการสอน ควรมีการกำหนดหลักสูตรรายวิชาและกิจกรรมทางวิชาพลศึกษาให้เหมาะสมกับตัวผู้เรียน และสังคมในยุคปัจจุบัน มีการชี้แจง เนื้อหาสาระ จุดประสงค์และความมุ่งหมายในการเรียนการสอน มีเนื้อหาการเรียนการสอนที่หลากหลายนำไปใช้ในชีวิตรประจำวันได้

2. ด้านอาจารย์ผู้สอนอาจารย์ผู้สอนควรรับฟังความคิดเห็นของผู้เรียน และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แสดงความคิดเห็นได้มากขึ้นควรคำนึงถึงความเหมาะสมของจำนวนอาจารย์ผู้สอนและจำนวนผู้เรียน อาจารย์ผู้สอนวิชาพลศึกษาควรมีรูปแบบการสอนที่หลากหลาย

3. ด้านผู้เรียนอาจารย์ผู้สอนควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้นำเสนอการจัดกิจกรรมทางวิชาพลศึกษาให้มากขึ้น และได้ฝึกปฏิบัติจริงในทักษะและวิธีการที่ถูกต้อง มีวิธีการสอนที่หลากหลาย รวมถึงวิธีการจัดการแข่งขันในแต่ละชนิดกีฬา

4. ด้านสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ และสิ่งอำนวยความสะดวก ควรอำนวยความสะดวกในการจัดให้มีบริการ การยืมอุปกรณ์ทางการเรียนการสอน

วิชาพลศึกษาใช้เวลาเรียน เพื่อให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนทักษะทางพลศึกษาและเป็นการส่งเสริมให้ผู้เรียนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

5. ด้านการวัดและประเมินผลควรมีการชี้แจงเกณฑ์การวัดและประเมินผลให้ผู้เรียนได้ทราบอย่างชัดเจน มีเกณฑ์การให้คะแนนที่ชัดเจน สอดคล้องกับความรู้ที่ได้จากการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2545. กรุงเทพฯ: ครุสภาลาดพร้าว.
- กระทรวงศึกษาธิการ.(2551). หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551. กรุงเทพฯ: กระทรวงศึกษาธิการ.
- กรรวิ บุญชัย. (2550). เอกสารประกอบการเรียนการสอนวิชาการวัดและประเมินผลทางพลศึกษาขั้นสูง. กรุงเทพฯ : ภาควิชาพลศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- นันทวัน วงษ์ประเสริฐและรุ่งระวี สมะวรรณนะ. (2557). แนวทางการจัดการเรียนรู้พลศึกษาสำหรับเด็กที่มีความต้องการพิเศษ. วารสารอิเล็กทรอนิกส์ทางการศึกษา (OJED), 7, 95-96.
- ณัฐภา แสงคำ. (2552). จรรยาบรรณวิชาชีพครู. กรุงเทพฯ : เม็ดทรายพริ้นติ้ง.
- ไพวัลย์ ตัฒลาพุด. (2530). พลศึกษาเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พอง เกิดแก้ว. (2550). การพลศึกษา. กรุงเทพมหานคร : พัทธอักษร.
- วรศักดิ์ เพียรชอบ. (2548). ปรัชญา หลักการ วิธีสอน และการวัดเพื่อประเมินผลทางพลศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อดิศักดิ์ พงษ์ลี (2550). สภาพและปัญหาการเรียนการสอนพลศึกษา ช่วงชั้นที่ 3 ในเขตพื้นที่การศึกษา จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เขต 1 ปีการศึกษา 2547. ปริญญานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขา พลศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
- Joyce, B, & Weil, M. (1996). **Model of teaching**. 5th ed. Boston : Allyn and Bacon.
- Krejcie, R.V. & Morgan, D.W. (1970). **Determining Sample Size for Research Activities**. Educational and Psychological Measurement.Vol30. pp.607-610.
- Posner, G. J. (1992). **Accommodation of a Scientific Conception: Toward a Theory of Conceptual Change**. pp. 253-270.

การวิเคราะห์อุดมการณ์ในแบบเรียนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนไทย: กรณีศึกษา แบบเรียน Direct Method Reader for Thai Students An Analysis of Ideologies in English Textbooks for Thai Students: A Case Study on Direct Method Reader for Thai Students

มิ่งขวัญ ว่องสันตติวานิช¹⁾, เสน่ห์ ทองรินทร์²⁾, ทอม ฮอย³⁾

¹⁾นักศึกษาระดับปริญญาตรีบัณฑิตสาขาวิชาภาษาอังกฤษศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

²⁾คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

³⁾นักวิชาการอิสระ

Mingwan Wongsantatavanich¹⁾, Saneh Thongrin²⁾, Tom Hoy³⁾

¹⁾Ph.D. student in English Language Studies, Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

²⁾Faculty of Liberal Arts, Thammasat University

³⁾Independent researcher

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อค้นหาและวิเคราะห์อุดมการณ์ของแบบเรียนภาษาอังกฤษเรื่อง Direct Method Reader for Thai Students ที่ใช้กับนักเรียนชาวไทยในช่วงทศวรรษ 1930 ถึง 1970 และวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของอุดมการณ์กับบริบทประวัติศาสตร์ของไทย กระบวนการของการวิเคราะห์ใช้ทฤษฎีวาทกรรมวิเคราะห์เชิงวิพากษ์และการวิเคราะห์เนื้อหา กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ คือ แบบเรียน Direct Method Reader for Thai Students จำนวนสามเล่ม การวิเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยขั้นตอนการอ่านเนื้อหา การวิเคราะห์ลักษณะทางภาษา และการวิเคราะห์อุดมการณ์โดยเชื่อมโยงกับบริบท ผลการวิจัยพบว่าอุดมการณ์สำคัญของแบบเรียนภาษาอังกฤษดังกล่าวมีสองประเภท คือ อุดมการณ์ชาตินิยมและอุดมการณ์คุณธรรมและระเบียบวินัย อุดมการณ์ชาตินิยมปลูกฝังความรักชาติให้นักเรียน อุดมการณ์คุณธรรมและระเบียบวินัยปลูกฝังให้นักเรียนเคารพผู้ใหญ่และเข้าใจหน้าที่ของตน การวิจัยนี้ช่วยให้ผู้สอนตระหนักถึงความไม่เป็นกลางในแบบเรียนและกระตุ้นให้ผู้สอนมีความคิดเชิงวิพากษ์ต่อเนื้อหาในแบบเรียนมากขึ้น กล่าวคือ สามารถวิเคราะห์มุมมองของผู้เขียนแบบเรียนได้

คำสำคัญ : แบบเรียนภาษาอังกฤษ, การวิเคราะห์แบบเรียน, อุดมการณ์

ABSTRACT

This study aimed to investigate and analyze the ideologies in a series of English textbooks titled *Direct Method Reader for Thai Students* that was used during the 1930s to the 1970s and analyze how these ideologies were linked with Thailand's historical context. The analysis used the theoretical framework of critical discourse analysis and content analysis. The sampling was three volumes of *Direct Method Reader for Thai Students*. Data analysis involved reading the content, analyzing the language features, and analyzing the ideologies in relation to the context. The findings revealed that two dominant ideologies were presented in the series: the ideology of nationalism and the ideology of morality and discipline. The ideology of nationalism inculcated patriotic feelings into students. The ideology of morality and discipline taught students to respect the adults and know their duties. This study could contribute to developing awareness among teachers about the biased nature of textbooks and encourage them to be more critical about the content of their textbooks, that is, be able to analyze the perspectives of the textbook writers.

Keywords : English textbooks, Textbook analysis, Ideology

Introduction

Texts are considered the result of semiotic processes emerging from social agents who produce them in line with social practices and orders of discourse (Fairclough, 2003, p. 21). Thus, texts are not neutral. Instead, they support and reflect the points of view, beliefs, values, and actions of the text producer and therefore offer only a partial story. Janks (2014, p. 20) argued that power relations play a key role in text production; they affect how texts are designed and written, which in turn affects whether those power relations are maintained or challenged. Similarly, Wodak and Meyer (2009) contended that a text is rarely the work of only one

person. Rather, it is produced through the negotiation of power of individuals and institutions.

Teachers and educational organizations produce textbooks to teach students about a specific subject. Despite portraying their respective position as objective, they transmit a certain subjective point of view that is resonated in their language and content. For instance, Salami and Ghajarieh (2015) investigated the representation of men and women in Iranian English as a foreign language (EFL) textbooks. Their findings reveal that the discourse of heterosexuality is endorsed in the textbooks, while other forms of sexuality are considered abnormal. In particular,

homosexuality and single parents are marginalized as “Other.” Salami and Ghajarieh (2015) argued that the discourse on heterosexuality promotes the patriarchal family and masculine hegemony, leading to the discrimination of nonconforming marginalized groups.

Furthermore, Camase (2009) studied a Romanian EFL textbook and found a prevailing discourse of superiority in the book. The discourse of superiority emerges from the fact that Romanians are overrepresented, while non-Romanians are underrepresented in the book. The qualities of Romanians, such as being honest and friendly and living in a beautiful country, are explicitly stated. By contrast, non-Romanians are presented as “Others” in a remote space and time, especially in literature, while there are no qualities within them that are praised.

The available studies examine English textbooks mostly from a pedagogical approach (for example, Chetsurakul, 1993; Saisin, 2003; Angsutam, 2005; Arsairach, 2007; Meesupang, 2009). Harwood (2010, p. 12) observed that many analyses on English language teaching materials, including textbooks, indicate a lack of attention to the context in which the materials are used. Harwood’s observation applies to the case of Thailand where little progress has been made in contextualized textbook analysis. Existing contextualized

analyses in this area merely focus on the classroom as the context, while ignoring the sociocultural context within the classroom. The lack of critical analysis of textbooks may perpetuate the discourse that promotes textbooks as constructing realities. If teachers and students do not know how to read textbooks critically, they may come to trust textbooks as an absolute linguistic and cultural authority. This may then enable those in authority, especially the government, to gain or maintain power by eliminating, changing, or hiding facts of the country’s history or culture. Concurrently, teachers and students may be shaped in certain ideological directions - from passive acceptance of authority to revolutionary zeal because of their adoption of distorted ideas, norms, and values.

Purposes of the study

The purposes of this study were to investigate and analyze the ideologies in a series of English textbooks titled *Direct Method Reader for Thai Students* and analyze how these ideologies are linked with Thailand’s historical context.

Theoretical framework

Critical discourse analysis (CDA) was used in this study. According to Fairclough (1989/2001, p. 18), discourse is “a form of social practice.” Hence, in analyzing discourse, it is

essential to consider the three interrelated dimensions of discourse: (1) verbal and visual texts, (2) discursive practice, and (3) social practice. The first dimension involves the analysis of text through linguistic features. The second dimension is the interpretation of the processes by which texts are produced and received by readers. The third dimension is the explanation of the social conditions that govern these processes.

CDA examines discourse for manifestations of ideology. However, as Wodak and Meyer (2009, p. 8) put it, CDA is not interested in the type of ideology on the surface of culture but rather “the more hidden and latent type of everyday beliefs which often appear disguised as conceptual metaphors and analogies.” CDA scholars are keen to understand how discourse produces social domination. Therefore, they often analyze the language use of the powerful to see how these groups abuse power and in turn how the oppressed may resist such abuse (Wodak & Meyer, 2009, p. 8). Furthermore, according to Van Dijk (2001), CDA attempts to bring about change in social practices and relationships or at least support resistance against inequality and oppression.

Methodology

Textbook sample

The series of English textbooks under examination is *Direct Method Reader for Thai Students* (hereafter *Direct Method Reader*). It was written by M. L. Manich Jumsai, who worked for the Ministry of Public Instruction, which was later renamed the Ministry of Education. *Direct Method Reader* comprises three volumes. The volumes under examination have different editions. The first volume is the third edition published in 1939. The second volume is the second edition published in 1940. The third volume is the eleventh edition published in 1961. The first and second volumes have twenty-five lessons each, and the third volume comprises twenty-six lessons. Under the instruction of the Ministry of Public Instruction, this was the primary English textbook series used in government primary and secondary schools during the 1930s to the 1970s.

Data analysis

The data analysis used content analysis. Detailed reading of the content was conducted in order to find themes. After categorizing the themes, the messages within the themes were analyzed. At the language level, language features, such as vocabulary, verbs, pronouns, modality, voice, metaphor, and inclusion and exclusion were examined. Ideologies were identified based on the

content and language, and the ways in which the ideologies were connected with the Thai historical context were examined.

Findings

1. Nationalism

The dominant ideology found in the series is nationalism. Intertextuality is a primary method used in the series to rouse nationalism, that is, the series draws on several stories about Thai monarchs fighting the Burmese that was recorded in Thai history, especially the stories of three particular kings: King Ramkhamhaeng, King Naresuan, and King Taksin. The stories are shown in Excerpt 1.

Excerpt 1

I see a soldier.

What does he say?

He says “Our land is our home, the soldiers are our fence.”

He means: We must love our country. We must defend our country.

Look at the map.

This was Thailand.

It was Thailand long ago.

It was Thailand eight hundred years ago.

It was the Thailand of King Rama[sic.] Kamhaeng.

He freed the Thais from the Cambodians.

His country was very large.

Look at the second map. This was also Thailand.

It was the Thailand of King Naresuan.

At that time the Burmese came to Thailand.

They came to Thailand many times.

They killed many Thai.

The Thai were not happy.

They were very unhappy.

King Naresuan freed them from the Burmese.

Look at this picture. It is the picture of the Thai army near the River Satong. King Naresuan was in the army. He was sitting on the elephant. He had a gun in his hand. He shot Surakamma, the Burmese general. The Burmese ran away.

Once the Maha-Uparaja of Burma came to Thailand with a large army. King Naresuan fought him at Nong Sarai near Supanburi and killed him.

Look at the third map. This was also Thailand.

It was the Thailand of King Taksin.

He freed the Thais from the Burmese.

At that time the Burmese army came to Thailand. They burnt our capital, Ayudhya. They burnt many Thais. They killed Thai women and Thai children. The Thai soldiers ran away from them. The Thai people were unhappy. Thailand was not free. King Taksin freed them from the Burmese. He was a Thai hero. King Rama[sic.] Kamhaeng was also a hero. They were heroes, Thai heroes. Now look at Thailand to-day[sic].

This is our Thailand.

Love her! Defend her! For Thailand will be very unhappy, if we do not work hard for her and defend her.

Thailand is our home. Our fathers lived in Thailand. Our great grand-fathers also lived in Thailand. Our great-great grandfathers also lived in Thailand. Our children will live in Thailand. Our grandchildren will also live in Thailand. Our great grand-children will also live in Thailand. Long live Thailand! (Jumsai, 1940, pp. 122-129)

At the beginning and at the end of the excerpt, there are statements which encourage nationalism. The statements are about defending the country. As for the stories of three kings, they have the same plot and begin by describing Thai people living in a peaceful land. One day, the Burmese invade, requiring all Thais to unite and fight the invaders under the leadership of the Thai kings. Eventually the Thais win, leaving these kings to be glorified as heroes and saviors of Thailand, which is itself portrayed as the victim of invasion by evil foreigners.

Clearly, the entire story is not told in each instance. They start with the invasion of the Burmese without mentioning the preceding

conflicts and tensions that led to the wars between Burma (present-day Myanmar) and Thailand. As such, parts of the stories are purposely omitted. Moreover, instead of using the term “invade,” the stories use the term “come.” Saying the Burmese “came” to Thailand is a way to avoid being viewed as a country vulnerable to foreign aggression.

Overlexicalization, that is, the use of numerous lexical items for one concept in a particular context, is explicit. This is evidence that there is a preoccupation with a particular dimension of reality, which is normally a site of ideological contention (Fairclough, 1989/2001). The verbs “came,” “burnt,” and “killed” appear repetitively in relation to the Burmese. The use of these verbs emphasizes the evil actions of the Burmese who continually invade Thailand. By contrast, the verb “freed” appears repetitively on the part of the Thai kings. This emphasizes the heroic action of the Thai kings: freeing Thai people from the Burmese. The term “hero(es)” also appears many times, leading to the glorification of the kings as brave, patriotic, and self-sacrificing heroes who save Thailand and return peace and stability.

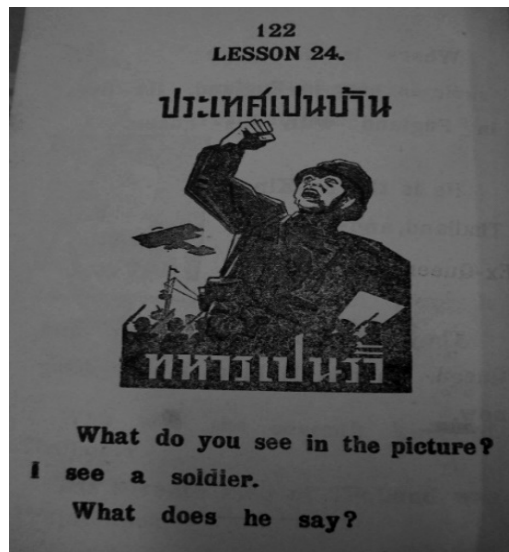

Figure 1. Image of the soldier in *Direct Method Reader for Thai Students*

The excerpt also shows the ways in which nationalism is roused. The inclusive pronouns “we” and “our” are used to establish solidarity with the reader. This helps persuade the reader to believe that Thailand belongs to the reader, and thus, doing something to protect the country is vital. The modal “must” is used to show that defending Thailand is an obligation one cannot deny. The writing style, as clearly seen, is very dramatized to intensify the patriotic feelings of the reader (i.e., Love her! Defend her! Long live Thailand!). Such a writing style includes using an instructive language together with exclamation marks and constructing the country as feminine, which is a European convention.

Furthermore, at the beginning of the excerpt, a metaphor is used. The metaphor is presented as a reported speech of a soldier, who says Thailand is the home of everyone and the soldier is like the fence. From this metaphor, the role of the military to defend the country is justified. What is interesting is the visual image of the soldier. The image is huge, occupying more than half of the page with the soldier in the center. He is raising his clenched fist while looking up and saying, “Our land is our home, the soldiers are our fence,” written in Thai, not in English. That it is written in Thai makes it outstanding, immediately catching the eye of the reader.

In addition, the excerpt shows how history is presented as primordial. By using the grammatical structure “It was ... ,” Thailand

has always been where it is today, and the Thai people have always lived there. This is presented as if the existence of the country is a natural phenomenon similar to the existence of the universe, the Earth, the sun, and the moon. Of course though, this is untrue. Thailand as a modern nation-state with clear boundaries was a newly invented notion.

2. Morality and discipline

Morality and discipline are other important ideologies in the series. There are many dialogues and narratives that talk about the proper roles and duties of children and adults in the series. For instance, Excerpt 2 lists the proper duties of a child, that is, a child must go to school every day, study hard, and follow class rules. The excerpt carries a strong sense of obligation because the modal “must” is used repetitively. A polarization also exists between the diligent and lazy children; the latter are portrayed in an extremely negative way to highlight the proper duties a good child has to perform.

Excerpt 2

Siri must go to school every day. He must walk to school because he has no money. He must learn English, Thai and arithmetic. He learns arithmetic in the morning. He must not talk in class. He must not play in class. Lazy boys talk in class. Lazy boys do not listen to

the teacher. Lazy boys do not learn their lessons. They are bad boys. They play in class. They are very naughty. Diligent boys do not talk in class. They listen to the teacher. They learn their lessons. They always do their sums. The teacher gives them sums to do at home. The diligent boys do these sums at home. The diligent boys always do their home-work. They are good boys. (Jumsai, 1940, pp. 71-72)

In the series, there is a perpetuation of unequal power relations between adults and children. Adult characters are given the role of educators who command and control children. Child characters, on the contrary, take the role of the listener, who do as they are directed by the adults. Child characters have little opportunity to do what they want independently. Most conversations in the series show that adults ask or give orders, whereas children answer or follow those orders. Take Excerpt 3 as an example.

Excerpt 3

Father: Good Morning, children, have you finished your breakfast already?

Chab: Good Morning, Father, we have finished our breakfast, but Anong is still upstairs. She is not up yet. She is still sleeping.

Father: Have you not told her to get up?

Chab: I have told her, Father. She cannot

get up. She is not well. She is ill.
 Father: Then I shall send for the doctor.
 Chab: The doctor has already come.
 He came at seven o'clock. He has given her some medicine.
 Father: Has she already taken the medicine?
 Chab: Yes, she has already taken some aspirin.
 Father: What has she done to be ill?
 Chab: She has eaten too many Chinese noodles, and she has drunk too much water.
 Father: Is the doctor still upstairs?
 Chab: No, Father, he has already gone home.
 Father: Have you written a letter to Anong's teacher?
 Chab: Yes, I have.
 Father: Who has shut that door? It is hot in here.
 Chab: I have told the servants to open it. They have not opened it. I shall go and open it. Did you sleep well, Father?
 Father: Yes, very well, thank you, my child. I slept very well last night.
 (Jumsai, 1961, pp. 10-13)

In the excerpt, the child character addresses his father with the term "father." This suggests formality and respect for the parents. Formality is also seen in the way the child character answers the questions. The

answers are in full sentences, with the exception of just one - "Yes, I have." There is no use of contractions like "I've told . . ." when answering the questions. This clearly shows that formality is vital when speaking with the adults. Furthermore, the excerpts show that the father leads the conversation. The child character merely answers his questions and follows his commands. This suggests the authority of the father. The child character seems to be a very good boy who is obedient, disciplined, and polite. He also cares about his father by asking at the end if his father sleeps well. Such care, though trivial, suggests that he follows the Thai cultural doctrine on filial piety.

Discussion

The ideologies of nationalism and morality and discipline found in *Direct Method Reader* served the military ruling elite. Examining the political condition, the series was written several years after the Revolution of 1932 when Thailand experienced a political transformation from being an absolute monarchy to a constitutional monarchy. It was not a smooth transformation of political power as members of the People's Party were divided into factions. At that time, fascist leaders were particularly influential around the world, and there were growing movements of nationalism worldwide during

the years prior to World War II (1939–1945). Field Marshal Plaek Phibunsongkhram took power in 1938 and exercised his power to build a new nation (Wyatt, 1982, p. 253). The new nation was aimed to be modernized and widely accepted by the global community.

Influenced by fascism, Phibun's policies included changing the name of Siam to Thailand in 1939. In the same year, he issued a series of cultural mandates (*ratthaniyom*). One issue in the *ratthaniyom* was related to the concept of *siwilai* or civilization as Phibun desired to change the image of the country in the eyes of foreigners from an undeveloped to a civilized one. To become civilized, Thais had to, for example, eat with spoons and forks, follow the dress codes and wear hats when going out, and do everyday activities according to schedule (Phongpaichit & Baker, 2005, p. 208). In addition, they were required to memorize the new national anthem and salute the national flag in public areas. Phibun orchestrated an anti-Chinese campaign to motivate economic nationalism. For instance, he encouraged Thais to buy Thai products to destroy the Chinese market share. He also arrested Chinese businessmen, controlled Chinese schools, and banned Chinese newspapers.

When the Cold War began, after the defeat of Pridi Banomyong who was labeled a communist, Phibun returned to power as the

prime minister and continued his nationalistic policies. He formed a National Culture Council in 1948 and assigned his ally, Luang Wichitwathakan, to write a number of plays, songs, and books to develop nationalism in the people's hearts (Phongpaichit & Baker, 2005, pp. 129–130; 147). School children were required to be taught with Wichit's work. For example, as reported by Wisaphrom (2016, p. 130), a primary student addressed a speech about the people's freedom written by his school principal. The speech ended with the song "Tuen toed chao thai" ("Wake Up, Thais!") composed by Wichit. Under Phibun's second administration (1948–1957), he and Wichit attempted to promote the monarchy and Buddhism as the heart of being Thai (Sattayanurak, 2014, p. 60). In particular, he tried to govern the country according to the paternalistic form of kingship and elevated himself as a supporter of Buddhism (Connors, 2005, p. 529).

Amidst these political conditions, *Direct Method Reader* was written by a representative of the Thai state. Thus, the content of the series was inevitably tied to the discourse in the National Education Schemes of 1933 and 1936. Both schemes provided three types of knowledge: intellectual education, moral education, and physical education, aiming to produce a citizen who could not only pursue a suitable career, but

also serve society as a member of a democratic country (Ministry of Education, 1976, pp. 159–164). To achieve this aim, schools were mandated to include studies about morality, civics, legal rights and duties concerning daily life, the defense of the country, military and police affairs, and health and hygiene (Ministry of Education, 1976, pp. 50–52). As can be seen, the defense of the country and morality and discipline were important issues students needed to be exposed to. Hence, although *Direct Method Reader* was a series of English textbooks written to teach the English language, it also attempted to promote nationalism, especially through the story of royal national salvation to serve the militant ruling elite for the purpose of nation-building. It also taught students to be moral and disciplined to live harmoniously in a hierarchical society.

In Thailand, the production of textbooks used in school is controlled by the state through educational agencies. According to Karnjanasthiti (2001), the Ministry of Education is responsible for textbook production. All textbooks must be checked and approved with the content corresponding to the policies of the state. The textbook author must write based on the criteria and scope set by the Ministry of Education. Those who check the textbook must see whether a publication is written based on the curriculum and has

complete content. As the production of a textbook is controlled by the state, the ideologies that justify and maintain the power of the state are incorporated into the textbooks, as is illustrated by this textbook series *Direct Method Reader*.

Implications

This study could be useful in developing teachers' awareness about how textbooks are discursively constructed. This study highlights that textbooks such as this one under examination are biased because they present only a part of a story and reflect the ideologies of the writers and the state. It helps teachers see bias in textbooks and hence the limited role of textbooks. Teachers may come to realize that all discourses, including those in English textbooks, are subject to ideologies and should be understood only within a particular context. Potentially they may be able to detect, scrutinize, or dismantle ideologies using the critical approaches discussed in this research. By doing so, they may be able to provide their students with stimulating ideas that prompt students to have critical thinking. In other words, this study encourages teachers to view themselves as active users of their textbooks. As Pennycook (1995) pointed out, teachers need to actively question rather than blindly obey the authority of textbook contents. When they find content that implies

stereotypes, they should develop counter-discourses to challenge the stereotypes.

To develop teachers' awareness, it might be helpful if teacher training sessions are conducted, particularly for preservice teachers. In the session, teachers can help one another evaluate the textbooks or materials used in their class. For instance, they can discuss the positioning of particular readings or textbooks as a whole and examine them to see if they contain any biased language or content. They can also brainstorm and map plans for dealing with such bias. If adapting textbook language or content is required, they can also share their ideas, experiences, and techniques to make the textbooks less biased, more relevant, and more meaningful to students. In addition, it might be beneficial if teachers who are more experienced with conducting critical thinking activities can demonstrate how to effectively conduct such activities with the textbooks evaluated in the training session. This could help the less experienced teacher grasp a

clearer picture of the use of critical approaches in the classroom.

Recommendations

Further research should be conducted on gaining the perspectives of textbook users in receiving the ideologies. This study has shown that textbooks are sites where ideologies are constructed and reproduced, but it has not yet proved whether such ideologies could really be transmitted to the reader and how they are mediated. Thus, it is recommended that teachers and students who use textbooks are surveyed on their perceptions of the ideologies discerned in textbooks. Their perceptions would be useful for textbook writers to further develop appropriate learning materials.

Limitation

The original versions of the three volumes of *Direct Method Reader* could not be found. Hence, the subsequent versions were used for analysis.

References

- Angsutam, P. (2005). **Textbook Analysis of an English Textbook for Second-Year Nursing Students at Boromrajonnani College of Nursing, Suphanburi.** Master's thesis, Thammasat University.
- Arsairach, S. (2007). **The Analysis and Evaluation of English Textbooks for Prathomsuksa.** Master's thesis, Silpakorn University.
- Baker, C. & Phongpaichit, P. (2005). **A History of Thailand.** Cambridge: Cambridge University Press.

- Blommaert, J. (2005). **Discourse: A Critical Introduction**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Camase, G. (2009). **The Ideological Construction of a Second Reality: A Critical Analysis of a Romanian EFL Textbook**. Master's thesis, The University of Toronto.
- Chetsurakul, N. (1993). **The Analysis of Communicative Activities in English Textbooks for Students in Grade 8**. Master's thesis, Kasetsart University.
- Connors, M. K. (2005). Ministering Culture: Hegemony and the Politics of Culture and Identity in Thailand. **Critical Asian Studies**, 37(4), 523-551.
- Fairclough, N. (1989/2001). **Language and Power (2nd ed.)**. Harlow: Pearson.
- Fairclough, N. (2003). **Analysing Discourse: Textual Analysis for Social Research**. London and New York: Routledge.
- Harwood, N. (Ed.) (2010). **English Language Teaching Materials: Theory and Practice**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Janks, H. (2014). **Doing Critical Literacy: Texts and Activities for Students and Teachers**. New York: Routledge.
- Jumsai, M., M. L. (1939). **Direct Method Reader for Thai Students Book 1**. Bangkok: Aksornit.
- Jumsai, M., M. L. (1940). **Direct Method Reader for Thai Students Book 2**. Bangkok: Aksornit.
- Jumsai, M., M. L. (1961). **Direct Method Reader for Thai Students Book 3**. Bangkok: Kurusapha.
- Kanjanasthiti, S. (2001). Asia: A Study on Social Studies Textbooks for Secondary Education. In K. La-onsri (Ed.), **Laos and Thailand: What do We Learn? An Analysis on Social Studies Textbooks**. Bangkok: Five Area Studies Project.
- Meesupsang, P. (2009). **An Analysis of the English Textbook, Smart Choice 2, Student Book**. Master's thesis, Thammasat University.
- Ministry of Education. (1976). **A History of Thai Education**. Bangkok: Ministry of Education.
- Pennycook, A. (1995). English in the World/The World in English. In J. Tollefson (Ed.), **Power and Inequality in Language Education**. Cambridge: Cambridge University Press.
- Reynolds, E. B. (2004). Phibun Songkhram and Thai Nationalism in the Fascist Era. **European Journal of East Asian Studies**, 3(1), 99-134.
- Reynolds, C. J. (1991). Introduction: National Identity and Its Defenders. In C. J. Reynolds (Ed.), **National Identity and its Defenders, Thailand, 1939-1989**. Monash papers on Southeast Asia No. 25. Clayton: Centre of Southeast Asian Studies.
- Saisin, A. (2003). **Content Analysis of the Textbook Used in EG221 of Thammasat University**. Master's thesis, Thammasat University.

- Salami, A. & Ghajarieh, A. (2015). Culture and Gender Representation in Iranian School Textbooks. **Sexuality and Culture**, 20, 69-84.
- Sattayanurak, S. (2014). Nationalism and the Political Movement of Thai Middle Class. In A. Sattayanurak (Ed.), **History of Thai Nation and Society: Family, Community, Commoner Life, Memory, and Ethnic Identity**. Chiang Mai: Chiang Mai University Press.
- Van Dijk, T. A. (2001). Critical Discourse Analysis. In D. Schiffrin, D. Tannen & H. E. Hamilton (Eds.), **The Handbook of Discourse Analysis**. Malden: Blackwell.
- Van Leeuwen, T. (2008). **Discourse and Practice: New Tools for Critical Discourse Analysis**. Oxford: Oxford University Press.
- Wisaphrom, S. (2016). **Ordinary Citizens after the 1932 Revolution**. Bangkok: Matichon.
- Wodak, R. & Meyer, M. (2009). Critical Discourse Analysis: History, Agenda, Theory and Methodology. In R. Wodak & M. Meyer (Eds.), **Methods of Critical Discourse Analysis (2nd ed.)**. London: Sage.
- Wyatt, D. K. (1982). **Thailand: A Short History**. Chiang Mai: Silkworm Books.

พฤติกรรมกรรมการเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

BEHAVIOR OF THAI TOURISTS IN SELECTING ACCOMMODATION IN MUANG DISTRICT, SURAT THANI PROVINCE

ชุลีวรรณ ปรานีธรรม¹⁾, ณิชชา จารุสิริชัย²⁾, เอกราช เหมาะะประมาณ³⁾

1), 2), 3) วิทยาลัยนานาชาติการท่องเที่ยว มหาวิทยาลัยราชภัฏสุราษฎร์ธานี

Chuleewan Praneetham¹⁾, Nisa Charusirichai²⁾, Aekarach Mouepraman³⁾

1), 2), 3) International School of Tourism, Suratthani Rajabhat University

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเลือกที่พักแรม และ 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาธุรกิจที่พักแรมในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ประชากรในการวิจัย ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนทั้งสิ้น 1,239,042 คน กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 400 คน ใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการวิจัย ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.77 สถิติที่ใช้สำหรับวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ผลการศึกษาพบว่า นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาเพื่อการพักผ่อน มีจำนวนวันที่เข้าพัก 2 คืน ผู้ร่วมเดินทางมาพักเป็นครอบครัว มีวิธีการจองที่พักล่วงหน้าผ่านทางโทรศัพท์ ทราบข้อมูลที่พักจากอินเทอร์เน็ต เลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรม หากมีโอกาสเดินทางกลับมาพักที่อำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานีจะเลือกที่พักเดิมอีก การเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย การตัดสินใจมากที่สุด คือ ด้านที่พักและบริการรองลงมา คือ ด้านพนักงานให้บริการ สถานที่ตั้งหรือช่องทางจัดจำหน่าย ด้านราคาที่พัก ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก และด้านการส่งเสริมการตลาด ตามลำดับ แนวทางการพัฒนาธุรกิจที่พักแรมในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี ได้แก่ ควรมีการพัฒนาห้องพักอย่างต่อเนื่องให้เป็นไปตามมาตรฐานและความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการจะต้องมีแนวทางการกำหนดราคาที่ชัดเจนและควรมีการรวมกลุ่มกันกำหนดราคาที่พักเพื่อสร้างมาตรฐานเดียวกัน ควรมีการให้ข้อมูลแก่นักท่องเที่ยวที่ต้องเดินทางเข้าหรือออกที่พัก โดยผ่านเว็บไซต์ที่พักหรือแผ่นพับให้กับบริษัททัวร์ ควรจัดโปรโมชั่นการจองที่พักแบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น การพัฒนาพนักงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้น ควรมีสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในห้องพักและบริเวณที่พักแรมแบบครบครันเพื่อตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยว

คำสำคัญ : พฤติกรรม นักท่องเที่ยว การเลือกที่พักแรม

ABSTRACT

The purposes of this study were 1) to study the behavior of tourists in choosing accommodation, and 2) to provide the guidelines for accommodation business development in Muang District, Surat Thani province. The research population for this research was 1,239,042 Thai tourists who travelled to Muang District, Surat Thani province. The sample was 400 Thai tourists selected by the accidental sampling technique. The data collection tool was a questionnaire. The reliability test of the whole questionnaire was 0.77. The data were analyzed by percentage, mean, and standard deviation. The study indicated that most tourists who stayed in an accommodation had the main purpose of relaxing, with an average length of stay of 2 nights, they travelled with family, and booked a room in advance by phone, and received the information from the internet. They mainly chose to stay at a hotel, and would choose to return to the same hotel, if an opportunity occurred. The study revealed that, in term of accommodation selection, Thai tourists mostly made decision based on accommodation and service, followed by the staffing, location or distribution channel, price, facility and marketing promotion respectively. The guidelines for accommodation business development in Muang District are as following: the rooms should be continuously developed to meet the standards and safety of life and property of tourists, entrepreneurs must have a clear pricing approach, integration of group to set accommodation prices to create the same standard; provide travelers with information through the accommodation website or give brochures to tour companies; offer more online booking promotions; improve employee productivity; and provide both in-room facilities and fully equipped accommodations in order to meet the needs of tourists.

Keywords : behavior, tourist, accommodation selection

บทนำ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทยมีการขยายตัวอย่างต่อเนื่องและเป็นตัวขับเคลื่อนสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของชาติ เนื่องจากทำให้เกิดการจ้างงานและการกระจายรายได้เป็นจำนวนมากมหาศาล (Praneetham et al, 2016: 401) จากการเติบโตของจำนวนนักท่องเที่ยวในประเทศที่ได้เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องประมาณ

ร้อยละ 15-20 ในทุกปี (Khunon, 2015: 29) ธุรกิจที่พักแรมเป็นธุรกิจบริการประเภทหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับนักท่องเที่ยวโดยตรงและถือเป็นธุรกิจที่มีบทบาทสำคัญต่ออุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ให้แก่ทุกภูมิภาคของประเทศไทย (นงคินุช ศรีธนาอนันต์, 2550: 27) และการเติบโตของธุรกิจที่พักแรมที่สอดคล้องกับการขยายตัวอย่างต่อเนื่อง

ของอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว ส่งผลให้มีที่พักแรมในแต่ละจังหวัดของประเทศไทยเกิดขึ้นเป็นจำนวนมาก เพื่อให้บริการที่พักรักแก่ผู้เดินทางหรือนักท่องเที่ยวที่ต้องการหาที่พักค้างคืน ธุรกิจที่พักแรมในปัจจุบันจึงมีความหลากหลายทั้งในด้านรูปแบบและด้านการบริการที่นักท่องเที่ยวสามารถเลือกใช้บริการตามความต้องการ เช่น โรงแรม โมเต็ล เกสต์เฮาส์ อพาร์ทเมนท์ รีสอร์ท โฮมสเตย์ บังกะโล เป็นต้น (อรุณี ลอมเศรษฐิติ, 2554: 2)

จังหวัดสุราษฎร์ธานีเป็นดินแดนที่มีวัฒนธรรมประเพณี ที่ดึงดูดใจ เป็นเอกลักษณ์ พร้อมทั้งมีทรัพยากรธรรมชาติที่มีคุณค่า ได้แก่ ภูมิประเทศที่งดงาม ประกอบด้วย ป่าไม้ น้ำตก ทะเล ภูเขา วัฒนธรรมในท้องถิ่นก็เป็นที่ได้รับความสนใจอย่างสูงในด้านความสวยงาม โดยมีพื้นที่ครอบคลุมป่าดิบชื้นที่อุดมด้วยความหลากหลายของพืชพรรณ สัตว์ป่า และยังมีหมู่เกาะที่มีชื่อเสียง น้ำทะเลใส หาดทรายขาวอาทิ เกาะสมุย เกาะพะงัน เกาะเต่า และเกาะนางยวน ซึ่งแต่ละเกาะมีความหลากหลายของธรรมชาติแตกต่างกันไป จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีที่พักที่ได้รับการจดทะเบียนในจังหวัดทั้งหมด 786 แห่ง ไม่ว่าจะเป็น โรงแรม รีสอร์ท เกสต์เฮาส์ หรือโฮมสเตย์ และจากสถิติในการเดินทางเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวในปี 2558 มีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งหมด 4,913,006 คน โดยเป็นนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติ จำนวน 3,094,487 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทย จำนวน 1,818,519 คน มีอัตราการเพิ่มขึ้นจากปี 2557 ร้อยละ 8.7 จากจำนวนนักท่องเที่ยวดังกล่าวก่อให้เกิดรายได้จากการท่องเที่ยวในจังหวัดนี้จำนวน 68,052.9 ล้านบาท (สำนักงานสถิติจังหวัดสุราษฎร์ธานี, 2558: 150) จึงทำให้จังหวัดสุราษฎร์ธานี มีการพัฒนาทางด้านอุตสาหกรรม

การท่องเที่ยวเป็นอย่างมาก และเนื่องจากการเจริญเติบโตที่รวดเร็วของอุตสาหกรรมท่องเที่ยว จึงทำให้ธุรกิจที่พัก และการบริการมีการเจริญเติบโตขึ้นตามไปด้วย โดยเฉพาะธุรกิจที่พักที่มีการขยายตัวเพิ่มมากขึ้นในปัจจุบัน ทำให้มีผู้ประกอบการที่ประสบความสำเร็จและไม่ประสบความสำเร็จ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับผู้ประกอบการว่ามีการให้บริการและความเอาใจใส่ต่อความต้องการของนักท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใด และการสร้างความแตกต่างจากที่พักและการให้บริการทั่วไปเพื่อรองรับความต้องการของแขกที่แตกต่างกันไปตามความชอบของลูกค้าแต่ละกลุ่มอีกด้วย (อรุณี ลอมเศรษฐิติ, 2554: 2)

อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีมีการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทางด้านการท่องเที่ยว การคมนาคมและที่พักแรมเพื่อรองรับนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวและพักผ่อนมากขึ้น ทำให้ธุรกิจโรงแรมหรือที่พักอาศัยต้องแข่งขันกันและหากกลยุทธ์ที่เหมาะสมเพื่อดึงดูดให้นักท่องเที่ยวเลือกที่พักและการบริการของตน ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี เพื่อเป็นแนวทางในการวางแผนและกำหนดนโยบายในการพัฒนารูปแบบการให้บริการธุรกิจที่พักแรมของจังหวัดสุราษฎร์ธานี อีกทั้ง ยังมีส่วนช่วยส่งเสริมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวของไทยให้มีการขยายตัว จากจำนวนนักท่องเที่ยวที่เดินทางมาที่จังหวัดสุราษฎร์ธานีเพิ่มขึ้น นอกจากนี้ยังเป็นแนวทางในการศึกษาหาความรู้ สามารถนำไปใช้ประโยชน์ในการค้นคว้าต่อไป

วัตถุประสงค์

- 1) เพื่อศึกษาพฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเลือกที่พักแรม
- 2) เพื่อเสนอแนะแนวทางการพัฒนาธุรกิจที่พักแรมในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ประชากรในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักท่องเที่ยวชาวไทยที่เดินทางมาท่องเที่ยวและพักแรมในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี จำนวนทั้งสิ้น 1,239,042 คน (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2558) กลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ คือ กลุ่มนักท่องเที่ยวชาวไทยที่มีอายุตั้งแต่ 15 ปีขึ้นไป ที่เดินทางมาท่องเที่ยวและพักแรมในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี กำหนดจากสูตรการหากลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรของยามานะ ที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % โดยมีความคลาดเคลื่อนร้อยละ 5 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน การสุ่มตัวอย่าง โดยการเลือกตัวอย่างที่ไม่ใช้ความน่าจะเป็น (Non-Probability Sampling) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) โดยการแจกแบบสอบถามเพื่อสอบถามจากกลุ่มตัวอย่างจำนวน 400 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องในด้านเนื้อหาและการใช้ภาษา และผู้วิจัยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item Objective

Congruence: IOC) ของข้อคำถามในแต่ละข้อ แล้วคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่าง 0.50 – 1.00 เพื่อนำไปปรับปรุงก่อนนำไปทดลองใช้กับนักท่องเที่ยวที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน และนำผลไปวิเคราะห์หาความเที่ยงโดยใช้วิธีหาค่าสัมประสิทธิ์ (Cronbach's Alpha) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามทั้งฉบับ เท่ากับ 0.77

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล คือ ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าคะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) และการแปลความระดับความคิดเห็น 5 ระดับ ได้แก่ ระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.21 - 5.00) ระดับมาก (ค่าเฉลี่ย 3.41 - 4.20) ระดับปานกลาง (ค่าเฉลี่ย 2.61 - 3.40) ระดับน้อย (ค่าเฉลี่ย 1.81 - 2.60) ระดับน้อยที่สุด (ค่าเฉลี่ย 1.00 - 1.80) (พิมพ์ หิรัญกิตติ, 2552: 98)

ผลการวิจัย

ข้อมูลด้านคุณลักษณะทางประชากรของผู้ตอบแบบสอบถามทั้งหมด จำนวน 400 คน พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง มีจำนวน 268 คน คิดเป็นร้อยละ 67.0 และเพศชาย มีจำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.0 มีอายุ 16 – 25 ปีมากที่สุดเป็นจำนวน 212 คน คิดเป็นร้อยละ 53.0 มีภูมิลำเนาอยู่ภาคใต้มากที่สุด เป็นจำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 34.0 มีระดับการศึกษาปริญญาตรีมากที่สุดเป็นจำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 37.5 ส่วนใหญ่มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 15,000 บาท มากที่สุดจำนวน 176 คน คิดเป็นร้อยละ 44.0

ผลการวิเคราะห์พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวในการเลือกที่พักแรม

ตารางที่ 1 วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาพักในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

วัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาพัก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพื่อการพักผ่อน	231	57.8
เพื่อเยี่ยมญาติมิตร	74	18.5
เพื่อธุรกิจ	49	12.3
เพื่อการศึกษา	20	5.0
เพื่อสุขภาพ	13	3.3
เพื่อศาสนา	13	3.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 1 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาพักในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ การท่องเที่ยวเพื่อพักผ่อนมากที่สุด จำนวน 231 คน คิดเป็นร้อยละ 57.8 รองลงมาคือ การท่องเที่ยวเพื่อเยี่ยมญาติ จำนวน

74 คน คิดเป็นร้อยละ 18.5 การท่องเที่ยวเพื่อธุรกิจ จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 การท่องเที่ยวเพื่อการศึกษา จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 การท่องเที่ยวเพื่อสุขภาพและการท่องเที่ยวเพื่อศาสนา จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 จำนวนวันที่เข้าพักในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

จำนวนวันที่เข้าพัก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1 คืน	138	34.5
2 คืน	152	38.0
3 คืน	77	19.3
มากกว่า 4 คืน	33	8.3
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 2 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีจำนวนวันที่เข้าพักในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ 2 คืนมากที่สุด จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 38.0 รองลงมา คือ พัก 1 คืน จำนวน 138 คน

คิดเป็นร้อยละ 34.5 พัก 3 คืน จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 พักมากกว่า 4 คืน จำนวน 33 คิดเป็นร้อยละ 8.3 ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ผู้ร่วมเดินทางมาพักในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ผู้ร่วมเดินทางมาพัก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ครอบครัว	181	45.3
คนเดียว	82	20.5
คนรัก	77	19.3
เพื่อน	60	15.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีผู้ร่วมเดินทางมาพักในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี คือ ครอบครัวมากที่สุด จำนวน 181 คน คิดเป็นร้อยละ 45.3 รองลงมา คือ คนเดียว จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 20.5 คนรัก จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 19.3 เพื่อน จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 15.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 4 วิธีการจองที่พักล่วงหน้า

วิธีการจองที่พัก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
ไม่ได้จอง	107	26.8
ผ่านทางโทรศัพท์	116	29.0
ผ่านทางอินเทอร์เน็ต	108	27.0
ผ่านทางคนรู้จัก	49	12.3
ผ่านทางบริษัททัวร์	20	5.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 4 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ มีวิธีการจองที่พักล่วงหน้าผ่านทางโทรศัพท์มากที่สุด จำนวน 116 คน คิดเป็นร้อยละ 29.0 รองลงมาคือ จองผ่านทางอินเทอร์เน็ต จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 ไม่ได้จอง จำนวน 107 คน คิดเป็นร้อยละ 26.8 จองผ่านทางคนรู้จัก จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 12.3 จองผ่านทางบริษัททัวร์ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 5.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 5 การทราบข้อมูลที่พัก

ข้อมูลที่พัก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
อินเทอร์เน็ต	133	33.3
เพื่อน/คนรู้จัก	108	27.0
โทรทัศน์/วิทยุ	98	24.5
ป้ายโฆษณา	37	9.3
บริษัททัวร์	13	3.3
นิตยสารการท่องเที่ยว	11	2.8
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 5 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ทราบข้อมูลที่พักจากอินเทอร์เน็ตมากที่สุด จำนวน 133 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 รองลงมา คือ เพื่อน/คนรู้จักจำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 27.0 โทรทัศน์/วิทยุ จำนวน 98 คน คิดเป็นร้อยละ 24.5 ป้ายโฆษณา จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 9.3 บริษัททัวร์จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 3.3 นิตยสารการท่องเที่ยว จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.8 ตามลำดับ

ตารางที่ 6 การเลือกใช้บริการที่พัก

ประเภทที่พัก	จำนวน(คน)	ร้อยละ
โรงแรม	203	50.8
รีสอร์ท	132	33.0
เกสต์เฮ้าส์	36	9.0
โฮมสเตย์	17	4.3
บ้านญาติ	12	3.0
รวม	400	100.0

จากตารางที่ 6 พบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ เลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรมมากที่สุด จำนวน 203 คน คิดเป็นร้อยละ 50.8 รองลงมา คือ รีสอร์ท จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 33.3 เกสต์เฮ้าส์ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 9.0 โฮมสเตย์ จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 4.3 บ้านญาติ จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 3.0 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 ปัจจัยด้านที่พักและบริการ (n=400)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผลการตัดสินใจเลือก
ห้องพักมีการตกแต่งอย่างสวยงาม	4.42	0.53	มากที่สุด
ห้องพักมีขนาดกว้างขวาง	4.32	0.69	มากที่สุด
ความสะอาดบริเวณรอบๆที่พัก	4.25	0.76	มากที่สุด
สิ่งอำนวยความสะดวกภายในห้องพักครบครัน	4.14	0.73	มาก
ความมีชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของที่พัก	4.10	0.71	มาก
ห้องน้ำมีความสะอาดและปลอดภัย	4.09	0.60	มาก
เฟอร์นิเจอร์ที่ใช้มีคุณภาพเหมาะสม	4.03	0.68	มาก
ห้องพักมีอากาศถ่ายเทเป็นอย่างดี	4.00	0.67	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.17	0.67	มาก

จากตารางที่ 7 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกต่อปัจจัยด้านที่พักและบริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.17 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 เมื่อพิจารณารายชื่อแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกในเรื่องห้องพักมีการตกแต่งอย่างสวยงาม มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.42 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.53 รองลงมา คือ ห้องพักมีขนาดกว้างขวาง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.32 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 ความสะอาดบริเวณรอบ ๆ ที่พัก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.25 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.76 สิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกภายในห้องพักครบครัน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.14 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.73 ความมีชื่อเสียงและความน่าเชื่อถือของที่พัก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.71 ห้องน้ำมีความสะอาดและปลอดภัย โดยมีค่าเฉลี่ย 4.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 เฟอร์นิเจอร์ที่ใช้มีคุณภาพเหมาะสม โดยมีค่าเฉลี่ย 4.03 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.68 ห้องพักมีอากาศถ่ายเทเป็นอย่างดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.00 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 ปัจจัยด้านราคาที่พัก (n=400)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผลการตัดสินใจเลือก
ราคาที่พักเหมาะสมต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงาน	4.18	0.57	มาก
ราคาห้องพักมีให้เลือกหลากหลาย	4.13	0.60	มาก
การแสดงราคาที่พักและอาหารอย่างชัดเจน	4.10	0.66	มาก
ราคาที่พักมีความเหมาะสมต่อคุณภาพภายในห้องพัก	4.04	0.70	มาก
ราคาอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสมต่อปริมาณและคุณภาพ	4.02	0.62	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.09	0.63	มาก

จากตารางที่ 8 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกต่อปัจจัยด้านราคาที่พัก โดยรวมอยู่ในระดับมากโดยมีค่าเฉลี่ย 4.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 เมื่อพิจารณารายชื่อแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกในเรื่องราคาที่พักเหมาะสมต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงาน มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.18 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 รองลงมา คือ ราคาห้องพักมีให้เลือกหลากหลาย โดยมีค่าเฉลี่ย

4.13 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 การแสดงราคาที่พักและอาหารอย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.66 ราคาที่พักมีความเหมาะสมต่อคุณภาพภายในห้องพัก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.04 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 ราคาอาหารและเครื่องดื่มมีความเหมาะสมต่อปริมาณและคุณภาพ โดยมีค่าเฉลี่ย 4.02 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 ตามลำดับ

ตารางที่ 9 ปัจจัยด้านสถานที่ตั้งหรือช่องทางจัดจำหน่าย (n=400)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผลการตัดสินใจเลือก
ท่านสามารถจองห้องพักได้จากเว็บไซต์ของบริษัททัวร์ หรือตัวแทน	4.19	0.56	มาก
ท่านสามารถจองห้องพักผ่านทางเว็บไซต์ของที่พักได้โดยตรง	4.09	0.67	มาก
ท่านสามารถหาข้อมูลโรงแรมที่ต้องการได้หลากหลายช่องทาง เช่น อินเทอร์เน็ต, ใบปลิว, ป้ายโฆษณา เป็นต้น	4.01	0.69	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.10	0.64	มาก

จากตารางที่ 9 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกต่อปัจจัยด้านสถานที่ตั้งหรือช่องทางจัดจำหน่ายโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 เมื่อพิจารณารายชื่อแล้ว

พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกในเรื่องท่านสามารถจองห้องพักได้จากเว็บไซต์ของบริษัททัวร์ หรือตัวแทน มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.19 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 รองลงมา คือ ท่าน

สามารถจองห้องพักผ่านทางเว็บไซต์ของที่พักได้โดยตรง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 ท่านสามารถหาข้อมูลโรงแรมที่ต้องการได้

หลากหลายช่องทาง เช่น อินเทอร์เน็ต ใบบลิว ป้ายโฆษณา เป็นต้น โดยมีค่าเฉลี่ย 4.01 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 ปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาด (n=400)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผลการตัดสินใจเลือก
ทางที่พักมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง	4.21	0.56	มากที่สุด
การใช้ช่องทางการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น อินเทอร์เน็ต, นิตยสาร, หนังสือพิมพ์, Email, SMS เป็นต้น	4.15	0.60	มาก
ป้ายชื่อที่พักมีความชัดเจน มองเห็นได้เด่นชัด	4.13	0.67	มาก
การมอบส่วนลดสำหรับการใช้บริการในครั้งต่อไป	3.99	0.67	มาก
การมอบของที่ระลึกเมื่อเช็คอิน	3.31	0.72	ปานกลาง
ค่าเฉลี่ยรวม	3.96	0.64	มาก

จากตารางที่ 10 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกต่อปัจจัยด้านการส่งเสริมการตลาดโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 3.96 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 เมื่อพิจารณารายข้อแล้วพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกในเรื่องทางที่พักมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องอยู่ในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.21 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 รองลงมา คือ การใช้ช่องทางการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย เช่น อินเทอร์เน็ต, นิตยสาร, หนังสือพิมพ์, Email, SMS

เป็นต้นอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.15 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 ป้ายชื่อที่พักมีความชัดเจน มองเห็นได้เด่นชัด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.13 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 การมอบส่วนลดสำหรับการใช้บริการในครั้งต่อไป โดยมีค่าเฉลี่ย 3.99 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.67 การมอบของที่ระลึกเมื่อเช็คอินที่อยู่ในระดับปานกลาง โดยมีค่าเฉลี่ย 3.31 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 ตามลำดับ

ตารางที่ 11 ปัจจัยด้านพนักงานให้บริการ (n=400)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผลการตัดสินใจเลือก
พนักงานแต่งกายสุภาพ เรียบร้อย และมีความสะอาด	4.29	0.56	มากที่สุด
พนักงานสามารถให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจได้อย่างละเอียดและเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง	4.28	0.57	มากที่สุด
พนักงานมีทักษะทางด้านภาษาเป็นอย่างดี	4.17	0.72	มาก
พนักงานบริการมีความรู้ความสามารถในหน้าที่ที่รับผิดชอบ	4.12	0.69	มาก
พนักงานดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน	4.05	0.58	มาก
พนักงานใช้ภาษาถ้อยคำที่สุภาพสื่อสารกับท่านได้อย่างชัดเจน	3.96	0.61	มาก
พนักงานมีความสามารถในการแก้ปัญหาให้ท่านได้อย่างลงตัว	3.92	0.70	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.11	0.63	มาก

จากตารางที่ 11 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกต่อปัจจัยด้านพนักงานให้บริการโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.63 เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกในเรื่อง พนักงานแต่งกายสุภาพเรียบร้อย และมีความสะอาดในระดับมากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.29 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.56 รองลงมาคือ พนักงานสามารถให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่น่าสนใจได้อย่างละเอียดและเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.28 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.57 พนักงานมีทักษะทางด้านภาษาเป็นอย่างดีอยู่ใน

ระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.17 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.72 พนักงานบริการมีความรู้ความสามารถในหน้าที่ที่รับผิดชอบโดยมีค่าเฉลี่ย 4.12 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 พนักงานดูแลเอาใจใส่เป็นอย่างดีและกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.58 พนักงานใช้ภาษาถ้อยคำที่สุภาพสื่อสารกับท่านได้อย่างชัดเจน โดยมีค่าเฉลี่ย 3.96 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.61 พนักงานมีความสามารถในการแก้ปัญหาให้ท่านได้อย่างลงตัว การดูแลความปลอดภัยของเจ้าหน้าที่ตำรวจ โดยมีค่าเฉลี่ย 3.92 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.70 ตามลำดับ

ตารางที่ 12 ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวก (n=400)

รายการประเมิน	ค่าเฉลี่ย	ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน	การแปลผลการตัดสินใจเลือก
มีบริการรถรับ-ส่งไป มีที่จอดรถสะดวกและเพียงพอ	4.11	0.60	มาก
มีบริการซักรีด	4.10	0.69	มาก
มีอินเทอร์เน็ตไร้สายในห้อง	4.09	0.62	มาก
มีการบริการอาหารให้เลือกหลากหลายตลอด 24 ชั่วโมง	4.05	0.69	มาก
ระบบรักษาความปลอดภัยหรือระบบเตือนภัยที่ดี	4.02	0.62	มาก
ค่าเฉลี่ยรวม	4.07	0.64	มาก

จากตารางที่ 12 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกต่อปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยมีค่าเฉลี่ย 4.07 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.64 เมื่อพิจารณารายข้อแล้ว พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการตัดสินใจเลือกในเรื่อง มีบริการรถรับ-ส่งไป มีที่จอดรถสะดวกและเพียงพอ มากที่สุด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.11 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.60 รองลงมาคือ มีบริการซักรีด โดยมีค่าเฉลี่ย 4.10 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 มีอินเทอร์เน็ตไร้สายในห้อง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.09 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 มีการบริการอาหารให้เลือกหลากหลายและตลอด 24 ชั่วโมง โดยมีค่าเฉลี่ย 4.05 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.69 ระบบรักษาความปลอดภัยหรือระบบเตือนภัยที่ดี โดยมีค่าเฉลี่ย 4.02 ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน 0.62 ตามลำดับ

สรุปผลและอภิปรายผลการวิจัย

ผลจากการศึกษา พบว่า พฤติกรรมการเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์หลักในการเดินทางมาพักในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีเพื่อพักผ่อน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ (ประสงค์ อุทัยและคณะ, 2556: 122) และ(Praneetham et al, 2016: 406)

ที่พบว่า นักท่องเที่ยวโดยส่วนใหญ่เดินทางท่องเที่ยวเพื่อต้องการพักผ่อน จำนวนวันที่เข้าพักในอำเภอเมืองจังหวัดสุราษฎร์ธานี 2 คืน มีผู้ร่วมเดินทางมาพัก คือครอบครัว มีวิธีการจองที่พักล่วงหน้าผ่านทางโทรศัพท์ การทราบข้อมูลที่พักจากอินเทอร์เน็ต เลือกใช้บริการที่พักประเภทโรงแรม การเลือกที่พักเดิมหากมีโอกาสเดินทางกลับมาพักที่อำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานีอีก

ในส่วนของปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ได้แก่ ด้านที่พักและบริการ ด้านราคาที่พัก ด้านสถานที่ตั้งหรือช่องทางจัดจำหน่าย ด้านการส่งเสริมการตลาด ด้านพนักงานให้บริการ และด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีส่วนสำคัญต่อพฤติกรรมการตัดสินใจเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทย ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (วรित्रา วาริษวัฒน์และกุลเชษฐ์ มงคล, 2556: 114) ที่พบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ซึ่งประกอบด้วยด้านผลิตภัณฑ์ด้านราคา ด้านช่องทางการจัดจำหน่ายและด้านการส่งเสริมการตลาดมีความสัมพันธ์ไปในทิศทางเดียวกันกับพฤติกรรมการเลือกที่พักแรม

ผลการวิจัยพบว่า ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านที่พักและบริการมีปัจจัยย่อยรายด้าน

ที่สำคัญ คือ การตัดสินใจเลือกในเรื่องห้องพักมีการ ตกแต่งอย่างสวยงาม ห้องพักรวมขนาดกว้างขวาง และความสะอาดบริเวณรอบๆ ที่พักเป็นปัจจัยสำคัญ ในการเลือกที่พัก ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษา ของ (เตือนใจ ศรีชะฎา, 2560: 252) ซึ่งพบว่าปัจจัย ที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยว ชาวไทยในเขตพื้นที่เมืองพัทยา ความสะอาด ของห้องพักมีความสำคัญอยู่ในระดับมากที่สุด

ด้านราคาที่พัก มีปัจจัยย่อยรายด้านที่สำคัญ คือ การตัดสินใจเลือกในเรื่องราคาที่พักเหมาะสม ต่อคุณภาพการให้บริการของพนักงาน รองลงมา คือ ราคาห้องพักมีให้เลือกหลากหลาย ซึ่งสอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ (อาริตา จินดา, 2552: 90-91) ที่พบว่า ความคิดเห็นด้านราคามีความสำคัญในระดับ มากที่สุดต่อความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อโรงแรม ระดับ 4 ดาว การตั้งราคามีผลเป็นอย่าง มากต่อการตัดสินใจซื้อบริการของลูกค้า และราคา ของบริการเป็นปัจจัยสำคัญในการบอกถึงคุณภาพ ที่ได้รับหรือการเปรียบเทียบกับความคุ้มค่ากับสิ่งที่ ได้รับ

ด้านสถานที่ตั้งหรือช่องทางจัดจำหน่าย มีปัจจัย ย่อยรายด้านที่สำคัญ คือ การจองห้องพักจากเว็บไซต์ ของบริษัททัวร์ หรือตัวแทน รองลงมา คือ สามารถ จองห้องพักผ่านทางเว็บไซต์ของที่พักได้โดยตรง สอดคล้องกับผลการศึกษาของ (นาตยา เจริญผล, 2556: 122) ที่พบว่า นักท่องเที่ยวชาวยุโรปและชาว เอเชียในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี ให้ความสำคัญกับปัจจัยส่วนประสมทางการตลาด ของธุรกิจบริการต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พัก ในระดับมาก

ปัจจัยส่วนประสมทางการตลาดด้านการส่งเสริม การตลาด เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า การโฆษณา

ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่องมีความสำคัญอยู่ในระดับ มากที่สุดในการตัดสินใจเลือกที่พักแรม รองลงมาคือ การใช้ช่องทางการโฆษณาประชาสัมพันธ์ที่หลากหลาย

ด้านพนักงานให้บริการ มีปัจจัยย่อยรายด้าน ที่ได้รับความสำคัญมากที่สุด ได้แก่ พนักงานแต่งกาย สุภาพ เรียบร้อย และมีความสะอาดในระดับมากที่สุด รองลงมาคือ พนักงานสามารถให้ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยว ที่น่าสนใจได้อย่างละเอียดและเป็นข้อมูลที่ถูกต้อง ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ (อัครเดช เนตรสุวรรณ และคณะ, 2555: 67) ซึ่งพบว่าปัจจัย ส่วนประสมทางการตลาดบริการ ด้านกระบวนการ ให้บริการ พนักงานให้บริการ เป็นหัวใจสำคัญในการ ดำเนินงานด้านการให้บริการ โดยการมีบุคลิกภาพที่ดี การให้บริการที่ดี ทั้งทางการต้อนรับ อธิบายคำไมตรี ของพนักงาน ความดูแลเอาใจใส่ของพนักงาน รวมถึง ความคล่องตัวและรวดเร็วในการปฏิบัติงาน ถือเป็น ปัจจัยสำคัญ

ด้านสิ่งอำนวยความสะดวก มีปัจจัยย่อยรายด้าน ที่สำคัญ คือ การให้บริการรถรับ-ส่ง และมีที่จอดรถ สะดวกและเพียงพอ มีผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พัก มากที่สุด รองลงมา คือ มีบริการซักรีด และมี อินเทอร์เน็ตไร้สายในห้อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัย ของ (ตฤณ พริ้งประเสริฐ และคณะ, 2554: 124) ที่พบว่า การเข้าถึงสิ่งอำนวยความสะดวกและการ บริการได้ง่าย การมีระบบการคมนาคมขนส่งให้เลือก หลากหลายและการบริการอื่น ๆ ได้สะดวกและง่าย มีผลต่อการเลือกใช้บริการที่พัก

ผลจากการศึกษา ยังได้ข้อเสนอแนะว่า การพัฒนาธุรกิจที่พักแรมในด้านที่พักและบริการ ควร มีการพัฒนาห้องพักอย่างต่อเนื่องให้เป็นไปตามมาตรฐานและหากได้รับการรับรองจากหน่วยงาน ของภาครัฐจะช่วยสร้างความมั่นใจให้แก่นักท่องเที่ยว

เข้ามาพัก โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องความปลอดภัย ต่อชีวิตและทรัพย์สินของนักท่องเที่ยว ควบคู่ไปกับการพัฒนาสิ่งอำนวยความสะดวกทั้งในห้องพักและบริการบริเวณที่พักแบบครบครัน เช่น บริการซักรีด อินเทอร์เน็ตไร้สาย อุปกรณ์เครื่องใช้ในห้องพัก เป็นต้น และในด้านพนักงานให้บริการ ถือว่าเป็นสิ่งแรกที่นักท่องเที่ยวเกิดความรู้สึกประทับใจ ดังนั้น การพัฒนาพนักงานให้มีประสิทธิภาพในการทำงานมากขึ้นจึงมีความสำคัญ โดยจะต้องมีการฝึกอบรมให้พนักงานมีใจรักบริการ และฝึกทักษะในด้านภาษาเพื่อสามารถสื่อสารและให้ข้อมูลที่ถูกต้อง นักท่องเที่ยวได้ในด้านราคา ผู้ประกอบการจะต้องมีแนวทางการกำหนดราคาที่ชัดเจนและควรมีการรวมกลุ่มกันกำหนดราคาที่พักเพื่อสร้างมาตรฐานเดียวกัน ป้องกันการตั้งราคาที่สูงจนเกินไปและเป็นการรักษาราคาลูกค้าในการกลับมาใช้บริการครั้งต่อไป ด้านสถานที่ตั้งหรือช่องทางจัดจำหน่าย ผู้ประกอบการควรให้ความสำคัญกับการพัฒนารูปแบบการให้ข้อมูลบนสื่อออนไลน์ เช่น เว็บไซต์ เพื่อให้สอดคล้องกับพฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารประชาสัมพันธ์ทางการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวที่มีมากกว่าสื่ออื่น ๆ รวมไปถึงการออกแบบแผ่นพับให้มีความน่าสนใจ มีข้อมูลที่จำเป็นครบครัน เพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ นักท่องเที่ยวอีกทางหนึ่ง ทั้งนี้เนื่องด้วยธุรกิจที่พักมีหลายหลายประเภทและมีการขยายตัวสูงขึ้น การส่งเสริมการขายถือว่าเป็นสิ่งสำคัญในการแข่งขัน เช่นเดียวกัน ดังนั้น ผู้ประกอบการควรส่งเสริมให้มีการจัดโปรโมชั่นการจองที่พักแบบออนไลน์มากยิ่งขึ้น โดยการใช้รูปแบบใหม่เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวและกระตุ้น ยอดขาย

ข้อเสนอแนะ

1. สถานประกอบการควรมีการปรับปรุงและพัฒนามาตรฐานห้องพักอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ นักท่องเที่ยวเกิดความประทับใจ มีความพึงพอใจ ในระดับสูง สร้างภาพลักษณ์ด้านการบริการในระดับ ที่สูงขึ้น เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้กลับมาใช้บริการอีก ครั้ง รวมไปถึงการพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างความสะดวก ให้กับนักท่องเที่ยวในการตรวจสอบราคาและจอง ห้องพัก ซึ่งสามารถใช้เป็นช่องทางในการจัดโปรโมชั่น ต่างๆ เพื่อกระตุ้นยอดขาย ถือเป็นส่วนหนึ่งให้โรงแรม มียอดจองห้องพักเพิ่มขึ้น และมีผลกำไรตามที่คาดหวัง
2. ด้านพนักงานผู้ให้บริการ ควรมีการจัดอบรม ในหัวข้อ การพัฒนาบุคลิกภาพ การมีจิตบริการ การพัฒนาทักษะด้านภาษาต่างประเทศ อาทิ ภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสาร และภาษาอังกฤษ เพื่องานโรงแรม เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการศึกษาครั้งต่อไป

1. การศึกษาครั้งต่อไป ควรศึกษาการ เปรียบเทียบ พฤติกรรม การเลือกที่พัก แรม ของนักท่องเที่ยวชาวไทยและชาวต่างชาติในอำเภอ เกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี
2. ศึกษาเกี่ยวกับแรงบันดาลใจที่มีอิทธิพล ต่อการเลือกที่พัก เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาใช้ให้เป็น ประโยชน์ในการวางแผนและกำหนดนโยบายในพัฒนารูปแบบการให้บริการธุรกิจที่พักแรม เพื่อเพิ่มศักยภาพ การแข่งขันทางการตลาดให้เหมาะสม และสามารถ ตอบสนองความความต้องการตลอดจนสร้างความ พึงพอใจของนักท่องเที่ยวให้มีความพึงพอใจสูงสุด

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2558). สถิตินักท่องเที่ยวภายในประเทศ ปี 2558 (จำแนกตามภูมิภาคและจังหวัด) (Domestic Tourism Statistics (Classify by region and province)). ค้นเมื่อ กรกฎาคม 9, 2561, จาก https://www.mots.go.th/more_news.php?cid=492&filename=index
- ตฤณ พริ้งประเสริฐ, พิทักษ์ ศิริวงศ์ และประสพชัย พสุนนท์. (2554). การศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อการใช้บริการที่พักแบบเกสต์เฮาส์บริเวณถนนข้าวสาร. *KKU Res J (GS)*, 11(3), 121-130.
- เตือนใจ ศรีชะฎา. (2560). ปัจจัยที่ส่งผลต่อการตัดสินใจเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในเขตพื้นที่เมืองพัทยา. *วารสารวิจัยและพัฒนาโดยองค์กร ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 12(1), 247-259.
- นงคันุช ศรีธนาอนันต์. (2550). การโรงแรมเบื้องต้น (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิต.
- นาคยา เจริญผล. (2556). ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการตัดสินใจเลือกใช้บริการที่พักของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในอำเภอเกาะสมุย จังหวัดสุราษฎร์ธานี เปรียบเทียบระหว่างนักท่องเที่ยวชาวยุโรปและชาวเอเชีย. การค้นคว้าอิสระปริญญาบริหารธุรกิจมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- พิมพ์า ทิรัญกิตติ. (2552). การวิจัยการตลาด. กรุงเทพฯ: Diamond in Business World.
- วรศรา วาริชวัฒนะ และกุลเชษฐ์ มงคล. (2556). ปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการเลือกที่พักแรมในอำเภอหัวหิน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ของนักท่องเที่ยวที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานคร. *MBA-KKU journal*, 6(2), 108 – 118.
- สำนักงานสถิติจังหวัดสุราษฎร์ธานี. (2558). รายงานสถิติจังหวัดสุราษฎร์ธานี (Surat Thani Provincial Statistical Report). ค้นเมื่อ กรกฎาคม 9, 2560, จาก <http://surat.nso.go.th/images/attachments/article/230/บทที่%2017%20สถิติการท่องเที่ยวและกีฬา.pdf>
- อัครเดช เนตรสุวรรณ, วงศ์ธีรา สุวรรณิน และบุญเรือง ศรีเหรียญ. (2555). ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกใช้บริการประเภทที่พักเพื่อการท่องเที่ยวในจังหวัดเพชรบูรณ์. *วารสารวไลยอลงกรณ์ปริทัศน์*, 2(2), 63-71.
- อาริตา จินดา. (2552). ปัจจัยการตลาดบริการที่ส่งผลต่อระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่มีต่อโรงแรม ระดับ 4 ดาว ในพื้นที่เขตเทศบาลเมืองพัทยา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาบริหารธุรกิจ คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยกรุงเทพ.
- อรุณี ลอมเศรษฐี. (2554). ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวชาวต่างชาติในการเลือกใช้บริการที่พักในเขต กรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลธัญบุรี.
- Khunon, S. (2015). The Different Impacts of Safety and Security Issues in Local and National Tourism Destinations on Tourists' Loyalty. In *Proceedings of the WHTER & ICES 2015 Conference on 'New Paradigm Era and Roles of Tourism'*, 29-34.

Praneetham, C., Thathong, K., and Thiengkamol, N. (2016). Travel Behaviors of Thai and Foreign Tourists Traveling to Surat Thani Province. In **Proceedings of the 23rd International Academic Conference**, Venice, Italy, 400-407.

ปัจจัยการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

Factors encouraging the participation of farmers converting agricultural land in Kanchanaburi

พงศ์ศิริภพ ทองดีวีสุรเกตุ

คณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์

Pongsirapop Thongdeerawisuraket

Faculty of Business Administration. Rajamangala University of Technology Rattanakosin.

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ และเพื่อศึกษาปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี โดยใช้แบบสอบถามในการจัดเก็บข้อมูลจากเกษตรกร จำนวน 705 ราย โดยใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงสำรวจ (Survey research) จากนั้นวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติกส์ (logistic regression) โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย ช่วงอายุระหว่าง 51 - 60 ปี มีระดับการศึกษา ประถมศึกษา ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนาระหว่าง 21 - 30 ปี มีลักษณะการถือครองที่เป็นของตนเอง เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรีมากที่สุด โดยเฉพาะเรื่องหลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ สำหรับปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่เกษตรกรให้ความสำคัญทางปัจจัยด้านการตลาดมากที่สุด โดยเฉพาะในเรื่องการจัดหาสถานที่และตลาดในการจัดจำหน่าย รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิตในการส่งเสริมเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น ชุดเครื่องปลูก ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการทางการจัดให้มีการฝึกอบรมและสัมมนา การสนับสนุนเอกสารวิชาการและคู่มือ และปัจจัยด้านการสนับสนุนของโครงการฯ ในเรื่องความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกรและการจัดทำแปลงตัวอย่างเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้ ตามลำดับ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ปัจจัยด้านการตลาด ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนโครงการส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 สำหรับปัญหาและอุปสรรคที่พบ คือ การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้โครงการที่ไม่ชัดเจน มีเงื่อนไขในการสมัครเข้าร่วมโครงการที่ยุ่งยาก และมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ ตามลำดับ

คำสำคัญ : นาแปลงใหญ่, จังหวัดกาญจนบุรี

ABSTRACT

The purposes of this research were to study the roles and functions of the agricultural extension program and to study the factors in participation in the agricultural extension program of the farmers in Kanchanaburi. Questionnaires were used to collect data from 705 individual farmers. The methodology of this survey was survey research method that the data were analyzed by the computer program. To determine the frequency percentage, mean, standard deviation, and testing the hypothesis, and logistic regression analysis were used to determine the level of significance at 0.05 level.

It was found that the most of farmers were male. The age ranged from 51 to 60 years old with primary education. Most of the farming practices were between 21 and 30 years long. Farmers had a better understanding of the roles and functions of the agricultural extension program in Kanchanaburi, especially in the rules of participation for the agricultural extension system. For agricultural extension system for the factor of participation in the agricultural extension program, the most important factor was marketing. Especially, in the procurement, marketing facility in distribution was a minor factor in reducing costs and increasing productivity in the promotion of agricultural machinery such as planters. The main factor of management process should provide training and seminars for farmers including academic papers and manuals for supporting factors in the project. Moreover, the farmers should strengthen ability by studying from the sample preparation and the learning center. The hypothesis test showed that the market factor management process factors and the project support factor impacts on the decision to participate in the Agricultural Extension Program in Kanchanaburi. The problems and obstacles encountered in this study were public relations, there were no conditions to apply for the program. There were some restrictions on participating in some areas.

Keywords : great plains, Kanchanaburi.

บทนำ

การบริหารจัดการทางด้านระบบเศรษฐกิจของประเทศไทยโดยกระทรวงเกษตรและสหกรณ์มีการกำหนดมาตรการและนโยบายที่สำคัญ 6 เรื่อง ได้แก่ 1) การลดต้นทุนและเพิ่มโอกาสในการแข่งขันสำหรับสินค้าเกษตร 2) การบริหารจัดการพื้นที่สำหรับการทำเกษตรกรรม (Zoning) 3) ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ 4) เกษตรอินทรีย์ 5) ศูนย์การเรียนรู้ โดยการเพิ่มประสิทธิภาพทางการผลิตสินค้าเกษตร และ 6) ธนาคารสินค้าเกษตร ซึ่งนโยบายทั้ง 6 เรื่องมีความสำคัญและการเชื่อมโยงกัน โดยมาตรการที่ 3 เรื่อง ระบบส่งเสริมการเกษตรแบบแปลงใหญ่ โดยมีเป้าหมายในการดำเนินงานทุกจังหวัด มีทั้งหมด 650 แปลง ซึ่งปัจจุบันมีแปลงใหญ่ที่ได้รับการรับรองแล้ว จำนวน 596 แปลง และมีแปลงที่อยู่ในความดูแลของกรมส่งเสริมสหกรณ์ 22 แปลง (กระทรวงเกษตรและสหกรณ์, 2561)

การกำหนดแนวทางการพัฒนาของประเทศในด้านเศรษฐกิจตามนโยบายของรัฐบาล โดยการเสนอโครงการต่าง ๆ ที่ช่วยให้ภาคเกษตรกรรมของประเทศไทยมีความเข้มแข็ง ซึ่งโครงการที่สำคัญ คือ การปรับโครงสร้างการผลิตสินค้าเกษตร สินค้าพืช สินค้าปศุสัตว์ และสินค้าประมง โดยมอบหมายให้เป็นหน้าที่ของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เป็นหน่วยงานส่วนกลางที่ทำหน้าที่ดังกล่าวตามแนวทางการพัฒนาของกระทรวงที่เรียกว่า Road Map โดยเน้นความสำคัญ 4 ด้าน คือ ด้านการลดต้นทุนการผลิต ด้านการเพิ่มผลผลิต ด้านการพัฒนาศักยภาพในการบริหารจัดการการผลิต และด้านการเชื่อมโยงตลาด เช่น การรวมแปลงการผลิตให้เป็นแปลงผลิตขนาดใหญ่ ก่อให้เกิดกิจกรรมลดต้นทุนการผลิต สามารถวัดผลสัมฤทธิ์ได้อย่างเป็นรูปธรรม ก่อให้เกิดการเพิ่ม

โอกาสในการแข่งขันและการพัฒนาอย่างมีศักยภาพให้กับสินค้าเกษตร รวมถึงผลผลิตที่ได้มาตรฐานตรงตามความต้องการของตลาดเพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างอุปสงค์และอุปทานของสินค้า ซึ่งเป็นการแก้ปัญหาสินค้าล้นตลาดและราคาสินค้าเกษตรที่ต่ำ

โครงสร้างภาคการเกษตรของจังหวัดกาญจนบุรีมีลักษณะเป็นแบบครัวเรือนเกษตรกรรมมีลักษณะเป็นแบบรายย่อยที่มีพื้นที่การเพาะปลูกทางการเกษตรขนาดเล็กต่างคนต่างดำเนินงานของตนเอง ส่งผลให้เกษตรกรต้องเผชิญกับปัญหาและข้อจำกัดต่าง ๆ เช่น มีรายได้ที่ไม่เพียงพอต่อความอยู่รอด ปัญหาด้านต้นทุนการผลิต ได้แก่ ค่าพันธุ์พืช ค่าปุ๋ยเคมี สารเคมีกำจัดศัตรูพืช ค่าใช้จ่ายของเครื่องจักรกล และค่าจ้างแรงงานด้านการเกษตร รวมถึงปัญหาในด้านการขาดอำนาจต่อรองของเกษตรกรตลอดจนกระบวนการผลิตการจัดการห่วงโซ่อุปทาน ปัญหาด้านการถ่ายทอดองค์ความรู้และเทคโนโลยีที่ยังไม่เข้าถึงเกษตรกรเท่าที่ควร รวมถึงปัญหาทางการเชื่อมโยงตลาดระหว่างเกษตรกร ผู้ประกอบการและสหกรณ์การเกษตรเพื่อให้เกษตรกรได้รับราคาที่เป็นธรรม

ดังนั้น โครงการฯ ดังกล่าวของรัฐบาลที่ช่วยให้เกษตรกรมีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นทำให้เกิดศักยภาพของระบบเศรษฐกิจของประเทศ แต่ยังคงขาดความสนใจของเกษตรกรในการเข้าร่วมโครงการฯ จึงทำให้ผู้วิจัยสนใจในการศึกษาปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นการบริหารจัดการร่วมกันระหว่างเกษตรกรที่เป็นศูนย์กลางในการดำเนินงานและหน่วยงานภาครัฐบาลที่เป็นศูนย์กลางในด้านความช่วยเหลือ และเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารจัดการด้านพัฒนาระบบเศรษฐกิจภายในจังหวัดที่จะนำไปสู่ระบบเศรษฐกิจของประเทศต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาบทบาทและหน้าที่ของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่
2. เพื่อศึกษาปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. การเก็บข้อมูล

1.1 แบบปฐมภูมิ (Primary Data)

การศึกษาครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายที่มุ่งเน้นที่ปัจจัยที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี โดยพื้นที่ในการศึกษา คือ พื้นที่การเพาะปลูกข้าวในจังหวัดกาญจนบุรี

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ เกษตรกรที่ปลูกข้าวในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 13 อำเภอ ทั้งที่เข้าร่วมโครงการและไม่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ คือ ผู้วิจัยใช้วิธีการคำนวณของขนาดกลุ่มตัวอย่างโดยการประยุกต์การกำหนดของวิธีการวิเคราะห์ถดถอยโลจิสติก ตามกฎของรูลอฟท์ Vittinghoff and McCulloch (2006) และ Peduzzi, Concato, Kemper, Holford, and Feinstein (1996) เสนอแนะไว้ว่าถ้ามีตัวแปรในการทำงาน 1 ตัว ควรมีขนาดตัวอย่างที่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจศึกษาอย่างน้อยที่สุด 10 เหตุการณ์ เพราะจะให้การประมาณค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยน่าเชื่อถือ และมีช่วงความเชื่อมั่นของการประมาณ ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้มีตัวแปรทำนายทั้งหมด 39 ตัว จึงต้องการจำนวนตัวอย่างที่เกิดเหตุการณ์ที่สนใจรวมอย่างน้อยที่สุด 390 ราย และจากการขอสถิติ

ของเกษตรกร (สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี, 2561) ที่เข้าร่วมโครงการฯ กับเกษตรกร ที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ มีความแตกต่างกัน ดังนั้น ขนาดตัวอย่างรวมทั้งสิ้น จำนวน 700 ราย ประกอบด้วย เกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 300 รายและเกษตรกรที่ไม่เข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 400 ราย ทั้งนี้เกษตรกรดังกล่าวจะต้องมีอำนาจต่อการตัดสินใจการเข้าร่วมและไม่เข้าร่วมโครงการฯ ดังกล่าว

1.2 แบบทุติยภูมิ (Secondary Data)

เป็นข้อมูลช่วยสนับสนุนให้การศึกษาในครั้งนี้ได้ผลวิจัยที่สมบูรณ์ โดยการรวบรวมเอกสารต่างๆ เช่น งานวิจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ ทฤษฎีและแนวคิดในด้านระบบส่งเสริมการเกษตรแบบนาแปลงใหญ่ เอกสารที่ได้จากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น สำนักงานการเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี และสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร เพื่อให้ได้ข้อมูลที่เกี่ยวข้อง เช่น จำนวนเกษตรกรที่ขึ้นทะเบียน พื้นที่ที่ใช้ในการเพาะปลูก รวมถึงจำนวนผลผลิตที่ได้รับ เป็นต้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Method) ข้อมูลส่วนบุคคลของเกษตรกร โดยใช้ค่าสถิติต่าง ๆ มาวิเคราะห์หาค่าความถี่ (Frequency) และร้อยละ (Percentage)

2.2 การวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Method) ในส่วนของการแปลความหมาย และการวิเคราะห์บทบาทและหน้าที่ของโครงการฯ รวมถึงปัจจัยที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรภายในจังหวัดกาญจนบุรี

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยตามขั้นตอน ดังนี้

1. ติดต่อหน่วยงานต่างๆ เช่น สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรและสำนักงานเกษตรจังหวัด

กาญจนบุรี เพื่อขอความอนุเคราะห์ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย

2. สร้างแบบสอบถามให้กับผู้เชี่ยวชาญช่วยตรวจสอบและให้คำแนะนำ หลังจากนั้นนำมาปรับปรุงแก้ไขให้ได้แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้เป็นเครื่องมือสำหรับงานวิจัยเล่มนี้

3. นำเครื่องมือแบบสอบถามที่สมบูรณ์ออกสอบถามกับกลุ่มที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 50 ราย ได้ค่าเฉลี่ยความน่าเชื่อถือเท่ากับ 0.864

4. นำเครื่องมือแบบสอบถามที่ผ่านการทดสอบออกสอบถามกับกลุ่มตัวอย่างที่ได้มีการกำหนดไว้แล้ว หลังจากนั้นนำแบบสัมภาษณ์ไปวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

การวิเคราะห์ผลข้อมูล

ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากแบบสอบถาม นำมาทำการตรวจสอบถึงความถูกต้อง ความสมบูรณ์ของข้อมูลที่ได้รับกลับมาในแต่ละชุด แต่ละหัวข้อ แล้วนำมาวิเคราะห์ตามแต่ละส่วนของแบบสอบถาม การวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยใช้โปรแกรมสถิติสำเร็จรูป SPSS for Windows 22.0 วิเคราะห์ด้วยค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Std. Deviation) และทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์การถดถอยโลจิสติก (logistic regression) กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ระดับ 0.05 และนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลในรูปแบบของตารางประกอบกับคำบรรยาย โดยแบ่งการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

ส่วนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน และข้อมูลเกี่ยวกับการเพาะปลูกข้าวรวมถึงการเข้าร่วมและไม่เข้า

โครงการฯ วิเคราะห์โดยใช้ค่าความถี่และค่าร้อยละ โดยการแสดงผลในรูปแบบของตารางและภาพประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ส่วนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์หีบหอบทหน้าที่ของโครงการส่งเสริมการเกษตรนาแปลงใหญ่ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยการแสดงผลในรูปแบบของตารางประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ส่วนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับการวิเคราะห์ถึงปัจจัยของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการทดสอบสมมติฐานด้วยวิธีการถดถอยโลจิสติกส์ แสดงผลในรูปแบบของตารางประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ส่วนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การแสดงผลในรูปแบบของตารางประกอบการวิเคราะห์เชิงพรรณนา

ส่วนที่ 5 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้อง วิเคราะห์โดยสถิติเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

จำนวนเกษตรกรที่ได้รับการสอบถาม จำนวน 705 ราย ซึ่งครอบคลุมทั้ง 13 อำเภอ ประกอบด้วย เพศชาย จำนวน 390 ราย และเพศหญิง จำนวน 315 ราย ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51-60 ปี ร้อยละ 32.48 มีระดับการศึกษาประถมศึกษา ร้อยละ 62.69 สถานภาพแต่งงานจดทะเบียน ร้อยละ 61.84 จำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 1-3 คน ร้อยละ 54.61 มีประสบการณ์ในการเพาะปลูกข้าว ระหว่าง 21 – 30 ปี ร้อยละ 45.96 นิยมเพาะปลูกข้าวแบบข้าวนาปรัง ร้อยละ 87.38 ส่วนใหญ่การถือครองที่ดิน

เป็นของตนเองทั้งหมด ร้อยละ 61 ผลผลิตข้าวเฉลี่ย 750-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ ต้นทุนการเพาะปลูกข้าวเฉลี่ยต่ำกว่า 5,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 42.84 รายได้จากการเพาะปลูกข้าวเฉลี่ย 7,000-8,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 28.65 กำไรจากการเพาะปลูกข้าวเฉลี่ย 1,000-2,000 บาทต่อไร่ ร้อยละ 31.35 และสัดส่วนของเกษตรกร ในการเข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 42.84 และไม่เข้าร่วมโครงการฯ ร้อยละ 57.16

ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจในบทบาทและหน้าที่ของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่โดยแบ่งเป็นออก 3 ประเภท ได้แก่ (1) หลักเกณฑ์ของเข้าร่วมโครงการฯ (2) การบริหารจัดการของผู้จัดการนาแปลงใหญ่ และ (3) การส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน พบว่า (1) หลักเกณฑ์ของการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ ทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในบทบาทของการคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการฯ ได้นั้นจะต้องเป็นพื้นที่ที่ไม่ติดกฎหมายอยู่ในระดับมากที่สุด (Mean=4.58) และเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจในการคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่จะต้องเป็นพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสมน้อยที่สุด (Mean=4.45) (2) ความรู้ความเข้าใจในการบริหารจัดการของผู้จัดการนาแปลงใหญ่ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจว่าผู้จัดการนาแปลงใหญ่จะต้องมีการวางแผนร่วมกับเกษตรกรทางด้านคุณภาพผลผลิตและทางด้านการตลาดที่ชัดเจนมากที่สุด (Mean=4.48) และ (3) ความรู้ความเข้าใจในการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ เกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจอยู่ในระดับมาก

โดยเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจว่าการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่จะต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานทุกครั้งมากที่สุด (Mean=4.34) และเกษตรกรมีความรู้ความเข้าใจว่าการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่จำเป็นต้องมีการจับพิกัด GPS เป็นพื้นที่รายแปลงมีค่าน้อยที่สุด (Mean=3.62)

สำหรับปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ เป็นการอธิบายถึงตัวแปร 4 ด้าน ประกอบด้วย (1) ปัจจัยทางด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต (2) ปัจจัยทางด้านการตลาด (3) ปัจจัยทางด้านกระบวนการบริหารจัดการ และ (4) ปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่สนับสนุนโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ การวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ดังตารางที่ 1

ผลการทดสอบสมมติฐานเพื่อทดสอบตัวแปรที่ส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 4 สมมติฐาน โดยมีตัวแปรอิสระทั้งหมด 4 ตัว ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต ปัจจัยทางด้านการตลาด ปัจจัยทางด้านกระบวนการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนโครงการฯ ส่วนตัวแปรตาม คือ การตัดสินใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี วิเคราะห์การถดถอยพหุโลจิสติกส์ (Multiple Logistic Regression) ดังตารางที่ 2

ข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่จากการสัมภาษณ์เกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 1 สรุปค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัจจัยต่าง ๆ ในโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่

ปัจจัยต่าง ๆ ของโครงการส่งเสริมฯ	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. ปัจจัยด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต	3.85	.240
- การส่งเสริมเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น ชุดเครื่องปลูก	4.42	.626
- การส่งเสริมความรู้ในการจัดการเก็บเกี่ยวผลผลิต	4.36	.629
- การส่งเสริมความรู้ในด้านการเตรียมดินสำหรับการเพาะปลูก	4.12	.730
- การสำรวจและเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวและให้คำแนะนำในการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวในชุมชน	4.12	.536
2. ปัจจัยด้านการตลาด	4.11	.333
- จัดหาสถานที่/ตลาด ในการจัดจำหน่าย	4.75	.442
- การจัดการทางด้านกลไกราคา	4.69	.470
- ช่องทางในการจัดจำหน่าย	4.56	.511
3. ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการ	3.78	.323
- การจัดให้มีการฝึกอบรม/สัมมนา	4.41	.584
- การสนับสนุนเอกสารวิชาการ/คู่มือ ด้านการทำเกษตรนาแปลงใหญ่	4.32	.623
- การสนับสนุนให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐราชการ	4.00	.555
4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนโครงการ	3.67	.471
- สนับสนุนความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร	3.71	.545
- สนับสนุนการจัดการประกวดต้นแบบนาแปลงใหญ่	3.68	.655
- สนับสนุนการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและประหยัด	3.68	.533

ตารางที่ 1 ปัจจัยต่าง ๆ ในโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ ประกอบด้วย 4 ปัจจัยพบว่า ปัจจัยด้านการตลาดเกษตรกรให้ความสำคัญมากที่สุด ค่าเฉลี่ย เท่ากับ 4.11 รองลงมา คือ ปัจจัยด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการ และปัจจัยด้านการสนับสนุนโครงการฯ มีค่าเฉลี่ย เท่ากับ 3.85, 3.78 และ 3.67 ตามลำดับ เมื่อแยกประเด็นของปัจจัยต่าง ๆ 3 ลำดับแรกของปัจจัยหลัก พบว่า

1. ปัจจัยด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิตพบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น ชุดเครื่องปลูก การส่งเสริมความรู้ในการจัดการเก็บเกี่ยวผลผลิต การส่งเสริมความรู้ในด้านการเตรียมดินสำหรับการเพาะปลูกและการสำรวจเตือนภัยการระบาดของศัตรูข้าวและให้คำแนะนำในการป้องกันกำจัดโรคแมลงศัตรูข้าวในชุมชน มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.42, 4.36 และ 4.12 ตามลำดับ

2. ปัจจัยด้านการตลาด พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการจัดหาสถานที่/ตลาดในการจัดจำหน่าย การจัดการทางด้านกลไกราคา และช่องทางในการจัดจำหน่าย มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.75, 4.69 และ 4.56 ตามลำดับ

3. ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการ พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการจัดให้มีการฝึกอบรม และสัมมนา การสนับสนุนเอกสารวิชาการ คู่มือด้านการทำเกษตรนาแปลงใหญ่ และการสนับสนุน

ให้ความช่วยเหลือจากหน่วยงานภาครัฐการ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.41, 4.32 และ 4.00 ตามลำดับ

4. ปัจจัยด้านการสนับสนุนโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ พบว่า เกษตรกรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร การจัดการประกวดต้นแบบนาแปลงใหญ่ และการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและประหยัด มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.71 และ 3.68 ตามลำดับ

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปรที่มีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

ตัวแปรอิสระ	B	Sig.	ผลการทดสอบ
1. ปัจจัยทางด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต	-.143	.721	ไม่สอดคล้อง
2. ปัจจัยทางด้านการตลาด	-1.062	.000	สอดคล้อง
3. ปัจจัยทางด้านกระบวนการบริหารจัดการ	2.173	.000	สอดคล้อง
4. ปัจจัยทางด้านการสนับสนุนโครงการฯ	-1.800	.000	สอดคล้อง

ตารางที่ 2 ผลจากการวิเคราะห์ตัวแปรอิสระ 4 ตัวแปรที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ตัวแปรอิสระที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.05 ประกอบด้วย ปัจจัยทางด้านการตลาด ปัจจัยทางด้านกระบวนการบริหารจัดการ และปัจจัยทางด้านการสนับสนุนโครงการฯ (Sig=.000) ในขณะที่ปัจจัยทางด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิตไม่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วม

โครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี (Sig=.721)

เมื่อพิจารณาน้ำหนักของผลกระทบของปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัจจัยทางด้านกระบวนการบริหารจัดการส่งผลกระทบต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรีมากที่สุด (B=2.173) รองลงมาได้แก่ ปัจจัยทางด้านการสนับสนุนโครงการฯ และปัจจัยทางด้านการตลาด (B=-1.800, -1.062) ตามลำดับ

ตารางที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่

ปัญหาและอุปสรรค	ค่าเฉลี่ย	ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน
1. การประชาสัมพันธ์ให้ความรู้โครงการที่ไม่ชัดเจน	4.34	.798
2. มีเงื่อนไขในการสมัครเข้าร่วมโครงการที่ยู้งยาก	4.12	.984
3. มีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ	4.06	.821
4. เจ้าหน้าที่ไม่มีความชัดเจนการส่งเสริมเกษตรนาแปลงใหญ่	3.94	.672
5. ผู้จัดการนาแปลงใหญ่ให้การสนับสนุนน้อยเกินไป	3.93	.763
6. สมาชิกขาดความรู้ในการจัดทำนาแปลงใหญ่	3.93	.650

ตารางที่ 3 ปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า ปัญหาและอุปสรรคจากการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ที่สำคัญมากที่สุด คือ ด้านการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้โครงการที่ไม่ชัดเจน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.34 รองลงมา คือ มีเงื่อนไขในการสมัครเข้าร่วมโครงการที่ยู้งยาก มีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่ที่เข้าร่วมโครงการ เจ้าหน้าที่ไม่มีความชัดเจนการส่งเสริมเกษตรนาแปลงใหญ่ ผู้จัดการนาแปลงใหญ่ให้การสนับสนุนน้อยเกินไป และสมาชิกขาดความรู้ในการจัดทำนาแปลงใหญ่ มีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.12, 4.06, 3.94 และ 3.93 ตามลำดับ

สรุปผลการวิจัย

ข้อมูลทั่วไปของเกษตรกรจากการเพาะปลูกข้าวในจังหวัดกาญจนบุรี ส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 390 ราย คิดเป็นร้อยละ 55.32 มีช่วงอายุระหว่าง 51-60 ปี จำนวน 229 ราย คิดเป็นร้อยละ 32.48 มีการศึกษาระดับประถมศึกษา จำนวน 442 ราย คิดเป็นร้อยละ 62.69 สถานภาพทางครอบครัว

แต่งงานจดทะเบียนสมรส จำนวน 436 ราย คิดเป็นร้อยละ 61.84 มีจำนวนสมาชิกในครัวเรือนระหว่าง 1-3 คน จำนวน 385 ราย คิดเป็นร้อยละ 54.61 ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพทำนา ระหว่าง 21 - 30 ปี จำนวน 324 ราย คิดเป็นร้อยละ 45.96 การเพาะปลูกข้าวส่วนใหญ่แบบข้าวนาปรัง จำนวน 616 ราย คิดเป็นร้อยละ 87.38 ส่วนใหญ่การถือครองที่ดินเป็นของตนเองทั้งหมด จำนวน 430 ราย คิดเป็นร้อยละ 61 มีผลผลิตอยู่ระหว่าง 750-1,000 กิโลกรัมต่อไร่ จำนวน 342 ราย คิดเป็นร้อยละ 48.51 มีต้นทุนการเพาะปลูกข้าวต่ำกว่า 5,000 บาทต่อไร่ จำนวน 302 ราย คิดเป็นร้อยละ 42.84 มีรายได้จากการจัดจำหน่ายอยู่ระหว่าง 7,000-8,000 บาทต่อไร่ จำนวน 202 ราย คิดเป็นร้อยละ 28.65 และมีกำไรจากการเพาะปลูกข้าวอยู่ระหว่าง 1,001-2,000 บาทต่อไร่ จำนวน 221 ราย คิดเป็นร้อยละ 31.35 ซึ่งสอดคล้องกับ Ohen (2015) ที่ได้กล่าวว่าผู้มีอาชีพทำนาส่วนใหญ่เป็นเพศชายและมีการศึกษาอยู่ในระดับขั้นพื้นฐาน

บทบาทและหน้าที่ของโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี

แยกได้เป็น 3 ประเด็น ได้แก่ (1) หลักเกณฑ์ในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ ประกอบด้วย เกษตรกรผู้เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ จะต้องมีส่วนที่อยู่มารวมกลุ่มกันบริเวณใกล้เคียงกัน เพื่อง่ายต่อการบริหารจัดการ การคัดเลือกพื้นที่เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ต้องเป็นพื้นที่ที่มีขนาดเหมาะสมและเป็นพื้นที่ที่ไม่ผิดกฎหมาย มีทำเลที่ตั้งในการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ใหม่ที่ตั้งต้องเหมาะสมกับการคมนาคมสะดวก และต้องมีการจัดทำข้อมูลเกษตรกรของผู้เข้าร่วมโครงการฯ ทุกครั้ง (2) การบริหารจัดการของผู้จัดการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ ประกอบด้วย ผู้จัดการนาแปลงใหญ่ต้องมีการวางแผนร่วมกับเกษตรกรทางด้านการลดต้นทุนผลิต ทางด้านการเพิ่มผลผลิต ทางด้านคุณภาพผลผลิตและทางด้านการตลาดที่ชัดเจน (3) การส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ ประกอบด้วย การส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ต้องมีการประเมินผลการดำเนินงานทุกครั้ง ต้องมีการขยายพื้นที่ในการดำเนินงานในปีถัดไป โดยมีความจำเป็นต้องใช้เครื่องจักรกลการเกษตรที่มีความทันสมัย ต้องมีความสามารถในการจับพิกัด GPS เป็นรายแปลงได้ และต้องมีความร่วมมือกับองค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น หน่วยงานราชการและหน่วยงานเอกชนแบบบูรณาการซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของจิรวุฒ มงคล (2557) ในด้านความต้องการการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ของเกษตรกรมีความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการทำการเกษตรแบบแปลงใหญ่ในระดับมากที่สุด รวมทั้งงานวิจัยของ Meagy and all. (2013) และ Mumtaz and Gopal (2017) ที่พบว่าบทบาทและหน้าที่ของการส่งเสริมการเกษตรที่เน้นการมีส่วนร่วมจากทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและ

พื้นที่ที่ใช้ในระบบของการส่งเสริมการเกษตรมีส่วนที่เกี่ยวข้องกัน

ปัจจัยในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกร ซึ่งประกอบด้วย 4 ด้าน ได้แก่ ลำดับที่ 1 ปัจจัยด้านการตลาด ในเรื่องการจัดหาสถานที่/ตลาด ในการจัดจำหน่าย การจัดการทางด้านกลไกราคาและช่องทางในการจัดจำหน่าย ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของปัฐถากร สร้อยสูงเนิน (2555) ทางการส่งเสริมทางด้านการตลาดที่เน้นด้านการประกันราคาผลผลิต งานวิจัยของวรรณธิดา เบญจกุล (2556) ปัจจัยทางด้านการตลาดที่เน้นด้านการแปรรูปผลผลิต และงานวิจัยของจิรวุฒ มงคล (2557) ที่เน้นการแปรรูปสินค้า ช่องทางการจัดจำหน่ายและการจัดการราคา เป็นต้น ลำดับที่ 2 ปัจจัยด้านการลดต้นทุนและการเพิ่มผลผลิต ในเรื่องการส่งเสริมเครื่องจักรกลการเกษตร เช่น ชุดเครื่องปลูก และการส่งเสริมความรู้ในการจัดการเกี่ยวกับผลผลิต ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยปัฐถากร สร้อยสูงเนิน (2555) ที่เน้นการส่งเสริมการเกษตรในด้านการวางแผนการผลิต และการตลาดเพื่อลดต้นทุน และคุณภาพของผลิตภัณฑ์ และงานวิจัยของกวิตา ศรีธรรมย์ (2556) ที่มีความต้องการด้านการส่งเสริมความรู้ทางด้านการผลิตอยู่ในระดับมาก ลำดับที่ 3 ปัจจัยด้านกระบวนการบริหารจัดการ ในเรื่องการจัดให้มีการฝึกอบรมและสัมมนา และสนับสนุนเอกสารวิชาการ/คู่มือด้านการทำเกษตรนาแปลงใหญ่ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยนฤชล สีสดี (2555) ที่เน้นการส่งเสริมการเกษตรแบบการจัดเวทียุทธศาสตร์ การส่งเสริมเอกสารวิชาการเพื่อการเกษตรสามารถศึกษาได้ด้วยตัวเอง และงานวิจัยของปัฐถากร สร้อยสูงเนิน (2555) การได้รับคำแนะนำจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและการจัดฝึกอบรมให้ความรู้ และงานวิจัยของ Meagy and all. (2013) ที่ใช้ระบบการส่งเสริม

การเกษตรผ่านการฝึกอบรมและการเยี่ยมชมเยือน
รายแปลง และลำดับที่ 4 ปัจจัยด้านการสนับสนุน
โครงการฯ ในเรื่องความเข้มแข็งของกลุ่มเกษตรกร
และการจัดทำแปลงตัวอย่างเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้
ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ Mumtaz and Gopal
(2017) วิธีการของการจัดตั้งโรงเรียนทางด้านเกษตร
เน้นภาคสนามและการปฏิบัติในพื้นที่ศึกษาจริง

ผลการทดสอบสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งหมด 4 ข้อ
มีเพียง 3 ข้อที่สอดคล้อง ประกอบด้วยปัจจัยทางด้าน
กระบวนการบริหารจัดการ ปัจจัยทางการตลาด
และปัจจัยทางด้านอื่น ๆ ที่สนับสนุนโครงการฯ ซึ่งทั้ง
3 ปัจจัยข้างต้นส่งผลต่อการตัดสินใจในการเข้าร่วม
โครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่
ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี อย่างมีนัยสำคัญ
ทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของหลาย
ท่าน ๆ เช่น นฤมล สีดี (2555) ปัฐภากร สร้อยสูงเนิน
(2555) กวิตา ศรีธรรมย์ (2556) วรณชิตา เบญจกุล
(2556) จิรวุฒ มงคล (2557) Meagy and all. (2013)
และ Mumtaz and Gopal (2017) ที่เห็นด้วยกับ
ระบบการส่งเสริมแปลงใหญ่ในด้านการส่งเสริมด้วย
เอกสารวิชาการเพื่อเกษตรกรสามารถศึกษาเรียนรู้
ได้ด้วยตนเอง การจัดให้มีการฝึกอบรมสัมมนาและการ
เยี่ยมชมเยือนรายแปลง การถ่ายทอดเทคโนโลยี
การเกษตรที่ทันสมัย กลไกด้านตลาด เช่น การประกัน
ราคาผลผลิต กลไกราคา ช่องทางการจัดจำหน่าย
การแปรรูปผลิตภัณฑ์ เพื่อความเข้มแข็งของกลุ่ม
เกษตรกร รวมถึงการจัดทำแปลงตัวอย่างเพื่อเป็นศูนย์
การเรียนรู้ให้กับเกษตรกร สำหรับปัจจัยทางการ
การตลาดและการเพิ่มผลผลิตไม่มีผลต่อการ
ตัดสินใจในการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตร
นาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับ

งานวิจัยของนักวิจัยหลาย ๆ ท่าน เช่น นฤมล สีดี
(2555) ปัฐภากร สร้อยสูงเนิน (2555) วรณชิตา
เบญจกุล (2556) จิรวุฒ มงคล (2557) Meagy and
all (2013) และ Mumtaz and Gopal (2017) เนื่องจากการ
ส่งเสริมทางการตลาดและการเพิ่มผลผลิตนั้น
มีการวางแผนและบริหารจัดการในเรื่องดังกล่าว
เป็นระยะที่พอสมควรซึ่งผลที่พบก็ไม่ได้มีความแตกต่าง
จากเดิม

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะสำหรับการนำไปใช้ในทางธุรกิจ
และการบริหารจัดการ จากการศึกษาเรื่อง ปัจจัยการ
เข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่
ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี พบว่า (1) ปัจจัย
ทางการตลาด เช่น ช่องทางการจัดจำหน่าย
การจัดการทางด้านกลไกราคา จัดหาสถานที่/ตลาด
ในการจัดจำหน่าย และการแปรรูปผลิตภัณฑ์
(2) ปัจจัยทางการกระบวนการบริหารจัดการ เช่น
การเยี่ยมชมเยือนรายพื้นที่ การสนับสนุนเอกสารวิชาการ/
คู่มือ และ (3) ปัจจัยด้านอื่น ๆ ที่สนับสนุนโครงการฯ
เช่น การจัดทำแปลงตัวอย่างเพื่อเป็นศูนย์การเรียนรู้
ดังนั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเรื่องดังกล่าวสามารถนำข้อมูล
ไปใช้ในการวางแผนและแก้ปัญหาในเรื่องดังกล่าวต่อไป

ข้อเสนอแนะสำหรับการศึกษาค้างต่อไป คือ
การเลือกกลุ่มตัวอย่างอื่น ๆ ที่มีความแตกต่างจาก
การศึกษาในครั้งนี้ เช่น การเลือกศึกษากลุ่มเกษตรกร
ในจังหวัดอื่น ๆ การเลือกการทำเกษตรแปลงใหญ่ชนิด
อื่น ๆ หรือการกำหนดตัวแปรอิสระในปัจจัยอื่น ๆ
เพิ่มเติม เพื่อจะให้เห็นว่าผลการศึกษาเป็นอย่างไร
เหมือนหรือมีความแตกต่างกันอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

- กระทรวงเกษตรและสหกรณ์. **ข้อมูลด้านเศรษฐกิจและสถาบันเกษตรกร**. ค้นเมื่อ มกราคม 10, 2561, จาก https://www.moac.go.th/law-moac_economic.
- กวิตา ศรีวรมย์. (2556). **สภาพการผลิตและความต้องการส่งเสริมการผลิตผักซีฟรุ้งของเกษตรกรในอำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาการเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จิรวุฒ มงคล. (2557). **ความต้องการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต วิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาการเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นฤชล สีดี. (2555). **ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรบนพื้นที่สูงในจังหวัดเลย**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ปัฐถาการ สร้อยสูงเนิน. (2555). **การผลิตข้าวและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรผู้ทำนาในตำบลเมืองเก่า อำเภอกบินทร์บุรี จังหวัดปราจีนบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- วรรณธิดา เบญจกุล. (2556). **การผลิตยางพาราและความต้องการการส่งเสริมการเกษตรของเกษตรกรในอำเภอปะเหลียนจังหวัดตรัง**. วิทยานิพนธ์ ปริญญาเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สำนักงานเกษตรจังหวัดกาญจนบุรี. **ข้อมูลการเกษตร**. ค้นเมื่อ มกราคม 5, 2561, จาก <http://www.kanchanaburi.doe.go.th>.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. **แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 พ.ศ. 2560 - 2564**. ค้นเมื่อ มกราคม 24 , 2561 จาก <http://www.nesdb.go.th>.
- Meagy J., Rashid H., Barker V., and Islam M. (2013). Effectiveness of Farmer Information Needs Assessment as perceived by the Farmers. *Journal of International Agricultural and Extension Education*. 20 (2) , 43-48.
- Mumtaz A. and Gopal B. (2017). Review of the agricultural extension modes and services with the focus to Balochistan, Pakistan. *Journal of the Saudi Society of Agricultural Sciences*. 8 (2), 1-24
- Ohen S.B. (2015). Cost and Return Analysis in small scale rice production in Cross River State, Nigeria. *International Research Journal of Agriculture Science and Soil Science*. 5(1), pp. 22-27.
- Peduzzi, P., Concato, J., Kember, E., Holford, T.R. and Feinstein, A.R.,. (1996). A simulation study of the number of events per variable in logistic regression analysis, *J. Clin. Epidemiol.* 49.

Vittinghoff, E. and McCulloch, C.E., (2006). **Relaxing the rule of ten events per variable in logistic and cox regression.** Am. J. Epidemiol. 165: 710-718.

ความรับผิดทางละเมิดเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดจากอากาศยาน

Wrongfully liability About Accidents by Aircraft

จุฑามาศ นันทโพธิเดช¹⁾, เกียรติศักดิ์ โชติจรุงเกียรติ²⁾, จีระศักดิ์ ดิษฐพลขันธ³⁾, ธิติ เตชะไพโรจน์⁴⁾,

พลอยไพลิน ต่อสหัสกุลเจริญ⁵⁾, เนติวรรณ ดวงศรี⁶⁾

^{1),2),3),4),5),6)} คณะนิติศาสตร์ วิทยาลัยสันตพล

Juthamas Nuntapotidech¹⁾, Kreangsak Chotijaroongkian²⁾, Jeerasak Ditponkhan³⁾, Thiti Techaphiro⁴⁾,

Ploypilin Torsahakulcharoen⁵⁾, Netiwann Doungsri⁶⁾

^{1),2),3),4),5),6)} Faculty of Laws Santapol College

บทคัดย่อ

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด และทฤษฎีของหลักความรับผิดทางละเมิดอันเกิดจากอากาศยาน 2. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงหลักความรับผิดทางละเมิดทั่วไปตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ กับความตกลงระหว่างประเทศ สำหรับการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ได้แก่ การวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และสรุปผลการวิเคราะห์ เพื่อใช้ประโยชน์เป็นแนวทางในการสรุปเป็นข้อเสนอแนะ จากการศึกษาพบว่า ความรับผิดทางละเมิดอันเกิดจากอากาศยานถือได้ว่าเป็นปัญหาในระดับสากล เนื่องจากปัจจุบันความเจริญก้าวหน้าด้านการคมนาคมทางอากาศมีอัตราการเติบโตค่อนข้างมาก ทำให้ความเสียหายที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางอากาศยานเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัว ซึ่งโดยทั่วไปความรับผิดในอุบัติเหตุเช่นนี้จะเกี่ยวข้องกับบุคคล 2 ประเภท คือ “ผู้ควบคุมอากาศยาน” กับ “ผู้ควบคุมจราจรทางอากาศ” (Air Traffic Controller) และหากความเสียหายเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุทางอากาศยาน ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ว่าด้วยละเมิด ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอที่จะพิจารณาว่าระหว่าง “ผู้ควบคุมอากาศยาน” หรือ “ผู้ควบคุมจราจรทางอากาศ” จะเป็นฝ่ายที่ต้องรับผิดในความเสียหายทางแพ่งที่เกิดขึ้น

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นประเทศภาคีสมาชิกของอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศ (Convention on International Civil Aviation 1944) จึงต้องผูกพันตามความตกลงดังกล่าวโดยปริยายและได้มีการนำหลักการดังกล่าวมาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497

อย่างไรก็ตาม สำหรับความรับผิดทางละเมิดอันเกิดจากอากาศยาน แม้ว่าจะได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 และมีการปรับปรุงแก้ไขมาแล้วถึง 12 ฉบับ แต่ก็ยังไม่ได้มีการนำหลักเรื่องความรับผิดซึ่งบัญญัติไว้ในภาคผนวกที่ 2 แห่งอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือนระหว่างประเทศมาบัญญัติไว้ ดังนั้น เพื่อให้การวินิจฉัยและพิจารณาพิพากษาคดีของศาลเป็นไปอย่างสอดคล้องตามหลักของกฎหมายระหว่างประเทศ จึงควรที่จะนำหลักของภาคผนวกที่ 2 มาบัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497

คำสำคัญ : ความรับผิดทางละเมิดอันเกิดจากอากาศยาน, อุบัติเหตุ, อากาศยาน, อนุสัญญาชิคาโก

ABSTRACT

This research has the objectives to: 1. study the origin, concepts, and theories regarding the principle of tort liability arising from air transportation; and 2 . study and compare the principles of general tort liability according to the Civil and Commercial Code with international agreements. The research conducted herein is Qualitative Research and includes documentary research and summaries of analyses, the benefits of which were used as a method for summarizing recommendations from the research.

The researcher found that the issue of tort liability arising from air transportation is a problem at the international level arising from the fact that at the present time the advancement and progress in the air transportation system has experienced a very high rate of growth. This has the effect of causing the risk of loss from accidents in air transportation to increase very much, as a shadow follows the body. Generally speaking, accidents of this type are related to two types of people, namely : "air transportation regulators" and "air traffic controllers." In the case that the loss or damages arise from an accident in air transportation, according to the provisions of the Civil and Commercial Code regarding negligence, there is not sufficient clarity or precision to determine that as between "air transportation regulators" and "air traffic controllers" which is the party that must take responsibility in civil law for any loss or damage which occurs.

Thailand in its status as a party to the Convention on International Civil Aviation of 1944 must be bound by the provisions of the foregoing agreement by implication and has, therefore, taken the principles thereof and enacted them in the Aviation Act of 1954.

At any rate, regarding tort liability arising from air transportation, even though there has been the publication to begin using the Aviation Act of 1954 along with twelve amendments and revisions thereto, the principles regarding liability which are proscribed in appendix two of the Convention on International Civil Aviation have still not been enacted. Therefore, for the sake of deciding and adjudicating cases

in the court according to international standards and international law, it is appropriate to take the principles contained in the second appendix and enact them in the Aviation Act of 1954.

Keywords : Aircraft liability, Accidents, Aircraft, Convention on International Civil Aviation

บทนำ

ในปัจจุบันความเจริญของประเทศไทยมีการพัฒนาขึ้นเป็นอย่างมาก รวมถึงการขนส่งต่าง ๆ ก็มีการวิวัฒนาการและขยายตัวขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งการขนส่งในประเทศไทยมีทางเลือกอยู่ 4 ประการ ประกอบด้วย 1. การขนส่งทางบก (Land Transportation) 2. การขนส่งทางน้ำ (Water Transportation) 3. การขนส่งทางอากาศ (Air Transportation) 4. การขนส่งทางท่อ (Pipeline Transportation) (สมชาย ปฐมศิริ. 2553 : 1) อย่างไรก็ตาม ในระยะเวลา 10 ปีที่ผ่านมา การขนส่งทางอากาศมีการเปลี่ยนแปลงในด้านการผลิต การแข่งขันด้านการค้า การบริการที่ทวีความรุนแรงมากขึ้น (ศิริพร เย็นเปี่ยม. 2538 : 1) โดยสังเกตได้จากปริมาณการขึ้นลงของอากาศยานของท่าอากาศยานไทย (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “ทอท.”) ในปี 2561 รวม 874,999 เที่ยวบิน เพิ่มขึ้นจากปี 2560 ที่มีเที่ยวบิน 823,574 เที่ยวบิน คิดเป็นร้อยละ 6.24 (บริษัทท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน). 2561 : 133) จากข้อมูลดังกล่าวเห็นได้ว่ามีปริมาณเที่ยวบินมีการเพิ่มขึ้นเป็นอย่างมาก

ในปัจจุบันระบบการขนส่งทางอากาศมี 2 กลุ่มประเทศเท่านั้นที่มีการผลิต และจำหน่ายเครื่องบินเพื่อการพาณิชย์ป้อนเข้าสู่ตลาดโลก กล่าวคือ

1. ประเทศสหรัฐอเมริกา จะมีอยู่ 2 บริษัทใหญ่ที่มีชื่อเสียงก็คือ บริษัท โบอิง และบริษัท แมคดอนเนลล์ดักลาส โดยบริษัท โบอิง มีฐานผลิตที่สำคัญอยู่ที่เมืองซีแอตเทิล ซึ่งสำนักงานใหญ่จะอยู่ที่นครชิคาโกของสหรัฐอเมริกา ส่วนที่ประเทศสิงคโปร์เป็นศูนย์ฝึกหัดการบิน (Simulator) ของบริษัท โบอิงที่มีไว้บริการแก่สายการบินต่าง ๆ ที่ใช้เครื่องบินของตน โดยตั้งอยู่ในสนามบินชางงี ส่วนของบริษัท แมคดอนเนลล์ดักลาสที่มีสายการผลิตอยู่ที่เมืองลองบีช สหรัฐอเมริกา

2. กลุ่มประเทศในยุโรป ซึ่งบริษัท แอร์บัส ในเครือ ยูโรเปียน แอโรนอติกดีเฟนซ์แอนด์สเปซ (EADS) ของกลุ่มประเทศในยุโรปที่ร่วมมือกันผลิตเครื่องบินเป็นเชิงพาณิชย์ขึ้นมาโดยได้แยกให้แต่ละประเทศในยุโรป เช่น อังกฤษ เยอรมันนี และฝรั่งเศส เป็นต้น ทำการผลิตชิ้นส่วนต่าง ๆ แล้วนำไปประกอบกันที่เมืองตุลุส ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของประเทศฝรั่งเศส ในนามของบริษัท แอร์บัส ทั้งหมด แต่ในปัจจุบันนี้ได้มีการขยายฐานการผลิตมายังทวีปเอเชีย

สำหรับการขนส่งทั้งทางบก และทางน้ำนั้น มีวิวัฒนาการอยู่คู่สังคมไทยมาอย่างยาวนานนั้นย่อมมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องบัญญัติออกมาเพื่อรองรับและคุ้มครองบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น พระราชบัญญัติการขนส่งทางบก พระราชบัญญัติจราจรทางบก หรือพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย เป็นต้น รวมไปถึงกฎหมายที่เกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นกับการขนส่งแต่ละประเภทซึ่งภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มีคำพิพากษาของศาลฎีกาตัดสินไว้เป็นจำนวนมาก แต่การขนส่งทางอากาศซึ่งเป็นการขนส่งรูปแบบที่เกิดขึ้นใหม่ทำให้กฎหมายที่มีอยู่ยังไม่มีการบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะ ทำให้ยังคงต้องใช้หลักการตามประมวลกฎหมายอาญาและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์เป็นหลักในการการสืบสวนหาสาเหตุแห่งอุบัติเหตุของอากาศยานเป็นเรื่องที่สำคัญมากเรื่องหนึ่งของกฎหมายการเดินอากาศ เพื่อจะเป็นการสร้างหลักประกันความปลอดภัยให้ทั้งผู้ใช้บริการการขนส่งทางอากาศและประชาชนทั่วไปที่นิยมการเดินทางผ่านการขนส่งทางอากาศมากขึ้นเรื่อย ๆ ซึ่งอาจประสบภัยจากอุบัติเหตุอันเกิดจากอากาศยานด้วยเหตุที่กล่าวมาความเสี่ยงภัยที่จะก่อให้เกิดอุบัติเหตุทางการบินอาจเพิ่มมากขึ้นเป็นเงาตามตัวและเมื่อเกิด

อุบัติเหตุขึ้นกฎหมายที่จะเข้ามาเกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ดังกล่าวนั้นย่อมมีทั้งกฎหมายอาญาและกฎหมายแพ่ง

สำหรับหลักความรับผิดในทางแพ่ง ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ วางหลักไว้ว่าบุคคลจะต้องรับผิดในทางแพ่งฐานกระทำละเมิดต่อบุคคลอื่นก็ต่อเมื่อ

1. มีการกระทำของบุคคลหนึ่งต่อบุคคลหนึ่ง (ศันนักรณ โสทธิพันธุ์. 2557 : 60) กล่าวคือ ต้องมีบุคคลหนึ่งที่ทำซึ่งบุคคลที่กระทำจะเป็นบุคคลธรรมดา หรือนิติบุคคลก็ได้ และมีการกระทำ ไม่ว่าจะเป็นการลงมือกระทำด้วยการเคลื่อนไหวร่างกาย หรืองดเว้นการกระทำ ในกรณีที่มีหน้าที่เป็นการเฉพาะ (ศันนักรณ โสทธิพันธุ์. 2557 : 60)

2. เป็นการกระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อ กล่าวคือ บุคคลที่จะทำละเมิดนั้นมุ่งหมายที่จะก่อความเสียหายให้บุคคลอื่นด้วยการกระทำของตน แม้ว่าจะไม่ได้ตั้งใจให้บุคคลอื่นเสียหายก็ตาม (ศันนักรณ โสทธิพันธุ์. 2557 : 60) ส่วนการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ กล่าวคือ บุคคลที่ได้กระทำละเมิดนั้นมิได้ตั้งใจหรือมุ่งหมายให้เขาเสียหาย โดยไม่ได้ตั้งใจต่อผลหรือไม่เล็งเห็นผล แต่ได้กระทำไปโดยขาดความระมัดระวัง (ศันนักรณ โสทธิพันธุ์. 2557 : 60)

3. เป็นการกระทำโดยมิชอบด้วยกฎหมาย กล่าวคือ การกระทำนั้นก่อให้เกิดความเสียหายแก่ประโยชน์ที่กฎหมายให้ความคุ้มครอง

4. เป็นการก่อให้เกิดความเสียหายแก่ชีวิต ร่างกาย จิตใจ เสรีภาพ ทรัพย์สิน รวมถึงสิทธิ

จากกรณีดังกล่าวข้างต้น ทำให้สิ่งที่มีความจำเป็นและสำคัญมากที่สุด คือ การสร้างมาตรฐานความปลอดภัยของการขนส่งทางอากาศ เพราะความเสียหายจากอุบัติเหตุในการขนส่งทางอากาศแต่ละครั้งหากนับรวมความเสียหายต่อชีวิต ร่างกาย ทรัพย์สิน

รวมทั้งราคาของอากาศยานแล้วซึ่งแต่ละลำมีมูลค่าสูง หากรวมราคาในการเกิดความเสียหายครั้งหนึ่ง ๆ อาจมีราคาสูงนับหมื่นล้านบาท การเกิดอุบัติเหตุจากอากาศยานแต่ละครั้งปัญหาที่เกิดขึ้น คือ ความรับผิดจะตกแก่บุคคลใดและเพียงใด ซึ่งโดยทั่วไปความรับผิดในอุบัติเหตุเช่นนี้จะเกี่ยวข้องกับบุคคล 2 ประเภทคือ “ผู้ควบคุมอากาศยาน” หมายถึง นักบินรวมถึงถึงสายการบินต่าง ๆ ในฐานะที่เป็นนายจ้างที่ทำการบิน และ “ผู้ควบคุมจราจรทางอากาศ” หมายถึง เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมจราจรทางอากาศ รวมถึงถึงผู้ประกอบการให้บริการควบคุมจราจรทางอากาศ ในฐานะนายจ้าง ซึ่งในประเทศไทยมีหลายหน่วยงานแยกพื้นที่รับผิดชอบกันออกไป โดยมีลักษณะการปฏิบัติหน้าที่ที่มีความสัมพันธ์กันโดยตรง คือ นักบินมีหน้าที่ที่ควบคุมอากาศยานโดยตรง ส่วนเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศมีหน้าที่คอยให้คำแนะนำ รวมถึงคำสั่งต่าง ๆ ในการบินเพื่อป้องกันการชนกันของอากาศยานและชนกับสิ่งกีดขวาง และเพื่อให้การจราจรดำเนินไปด้วยความรวดเร็วและเป็นระเบียบ ปัญหาที่เกิดขึ้นก็คือในการเกิดอุบัติเหตุจากอากาศยานแต่ละครั้ง นักบินและเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศมีขอบเขตการรับผิดชอบเพียงใด และในที่สุดใครต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น

กฎหมายของประเทศไทยนั้น ความรับผิดจากอุบัติเหตุทางอากาศยานจะแยกออกเป็นกฎหมายแพ่งและกฎหมายอาญา กล่าวคือ ในส่วนของกฎหมายแพ่งนั้น “ความรับผิดของนักบิน” มีหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องคือ ความรับผิดทางสัญญาและทางละเมิด ส่วน “ความรับผิดของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ” นั้น โดยปกติเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศโดยไม่มีข้อตกลงหรือสัญญา ดังนั้นหลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องจึงเป็นเรื่องในทาง

ละเมิดที่บุคคลต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในผล
ละเมิดที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น (พรเพชร วิชิตชลชัย และจรัญ
ภักดีธานกุล. 2528 : 784-785) ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่
ของนักบินและเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ
โดยทั่วไปจะไม่ใช่ความผิดตามกฎหมาย เพราะว่าโดย
ปกตินักบินและเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ
ย่อมไม่มีผู้ใดตั้งใจกระทำความผิดให้เกิดอุบัติเหตุไม่ว่า
จะเป็นกรณีชนกันของอากาศยานบนอากาศหรือบน
ทางวิ่ง และกรณีนักบินได้รับคำแนะนำจากเจ้าหน้าที่
ผู้ควบคุมจราจรทางอากาศให้ทำการบินลงได้ (clear
to land) ย่อมถือว่่านักบินได้ใช้ความระมัดระวัง
ตามสมควร หรือกรณีของเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมจราจร
ทางอากาศหากได้ให้คำแนะนำแก่นักบินตามมาตรฐาน
ทางวิชาชีพและยังเกิดอุบัติเหตุกับอากาศยานขึ้น
ย่อมถือว่่าเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมจราจรทางอากาศได้ใช้
ความระมัดระวังตามสมควรแล้ว ทำให้ทั้งนักบินและ
เจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมจราจรทางอากาศไม่จำเป็นต้องรับผิด
ในความเสียหายอันเกิดจากอากาศยาน

อย่างไรก็ตาม จากที่กล่าวมาข้างต้นหากความ
เสียหายเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุทางอากาศยาน ภายใต้
ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ยังไม่มีข้อความชัดเจน
เพียงพอที่จะพิจารณาว่าระหว่าง “ผู้ควบคุมอากาศ
ยาน” หรือ “ผู้ควบคุมจราจรทางอากาศ” จะเป็นฝ่าย
ที่ต้องรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น รวมถึงปัญหานี้
ในทางกฎหมายระหว่างประเทศยังไม่เป็นที่ยุติว่าบุคคล
ใดต้องเป็นฝ่ายรับผิดในความเสียหายที่เกิดขึ้น
เนื่องจากปัจจุบันประเด็นดังกล่าวอยู่ในระหว่างการ
พิจารณาของคณะกรรมการด้านกฎหมาย (Legal
Committee) ขององค์การการบินพลเรือนระหว่าง
ประเทศ (International Civil Aviation Organization)
(ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “ICAO”) (จุมพล ภิญญ์สินวัฒน์.
2539 : 35)

ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงต้องการที่จะศึกษาค้นคว้าถึง
ความรับผิดในอุบัติเหตุอันเกิดจากอากาศยาน เพื่อเป็น
แนวทางในการแก้ไขปรับปรุงกฎหมายภายใน
ของประเทศไทย เกี่ยวกับความรับผิดในลักษณะ
ดังกล่าวให้มีความชัดเจนแน่นอน เนื่องจากปัญหา
ดังกล่าวมีความเกี่ยวพันถึงความปลอดภัยต่อชีวิต
ร่างกายและทรัพย์สินของผู้เสียหายจำนวนมาก

วัตถุประสงค์ของงานวิจัย

1. เพื่อศึกษาถึงแนวความคิด และทฤษฎีความ
รับผิดลักษณะละเมิด
2. เพื่อศึกษาถึงความรับผิดทางละเมิดอันเกิด
จากอากาศยานภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ
3. เพื่อศึกษาถึงความรับผิดทางละเมิดอันเกิด
จากอากาศยานภายใต้กฎหมายของต่างประเทศ
4. เพื่อศึกษาถึงความรับผิดทางละเมิดอันเกิด
จากอากาศยานภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและ
พาณิชย์ และกฎหมายเดินอากาศของประเทศไทย
5. เพื่อศึกษาเปรียบเทียบถึงความรับผิดทาง
ละเมิดภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของ
ประเทศไทย กับความรับผิดทางละเมิดอันเกิดจาก
อากาศยานภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ และ
กฎหมายแพ่งของต่างประเทศ เพื่อเป็นแนวทางในการ
ปรับปรุงแก้ไขและพัฒนากฎหมายต่อไป

ขอบเขตของการวิจัย

เป็นการศึกษาวิจัยในเนื้อหาสาระของกฎหมาย
แพ่งเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิด และข้อยกเว้น
ความรับผิดโดยศึกษาเปรียบเทียบกับหลักกฎหมาย
ระหว่างประเทศ และกฎหมายของต่างประเทศ เช่น
ประเทศสหรัฐอเมริกา ประเทศออสเตรเลีย ประเทศ

แคนาดา เป็นต้น เพื่อเป็นแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายให้เหมาะสมกับประเทศไทย

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการศึกษาโดยวิธีวิจัยเอกสารทั้งภาษาไทยและภาษาต่างประเทศ (Documentary Research) โดยรวบรวมจากกฎหมาย บทความ ผลงานทางวิชาการ วิทยานิพนธ์ และรายงานวิจัยต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อทำการศึกษาวិเคราะห์ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางในการแก้ไขปัญหา

ผลการวิจัย

เมื่อพิจารณาตามหลักของประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420 ซึ่งเป็นหัวใจหลักเกี่ยวกับความรับผิดทางละเมิดทางแพ่ง หากนักบินหรือผู้ควบคุมอากาศยาน ได้ควบคุมอากาศยานโดยไม่ได้ตั้งใจให้เกิดความเสียหายแก่บุคคล ทรัพย์สิน หรือจิตใจแล้ว ผู้ควบคุมอากาศยานย่อมไม่ต้องรับผิดฐานกระทำโดยละเมิด หรือได้ควบคุมอากาศยานตามปกติตามคำแนะนำและได้ใช้ความระมัดระวังตามภาวะวิสัยและพฤติการณ์ของผู้ควบคุมอากาศยานโดยทั่วไปแล้ว ย่อมไม่ถือว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ ซึ่งหลักการดังกล่าวข้างต้นยังรวมถึงการกระทำของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศด้วย

ในส่วนของผู้ควบคุมอากาศยานยังอาจต้องพิจารณาตามหลักของความเสียหายจากทรัพย์สิน ซึ่งในตัวของอากาศยานหากพิจารณาแล้วย่อมถือว่าเป็นยานพาหนะอันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกลตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 437 โดยเป็นบทสันนิษฐานให้ผู้ควบคุมอากาศยานต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่อากาศยาน

เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าความเสียหายนั้นเกิดเพราะเหตุสุจริต หรือเกิดเพราะความผิดของผู้เสียหายเอง

ประเทศไทยในฐานะภาคีสมาชิกในอนุสัญญาชิคาโก จึงได้มีการอนุวัติการกฎหมายภายในประเทศขึ้นโดยประกาศใช้พระราชบัญญัติการเดินอากาศ พ.ศ. 2497 (ซึ่งต่อไปจะเรียกว่า “กฎหมายการเดินอากาศ”) ด้วยเหตุผลว่า เพื่อที่จะแก้ไขเปลี่ยนแปลงกฎหมายว่าด้วยการเดินอากาศให้ดียิ่งขึ้น และเพื่อให้การเป็นไปตามความตกลงระหว่างประเทศ (ชลอ ว่องวัฒนาภิภู. 2543. 3-5) ซึ่งบัญญัติไว้แต่เพียงการตั้งคณะกรรมการสอบสวนอากาศยานประสบอุบัติเหตุหรือรักษาความปลอดภัยการบินพลเรือน รวมถึงการสอบสวนและทำรายงานการสอบสวนอุบัติเหตุการจราจรทางอากาศเท่านั้น โดยที่ไม่ได้นำหลักเกณฑ์ในภาคผนวกที่ 2 กฎทางอากาศ ซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่ระหว่างนักบินกับเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ มาบัญญัติไว้ในกฎหมายเดินอากาศ ทำให้ศาลไทยถือว่าหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นกฎหมายระหว่างประเทศ เป็นข้อเท็จจริงที่ต้องนำสืบศาลไม่สามารถรับรู้ได้เอง ทำให้เป็นหน้าที่ของคู่ความที่ต้องนำสืบและแสดงให้ศาลเห็น

อย่างไรก็ตาม สำหรับประเทศไทยนั้นได้เคยมีคำพิพากษาของศาลแพ่ง ซึ่งได้มีคำวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับอุบัติเหตุอันเกี่ยวกับอากาศยานเอาไว้ในคดีหมายเลขแดงที่ 5041/2533 โดยศาลในคดีดังกล่าวมองว่าเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศมีหน้าที่สำคัญ คือการควบคุมดูแลเกี่ยวกับการจราจรที่ขับเคลื่อนอยู่ในบริเวณทางขับและลานจอด เพื่อให้การจราจรเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ตลอดจนให้คำสั่งการบินให้คำแนะนำ และการดำเนินการควบคุมเครื่องบิน เพื่อให้การขับภายในบริเวณสนามบินเกิดความรวดเร็วและปลอดภัยจากการชนกันระหว่างเครื่องบินกับ

เครื่องบิน หรือเครื่องบินกับสิ่งกีดขวางหรือกับยวดยาน
ดังนั้น นักบินและเครื่องบินทุกลำจึงต้องปฏิบัติตาม
คำสั่งของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ไม่ว่าจะ
เป็นการนำเครื่องบินขึ้นหรือนำเครื่องลงจอด ดังนี้ด้วย
เหตุการณ์ที่เจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศสั่งให้
อากาศยานเชสน่าทำการบินลงในระยะเวลากระชั้นชิด
กับการให้สั่งให้เฮลิคอปเตอร์ทำการบินลงและนักบิน
ของอากาศยานเชสน่าทราบตำแหน่งของเฮลิคอปเตอร์
ก่อนเกิดอุบัติเหตุในระยะห่าง 3 ไมล์ทะเล โดยศาล
มีคำพิพากษาว่าเป็นการกระทำโดยประมาทเลินเล่อ
ของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ

ซึ่งจะเห็นได้ว่าคำวินิจฉัยในคดีดังกล่าวไม่ได้นำ
หลักเกณฑ์ในภาคผนวกที่ 2 กฎทางอากาศ
แห่งอนุสัญญาชิคาโก หากมีการนำมาใช้บังคับ
คำพิพากษาในคดีนี้อาจมีการเปลี่ยนแปลงไปเนื่องจาก
เป็นข้อเท็จจริงที่คู่ความที่ต้องนำเสนอและแสดง
ให้ศาลเห็น

ในประเทศสหรัฐอเมริกาได้มีการพัฒนากฎหมาย
ออกมาโดยเฉพาะ และศาลของประเทศสหรัฐอเมริกา
ได้ตัดสินคดี New York Airways, Inc. V. United
States ไปในทำนองว่าแม้ว่าเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจร
ทางอากาศจะปฏิบัติหน้าที่ด้วยความประมาทเลินเล่อ
โดยให้สัญญาณว่าสภาพว่างเพื่อทำการบินลงได้ (Clear
to land) แต่ความจริงการจราจรไม่ว่างหรือมีสิ่งกีด
ขวางอยู่ใกล้ทางวิ่ง ซึ่งศาลพิเคราะห์ว่าเมื่อนักบินได้รับ
การให้สภาพว่างแล้วต้องทำการบินลงด้วยความ
ระมัดระวังตามที่คนวิสัยที่มองเห็น มิใช่ทำการบินลง
โดยปราศจากความระมัดระวังได้ การให้สภาพว่างเป็น
เพียงการอนุญาตให้ทำการบินลง ไม่ใช่คำสั่งให้ทำการ
บินลงเพราะการตัดสินใจว่าจะนำอากาศยานลงเป็น
อำนาจการตัดสินใจของนักบิน ดังนั้น นักบินจึงไม่อาจ
นำข้ออ้างยกเว้นความรับผิดชอบของตนเอง

ในประเทศออสเตรเลีย ศาลของประเทศออสเตรเลีย
นั้นถือได้ว่าการกำหนดระดับความระมัดระวังของ
เจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศไว้สูงกว่าประเทศ
อื่น ๆ เนื่องจากว่าในคดี Australian National
Airlines

Commision V. The Commonwealth of
Australia and Canadian Pacific Airline ศาลได้มีคำ
พิพากษาให้เจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศร่วมรับ
ผิดในความประมาทเลินเล่อแม้ว่าการให้สภาพว่างแก่
นักบินที่ควบคุมอากาศยานนั้นจะเป็นเพียงคำแนะนำ
เท่านั้น แม้ว่าเหตุโดยตรงของอุบัติเหตุดังกล่าวจะเป็น
การที่นักบินฝ่ายหนึ่งเข้าใจคำแนะนำผิด และทำการ
บินโดยประมาทก็ตาม

ในประเทศแคนาดา ศาลของประเทศแคนาดา
ได้มีการวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับเรื่องอุบัติเหตุอันเกี่ยวกับ
อากาศยานเอาไว้ใน คดี Nichols V. Simmonds
ว่า การที่อากาศยานสองลำทำการบินอยู่ใกล้กัน
ในพื้นที่เดียวกันและเมื่อเกิดเหตุอากาศยานชนกัน
นักบินของอากาศยานทั้งสองย่อมต้องรับผิดชอบในความ
เสียหายจากความประมาทเลินเล่อที่ไม่ทำการบิน
ในระยะห่างระหว่างกันตามมาตรฐาน แต่ในส่วน
ของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศมีความ
ประมาทเลินเล่อมากกว่า เพราะทราบดีว่าอากาศยาน
ทั้งสองอยู่ในระยะห่างระหว่างกันต่ำกว่ามาตรฐานที่ได้
กำหนดเอาไว้ แต่ไม่ได้ทำการแจ้งเตือนสภาพอันตราย
หรือพยายามหลีกเลี่ยงอุบัติเหตุดังกล่าว จึงได้มี
คำพิพากษาให้นักบินทั้งสองฝ่ายรับผิดชอบในความเสียหาย
ฝ่ายละ 30% และให้เจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทาง
อากาศรับผิดชอบในความเสียหายอีก 40%

ในส่วนของอนุสัญญาว่าด้วยการบินพลเรือน
ระหว่างประเทศ (Convention on International
Civil Aviation 1944) ซึ่งต่อไป นี้ จะ เรีย ก ว่า

“อนุสัญญาชิคาโก” ได้กำหนดพันธกรณีให้รัฐภาคีต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและคำแนะนำต่าง ๆ แก่รัฐภาคีตลอดจนอำนาจหน้าที่ของนักบินและเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่โดยส่วนของความรับผิดชอบอย่างกว้างๆ ในภาคผนวกที่ 2 กฎทางอากาศ ได้แก่ ข้อ 2.4 นักบินผู้ควบคุมอากาศยานมีอำนาจตัดสินใจขั้นสุดท้ายที่จะดำเนินการปฏิบัติการบินอย่างใด ๆ ในขณะที่ตนควบคุม ข้อ 4.5 หน้าที่ของนักบินผู้ควบคุมอากาศยาน นักบินผู้ควบคุมอากาศยานต้องรับผิดชอบต่อการปฏิบัติการบินและความปลอดภัยของอากาศยานและความปลอดภัยของบุคคลที่อยู่ในอากาศยานทั้งหมดตลอดเวลาที่อากาศยานอยู่ในระหว่างการบิน

จะเห็นได้ว่าคำพิพากษาของศาลไทยนั้นจะมีแนวคำพิพากษาไปในแนวทางเดียวกับศาลของประเทศออสเตรเลีย และศาลของประเทศแคนาดา ที่วินิจฉัยไปในทำนองว่าเป็นความประมาทเลินเล่อของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ซึ่งแตกต่างจากหลักเกณฑ์ที่อนุสัญญาชิคาโกที่ประเทศไทยได้เป็นภาคีสมาชิกที่บัญญัติเอาไว้ในภาคผนวกที่ 2 (Convention on International Civil Aviation. 1944 : 21) โดยผลของการพิพากษาดังกล่าวแตกต่างจากศาลของประเทศสหรัฐอเมริกา และอนุสัญญาชิคาโก ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ควบคุมอากาศยานเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำแก่นักบิน การให้คำแนะนำของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศมีลักษณะเป็นเพียงการอนุญาตหรือให้คำแนะนำ ไม่มีสภาพเป็นคำสั่งที่นักบินต้องถือปฏิบัติตาม เพราะถือนักบินมีอำนาจอิสระในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ และนักบินอยู่ในอากาศยาน ย่อมสามารถมองเห็นและหลีกเลี่ยงสภาพอันตรายต่าง ๆ ได้ดีที่สุด ในขณะที่เจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศเป็นเพียง

ผู้ให้คำแนะนำ และอยู่ในตำแหน่งบนหอบังคับการบินเท่านั้น

จากการที่ได้ทำการวิเคราะห์กฎหมายระหว่างประเทศ คำพิพากษาของศาลต่างประเทศ และในประเทศ รวมถึงกฎหมายภายในของประเทศไทยแล้ว จะเห็นได้ว่ามีแนวความเห็นที่แตกต่างกันออกไปในหลายกรณีโดยแตกต่างกันออกไปตามกฎหมายภายในและกฎหมายทั่วไปที่ศาลแต่ละประเทศยกขึ้นมาบังคับใช้บังคับคดี

สรุปผลการวิจัย

1. แนวความคิด และทฤษฎีความรับผิดชอบลักษณะละเมิด

กฎหมายลักษณะละเมิดมีวิวัฒนาการมาจากการที่มนุษย์เป็นสัตว์สังคม จึงมีความจำเป็นในการอยู่ร่วมกันเพื่อช่วยเหลือ เกื้อกูลกัน อาจมีการกระทบกระทั่งกันเนื่องจากการอยู่ร่วมกันในสังคม จึงเกิดหลักคิดทางศีลธรรมของมนุษย์ที่ว่า "จงอย่าทำร้ายผู้อื่น หรือทำให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย" ตั้งแต่สมัยโบราณ (กิตติบดี ติพูล. 2559 : ออนไลน์) ปรากฏให้เห็นในหลักกฎหมายโรมันเรื่อง หลักตาต่อตาฟันต่อฟันหรือหลักแก้แค้น (Lex Talionis) แต่ภายหลังเมื่อสังคมมนุษย์ได้รวมกันก่อตั้งเป็นรัฐ ลำดับของพัฒนาการของการลงโทษผู้กระทำความผิดนั้น ได้มีหลักห้ามประชาชนแก้แค้นกันเอง รัฐเข้ามาทำหน้าที่ในการลงโทษและแก้แค้นแทนผู้เสียหายตามบทลงโทษที่บัญญัติไว้ ซึ่งทฤษฎีความรับผิดชอบลักษณะละเมิดนั้นจุดสำคัญอยู่ที่ว่าผู้ที่กระทำความผิดต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในผลละเมิดที่เกิดขึ้นกับผู้อื่นเพื่อเป็นการเยียวยาความเสียหาย

2. ความรับผิดทางละเมิดอันเกิดจากอากาศยานภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ

การประกาศใช้ออนุสัญญาชิคาโกนั้นมีวัตถุประสงค์เพื่อให้การบินพลเรือนระหว่างประเทศในอนาคตสามารถก่อให้เกิดและรักษาไว้ซึ่งมิตรภาพและความเข้าใจต่อกันในระหว่างชาติและพลเมืองของโลก แต่อย่างไรก็ดี การฝ่าฝืนการบินพลเรือนก็จะกลายเป็นภัยต่อความมั่นคงทั่วไป และโดยที่เป็นการปรารถนากันในอันที่จะหลีกเลี่ยงการกระทบกระเทือนกันและจะส่งเสริมการร่วมมือระหว่างชาติและพลเมืองซึ่งสันติภาพของโลกจะมีได้ก็ด้วยการร่วมมือเช่นนั้นที่ต้องการให้เป็นมาตรฐานระหว่างประเทศ โดยจะเลี่ยงการกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบของผู้ปฏิบัติหน้าที่เพื่อที่จะปล่อยให้เป็นเรื่องของรัฐภาคีต่าง ๆ กำหนดขึ้น ด้วยเหตุนี้ประเทศไทยในฐานะภาคีสมาชิกของอนุสัญญาชิคาโก จึงมีความจำเป็นที่จะต้องปฏิบัติตามภายใต้อนุสัญญาดังกล่าวอย่างเคร่งครัด ด้วยการอนุวัติการกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับหลักเกณฑ์ของอนุสัญญาชิคาโก โดยจะต้องยึดถือตามหลักเกณฑ์ดังกล่าวเป็นอย่างน้อย จะดำเนินการต่ำกว่าหลักตามอนุสัญญาดังกล่าวมิได้

ด้วยเหตุนี้ อนุสัญญาชิคาโกจึงได้กำหนดพันธกรณีให้รัฐภาคีต้องปฏิบัติตามมาตรฐานและคำแนะนำต่าง ๆ แก่รัฐภาคีตลอดจนอำนาจหน้าที่ของนักบินและเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นกฎเกณฑ์ในการปฏิบัติหน้าที่โดยส่วนของความรับผิดชอบไว้ใน ภาคผนวกที่ 2 ของกฎทางอากาศ (Convention on International Civil Aviation. 1944 : 21)

กล่าวคือ กำหนดให้นักบินผู้ควบคุมอากาศยานมีอำนาจตัดสินใจขั้นสุดท้ายที่จะดำเนินการปฏิบัติการบินอย่างใด ๆ ในขณะที่ตนควบคุม และนักบินผู้ควบคุมอากาศยานต้องรับผิดชอบต่อการปฏิบัติการบินและความปลอดภัยของอากาศยานและความ

ปลอดภัยของบุคคลที่อยู่ในอากาศยานทั้งหมด ตลอดเวลาที่อากาศยานอยู่ในระหว่างการบิน

3. ความรับผิดชอบทางละเมิดอันเกิดจากอากาศยานภายใต้กฎหมายต่างประเทศ

จากคำพิพากษาเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดอันเกิดจากอากาศยานของต่างประเทศนั้น มีคำพิพากษาที่แตกต่างกันในหลายกรณี ตามกฎหมายภายในและกฎหมายทั่วไปที่ศาลแต่ละประเทศยกขึ้นมาบังคับใช้ ซึ่งย่อมทำให้เกิดความแตกต่างและความไม่เท่าเทียมกันสำหรับผู้ที่มีส่วนได้เสียในคดี อันเป็นปัญหาที่มีความสำคัญต่อการสร้างเอกภาพของการเดินอากาศระหว่างประเทศ และความปลอดภัยในการเดินอากาศ ดังนั้น ทุกประเทศควรที่จะร่วมมือกันเพื่อหาแนวทางแก้ไขและปรับปรุงกฎหมายเกี่ยวกับความรับผิดที่เกิดจากอุบัติเหตุอันเกิดจากอากาศยานให้มีความชัดเจนและเป็นมาตรฐานเดียวกัน

4. ความรับผิดชอบทางละเมิดอันเกิดจากอากาศยานภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นภาคีสมาชิกในอนุสัญญาชิคาโก จึงมีพันธกรณีที่ต้องอนุวัติการกฎหมายภายในให้สอดคล้องกับอนุสัญญา จึงได้มีการบัญญัติกฎหมายการเดินอากาศขึ้นแต่ก็ไม่ได้บัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับอุบัติเหตุอันเกิดจากอากาศยานเอาไว้โดยเฉพาะเจาะจง จึงต้องกลับมาใช้หลักละเมิดตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ซึ่งประเทศไทยได้บัญญัติเกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดไว้ว่า "ผู้ใดจงใจหรือประมาทเลินเล่อทำต่อบุคคลอื่นโดยผิดกฎหมายให้เขาเสียหายถึงแก่ชีวิตก็ดี แก่ร่างกายก็ดี อนามัยก็ดี เสรีภาพก็ดี ทรัพย์สินหรือสิทธิอย่างหนึ่งอย่างใดก็ดี ท่านว่าผู้นั้นทำละเมิดจำต้องใช้ค่าสินไหมทดแทนเพื่อการนั้น" (ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 420) ซึ่งเป็นหลักความรับผิด

ทางละเมิดของกฎหมายไทย ซึ่งเป็นหลักความรับผิดชอบ ในการกระทำของตนเองที่อยู่บนพื้นฐานของความผิด

อย่างไรก็ตามในหลักความรับผิดชอบทางละเมิดได้มี วิวัฒนาการมาตามลำดับ จนมีแนวความคิดของสำนัก กฎหมายบ้านเมืองที่ต้องการให้รัฐควรจะเข้ามามีส่วน ช่วยในการปกป้องผู้ที่อยู่ในสภาวะทางสังคมที่ด้อยกว่า โดยรัฐเข้ามาแทรกแซงกิจกรรมทางเศรษฐกิจรวมถึง แนวคิดในทางกฎหมายควรที่จะเปลี่ยนแปลงไป (เจริญ โฆษณานันท์. 2550 : 185) โดยวางหลักไว้ว่า บุคคลจะต้องรับผิดชอบในทางแพ่งฐานกระทำละเมิด ต่อบุคคลอื่นก็ต่อเมื่อมีการกระทำของบุคคลหนึ่งต่อ บุคคลหนึ่ง

ความรับผิดชอบทางละเมิดจากอุบัติเหตุทางอากาศ ยาน ในส่วนของความรับผิดชอบของนักบิน มีหลักกฎหมาย ที่เกี่ยวข้อง คือ ความรับผิดชอบทางสัญญาและทางละเมิด แต่สำหรับความรับผิดชอบของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทาง อากาศ นั้น โดยปกติเกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ ควบคุมจราจรทางอากาศโดยไม่มีข้อตกลงหรือสัญญาดัง นั้น หลักกฎหมายที่เกี่ยวข้องจึงเป็นเรื่องในทาง ละเมิดที่บุคคลต้องรับผิดชอบใช้ค่าสินไหมทดแทนในผล ละเมิดที่เกิดขึ้นกับผู้อื่น ซึ่งการปฏิบัติหน้าที่ของนักบิน และเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศโดยทั่วไปจะไม่ เป็นความผิดตามกฎหมายแพ่ง เพราะไม่มีการจงใจ หรือประมาทเลินเล่อ (วาริ นาสกุล. 2529 : 3)

อย่างไรก็ตาม ความเสียหายเกิดขึ้นจากอุบัติเหตุ ทางอากาศยาน ภายใต้ประมวลกฎหมายแพ่งและ พหุณัยยังเป็นปัญหาสำหรับการพิจารณาความรับผิด ระหว่าง “ผู้ควบคุมอากาศยาน” กับ “ผู้ควบคุมจราจร ทางอากาศ” ว่าฝ่ายใดจะเป็นฝ่ายที่ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นหากเกิดอุบัติเหตุอันเกิดจากอากาศ ยาน เพราะหากทั้งสองฝ่ายอ้างว่าตนได้กระทำไปโดย ขาดความระมัดระวังแล้วย่อมไม่มีการกระทำด้วยความ

จงใจหรือประมาทเลินเล่อก็ยากที่จะหาผู้ที่กระทำ ความผิด

5. เปรียบเทียบความรับผิดชอบทางละเมิดภายใต้ ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของประเทศไทย กับความรับผิดชอบทางละเมิดอันเกิดจากอากาศยาน ภายใต้กฎหมายระหว่างประเทศ และกฎหมายแพ่ง ของต่างประเทศ

คำพิพากษาของศาลไทยเกี่ยวกับความรับผิด ทางอากาศยานนั้น มีคำพิพากษาในแนวทางเดียวกับ ศาลของประเทศออสเตรเลีย และศาลของประเทศ แคนาดาที่วินิจฉัยไปในทำนองว่าเป็นความประมาท เลินเล่อของเจ้าหน้าที่ควบคุมอากาศยาน ซึ่งแตกต่าง จากคำพิพากษาของศาลประเทศสหรัฐอเมริกา และ อนุสัญญาชิคาโก ที่กำหนดให้เจ้าหน้าที่ควบคุมอากาศ ยานเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำแก่นักบิน การให้คำแนะนำ ของเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศมีลักษณะเป็น เพียงการอนุญาตหรือให้คำแนะนำ ไม่มีสภาพเป็นคำสั่ง ที่นักบินต้องถือปฏิบัติตาม เพราะถือว่านักบินมีอำนาจ อิสระในการตัดสินใจอย่างเต็มที่ และนักบินซึ่งอยู่ใน อากาศยาน ย่อมสามารถมองเห็นและหลีกเลี่ยงสภาพ อันตรายต่าง ๆ ได้ดีที่สุดในขณะที่เจ้าหน้าที่ควบคุม จราจรทางอากาศเป็นเพียงผู้ให้คำแนะนำ และอยู่ใน ตำแหน่งบนหอบังคับการบินเท่านั้น

ข้อเสนอแนะ

จากที่ได้ทำการศึกษาถึงความรับผิดชอบทางละเมิด อันเกิดจากอากาศยานภายใต้อนุสัญญาชิคาโก กับประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ของผู้ควบคุม อากาศยานกับเจ้าหน้าที่ควบคุมจราจรทางอากาศ ขอเสนอให้มีการพิจารณาการหลักเกณฑ์ต่าง ๆ เกี่ยวกับความรับผิดชอบทางละเมิดอันเกิดจากอากาศยาน ไว้ดังนี้

1. ตามที่ประเทศไทยได้มีการตรากฎหมายการเดินอากาศขึ้น เพื่อให้เป็นมาตรฐานเดียวกันและมีความร่วมมือประสานงานกันในด้านต่าง ๆ เกี่ยวกับการบิน เป็นไปอย่างสม่ำเสมอ ปลอดภัย และมีประสิทธิภาพ

ดังนั้น อย่างน้อยควรมีการแก้ไขและเพิ่มเติมกฎหมายการเดินอากาศให้สอดคล้องกับภาคผนวกที่ 2 ว่าด้วยกฎทางอากาศแห่งอนุสัญญาชิคาโก โดยกำหนดให้ “นักบินผู้ควบคุมอากาศยานมีอำนาจในการตัดสินใจในขั้นสุดท้ายที่จะเป็นผู้ดำเนินการอย่างไร ๆ ในขณะที่ตนควบคุม โดยมีเจ้าหน้าที่จราจรทางอากาศเป็นผู้ให้คำแนะนำ”

เพราะหากไม่บัญญัติไว้ลักษณะดังกล่าวนี้หากมีการนำคดีขึ้นสู่ศาลแล้วคู่ความจะต้องนำสืบถึงอนุสัญญาชิคาโกเข้ามาในคดีให้ศาลรับทราบด้วย เพราะอนุสัญญาต่าง ๆ ไม่ถือว่าเป็นข้อเท็จจริงซึ่งรู้กันอยู่ทั่วไป เหมือนเช่น ประมวลกฎหมาย หรือพระราชบัญญัติของประเทศไทย เป็นต้น ทำให้การวินิจฉัยปัญหาข้อเท็จจริงในคดีจะต้องกระทำโดยอาศัยพยานหลักฐานในสำนวนคดี ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง มาตรา 84 (1)

2. สำหรับกฎหมายการเดินอากาศ แม้ว่าจะไม่ได้มีวัตถุประสงค์ที่จะวางหรือกำหนดโทษในทางแพ่งหรือทางอาญาเอาไว้เป็นการเฉพาะ แต่หากเกิดอุบัติเหตุอันเกี่ยวกับอากาศยานขึ้นอย่างน้อยเพื่อความชัดเจนในการนำกฎหมายมาใช้บังคับในการพิจารณาคดี ควรมี

การบัญญัติกฎหมายการเดินอากาศเพิ่มเติมในการนำกฎหมายอื่นมาใช้บังคับ

โดยกฎหมายการเดินอากาศอาจบัญญัติว่า “ในการพิจารณาความรับผิดทางละเมิดเกี่ยวกับอุบัติเหตุทางอากาศยานที่เกิดในราชอาณาจักรให้นำบทบัญญัติประมวลแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยละเมิดมาใช้บังคับโดยอนุโลมเพียงเท่าที่ไม่ขัดหรือแย้งกับบทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัตินี้” เป็นต้น

3. ในกรณีที่มีการนำประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ว่าด้วยละเมิดมาใช้บังคับ ซึ่งมาตรา 437 บัญญัติว่า “บุคคลใดครอบครองหรือควบคุมยานพาหนะอย่างใด ๆ อันเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล บุคคลนั้นจะต้องรับผิดชอบเพื่อการเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะนั้น เว้นแต่จะพิสูจน์ได้ว่าการเสียหายนั้นเกิดแต่เหตุสุดวิสัย หรือเกิดเพราะความผิดของผู้ต้องเสียหายนั่นเอง” เป็นกฎหมายที่ใกล้เคียงอย่างยิ่งอาศัยบทบัญญัติประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 4 วรรคสอง มาเป็นบทสันนิษฐานความรับผิดทางละเมิดเนื่องจากนักบินหรือผู้ควบคุมอากาศยานถือได้ว่าเป็นผู้ควบคุมยานพาหนะอย่างใด ๆ และอากาศยาน ถือไว้ว่าเป็นยานพาหนะเดินด้วยกำลังเครื่องจักรกล นักบินหรือผู้ควบคุมอากาศยานต้องรับผิดชอบต่อความเสียหายอันเกิดแต่ยานพาหนะนั้น ซึ่งในส่วนนี้จะกล่าวเฉพาะกรณีที่ผู้ควบคุมอากาศยานเป็นผู้กระทำโดยจงใจหรือประมาทเลินเล่อเท่านั้น

เอกสารอ้างอิง

กิตติบดี ไยพูล. (2559). ประวัติความเป็นมาของกฎหมายว่าด้วยละเมิด. ค้นเมื่อ มิถุนายน 26, 2559, จาก <http://kittibodee.blogspot.com>.

จิตติ ดิงศภัทรี. (2523). คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บรรพ 2 ว่าด้วยมูลแห่งหนี้ (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

- ชญารวี นิภาวรรณ. (2555). **ความรับผิดชอบเพื่อความเสียหายทางจิตใจตามกฎหมายรับขนระหว่างประเทศทางอากาศ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขากฎหมายการค้าระหว่างประเทศ คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ กรุงเทพมหานคร.
- ชลอ ว่องวัฒนาภิกุล. (2543). **กฎหมายอากาศ** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ทวีเกียรติ มีนะกนิษฐ. (2547). **กฎหมายอาญา : หลักและปัญหา** (พิมพ์ครั้งที่ 6). กรุงเทพฯ : นิติธรรม.
- บริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน). (2561). **รายงานประจำปี 2561**. กรุงเทพฯ : ม.ส.ป., ม.ป.ป.
- ประเสริฐ ป้อมป้องศึก. (2545). **ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับกฎหมายอากาศระหว่างประเทศ**. กรุงเทพมหานคร : วิทยุชน.
- พรเพชร วิชิตชลชัย และ จรรย์ภักดิธนากุล.(2528). “**กฎหมายไทยเปรียบเทียบกับกฎหมายประเทศอื่นในสกุลกฎหมายคอมมอนลอว์**” ในเอกสารการสอนชุดวิชาการระบบกฎหมายไทยและต่างประเทศ หน่วยที่ 8-15. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมราชา.
- ไพจิตร ปุญญพันธ์. (2544). **คำอธิบายประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ลักษณะละเมิด** (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ : วิทยุชน.
- วินัย ล้าเลิศ. (2551). **กฎหมายอาญา 1** (พิมพ์ครั้งที่ 1). กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ศิริพร เย็นเปี่ยม. (2538). **อุตสาหกรรมกรรมการขนส่งทางอากาศของประเทศไทย : วิเคราะห์ต้นทุนการผลิตบริการ**. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- สมชาย ปฐมศิริ. (2553). **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการขนส่ง**. ม.ส.ป., Airbus. **Maintenance Engineering**. ค้นเมื่อ พฤศจิกายน 11, 2561, จาก <https://www.airbus.com/aircraft/support-services/maintenance-engineering.html>.
- Convention on International Civil Aviation. (1944). signed at Chicago, on 7 December

เปรียบเทียบความคาดหวังและคุณภาพบัณฑิตตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต

COMPARISON ON EXPECTATION AND RECOGNITION OF QUALITY OF GRADUATED NURSES BASED ON USERS' PERCEPTION

วิสุทธิ์ โนจิตต์¹⁾, พิมใจ ทวีพักตร์²⁾, สิริภาพ โตเสม³⁾, พิมพรรณ รัตน์โกมล⁴⁾, ธิตติมา คาระบุตร⁵⁾, จันทิมา นวมะวัฒน์⁶⁾
1),2),3),4),5) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท

6) วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี สวรรค์ประชารักษ์ นครสวรรค์

Wisut Nochit¹⁾ Pimjai Taweepak²⁾ Siraphob Tosem³⁾ Pimpan Ratanakomol⁴⁾ Thitima Karabutr⁵⁾
Juntima Nawamawat⁶⁾

1),2),3),4),5) Boromarajonani College Nursing of Chainat

6) Boromarajonani College Nursing of Sawanpracharak Nakhonsawan

บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงพรรณานี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อเปรียบเทียบความคาดหวังกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานผลการเรียนรู้ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และอัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีชัยนาท ปีการศึกษา 2559 ประชากรคือผู้ใช้บัณฑิตพยาบาล จำนวน 83 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามประเภทให้ตอบด้วย วิเคราะห์ข้อมูลด้วยสถิติเชิงพรรณนา และสถิติ t-test แบบ dependent

ผลการศึกษาพบว่าคะแนนเฉลี่ยความหวังต่อคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตรการการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และอัตลักษณ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิตมีความแตกต่างกันทั้งในภาพรวมและรายด้านอย่างมีนัยสำคัญสถิติ ($p < .01$) ผลการประเมินความคาดหวังคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะทางปัญญา ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ อัตลักษณ์ของบัณฑิต และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ผลการประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิในภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม และด้านที่ต่ำที่สุด คือ ทักษะทางปัญญา อัตลักษณ์ของบัณฑิต ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ดังนั้น วิทยาลัยฯ ควรเร่งรัดปรับวิธีการจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรในทุกด้าน โดยเฉพาะทักษะด้านปัญญาโดยมุ่งเน้นให้ผู้เรียนสืบค้นความรู้ด้วยตนเองทั้งจากตำรา หลักฐานเชิงประจักษ์ จากสื่ออิเล็กทรอนิกส์ และมีการบูรณาการการนำภูมิปัญญาไปใช้ในการส่งเสริมสุขภาพ

คำสำคัญ: ความคาดหวัง คุณภาพบัณฑิต อัตลักษณ์ของบัณฑิต

ABSTRACT

The objective of descriptive research was to compare expectation of the graduate's quality based on learning standard framework, 21st century learning and identity of the graduates of bachelor of nursing science program, Boromrajonani College of Nursing Chainat in academic year 2016. The population comprised 83 users of the nursing graduates. The data were collected by a questionnaire. The data were then analyzed by the descriptive statistics and t-test for dependent samples.

The research yielded that the average scores on expectation on the graduate's quality compared with the learning standard and qualification frameworks of bachelor of nursing science program, 21st century learning and identity of the graduates were different both in overall and each dimension with statistical significance ($p < .01$). The expectation on the graduate's quality based on the qualification framework received the highest score. The dimension receiving the highest average score was intelligence while numerical analysis, communication and information technology skills received the lowest average. The graduate's identity and the 21st century learning were at the highest levels. The result of the quality assessment based on the 6 dimensions of the qualification framework was at high level. The dimension receiving the highest average was ethics while intelligence received the lowest average. The graduate's identity received high score and the 21st century learning was at the high level. Therefore, the College should revise learning methods and extracurricular activities particularly those that will improve the intelligence skills. The students should be encouraged to learn by themselves both from textbooks, empirical evidence, electronic media while applying and integrating wisdom into health promotion practice.

Keywords: expectation, graduate's quality, graduate's identity

บทนำ

ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เป็นมาตรฐานเทียบเท่ากับอาเซียนหรือนานาชาติเพื่อความสำเร็จทั้งด้านการทำงานและการดำเนินชีวิต ดังนั้น ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2545 สำนักงาน

คณะกรรมการการอุดมศึกษา (สกอ.) ได้ประกาศนโยบายให้การสนับสนุนการจัดการศึกษาให้เป็นไปตามกรอบแผนอุดมศึกษาระยะยาว 15 ปี ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2551-2565) ได้ระบุว่าแนวทางในการแก้ปัญหาคุณภาพอุดมศึกษา ทำได้โดยการปรับเปลี่ยนรูปแบบ

การจัดการศึกษาให้มีการออกแบบระบบความเชื่อมโยงระหว่างอุดมศึกษากับภาคการผลิตและบริการ (บุษยา วงษ์ขวลิทกุล, ทศพล ปราชญ์ปรีชา และสงวน วงษ์ขวลิทกุล, 2558) แต่อย่างไรก็ตามพบว่า ประเทศไทยยังพบปัญหาวิกฤติคุณภาพการศึกษาในระดับอุดมศึกษา เนื่องจากการผลิตบัณฑิตไม่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ใช้บัณฑิตและตลาดแรงงาน นอกจากนี้บัณฑิตขาดความรู้แล้ว ยังขาดทักษะด้านอาชีพ ขาดความเชื่อมโยงกับสังคม และมีความรู้ลักษณะบัณฑิตที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงานค่อนข้างต่ำ (จิตราพร ลีละวัฒน์, 2559) จะเห็นได้ว่า การที่สถาบันการศึกษาจะพัฒนาหลักสูตรการเรียนการสอนให้บัณฑิตมีคุณภาพและตรงตามความต้องการของผู้ใช้บัณฑิต จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการศึกษาและวิเคราะห์ความต้องการหรือความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตแล้วนำผลการศึกษามาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา

กระทรวงศึกษาธิการ ได้กำหนดกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2552 ให้บัณฑิตในระดับอุดมศึกษาต้องเป็นไปตามมาตรฐานผลการเรียนรู้อย่างน้อย 5 ด้าน (Learning outcome domains) ได้แก่ คุณธรรมจริยธรรม (Ethics and moral) ความรู้ (Knowledge) ทักษะทางปัญญา (Cognitive skills) ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal skills and responsibility) และทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลขการสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี (Numerical analysis, communication and information technology skills) สำหรับบัณฑิตระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ได้กำหนดมาตรฐานผลการเรียนรู้ 6 ด้าน โดยเพิ่มทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ (Professional practice skills) ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี

สาขาพยาบาลศาสตร์ (สุทิตา สงวนสังข์, มณฑาทิพย์ สุรินทร์อาภรณ์, จารุณี จาดพุ่ม, ทิพวรรณ ตั้งวงศ์กิจ และสุวัฒนา เกิดม่วง, 2559)

หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2555) ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสยามนา มุ่งหวังให้บัณฑิตที่สำเร็จการศึกษามีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพ มีความรู้ การคิดวิเคราะห์ และแก้ปัญหา มีความรับผิดชอบ มีสัมพันธภาพที่ดี มีภาวะผู้นำ มีทักษะการสื่อสารอย่างมีประสิทธิภาพและสามารถใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ นอกจากนี้วิทยาลัยฯ กำหนด อัตลักษณ์ของบัณฑิตคือ บริการสุขภาพด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ และเป็นนักปฏิบัติการพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพด้านการใช้ภูมิปัญญา ซึ่งหมายถึง การให้บริการที่เป็นมิตร มีความรัก ความเมตตา เป็นผู้ฟังที่ดี ใส่ใจในปัญหาและความทุกข์ของผู้รับบริการและผู้เกี่ยวข้อง ให้บริการตามปัญหาและความต้องการของผู้รับบริการโดยการส่งเสริมศักยภาพในการจัดการตนเอง เพื่อนำไปสู่การพึ่งตนเอง บนพื้นฐานการนำความรู้ ความสามารถ ความเชื่อ แบบแผนการดำเนินชีวิตที่มีคุณค่าที่สั่งสมมาของบุคคล ครอบครัว ชุมชน โดยบูรณาการกับความรู้เชิงวิชาชีพในการพัฒนาวิถีชีวิตให้สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมและยุคสมัย จนเป็นแหล่งเรียนรู้ด้านการใช้ภูมิปัญญาในการดูแลสุขภาพ (สุทิตา สงวนสังข์ และคณะ, 2559) ดังนั้น จึงได้กำหนดผลการเรียนรู้ 6 ด้าน ผลการเรียนรู้ในยุคศตวรรษที่ 21 และอัตลักษณ์ไว้ในรายละเอียดของรายวิชา (มคอ.3) และรายละเอียดของประสบการณ์ภาคสนาม (มคอ.4) เพื่อจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์และอัตลักษณ์ที่วิทยาลัยฯกำหนด

เพื่อให้เกิดความเชื่อมั่นในผลลัพธ์ของการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท เมื่อบัณฑิตสำเร็จการศึกษาไปแล้ว จะเป็นผู้มีผลการเรียนรู้และมีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่คณะกรรมการการอุดมศึกษา สภาการพยาบาล และวิทยาลัยพยาบาลได้กำหนดไว้ และเป็นไปตามความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิต จึงควรมีการสำรวจความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตต่อความคาดหวังและคุณภาพบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษา แต่ในการประเมินคุณภาพบัณฑิตในปีการศึกษาที่ผ่านมา พบว่าการประเมินผลยังไม่ครอบคลุมผลลัพธ์การเรียนรู้ที่กำหนดไว้มีเพียงการประเมินครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ ระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์และอัตลักษณ์วิทยาลัยเท่านั้น ขาดการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 รวมทั้งขาดการประเมินความคาดหวังในผลลัพธ์การเรียนรู้ในทุกองค์ประกอบ

คณะผู้วิจัยได้เห็นความสำคัญของปัญหาดังกล่าว จึงสนใจศึกษาความคาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิต ตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และอัตลักษณ์บัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาทที่สำเร็จ การศึกษาหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต ปีการศึกษา 2559 จำนวน 8 ด้าน ได้แก่ 1) ด้านคุณธรรมจริยธรรม 2) ด้านความรู้ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 4) ด้านทักษะ ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5) ด้านทักษะการคิดวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยี 6) ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ 7) อัตลักษณ์บัณฑิต และ 8) การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เพื่อนำผลการวิจัยไปใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนา และปรับปรุงหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน

ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท ให้ครอบคลุมมาตรฐานผลการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ ให้มีคุณภาพยิ่งขึ้นตามมาตรฐานในระดับวิชาชีพต่อไป

วัตถุประสงค์

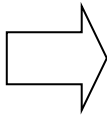
1. เพื่อศึกษาความคาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิต และคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ อัตลักษณ์บัณฑิตหลักสูตร พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาทและการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

2. เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวัง ต่อคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิตตามกรอบ มาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ และอัตลักษณ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท และเรียนรู้ ในศตวรรษที่ 21

ขอบเขตของการวิจัย

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนา (Descriptive research) ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ ผู้ใช้บัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท ปีการศึกษา 2559 จำนวน 97 คน เกณฑ์ในการคัดเลือกตัวอย่าง คือ 1) เป็นหัวหน้าหน่วยงานหรือผู้บังคับบัญชาขั้นต้น ที่บัณฑิตปฏิบัติงานด้วย และ 2) มีความยินดี และ สม่ครใจในการเข้าร่วมการศึกษาโดยลงนามยินยอม ที่ได้รับการบอกกล่าวและเต็มใจ ในการให้ข้อมูล (Informed consent form) มีกรอบแนวคิดการวิจัย ตามรูปภาพที่ 1

ความหวังต่อคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐาน การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษา ระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และอัตลักษณ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสันยาท ปีการศึกษา 2559

1. คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ในมาตรฐานผลการเรียนรู้ 6 ด้าน
  - 1.1 ด้านคุณธรรม จริยธรรม
  - 1.2 ด้านความรู้
  - 1.3 ด้านทักษะทางปัญญา
  - 1.4 ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ
  - 1.5 ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี
  - 1.6 ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ
2. อัตลักษณ์ของบัณฑิตในคุณลักษณะ 5 ด้าน
  - 2.1 ด้านการให้บริการด้วยใจ
  - 2.2 ด้านการคิดวิเคราะห์
  - 2.3 ด้านการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม
  - 2.4 ด้านการใช้ภูมิปัญญา
  - 2.5 ด้านนันทปฏิบัติการพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพ
3. การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21

รูปภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและคุณภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามประเภทให้ตอบแบบสอบถามด้วยตนเอง (self-administered questionnaire) โดยเครื่องมือความคาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับอุดมศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์และอัตลักษณ์ของวิทยาลัย

ผู้วิจัยพัฒนาจากแบบสอบถามความคิดเห็นต่อคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิ การศึกษาระดับอุดมศึกษา สาขาพยาบาลศาสตร์และอัตลักษณ์ของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสันยาท ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่น .85 (สุทิสรา สงวนนัสส์ และคณะ, 2559) และแบบสอบถามความคาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิต ด้านการเรียนรู้ตามศตวรรษที่ 21 โดยผู้วิจัยพัฒนาจากแบบประเมินทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของฝ่ายทะเบียนและวัดผล

การศึกษา วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท แบบสอบถามประกอบด้วย 4 ส่วน ดังต่อไปนี้

ส่วนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลส่วนบุคคล ประกอบด้วยข้อมูลของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ อายุ เพศ การศึกษา สถานที่ปฏิบัติงาน ตำแหน่งงาน ลักษณะของแบบสอบถามเป็นคำถามปลายปิด มีข้อคำตอบให้เลือกและเติมคำในช่องว่าง

ส่วนที่ 2 แบบประเมินความคาดหวังคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานคุณวุฒิ การศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ 6 ด้านเป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 68 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านคุณธรรม จริยธรรม 25 ข้อ 2) ด้านความรู้ 9 ข้อ 3) ด้านทักษะทางปัญญา 6 ข้อ 4) ด้านทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ 5 ข้อ 5) ด้านทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยี 8 ข้อ และ 6) ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ 15 ข้อ

ส่วนที่ 3 แบบประเมินความคาดหวังคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิต ด้านอัตลักษณ์ของบัณฑิต (SAP-WE) เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 23 ข้อ ประกอบด้วย 1) ด้านการให้บริการด้วยใจ 3 ข้อ 2) ด้านการคิดวิเคราะห์ 4 ข้อ 3) ด้านการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม 6 ข้อ 4) ด้านการใช้ภูมิปัญญา 3 ข้อ และ 5) ด้านนักปฏิบัติการพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพ 7 ข้อ

ส่วนที่ 4 แบบประเมินความคาดหวังคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิตด้านการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 เป็นแบบวัดมาตราส่วนประมาณค่า (Rating

scale) 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 10 ข้อ

แบบสอบถามในส่วนที่ 2-4 นั้น การแปลความหมายระดับความคิดเห็นโดยใช้เกณฑ์การประเมินของเบสท์ (Best W. John. 1997) เป็นแบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) 5 ระดับ ดังต่อไปนี้

คะแนนเฉลี่ย 4.50-5.00 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมในระดับมากที่สุด

คะแนนเฉลี่ย 3.50-4.49 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมในระดับมาก

คะแนนเฉลี่ย 2.50-3.49 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมในระดับปานกลาง

คะแนนเฉลี่ย 1.50-2.49 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมในระดับน้อย

คะแนนเฉลี่ย 1.00-1.49 หมายถึง มีความคิดเห็นว่าเหมาะสมในระดับน้อยที่สุด

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ แบบสอบถามทั้ง 3 ส่วน ได้ให้ผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่านตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) และคำนวณค่าดัชนีความตรงของเนื้อหา (Content Validity Index) รวมทั้งความสอดคล้องและความถูกต้องเหมาะสมของภาษาที่ใช้ พบว่า ค่าความตรงเชิงเนื้อหา (CVI) มีค่าระหว่าง .80 ถึง .90 ผลรวมเท่ากับ .86 ต่อจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดสอบความเชื่อมั่นชนิดความสอดคล้องภายใน (Internal Consistency Reliability) กับตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน จำนวน 30 คน การคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามคุณภาพและอัตลักษณ์บัณฑิต ใช้สัมประสิทธิ์แอลฟาครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) ผลการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ พบว่ามีค่า .98, .97 และ .93 โดยผลรวมเท่ากับ .99

- การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยเรื่องนี้ผ่านการรับรองจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท หมายเลข BCNC IRB 2-13-2560 ผู้วิจัยได้แจ้งวัตถุประสงค์ ขั้นตอนการดำเนินงาน ประโยชน์ของโครงการ เปิดโอกาสให้ข้อมูลโดยความสมัครใจในการรักษาความลับ ผู้วิจัยจะเปิดเผยข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างเฉพาะส่วนที่เป็นข้อสรุปการวิเคราะห์ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลในภาพรวมเพื่อประโยชน์เชิงวิชาการเท่านั้น ไม่มีผลกระทบต่อบุคคลหรือหน่วยงานใด ๆ ทั้งสิ้น เอกสารจะถูกเก็บไว้ตู้เก็บเอกสารที่บุคคลอื่นจะไม่สามารถเปิดได้ และจะทำลายเอกสารเมื่อผลงานวิจัยได้รับการตีพิมพ์เผยแพร่แล้ว

เก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้ใช้งานจิตหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท ปีการศึกษา 2559 จำนวน 97 คน โดยการส่งแบบสอบถามทางไปรษณีย์ และได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 83 ฉบับ คิดอัตราการตอบแบบสอบถาม (Response rate) ร้อยละ 85.56

- การวิเคราะห์ข้อมูล

ข้อมูลทั่วไป ความคาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิต และคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และอัตลักษณ์บัณฑิต วิเคราะห์ด้วยสถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistic) ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ความคาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิต โดยสถิติ t-test แบบ dependent

ผลการวิจัย

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ใช้บัณฑิตพยาบาลหลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท ปีการศึกษา 2559 พบว่า ร้อยละ 96.40 เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 51.92 ปี มีอายุระหว่าง 50 ถึง 60 ปี มากถึงร้อยละ 62.70 มีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 10 ปี คิดเป็นร้อยละ 86.70 และปฏิบัติงานในโรงพยาบาลชุมชนและโรงพยาบาลทั่วไปมากถึงร้อยละ 66 มีตำแหน่งเป็นหัวหน้าหรือผู้ช่วยมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 65.10 รองลงมา มีตำแหน่งเป็นหัวหน้างาน คิดเป็นร้อยละ 25.30 และจบการศึกษาสูงสุดระดับปริญญาตรีมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 59 รองลงมา ได้แก่ ระดับปริญญาโท ร้อยละ 38.60

2. ข้อมูลความคาดหวังคุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และอัตลักษณ์บัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท ตามการรับรู้ของผู้บัณฑิตผลการประเมินความคาดหวังคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ ตามความคิดเห็นของผู้บัณฑิตในภาพรวมทั้ง 6 ด้าน พบว่าในภาพรวมทั้ง 6 ด้านอยู่ในระดับมากที่สุด ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.66 (S.D. = 0.31) โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านระหว่าง 4.51 ถึง 4.90 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X}$ = 4.90, S.D.=1.23) รองลงมา คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}$ = 4.73, S.D.= 0.34) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ ($\bar{X}$ = 4.51, S.D. = 0.44) ผลการประเมินความคาดหวังด้านอัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.44) โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านระหว่าง 4.48 ถึง 4.72

ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้บริการด้วยใจ ($\bar{X}$ = 4.72, S.D. = 0.42) รองลงมา คือ ด้านการคิดวิเคราะห์ ($\bar{X}$ = 4.70, S.D. = 1.20) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้ภูมิปัญญา ($\bar{X}$ = 4.48, S.D. =

0.53) และความคาดหวังด้านการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.62, S.D. = 0.44) ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความหวังต่อคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์การการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และอัตลักษณ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีนี ชัยนาท ปีการศึกษา 2559 (n=83)

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ความคาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิต			คุณภาพบัณฑิต			T	sig
	บัณฑิต			บัณฑิต				
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
1. คุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้								
1.1 คุณธรรมจริยธรรม	4.73	0.34	มากที่สุด	4.42	0.39	มาก	8.55	.001*
1.2 ความรู้	4.53	0.54	มากที่สุด	3.80	0.59	มาก	9.47	.001*
1.3 ทักษะทางปัญญา	4.90	1.23	มากที่สุด	3.78	0.60	มาก	6.44	.001*
1.4 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ	4.60	0.43	มากที่สุด	3.79	0.59	มาก	14.46	.001*
1.5 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสารและการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ	4.51	0.44	มากที่สุด	3.91	0.58	มาก	10.68	.001*
1.6 ทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ	4.62	0.42	มากที่สุด	4.06	0.50	มาก	11.68	.001*
คะแนนเฉลี่ยในภาพรวม	4.66	0.31	มากที่สุด	4.09	0.44	มาก	12.21	.001*
2. อัตลักษณ์บัณฑิตพยาบาล								
2.1 การให้บริการด้วยใจ	4.72	0.42	มากที่สุด	4.39	0.48	มาก	7.80	.001*
2.2 การคิดวิเคราะห์	4.70	1.20	มากที่สุด	4.02	0.56	มาก	5.07	.001*
2.3 การให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม	4.61	0.44	มากที่สุด	4.13	0.54	มาก	9.95	.001*
2.4 การใช้ภูมิปัญญา	4.48	0.53	มากที่สุด	3.71	0.61	มาก	12.32	.001*
2.5 นักปฏิบัติการพยาบาลสร้างเสริมสุขภาพ	4.55	0.48	มากที่สุด	3.85	0.62	มาก	12.14	.001*
คะแนนเฉลี่ยในภาพรวม	4.61	0.44	มากที่สุด	4.03	0.50	มาก	9.95	.001*

ตารางที่ 1 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความหวังต่อคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และอัตลักษณ์หลักสูตรพยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท ปีการศึกษา 2559 (n=83) (ต่อ)

ผลลัพธ์การเรียนรู้	ความคาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิต			คุณภาพบัณฑิต			T	sig
	บัณฑิต			บัณฑิต				
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล		
3. การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21								
3.1 ความคิดสร้างสรรค์	4.59	.49	มากที่สุด	3.74	.69	มาก	11.44	.001*
3.2 คิดอย่างมีวิจารณญาณ	4.57	.52	มากที่สุด	3.80	.65	มาก	11.88	.001*
3.3 ประเมินสถานการณ์และเลือกวิธีการแก้ปัญหาอย่างมีเหตุผล	4.60	.49	มากที่สุด	3.90	.65	มาก	10.62	.001*
3.4 ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศอย่างมีประสิทธิภาพ	4.60	.49	มากที่สุด	4.19	.45	มาก	6.88	.001*
คะแนนเฉลี่ยในภาพรวม	4.59	.44	มากที่สุด	3.90	.60	มาก	9.45	.001*

p<.01

3. ข้อมูลคุณภาพบัณฑิตตามมาตรฐานผลการเรียนรู้ การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และอัตลักษณ์บัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท ตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต ผลการประเมินคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ตามความคิดเห็นของผู้ใช้บัณฑิตในภาพรวมทั้ง 6 ด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.09 (S.D. = 0.44) โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านระหว่าง 3.78 ถึง 4.42 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านคุณธรรม จริยธรรม ($\bar{X}$ = 4.42, S.D. = 0.39) รองลงมา คือ ด้านทักษะการปฏิบัติทางวิชาชีพ ($\bar{X}$ = 4.06, S.D. = 0.50) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านทักษะทางปัญญา ($\bar{X}$ = 3.78, S.D. = 0.60) ตามลำดับด้านอัตลักษณ์บัณฑิตของวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.87 (S.D. = 0.64) โดยมีค่าเฉลี่ยแต่ละด้านระหว่าง 3.64 ถึง 4.17 ด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ด้านการให้บริการด้วยใจ ($\bar{X}$ = 4.17, S.D. = 0.66) รองลงมา คือ ด้านการให้ผู้รับบริการมีส่วนร่วม ($\bar{X}$ = 3.91, S.D. = 0.54) ด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ ด้านการใช้ภูมิปัญญา ($\bar{X}$ = 3.64, S.D. = 0.57) และผลการประเมินด้านการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่าอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.10, S.D. = 0.60) ดังตารางที่ 1

4. การเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยความคาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิตกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์การเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 และอัตลักษณ์หลักสูตร

พยาบาลศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี คาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิตกับคุณภาพบัณฑิตมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้สามารถสรุปและอภิปรายผลตามลำดับหัวข้อดังนี้ ความคาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิตและการเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังกับคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2559 จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาท

ด้านความคาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิตคุณลักษณะบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับปริญญาตรี โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.66, S.D. = 0.31) โดยด้านที่มีคะแนนเฉลี่ยความคาดหวังสูงสุดคือ ด้านปัญญา ($\bar{X}$ = 4.90, S.D. = 1.23) สำหรับความคาดหวังด้านที่มีค่าเฉลี่ยรองลงมาจากความสามารถด้านปัญญา คือ ด้านคุณธรรมจริยธรรม ($\bar{X}$ = 4.73, S.D. = 0.34) สอดคล้องกับผลการวิจัยของนันทิดา เพชรภรณ์ (2553) พบว่าความคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}$ = 4.00, S.D. = 0.33) การที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความคาดหวังตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาในระดับปริญญาตรี ในระดับมากที่สุด โดยเฉพาะมีความต้องการให้บัณฑิตมีทักษะทางปัญญามากที่สุด เป็นเพราะว่าวิชาชีพพยาบาลจำเป็นต้องอาศัยความรู้ทั้งในด้านวิทยาศาสตร์ทางการแพทย์และศาสตร์อื่นๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะโรค สาเหตุของโรค การวินิจฉัยการพยาบาล การวางแผนการพยาบาล การลงมือปฏิบัติ และประเมินผลการพยาบาล ซึ่งทุกขั้นตอนเป็นองค์ประกอบของทักษะทางปัญญา จึงมีความคาดหวังให้บัณฑิตมีคุณภาพ

ชัยนาท ปีการศึกษา 2559 พบว่า ค่าเฉลี่ยความ เพราะถ้าหากบัณฑิตสามารถทำงานเต็มที่แล้วจะส่งผลให้ได้ผลผลิตที่มีคุณภาพตามมาอย่างแน่นอน (Victor H. Vroom, 1990) การที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความคาดหวังด้านคุณธรรมจริยธรรมในระดับมากที่สุด รองจากความสามารถด้านปัญญา เป็นเพราะว่าวิชาชีพทางการพยาบาลต้องปฏิบัติงานภายใต้จรรยาบรรณวิชาชีพ จำนวน 9 ข้อ อย่างเคร่งครัด ได้แก่ ความซื่อสัตย์ ความเมตตา กรุณา ความมีระเบียบวินัย ความเสียสละ ความรับผิดชอบ ความสุภาพอ่อนโยน ความเคารพในความเป็นมนุษย์ของบุคคลอื่น ความอดทน และรู้จักสามัคคี (มณี อากานันท์กุล วรณภา ประไพพานิช สุปาณี เสนาดิสัย และพิศสมัย อรทัย, 2557)

ความคาดหวังคุณภาพบัณฑิตด้านการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.59, SD=0.44) เป็นเพราะว่า ในการให้บริการทางการพยาบาล พยาบาลจำเป็นต้องมีความคิดสร้างสรรค์ มีความสามารถในการสร้างนวัตกรรมด้านสุขภาพได้ อาศัยความสามารถในการคิดวิเคราะห์ การตัดสินใจที่ต้องใช้ข้อมูลอย่างครบถ้วน การทำงานเป็นทีมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข โดยเฉพาะการมีความสามารถในการนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ในการแก้ปัญหาทางการพยาบาลได้

ความคาดหวังอัตลักษณ์ของบัณฑิตวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาทที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2559 พบว่า คะแนนเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ($\bar{X}$ = 4.61, SD=0.44) เมื่อพิจารณาทางด้านพบว่า ความคาดหวังอัตลักษณ์บัณฑิตด้านการดูแลด้วยใจมีคะแนนเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}$ = 4.72, SD=.42) การที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความคาดหวังด้านการดูแลด้วยใจมากที่สุด เป็นเพราะว่าการปฏิบัติการพยาบาล

การดูแลผู้รับบริการให้มีคุณภาพนั้น พยาบาลต้องมึจิตใจเอื้ออาทร รับฟังความคิดเห็นและความทุกข์ของผู้รับบริการและบุคคลอื่น ให้การดูแลด้วยความเต็มใจ ไม่เลือกให้บริการโดยอาศัยความแตกต่างของบุคคล ให้การดูแลด้วยจิตบริการและไม่ทอดทิ้งผู้บริการ

คุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาระดับปริญญาตรีที่สำเร็จการศึกษาในปีการศึกษา 2559 จากวิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนี ชัยนาทโดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09, SD=0.44$) โดยด้านคุณธรรมจริยธรรมมีคะแนนสูงที่สุดในขณะทักษะทางปัญญามีคะแนนต่ำที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของสุทิตา สงวนสัง และคณะ (2559) ที่พบว่าคุณภาพบัณฑิตหลักสูตรพยาบาลศาสตร์มีคะแนนด้านคุณธรรมจริยธรรมสูงที่สุด และทักษะทางปัญญามีคะแนนต่ำที่สุดเช่นกัน การที่คุณภาพบัณฑิตด้านคุณธรรม จริยธรรม มีคะแนนเฉลี่ยสูงที่สุด อาจเป็นเพราะว่าได้มีการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกด้านคุณธรรมจริยธรรมให้กับนักศึกษาในทุกรายวิชาทั้งภาคทฤษฎีและภาคปฏิบัติ ทำให้บัณฑิตได้รับการปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมจรรยาบรรณวิชาชีพและความรับผิดชอบทั้งจากการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร ตั้งแต่แรกเข้ามาเป็นนักศึกษาพยาบาลอย่างต่อเนื่องก่อนเป็นบัณฑิต (ศุภิกา ภูมิโคกรักษ์ อัจฉรา สุคนธสรณ์ อัญญารัตน์ ว่องวิริยะพันธ์ ธันยาภรณ์ เหลี้ยวตระกูล และวัชรินาคะป้า, 2559) สำหรับคุณภาพบัณฑิตด้านทักษะทางปัญญามีคะแนนต่ำที่สุดนั้นอาจเป็นเพราะการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรมีการออกแบบการเรียนและกิจกรรมให้นักศึกษาเกิดการพัฒนาทักษะด้านปัญญายังไม่มากพอ

คุณภาพบัณฑิตตามอัตลักษณ์วิทยาลัยฯ โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.03, SD=.50$) โดยมีด้านการดูแลด้วยใจที่มีคะแนนสูงที่สุด และด้านการใช้ภูมิปัญญามีคะแนนน้อยที่สุด สอดคล้องกับการศึกษาของสุทิตา สงวนสัง และคณะ (2559) พบว่าคุณภาพด้านการดูแลด้วยใจมีคะแนนสูงที่สุด และด้านการใช้ภูมิปัญญา มีคะแนนต่ำที่สุดเช่นกัน การที่คุณภาพด้านการดูแลด้วยใจมีคะแนนสูงที่สุด เนื่องจากหลักสูตรได้เน้นการจัดการเรียนการสอนที่สอดแทรกการให้บริการด้วยใจ/การพยาบาลด้วยหัวใจความเป็นมนุษย์ในเกือบทุกรายวิชา นอกจากนี้มีกิจกรรมเสริมหลักสูตรในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพนักศึกษาให้เป็นบัณฑิตตามอัตลักษณ์ เช่น โครงการพัฒนาอัตลักษณ์ของบัณฑิต โครงการเสริมสร้างเอกลักษณ์ของการก้าวเข้าสู่วิชาชีพ กิจกรรมด้านจิตอาสา สำหรับอัตลักษณ์ด้านการใช้ภูมิปัญญามีคะแนนต่ำสุด อาจเกิดจากที่วิทยาลัยพังกำหนดอัตลักษณ์วิทยาลัยที่เน้นการนำภูมิปัญญาไปใช้ในการดูแลสุขภาพในช่วง 2 ปี ที่ผ่านมา ยังขาดการจัดทำแผนกลยุทธ์อย่างเป็นรูปธรรม และอาจารย์ผู้สอนในแต่รายวิชายังขาดการนำเนื้อหาความรู้ภูมิปัญญาไปสอดแทรกในการเรียนการสอน

คุณภาพบัณฑิตด้านการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.90, SD=0.60$) โดยพบว่าคุณภาพบัณฑิตด้านความคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างมีวิจารณญานมีคะแนนต่ำที่สุด เป็นเพราะว่า ครูผู้สอนยังขาดประสบการณ์เรื่องการสอนที่ช่วยพัฒนาบัณฑิตให้มีความรู้ประสบการณ์ที่ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ การสร้างนวัตกรรมสุขภาพ ส่งผลให้มีการเรียนการสอนที่ช่วยพัฒนาทักษะด้านดังกล่าวค่อนข้างน้อย

การเปรียบเทียบความคาดหวังต่อคุณภาพบัณฑิตและคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐาน

การเรียนรู้ตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาาระดับปริญญาตรี สาขาพยาบาลศาสตร์ อุตลักษณ์ฯ และเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างนัยสำคัญทางสถิติในทุกด้าน

ดังนั้น วิทยาลัยฯ จำเป็นต้องเร่งรัดให้มีการพัฒนาการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อให้บัณฑิตมีคุณภาพตามกรอบมาตรฐานคุณวุฒิการศึกษาาระดับปริญญาตรี โดยเฉพาะทักษะทางปัญญา ที่ผู้ใช้บัณฑิตมีความคาดหวังสูงสุดแต่คุณภาพบัณฑิตอยู่ในระดับคะแนนที่ต่ำที่สุด ควรมีการพัฒนาครูผู้สอน มีการวางแผนและจัดการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ช่วยเพิ่มความสามารถทางปัญญา ซึ่ง สกอ. ได้กำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ระดับปริญญาตรี เอาไว้ดังนี้ 1) การมีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณ คิดแบบองค์รวมคิดสร้างสรรค์และคิดอย่างเป็นระบบ 2) ความสามารถวิเคราะห์ปัญหา รวมทั้งประยุกต์ความรู้ทักษะ และการใช้เครื่องมือที่เหมาะสมกับการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม 3) ความสามารถสืบค้น รวบรวม ศึกษาวิเคราะห์ และสรุปประเด็นปัญหาเพื่อใช้ในการแก้ปัญหาอย่างสร้างสรรค์ และ 4) การใช้ประสบการณ์ทางภาคปฏิบัติมาหาแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหาได้อย่างเหมาะสม ดังนั้น ควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้นักศึกษาได้มีส่วนร่วมในการแสวงหาข้อมูลด้วยตนเอง วิเคราะห์และสร้างความหมายของข้อมูล จัดระเบียบความรู้ ข้อมูลหรือจัดโครงสร้างความรู้ด้วยตนเอง (วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา, 2544) โดยมีวิธีการสอนที่นิยมใช้ ได้แก่ การสอนแบบสาธิต การสอนแบบทดลอง การสอนโดยใช้สถานการณ์จำลอง การสอนโดยใช้บทบาทสมมติ การสอนโดยใช้ปัญหาเป็นหลักการสอนแบบแก้ปัญหาและการสอนโดยใช้โครงงานเป็นต้น (ทีศนา แชมมณี, 2557)

คุณภาพด้านอัตลักษณ์ ของวิทยาลัยฯ ควรส่งเสริมให้มีการนำความรู้ภูมิปัญญาเข้าไปสอดแทรกในการเรียนการสอน และกิจกรรมเสริมหลักสูตรหรือบูรณาการการเรียนการสอนกับพันธกิจบริการวิชาการ การวิจัยและทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรมด้านการใช้ภูมิปัญญาในการส่งเสริมสุขภาพโดยให้นักศึกษามีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาอัตลักษณ์ด้านดังกล่าว

ด้านการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ควรมีการทบทวนกลยุทธ์ในการสอน โดยการพัฒนาครูผู้สอนให้มีทักษะการสอนที่ช่วยทำให้บัณฑิตมีทักษะด้านความคิดสร้างสรรค์ ดังต่อไปนี้ 1) เปิดกว้างในความคิดเห็นร่วมกันสร้างความเข้าใจ ปรับปรุงวิเคราะห์ และประเมินมุมมอง เพื่อพัฒนาความเข้าใจเกี่ยวกับความคิดอย่างสร้างสรรค์ 2) การทำงานร่วมกับผู้อื่นอย่างสร้างสรรค์ การยอมรับมุมมองใหม่และให้มองความล้มเหลวเป็นโอกาสการเรียนรู้ และ3) การประยุกต์สู่นวัตกรรมที่มีการลงมือปฏิบัติตามความคิดสร้างสรรค์ให้ได้ผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรม รวมทั้งส่งเสริมให้นักศึกษามีทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณและการแก้ปัญหา อาทิ การคิดแบบเป็นเหตุเป็นผล การคิดกระบวนการระบบ (systems thinking) โดยวิเคราะห์การมีปฏิสัมพันธ์กันของแต่ละปัจจัย จนเกิดผลในภาพรวม วิเคราะห์และประเมินข้อมูลหลักฐานการโต้แย้ง การกล่าวอ้างอิงเพื่อสร้างความน่าเชื่อถือ และการฝึกแก้ปัญหาที่ไม่คุ้นเคยทั้งในแนวทางที่ยอมรับกันทั่วไปและแนวทางที่แตกต่างจากการยอมรับเป็นต้น (วิจารณ์ พานิช, 2555)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรอาจารย์ประจำและอาจารย์ผู้สอนนำผลการศึกษาคำคาดหวังและคุณภาพบัณฑิตตามกรอบมาตรฐานการเรียนรู้ อัตลักษณ์ของวิทยาลัยและการเรียนรู้ตามศตวรรษที่ 21 ที่ควรพัฒนา/ปรับปรุง มาเป็นแนวทางในการปรับปรุงและพัฒนา นักศึกษาในการจัดการเรียนการสอน กิจกรรมเสริมหลักสูตร เพื่อสามารถพัฒนาบัณฑิตได้ให้เป็นไปตามคำคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตให้มีคุณภาพในการปฏิบัติงานในวิชาชีพต่อไป

2. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนควรส่งเสริมและเพิ่มเติมการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านปัญญา การคิดอย่างมีวิจารณญาณ และการคิดสร้างสรรค์โดยมุ่งเน้นให้นักศึกษามีการสืบค้น สร้างความรู้ด้วยตนเองและแลกเปลี่ยนความรู้กับบุคคลอื่น เช่น การสอนแบบสืบ การเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐานการสอนโดยใช้แผนภูมิโน้ตทัศน์ การสอนแบบสร้างสรรค์การเรียนรู้แบบใช้โครงงานเป็นฐาน

3. อาจารย์ผู้รับผิดชอบหลักสูตรและอาจารย์ผู้สอนควรส่งเสริมและเพิ่มเติมการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมพัฒนาทักษะด้านการใช้ภูมิปัญญาและ

การส่งเสริมสุขภาพ ได้แก่ การเรียนรู้โดยการสืบค้น ภูมิปัญญาชาวบ้านในชุมชน เรียนรู้วิถีชุมชน และบูรณาการการใช้ภูมิปัญญาและการส่งเสริมสุขภาพในการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตร

4. วิทยาลัยฯ ยังควรคงไว้ซึ่งการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรที่ส่งเสริมและปลูกฝังด้านคุณธรรม จริยธรรม ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ความรับผิดชอบ การให้บริการด้วยใจอย่างต่อเนื่อง โดยบูรณาการควบคู่กับความรู้ ทักษะด้านวิชาชีพ เพื่อให้นักศึกษาที่สำเร็จการศึกษาออกไปเป็นพลเมืองที่ดี มีจรรยาบรรณของวิชาชีพ และสะท้อนอัตลักษณ์ของวิทยาลัยได้อย่างโดดเด่น

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการศึกษาเปรียบเทียบคำคาดหวังและคุณภาพบัณฑิต อัตลักษณ์ และการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต ในช่วงเวลา 3 ปีย้อนหลัง

2. ควรมีการศึกษารูปแบบการจัดการเรียนการสอนและกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อการพัฒนาคุณภาพบัณฑิต อัตลักษณ์ของบัณฑิต และการเรียนรู้ตามศตวรรษที่ 21

เอกสารอ้างอิง

- จิตราพร ลีละวัฒน์. (2559). การพัฒนาบัณฑิตให้เป็นมืออาชีพ: กรณีศึกษามหาวิทยาลัยศรีปทุม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีปทุม.
- ทศนา แชมมณี. (2557). ศาสตร์การสอน : องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 18). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นันทิตา เพชรภรณ์. (2553). คำคาดหวังของผู้ใช้บัณฑิตที่มีต่อคุณลักษณะของบัณฑิตที่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ปี การศึกษา 2553 สาขาวิชาการตลาดวิทยาลัยราชพฤกษ์. กรุงเทพมหานคร: วิทยาลัยราชพฤกษ์.

- บุษยา วงษ์ชวลิตกุล, ทศพล ปรากฏ์ปรีชา และสวมน วงษ์ชวลิตกุล. (2558). **ความคาดหวังความสามารถหลักในการทำงานของนิสิต นักศึกษาสหกิจศึกษา ในทรศณะของนิสิต นักศึกษา และผู้ประกอบการกลุ่มวิศวกรรมศาสตร์และเทคโนโลยี.** ค้นเมื่อ ตุลาคม 23, 2561, จาก <https://www.tci-thaijo.org/index.php/jitubru/article/view/58135>
- มณี อากานันท์กุล วรณภา ประไพพานิช สุภาณี เสนาดีสัย และพิศสมัย อรทัย (2557). **จริยธรรมในการปฏิบัติการพยาบาลของพยาบาลไทยตามการรับรู้ของผู้บริหารทางการพยาบาล.** *วารสารสภาการพยาบาล*, 29 (2), 5-20.
- วัลลภา เทพหัสดิน ณ อยุธยา. (2544). **การพัฒนาการเรียนการสอนทางการอุดมศึกษา (พิมพ์ครั้งที่ 3).** กรุงเทพมหานคร: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิจารณ์ พานิช. (2555). **วิธีการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21.** กรุงเทพมหานคร: มูลนิธิสดศรี-สฤษดิ์วงศ์.
- ศุจิภา ภูมิโคกรักษ์ อัจฉรา สุคนธสรทรัพย์ อัญญารัตน์ ว่องวิริยะพันธ์ ฉันทยาภรณ์ เหลี้ยวตระกูล และวัชรี นาคะป้า. (2559). **คุณลักษณะของบัณฑิตที่พึงประสงค์ตามมุมมองของผู้ใช้บัณฑิตคณะพยาบาลศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่.** *พยาบาลสาร*, 43 (ฉบับพิเศษ), 151-161.
- สุทิตา สงวนสังข์, มณฑาทิพย์ สุรินทร์อาภรณ์, จารุณี จาดพุ่ม,ทิพวรรณ ตั้งวงศ์กิจ และสุวัฒน์นา เกิดม่วง. (2559). **คุณภาพและอัตลักษณ์ของบัณฑิต วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสัชนาท ปีการศึกษา 2558.** สัชนาท: วิทยาลัยพยาบาลบรมราชชนนีสัชนาท.
- Best, J. W. (1997). *Research in Education (3rd ed.)*. Englewood Cliffs N.J.: Prentice-Hall.
- Vroom, V. H. (1990). *Manage people not personnel: Motivation and performance appraisal*. Boston: Harvard Business School Press.

การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี

The Development of Electronic Books for Learning Ancient Thai boxing Lopburi For students in Mathayom 3, Lopburi Provincial Education Office.

ศรวัช ศรียา

สาขาวิชาพลศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏเทพสตรี

kathavut Sriya

Physical Education, Thepsatri Rajabhat University,

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน และเพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเรียน ประชากรในการศึกษา ครั้งนี้เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรีรวมจำนวน 68 คน ประกอบด้วย โรงเรียนโคกเจริญวิทยา 24 คน โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา 29 คน โรงเรียนยางรากวิทยา 15 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี แบบฝึกหัดท้ายบทเรียน และแบบทดสอบ สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัยพบว่า

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น มีค่าเท่ากับ 86.12/89.92 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลการวิจัยเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเรียน พบว่า คะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 9.87 คะแนน และเฉลี่ยหลังเรียนเท่ากับ 19.83 คะแนน นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจสูงขึ้นโดยในภาพรวมมีคะแนนพัฒนาการคิดเป็นร้อยละ 41.12

คำสำคัญ: หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ / มวยไทยโบราณลพบุรี

ABSTRACT

The purposes of this research were to develop electronic books to supplement learning on Muay Thai Boran Lopburi to reach the standard benchmark and to compare the knowledge and understanding of learning. The population of this study was 68 students in Mathayomsuksa 3 in the schools under Lopburi Provincial Education Office, namely, Khok Charoenvit School, 24

students; Chai Badan Witthaya School, 29 students; and Yang Rak Witthaya 15 students. The tools used in research were an electronic book for learning supplement on Muay Thai Boran Lopburi, drills at the end of the lessons and a test. The data were analyzed in terms of mean and standard deviation.

The findings:

The Electronic Book to supplement learning on Muay Thai Boran Lopburi which was constructed showed a level of 86.12 / 89.92 which was higher than the 80/80 criterion and the comparison of the knowledge and understanding of learning showed that the posttest scores were higher than the pre-test scores, the pre-test scores = 9.87 and posttest scores = 19.83, that is, the students had a higher level of understanding and the overall development score was 41.12 percent.

Keywords: the electronic book / Muay Thai boran Lopburi

บทนำ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 มาตรา 6 กล่าวว่า “การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ความรู้ และคุณธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และมาตรา 7 “ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิ หน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวม และของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง กระทรวงศึกษาธิการ (2553: 3-4)

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้เน้นถึงการสืบสานทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาท้องถิ่นศิลปวัฒนธรรม การกีฬาไทยและการประยุกต์ใช้ภูมิปัญญาได้กำหนดให้ผู้เรียนเข้าใจในประวัติศาสตร์ของชาติไทยและภูมิใจในความเป็นไทย โดยมีจิตอนุรักษ์กีฬาภูมิปัญญาไทยมีคุณธรรมและจริยธรรมในการดำรงชีวิต ซึ่งจะเห็นได้ว่า หากมีการจัดการเรียนการสอนมวยไทยในสถานศึกษาอย่างกว้างขวางก็จะสามารถพัฒนาผู้เรียน ให้มีคุณลักษณะดังกล่าวตรงตามที่หลักสูตรกำหนดให้

จะเห็นได้ว่ากระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกในการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมของชาติ มวยไทยซึ่งถ่ายทอดมาจากบรรพบุรุษ เป็นมรดกตกทอดอย่างยั่งยืน จำเป็นจะต้องศึกษารากเหง้า

ของมวยไทย พัฒนาการของมวยไทย เพื่อฟื้นฟูภูมิปัญญา มวยไทยโบราณ ฟื้นฟูเอกลักษณ์ของมวยไทย ฟื้นฟู อัตลักษณ์ของมวยไทยโบราณ สืบสาวเรื่องราวอดีต ของมวยไทยโบราณ ค้นหาประวัติความเป็นมา ของมวยไทยโบราณ ค้นหาคุณค่าอันบูรณาการอยู่ใน วิถีไทยของมวยไทยโบราณ นำมาประยุกต์สืบทอดคุณค่า ของมวยไทยโบราณให้เหมาะสมกับสังคมปัจจุบัน โพรธีส์วส์ดี แสงสว่าง (2557:3) มวยไทยโบราณลพบุรี จัดเป็นมวยไทยโบราณอีกสายหนึ่ง ซึ่งจรัสเดช อุติต และคณะ (2556: 2) ได้กล่าวว่า การอนุรักษ์และ สืบสานองค์ความรู้มวยไทย เป็นสิ่งสำคัญต่อเยาวชน คนรุ่นใหม่ ให้มีจิตสำนึกความเป็นไทย ปกป้องรักษา มวยไทย ซึ่งเป็นมรดกทางภูมิปัญญากีฬาไทย ของมวยไทย 5 สาย ซึ่งประกอบด้วย มวยไทยสายไชยา มวยไทยสายโคราช มวยไทยสายลพบุรี มวยไทย สายท่าเสาและพระยาพิชัย และมวยไทยสายพลศึกษา

เอกลักษณ์ของมวยไทยโบราณลพบุรี เป็นมวย ที่ชกฉลาด รุกรับคล่องแคล่วว่องไว ต่อยหมัดตรงได้ แม่นยำ เรียนลักษณะการต่อมวยแบบนี้ว่า มวยเกี่ยว ซึ่งหมายถึง มวยที่ใช้ชั้นเชิงเข้าทำคู่ต่อสู้ โดยใช้กลวง มากมายจะเคลื่อนตัวอยู่เสมอ หลอกล่อหลบหลีกได้ดี สายดาดี รุกรับและออกอาวุธ หมัด เท้า เข่า ศอก ได้อย่างรวดเร็ว สมกับฉายาฉลาดลพบุรี เอกลักษณ์ ที่เห็นชัดอีกประการหนึ่งก็คือ มีการพันมือครึ่งแขน แต่ที่เด่นและแปลกกว่ามวยสายอื่นๆ ก็คือ การพันคาด ทับข้อเท้า ซึ่งเป็นเอกลักษณ์เฉพาะมวยลพบุรี ชนทัต มงคลศิลป์ (2550: 50)

ในปัจจุบันมวยไทยจัดเป็นกิจกรรมพลศึกษา อย่างหนึ่งที่ได้มีการจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา ทั้งระดับ ประถมศึกษา มัธยมศึกษา และรวมถึง ระดับอุดมศึกษาการเรียนมวยไทยที่ผ่านมา ยังไม่ได้ผล เท่าที่ควร เพราะมีปัญหาและอุปสรรค เช่น มีสื่อเสริม

การเรียนรู้ไม่หลากหลาย ขาดสื่อที่น่าสนใจในบทเรียน นักเรียนมีความรู้ความเข้าใจในเรื่องมวยไทยโบราณน้อย โดยเฉพาะมวยไทยโบราณลพบุรี ซึ่งเป็นมวยไทย โบราณหนึ่งในตำนานมวยโบราณของไทย ผู้วิจัย ในฐานะครูมวยไทยในจังหวัดลพบุรี ได้เห็นความสำคัญ ของการอนุรักษ์และสืบสานองค์ความรู้มวยไทย โบราณลพบุรีให้คงอยู่กับเยาวชนในท้องถิ่น และ เล็งเห็นถึงความสำคัญในการเพิ่มแหล่งการเรียนรู้ ที่มีความหลากหลายมากขึ้น เพื่อให้ตอบสนองความ ต้องการเรียนรู้ที่ทันสมัย จึงได้นำเทคโนโลยี คอมพิวเตอร์มาใช้ในการเรียนการสอน

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์จัดว่าเป็นนวัตกรรม รูปแบบหนึ่งของสื่อการเรียนการสอนในปัจจุบัน ซึ่งเป็นรูปแบบของสื่อการเรียนการสอนที่นำ คอมพิวเตอร์เข้ามามีส่วนร่วมในการเรียนการสอน เป็นการเพิ่มแรงจูงใจให้แก่ผู้เรียนจากการนำเสนอ ที่หลากหลายสร้างความสนใจที่ดีให้กับผู้เรียน และเป็น การส่งเสริมการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ณพชนก สุวรรณมณี (2557: 2) สอดคล้องกับ วารุณี คงวิมล (2559: 1-2) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เทคโนโลยี เข้ามามีความสำคัญควบคู่ไปกับการเรียนการสอน หนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เป็นสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่มีประสิทธิภาพ และมีประโยชน์อย่างมาก ในการถ่ายทอดความรู้ความชำนาญเพื่อสนับสนุนการเรียนรู้ และการอบรม ผู้เรียนจะได้รับความรู้ ความก้าวหน้า ในการเรียนของตน บางส่วนจะมีการประเมินและ ประยุกต์ตามรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละคน หนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เป็นสื่อที่รวมเอาจุดเด่นของสื่อแบบ ต่างๆ มารวมในสื่อเดียวกัน คือ สามารถแสดงภาพ แสง เสียง ภาพเคลื่อนไหว และการมีปฏิสัมพันธ์กับ ผู้ใช้ ช่วยให้ผู้เรียนเกิดพัฒนาการเรียนรู้ และเข้าใจ เนื้อหาวิชาได้เร็วขึ้น

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้นนี้ ผู้วิจัยในฐานะผู้สอนและมีประสบการณ์การถ่ายทอดความรู้ในวิชามวยไทย โดยเฉพาะได้ศึกษามวยไทยโบราณ (สายมวยลพบุรี) ซึ่งถือว่าเป็นมวยที่อยู่ในจังหวัดลพบุรีแห่งนี้ เพื่อไม่ให้หายสาบสูญหรือขาดการอนุรักษ์และฟื้นฟูดำรงไว้ซึ่งเอกลักษณ์ของภูมิปัญญาท้องถิ่นในศิลปะการต่อสู้มวยไทยโบราณสายนี้ ประกอบกับหลักสูตรการจัดการเรียนการสอนรายวิชามวยไทยถูกบรรจุให้มีการเรียนการสอนในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยจึงมีความสนใจในการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี เพื่อหาคุณภาพ ประสิทธิภาพ การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์และเป็นแนวทางในการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี ให้มีประสิทธิภาพตามเกณฑ์ 80/80
2. เพื่อเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจ การใช้หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัด

ลพบุรี ปีการศึกษา 2561 ที่เรียนวิชามวยไทย ภาคเรียนที่ 2 จำนวนนักเรียน 68 คน จำนวน 3 แห่ง ประกอบด้วย โรงเรียนโคกเจริญวิทยา 24 คน โรงเรียนชัยบาดาลวิทยา 29 คน และโรงเรียนยางรากวิทยา 15 คน

2. ขอบเขตของเนื้อหา

เอกสารประกอบการเรียนเรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental research) ซึ่งมีขั้นตอนในการวิจัยตามวัตถุประสงค์ในการวิจัยประกอบด้วย 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี

1. ศึกษาข้อเท็จจริงด้านเนื้อหาเรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี จากตำรา เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำมาเป็นแนวทางในการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี
2. เรียบเรียงเนื้อหาเรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี เป็นร้อยแก้ว ใช้ภาษาง่าย ๆ กะทัดรัด ใช้ประโยคไม่ซับซ้อน และรักษาเค้าโครงเรื่องเดิมไว้ และสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ลักษณะภาพประกอบ มีคำบรรยายประกอบ
3. นำหนังสือที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ได้แก่ รองศาสตราจารย์ปราโมทย์ จันทร์เรือง ผู้ช่วยศาสตราจารย์กิตติ โพธิ์ศรีสูง และอาจารย์ชนทัต มงคลศิลป์

ตารางที่ 1 การประเมินความเหมาะสมของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน โดยที่คำตอบมี 5 ระดับ คือ มากที่สุด 5 มาก 4 ปานกลาง 3 น้อย 2 และน้อยที่สุด 1 ข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้ดังนี้

รายการ	ความคิดเห็น			$\bar{X}$	S.D.	ความหมาย
	คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3			
1. ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ	4.05	4.25	4.60	4.30	0.58	เห็นด้วยมาก
2. ด้านภาพ เสียง การใช้ภาษา	4.30	4.80	4.15	4.42	0.61	เห็นด้วยมาก
3. ด้านกราฟิกและการออกแบบจอภาพ	4.65	4.62	4.82	4.70	0.78	เห็นด้วยมาก
4. ด้านการจัดการในบทเรียน	4.14	4.40	4.00	4.18	0.52	เห็นด้วยมาก
ทั้งหมด	4.28	4.52	4.39	4.40	0.62	เห็นด้วยมาก

จากตารางที่ 1 พบว่าผู้เชี่ยวชาญเห็นว่าความเหมาะสมของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี ด้านกราฟิกและการออกแบบจอภาพ มีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X} = 4.70$, S.D. = 0.78) ส่วนด้านการจัดการในบทเรียน มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด ($\bar{X} = 4.18$, S.D. = 0.52) แต่โดยรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.40$, S.D. = 0.62)

4. ตรวจสอบด้านเนื้อหาและการนำเสนอ ด้านภาพ เสียง การใช้ภาษา ด้านกราฟิกและการออกแบบจอภาพ และการจัดการในบทเรียน ผลการตรวจสอบพบว่ามีประเด็นที่ควรปรับปรุง เช่น ด้านการจัดการในบทเรียน ได้นำคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญมาวิเคราะห์ปรับปรุงนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี ที่ผ่านการตรวจสอบของผู้ทรงคุณวุฒิ และได้แก้ไขแล้วไปทดลองใช้เพื่อหาประสิทธิภาพ โดยมีลำดับขั้นตอนดังนี้

ขั้นที่ 1 ทดลองแบบหนึ่งต่อหนึ่ง (One to One Testing) โดยนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องมวยไทย

โบราณลพบุรี ทดลองกับนักเรียนที่ไม่เคยเรียนเนื้อหา มาก่อน เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำไปปรับปรุงแก้ไข นักเรียนที่ทดลองเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านหมีวิทยา อำเภอบ้านหมี จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2561 จำนวน 3 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จากกลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำปานกลางและสูง ระดับละ 1 คน โดยใช้เกณฑ์กำหนดระดับผลการเรียน ดังนี้

1. นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยต่ำ หมายถึง นักเรียนที่มีระดับผลการเรียน 2.00 ลงมา
  2. นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยปานกลาง หมายถึง นักเรียนที่มีระดับผลการเรียน 2.00 ถึง 2.99
  3. นักเรียนที่มีระดับผลการเรียนเฉลี่ยสูง หมายถึง นักเรียนที่มีระดับผลการเรียน 3.00 ถึง 4.00
- ขั้นที่ 2 ทดลองกับกลุ่มเล็ก (small group testing) โดยนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้ว จากข้อมูลที่ได้

จากการทดลองขั้นที่ 1 ทดลองกับนักเรียนที่ไม่เคยเรียน เนื้อหานี้มาก่อน นักเรียนที่ทดลองเป็นนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนบ้านชีวิทยา อำเภอ บ้านหมี่ จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2561 จำนวน 9 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (simple random sampling) จากกลุ่มนักเรียนที่มีระดับผลการเรียน เฉลี่ยสูง ปานกลางและต่ำ ระดับละ 3 คน โดยขั้นตอน และวิธีดำเนินการเหมือนการทดลองกับนักเรียนขั้นที่ 1 แล้วนำปัญหาและข้อบกพร่องไป ปรับปรุงแก้ไขต่อไป

ขั้นที่ 3 ทดลองกับกลุ่มใหญ่ (field testing) นำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนเรื่องมวยไทย โบราณลพบุรี ที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วจากข้อมูลที่ได้ จากการทดลองขั้นที่ 2 ทดลองกับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าม่วงวิทยา อำเภوتاม่วง จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน เพื่อหา ประสิทธิภาพของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เรื่องมวยไทย โบราณลพบุรี ตามเกณฑ์ 80/80

ตอนที่ 2 การสร้างแบบฝึกหัดท้ายบทเรียน และ แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน เรื่องมวยไทย โบราณลพบุรี

การสร้างแบบฝึกหัดท้ายบท

1. ศึกษาตำราเอกสารที่เกี่ยวกับการวัดผลและ ประเมินผล จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้ เกี่ยวกับการสร้างแบบฝึกหัดและเทคนิคการเขียน ข้อสอบ

2. สร้างแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนตามเนื้อหาและ จุดประสงค์ที่กำหนดไว้เป็นแบบฝึกหัด จำนวน 20 ข้อ

3. นำแบบฝึกหัดท้ายบทเรียนที่สร้างขึ้น ไป ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ดัชนี ความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์ ที่ ด อ ง ก า ร วั ด (index of Item - objective congruence หรือ IOC) จาก การ พิจ า ร ณา

ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แต่ละท่านพิจารณา ความสะดวกเห็นว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดจุดประสงค์ การเรียนรู้ที่ต้องการวัดหรือไม่ ผลปรากฏว่าค่า IOC มีค่าระหว่าง 0.67 -1.00 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.50 ขึ้นไป ตามเกณฑ์ถือว่านำไปใช้ได้

การสร้างแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจ ทางการเรียน

1. ศึกษาตำราและเอกสารที่เกี่ยวกับการวัดผล และประเมินผล การสร้างแบบทดสอบและเทคนิค การเขียน ข้อสอบ และศึกษาเนื้อหาหนังสือ อิเล็กทรอนิกส์ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี และ จุดประสงค์เชิงพฤติกรรมที่กำหนดไว้เป็นข้อสอบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 20 ข้อ

2. นำแบบทดสอบตรวจสอบคุณภาพของ แบบทดสอบด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาโดยใช้ ดัชนี ความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์ ที่ ด อ ง ก า ร วั ด (index of item objective Congruence หรือ IOC) จาก การ พิจ า ร ณา ของผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน แต่ละท่านพิจารณา ความสะดวกเห็นว่าข้อสอบแต่ละข้อวัดจุดประสงค์การเรียนรู้ ที่ต้องการวัดหรือไม่ ผลปรากฏว่าค่า IOC มีค่า ระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 ซึ่งมีค่าสูงกว่า 0.50 ขึ้นไป ตามเกณฑ์ ถือว่านำไปใช้ได้

3. นำแบบทดสอบที่ได้รับการปรับปรุงแก้ไขแล้ว นำไปทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนท่าม่วงวิทยา อำเภوتاม่วง จังหวัดลพบุรี ปีการศึกษา 2561 จำนวน 30 คน เพื่อนำข้อมูล มาวิเคราะห์แบบทดสอบที่สร้างขึ้น

4. นำแบบทดสอบที่ได้มาวิเคราะห์ค่าความยาก ง่าย (p) และค่าอำนาจจำแนก (r) เพื่อคัดเลือกข้อสอบ ที่มีค่าความยากง่าย ตามเกณฑ์ความเหมาะสมของค่า ความยากง่ายจะต้องไม่ยากหรือง่ายจนเกินไป

ค่า p จะมีค่าระหว่าง 0 ถึง 1.00 แต่เกณฑ์ความเหมาะสมมีค่า p ตั้งแต่ 0.20 ถึง 0.80 สำหรับค่าอำนาจจำแนก r จะมีค่าระหว่าง -1.00 ถึง 1.00 แต่เกณฑ์ที่เหมาะสม มีค่า r ไม่ต่ำกว่า 0.20

5. นำแบบทดสอบที่ผ่านการวิเคราะห์ค่าความยากง่าย และค่าอำนาจจำแนกแล้วนำผลที่ได้มาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยงของแบบทดสอบ โดยวิธี KR -20 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (Kuder - Richardson) ได้แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนฉบับสมบูรณ์

ผลการวิจัย

การวิเคราะห์ข้อมูลการพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้ เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี ผู้วิจัยได้ดำเนินการหาประสิทธิภาพ เพื่อต้องการให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ทั้งในระหว่างการใช้ (E_1) และหลังสิ้นสุดการใช้ (E_2)

และเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจการเรียนรู้ในเรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี ภายหลังจากเรียนด้วยหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้จนจบแล้ว ได้ดำเนินการออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์หาประสิทธิภาพของหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้ เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่าประสิทธิภาพรวมของหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็น 86.12/89.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ และเป็นไปตามสมมุติฐานของการวิจัย ดังนั้น หนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรีที่สร้างขึ้น จึงมีประสิทธิภาพสามารถนำไปใช้ได้ ดังแสดงในภาพ

ภาพที่ 1 หน้าปกหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์

สารบัญ			
รายละเอียดทั่วไป	ก	ห้องงโยธา	12
สาระสำคัญ	ข	ขุนอภัยอภัย	13
จุดประสงค์การเรียนรู้	ค	ทัดคอเอววัน	14
แบบทดสอบก่อนเรียน		เอววันเสก	15
		ขุนอภัยพาดง	16
		พระรามนำศร	17
ประเมินผลในโรงเรียน	1	ทวงเงืงศร	18
เอกลักษณ์มวยไทยโบราณบุรี	6	จิรภูมิวันแ่นดิน	19
ขอเฉพาะสู่มู	11	หม่อมงามยวแพน	20

ภาพที่ 2 หน้าสารบัญหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์

คำอธิบาย

คลิกที่ตัวอักษรหน้าข้อที่ถูกต้องที่สุด

แบบทดสอบก่อนเรียน

1. คำว่า "ศิลปะและวัฒนธรรม" เป็นสิ่งแสดงออกอันเป็นมรดกของทุกชาติ ชาติใดมีศิลปะและวัฒนธรรมมากซึ่งได้นุรักษ์มาเนิ่นนานย่อมแสดงว่าประเทศนั้นเป็นอย่างไร

ก. มีเอกราชของชาติ

ข. มีวัฒนธรรมที่ทันสมัย

ค. มีค่านิยมและเจตคติที่ดี

ง. มีประวัติศาสตร์มายาวนาน

ถัดไป

ภาพที่ 3 แสดงตัวอย่างแบบทดสอบก่อนเรียนหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์

10

เอกลักษณ์วัฒนธรรมมวยและท่าของมวยไทยโบราณบุรี

เอกลักษณ์ทรงพันคางข้มเท้าของมวยไทยโบราณบุรี

หน้าต่อไป

ภาพที่ 4 แสดงตัวอย่างเนื้อหาบทเรียนหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์

ตอนที่ 2 การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเรียนภายหลังด้วยหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 พบว่า คะแนนเฉลี่ยก่อนเรียน เท่ากับ 9.87 คะแนน และเฉลี่ยหลังเรียน เท่ากับ 19.83 คะแนน ดังนั้น นักเรียนมีคะแนนเฉลี่ยเพิ่มขึ้นโดยเฉลี่ยเท่ากับ 9.96 นั่นคือ ภายหลังการใช้หนังสือเรียน อิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี แล้วนักเรียนมีความรู้ความเข้าใจสูงขึ้นโดยในภาพรวมมีคะแนนพัฒนาการคิดเป็นร้อยละ 41.12

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยสรุปได้ ดังนี้

1. ประสิทธิภาพของหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี มีค่าเท่ากับ 86.12/89.92 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80

2. การเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเรียนวิชามวยไทย เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี มีคะแนนเฉลี่ยหลังเรียน สูงกว่าก่อนเรียน คิดเป็นคะแนนพัฒนาการ ร้อยละ 41.12

อภิปรายผล

จากผลการวิจัย โดยใช้หนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี และแบบทดสอบวัดความรู้ความเข้าใจทางการเรียนที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ประสิทธิภาพของหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน เรื่อง มวยไทยโบราณลพบุรี แล้ว สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีค่าเท่ากับ 86.12/89.92 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะเป็นสื่อการเรียนที่นักเรียนแต่ละคนสามารถใช้ได้อย่างอิสระได้รับความสนุกสนานเพลิดเพลิน เนื่องจากรูปแบบของหนังสือเสริมการเรียนที่สร้างขึ้นตามหลักเกณฑ์ในการสร้างหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน ได้รับการตรวจสอบแก้ไขจากผู้ทรงคุณวุฒิด้านต่างๆ เช่น ด้านเนื้อหาและการนำเสนอ ด้านภาพเสียงและการใช้ภาษา ด้านการออกแบบจอภาพ ด้านการจัดการในบทเรียน และผู้วิจัยได้นำหลักการสร้างหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน โดยเลือกเนื้อเรื่องที่สำคัญ มีจุดมุ่งหมาย เพื่อให้ นักเรียนศึกษาหาความรู้เข้าใจง่าย ได้ข้อเท็จจริงในเนื้อหาสาระมีองค์ประกอบที่ทำให้หนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของทรงศักดิ์ ธีระวงศนันท์ (2555, บทคัดย่อ) ได้พัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง แม่ไม้มวยไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียน ชุมชน บ้าน หลวง จังหวัด พะเยา จากผลการวิจัยพบว่า หนังสืออิเล็กทรอนิกส์มีประสิทธิภาพเท่ากับ 85.00/85.83 ซึ่งสูงกว่าเกณฑ์ 80/80 ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะว่าหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นได้ผ่านการตรวจสอบ ความตรงเชิงเนื้อหา การออกแบบ จากคณะผู้เชี่ยวชาญ แล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขและพัฒนาอย่างเป็นลำดับขั้นตอน จนได้สื่อที่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้สรุปได้ว่าหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี ซึ่งสร้างตามเกณฑ์

มาตรฐานมีประสิทธิภาพ 86.12/89.92 สูงกว่าเกณฑ์ 80/80 เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. ผลการวิจัยเปรียบเทียบความรู้ความเข้าใจทางการเรียนของการใช้หนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี พบว่าคะแนนหลังเรียนสูงกว่าคะแนนก่อนเรียน เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี ได้ผ่านขั้นตอนการสร้างที่มีระบบและได้รับการตรวจสอบประเมินจากผู้เชี่ยวชาญในด้านต่างๆ ที่ได้ให้ข้อเสนอแนะแนวทางและวิธีการนำเสนอให้เหมาะสม จึงทำให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนด และสามารถนำไปใช้เป็นหนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรีแล้ว เพื่อเพิ่มพูนความรู้และประสบการณ์ให้กับผู้อ่านได้ตามจุดหมาย ตลอดจนเป็นการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจ กระตุ้นและปลูกฝังจิตสำนึกที่ดีให้คุณค่าของศิลปะแม่ไม้มวยไทย ในสิ่งที่ควรอนุรักษ์และส่งเสริมมวยไทยที่สืบทอดกันมาตั้งแต่บรรพบุรุษเพื่อความภาคภูมิใจ และ หวัง แหน ให้ คง อยู่ เป็นเอกลักษณ์ของไทยตลอดไป ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของรัชชัชย ส่องสว่าง (2551, บทคัดย่อ) การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่านเรื่อง แม่ไม้มวยไทย 15 แม่ไม้มวยไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษา ปีที่ 6 ผลการวิจัยพบว่าหนังสือส่งเสริมการอ่านมีประสิทธิภาพ 82.33/81.23 เป็นไปตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ 80/80 ที่กำหนดไว้ และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของการใช้หนังสือส่งเสริมการอ่านระหว่างคะแนนทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียนคะแนนสูงกว่าก่อนเรียนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .05 และสวีเนย์ (Sweeney, 1998, Abstract) ได้ทำการวิจัยการศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาโปรแกรมคอมพิวเตอร์ ด้วยกลุ่มที่เรียนปกติกับกลุ่มที่มีการเรียนเสริมด้วยคอมพิวเตอร์ ผลการวิจัยพบว่ากลุ่มที่เรียนด้วยคอมพิวเตอร์จะมีความรู้ความเข้าใจเพิ่มขึ้นกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เรียนเสริมด้วยคอมพิวเตอร์ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการที่มีการใช้คอมพิวเตอร์เข้ามาช่วย ในการเรียนจะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการเรียนรู้เพิ่มขึ้น จากการเรียนแบบปกติ

ดังนั้น ผลการวิจัยในครั้งนี้สรุปได้ว่า หนังสือเรียนอิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สามารถใช้เป็นสื่อเสริมการเรียนรู้ ด้านความรู้ความเข้าใจได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ผู้ที่สนใจหรือครูผู้สอนวิชามวยไทย ควรนำผลการวิจัยนี้ไปประยุกต์ใช้ในการสร้างหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียน เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรีในเนื้อหาอื่น เพราะสามารถใช้เป็นสื่อเสริมการเรียนรู้ ด้านความรู้ความเข้าใจได้เป็นอย่างดี

2. ผู้ที่สนใจหรือครูผู้สอนที่มีหน้าที่ในการฝึกอบรมหรือจัดกิจกรรมการเรียนการสอนวิชามวยไทยให้กับนักเรียน ควรนำหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนเรื่องมวยไทยโบราณลพบุรีนี้ไปใช้ เพื่อฝึกนิสัยให้เด็กรักการศึกษาค้นคว้าตลอดจนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับการสร้างหนังสือเสริมการเรียนในเนื้อหาอื่นๆ เกี่ยวกับมวยไทยสำหรับเด็ก

เพื่อฝึกนิสัยให้เด็กรักการศึกษาค้นคว้าตลอดจนใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

2. ควรรำดำนานมวยไทย การรำรำไหว้ครู ทักษะพื้นฐานมวยไทยสายอื่นๆ ที่สำคัญมาจัดสร้าง

หนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้ นอกจากเด็กจะรักการศึกษาค้นคว้าแล้ว ยังเป็นการอนุรักษ์ประเพณีวัฒนธรรมและศีลธรรมไว้สืบไป

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). **หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551** (พิมพ์ครั้งที่ 2). กรุงเทพมหานคร : สหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

จรัสเดช อุลิต และคณะ. (2556). **การจัดการความรู้มวยไทย 5 สาย**. รายงานวิจัยฉบับสมบูรณ์. กรุงเทพมหานคร: กรมส่งเสริมวัฒนธรรม กระทรวงวัฒนธรรม.

ชนทัต มงคลศิลป์. (2550). **มวยลพบุรี**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ณพชนก สุวรรณมณี. (2557). **การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่อง ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ ตามหลักสูตรโรงเรียนมาตรฐานสากล สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1 โรงเรียนดีบุกพังงาวิทยายน**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา วิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

ทรงศักดิ์ ชีระวงศนันท์. (2555). **การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ เรื่องแม่ไม้มวยไทย สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 โรงเรียนชุมชนบ้านหลวง จังหวัดพะเยา**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

ธวัชชัย ส่องสว่าง. (2551). **การสร้างหนังสือส่งเสริมการอ่าน เรื่อง แม่ไม้มวยไทยสำหรับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6**. วิทยานิพนธ์ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

โพธิ์สวัสดิ์ แสงสว่าง. (2557). **มวยไทยโบราณ**. วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชามวยไทยศึกษา วิทยาลัยมวยไทยศึกษาและการแพทย์แผนไทย มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง.

วารุณี คงวิมล. (2559). **การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์ (e-Book) เรื่อง การใช้โปรแกรม PHOTOSHOP เพื่อผลิตสื่อการสอน สำหรับครูระดับประถมศึกษา**. วิทยานิพนธ์การศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.

Sweeney, Latanya. (1998). **Power learning using computer as teaching machines**. ค้นเมื่อ พฤษภาคม 28, 2561, จาก <http://privacy.cs.cmu.edu./cpius/study.html>,

การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Feasibility Study of establishing a Faculty of Law, Kanchanaburi Rajabhat University

ศศิวิมล ช่วยดำรงค์

สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

Sasivimol Choudumrong

A Bachelor of Law, Faculty of Humanities and Social Sciences, Kanchanaburi Rajabhat University

บทคัดย่อ

การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ศึกษาจากกลุ่มตัวอย่างที่ประกอบด้วยตัวแทนจากบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย และผู้มีส่วนได้เสียกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต คือ ตัวแทนจากสภานายความ ตัวแทนจากสภาวิชาการ ตัวแทนจากสภามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตัวแทนจากอาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ตัวแทนจากอาจารย์พิเศษหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ตัวแทนจากนักวิชาการด้านนิติศาสตร์ในองค์กรของรัฐ และตัวแทนจากประชาชนซึ่งมีส่วนเกี่ยวข้องกับหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาเป็นแบบสอบถามที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นแล้วจึงนำไปทำการเก็บข้อมูลจากการสัมภาษณ์โดยสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเก็บข้อมูลจากผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ซึ่งผลการวิจัยพบว่าไม่มีความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จากหลักการ TELOSH ทั้ง 6 ด้านประกอบด้วย ด้านเทคโนโลยีและระบบ ด้านงบประมาณ ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ด้านการบริหารจัดการ ด้านระยะเวลา และด้านบุคลากร

ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องที่ต้องการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี สามารถทราบถึงองค์ประกอบที่ไม่มีความเป็นไปได้ในการจัดตั้งเป็นคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตามหลักการ TELOSH และจะต้องเตรียมตัวอย่างใดเมื่อต้องการจะตั้งเป็นคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

คำสำคัญ : การศึกษาความเป็นไปได้, การจัดตั้ง, คณะนิติศาสตร์

ABSTRACT

The study aimed to study the feasibility of establishing the Faculty of Law, Kanchanaburi Rajabhat University. The sample consisted of representatives from government or private organizations involved in the law, the stakeholders with the teaching and learning law:

representatives from the Lawyers' Council, representatives from Academic Council, representatives from Kanchanaburi Rajabhat University, representative lecturers from Bachelor of Laws Program in Laws, representative guest Lecturers from Bachelor of Laws Program in Laws, representatives of legal scholars in state organizations, and representatives of the people related in Bachelor of Laws Program in Laws. The instrument used in the study was a questionnaire developed by the researcher, the data collected from in-depth interviews. Key informants were collected by using the selected method. Specifically (purposive sampling), it could be concluded that there was no possibility in the establishment of the Faculty of Law, Kanchanaburi Rajabhat University based on TELOSH Principles including six sides: Technology and System, Economic, Legal, operation, schedule and Human.

Related people who want to establish Faculty of Law, Kanchanaburi Rajabhat University are able to learn the components that are not possible to establish Faculty of Law, Kanchanaburi Rajabhat University based on TELOSH Principles and how to prepare to establish Faculty of Law, Kanchanaburi Rajabhat University.

Keywords: Feasibility Study, Establishment, Faculty of Law

บทนำ

มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตั้งอยู่ในเขตอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ถือเป็นแหล่งเรียนรู้และเป็นหลักทางวิชาการของท้องถิ่น ซึ่งเป็นสถาบันอุดมศึกษาเพื่อการพัฒนาท้องถิ่น ปัจจุบันกระแสการเปลี่ยนแปลงของสังคมในทุกๆ ด้านไม่ว่าจะเป็นด้านเศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง ก่อให้เกิดผลกระทบทั้งเชิงบวกและเชิงลบ ในสาขาวิชาชีพต่างๆ ทั้งในหน่วยงานภาครัฐและเอกชน รวมทั้งส่วนกลางและส่วนท้องถิ่น แต่ไม่ว่าสังคมจะเปลี่ยนแปลงไปในทิศทางใดสิ่งหนึ่งที่ไม่อาจปฏิเสธได้ คือ กฎหมายมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในทุกด้านของมนุษย์ นักนิติศาสตร์จึงเป็นวิชาชีพที่มีความจำเป็นเสมอ การจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต จึงได้รับความสนใจจากนักเรียน นักศึกษาตลอดมา

ดังนั้น การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เพื่อตอบสนองความเปลี่ยนแปลงดังกล่าว โดยการกำหนดหลักสูตรที่ให้ความสำคัญในกฎหมายชาติพันธุ์ และสิ่งแวดล้อม ซึ่งเป็นปัญหาอย่างมากในจังหวัดกาญจนบุรี และเป็นการสนองต่อการขยายตัวทางเศรษฐกิจท่องเที่ยวของจังหวัด อีกทั้งเน้นในส่วนของกฎหมายมหาชนสำหรับการปฏิบัติงานในหน่วยงานท้องถิ่น ประกอบกับในแต่ละปีมีนักเรียนที่จบการศึกษามัธยมศึกษาตอนปลายจำนวนมากในจังหวัดกาญจนบุรีและจังหวัดใกล้เคียงอย่างจังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดราชบุรี และจังหวัดนครปฐม ส่วนใหญ่ต้องการศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาและไม่ต้องการเดินทางไปไกลจากท้องถิ่นเดิม ด้วยเหตุผล

เรื่องค่าใช้จ่ายและความห่างไกลครอบครัว ในขณะที่ปัจจุบันจังหวัดกาญจนบุรี แม้มีสถาบันระดับอุดมศึกษารองรับถึง 3 แห่ง คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มหาวิทยาลัยมหิดล และมหาวิทยาลัยเวสเทิร์น แต่มีสถาบันเดียวที่เป็นมหาวิทยาลัยของรัฐและมีหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต คือ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

อย่างไรก็ตาม หลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต ในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ยังคงมีข้อจำกัดในด้านบริหารจัดการศึกษา ภาควิชาและความเป็นเอกภาพในด้านการบริหารจัดการ ทั้งด้านงบประมาณและบุคลากร เนื่องจากเป็นสาขาวิชาหนึ่งในคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์และการเปิดเป็นสาขานิติศาสตร์ซึ่งไม่ใช่คณะนิติศาสตร์นั้นไม่สามารถสนองต่อความต้องการของนักเรียนในพื้นที่ ทำให้นักเรียนในท้องถิ่นมีการย้ายหรือไปศึกษาต่อที่สถาบันอุดมศึกษาในจังหวัดอื่นที่มีความพร้อมมากกว่าและตรงกับความต้องการของผู้เรียน ดังนั้นหากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีการขยายเป็นคณะนิติศาสตร์แทนสาขาวิชานิติศาสตร์ในสังกัดคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ จะสามารถตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในท้องถิ่น ที่ได้เรียนในสถาบันที่มีศักยภาพมากขึ้น สามารถสร้างความทัดเทียมความเสมอภาคทางการศึกษากับจังหวัดอื่นๆ ในพื้นที่ใกล้เคียง

อีกทั้งสอดคล้องกับหนังสือที่สท. 011/6303 ลงวันที่ 23 กันยายน 2558 จากสภานายความในพระบรมราชูปถัมภ์ เรื่อง การพิจารณารับรองหลักสูตร ตามที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ขอให้สำนักฝึกอบรมวิชาว่าความ แห่งสภานายความพิจารณารับรองหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต เพื่อให้สำเร็จการศึกษานิติศาสตรบัณฑิต เข้าเป็นผู้รับ

การอบรมวิชาว่าความ แห่งสภานายความ ตามข้อบังคับสภานายความ พ.ศ. 2529 ข้อ 5 (2) ซึ่งคณะกรรมการสภานายความ ได้พิจารณาเรื่องแล้ว และมีมติในการประชุมครั้งที่ 8/2558 เมื่อวันที่ 28 สิงหาคม 2558 มีมติเห็นชอบอนุมัติรับรองหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต และมาตรฐานการศึกษาผู้สอบไล่ได้ปริญญาตรีทางนิติศาสตร์ จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตามข้อบังคับสภานายความว่าด้วยการฝึกอบรมวิชาว่าความ พ.ศ. 2529 ข้อ 5 (2) โดยการอนุมัติรับรองหลักสูตรดังกล่าว สภานายความ มีเงื่อนไข และ เงื่อนไข เวลา กำหนดไว้ คือ ถ้ามหาวิทยาลัยไม่สามารถจัดตั้งเป็นคณะนิติศาสตร์ได้ภายใน 3 ปี ให้ถือว่า การอนุมัตินี้ยกเลิกและถ้าในระหว่าง 3 ปีนี้ มีมาตรฐานในการสอนถูกตรวจสอบโดยสภานายความหรือมีข้อเท็จจริงที่ปรากฏเพิ่มเติมว่าไม่ได้มาตรฐาน สภานายความขอสงวนสิทธิ์ที่จะถอนอนุมัตินี้ได้ และต่อมาผลจากการประชุมคณะกรรมการสภานายความ ได้ให้การเห็นชอบให้มีการจัดตั้งเป็นคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เพื่อให้เป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานของการสอบใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทนายความจากสภานายความ รวมทั้งให้มีความสอดคล้องกับหลักสูตรของเนติบัณฑิตยสภา ทั้งนี้เพื่อประโยชน์ในการศึกษาต่อในระดับเนติบัณฑิตของนักศึกษาต่อไป

ดังนั้น จากปัญหาข้างต้น จึงทำการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ ในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เพื่อที่จะเป็นโอกาสในการขยายหน่วยงานและแก้ปัญหาด้านศักยภาพให้มีความเข้มแข็งสอดคล้องกับสภาพสังคมมากขึ้น ตลอดจนเพื่อให้มีการจัดการศึกษาที่ดีแก่คนในท้องถิ่น ประกอบกับเพื่อแก้ไขและลดข้อจำกัดให้มหาวิทยาลัยที่เกิดขึ้นใหม่ได้ สามารถจัดการเรียนการสอนให้สอดคล้องกับ

ความต้องการของคนในพื้นที่ รวมทั้งลดค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้เรียนหากมีโอกาสได้เรียนในพื้นที่ตลอดจนสร้างความอบอุ่นในครอบครัวให้เข้มแข็ง มีความผูกพันอันดีอีกด้วย

วัตถุประสงค์

เพื่อศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ขอบเขตของการวิจัย

1. ขอบเขตด้านเนื้อหาในการศึกษาถึงความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ในแง่ของการศึกษาความเป็นไปได้ตามหลักการ TELOSH ประกอบด้วย T (Technology and System Feasibility) ด้านเทคโนโลยีและระบบ, E (Economic Feasibility) ด้านงบประมาณ, L (Legal Feasibility) ด้านกฎหมาย ระเบียบข้อบังคับ, O (Operation Feasibility) ด้านการบริหารจัดการ, S (Schedule Feasibility) ด้านระยะเวลา และ H (Human Feasibility) ด้านบุคลากร

2. ขอบเขตด้านประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ บุคลากรในหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย และผู้มีส่วนได้เสียกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต

กลุ่มตัวอย่าง ประกอบด้วยตัวแทนจากบุคลากรในหน่วยงานภาครัฐหรือเอกชนที่เกี่ยวข้องด้านกฎหมาย และผู้มีส่วนได้เสียกับการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต คือ ตัวแทนจากสภามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตัวแทนจากสภามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตัวแทนจากสภามหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตัวแทนจากอาจารย์ประจำหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต ตัวแทนจากอาจารย์พิเศษหลักสูตรนิติศาสตร์บัณฑิต ตัวแทน

จากนักวิชาการด้านนิติศาสตร์ในองค์กรของรัฐ และตัวแทนจากประชาชน

3. ขอบเขตด้านเวลาที่ศึกษา โดยทำการศึกษาเป็นระยะเวลา 12 เดือนตั้งแต่ มกราคม – ธันวาคม 2560

วิธีดำเนินการวิจัย

งานวิจัยเรื่องการศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ประกอบด้วยเนื้อหาที่เกี่ยวกับข้อมูลและวิธีการรวบรวมข้อมูล รวมทั้งวิธีการวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลนำไปสู่ความเข้าใจของเนื้อหาได้แท้จริง และเพื่อให้ได้คำตอบตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ของการวิจัยคือ

1. การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้

1.1 การศึกษาข้อมูลจากเอกสาร (Documentary Research) ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวคิดทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา บทความวารสารวิชาการ สืบค้นข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Internet) และงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาไว้ในแง่มุมต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติการบริหารส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2550 กฎกระทรวงจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏ เพื่อทำการวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลปฐมภูมิต่อไป เพื่อใช้ในการศึกษาความเป็นไปได้ (Feasibility study questionnaire) เป็นข้อคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีในแง่ของการศึกษา

ความเป็นไปได้ตามหลักการ TELOSH และตามมาตรฐานการจัดตั้งหน่วยงานภายในสถาบันอุดมศึกษาของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษาให้เป็นไปตามประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่องหลักเกณฑ์การจัดตั้งส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2555

1.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ (Interview) กับผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) โดยผู้วิจัยได้ดำเนินการสัมภาษณ์โดยใช้วิธีการจดบันทึกการสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key Informants) และการบันทึกเสียงไว้ แล้วนำมาวิเคราะห์ พร้อมทั้งแยกแยะจับประเด็น อีกทั้งตัดคำพูดบางคำที่ไม่เหมาะสม และไม่เกี่ยวข้องกับการวิจัยออกไป เพื่อให้ข้อมูลนั้นเป็นไปตามระเบียบวิธีวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสนาม (Field Research Methodology) ทำวิธีการที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลในการทำวิจัยเพื่อศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย บันทึกเสียงสนทนาจากเครื่องอัดเสียงและถอดบทสนทนาของผู้ถูกสัมภาษณ์ และการเลือกวิธี Discourse Analysis มาใช้วิเคราะห์ข้อมูล เป็นวิธีที่เหมาะสมอย่างยิ่งในการให้ข้อมูลในเชิงลึกเกี่ยวกับสภาพปัจจุบัน การจัดการศึกษาด้านนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีและความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ช่วยให้

คลายข้อสงสัย และสามารถตั้งคำถามในระหว่างการสนทนาเพื่อเก็บข้อมูลได้ ซึ่งจะนำไปสู่การรับรู้แนวคิดและมุมมองผู้ให้ข้อมูล อีกทั้งเป็นวิธีที่ช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจภาษา มุมมอง และทัศนคติของผู้ให้สัมภาษณ์ที่มีต่อวัตถุประสงค์ของงานวิจัยในครั้งนี้

2.2 ข้อมูลที่ได้จากการวิจัยเอกสาร (Document Research) ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาจากแนวคิด ทฤษฎีต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา บทความ วารสารวิชาการ สืบค้นข้อมูลจากสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ (Internet) และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ. 2547 พระราชบัญญัติการบริหารส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2550 กฎกระทรวงจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2548 และประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่อง หลักเกณฑ์การจัดตั้งส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2555 มาสังเคราะห์แล้วเขียนบรรยายในเชิงพรรณนา

ผลการวิจัย

การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ได้นำข้อเท็จจริงจากสภาพปัจจุบันของสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มาประกอบ ดังนี้

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัจจุบันของสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ประเด็น	สภาพปัจจุบันของสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
ก่อตั้ง	สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีก่อตั้งเมื่อปี พ.ศ. 2552
ปรัชญา	นักนิติศาสตร์ที่มีคุณภาพ ยึดมั่นในจรรยาบรรณวิชาชีพ และก้าวทันพลวัตของสังคม
ชื่อปริญญาและสาขาวิชา	ชื่อเต็ม : นิติศาสตรบัณฑิต (น.บ.) ชื่อเต็ม : Bachelor of Laws (LL.B.)
จำนวนหน่วยกิต	ไม่น้อยกว่า 139 หน่วยกิต
รูปแบบของหลักสูตร	รูปแบบ : หลักสูตรระดับปริญญาตรี หลักสูตร 4 ปี ภาษาที่ใช้ : จัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทย การรับเข้าศึกษา : รับนักศึกษาไทย และนักศึกษาชาวต่างประเทศที่สามารถใช้ภาษาไทยได้เป็นอย่างดี ความร่วมมือกับสถาบันอื่น : ไม่มี การให้ปริญญาแก่ผู้สำเร็จการศึกษา : ให้ปริญญาเพียงสาขาวิชาเดียว คือนิติศาสตรบัณฑิต
สถานภาพของหลักสูตรและการพิจารณาอนุมัติ/เห็นชอบหลักสูตร	<ul style="list-style-type: none"> - เป็นหลักสูตร ปรับปรุง พ.ศ. 2557 ปรับปรุงจากหลักสูตรนิติศาสตรบัณฑิต พ.ศ. 2549 - เริ่มใช้ในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2557 เป็นต้นไป - คณะกรรมการประจำคณะให้ความเห็นชอบหลักสูตรนี้ในการประชุมครั้งที่ 2/2556 เมื่อวันที่ 25 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2556 - สภาวิชาการให้ความเห็นชอบหลักสูตรนี้ในการประชุมครั้งที่ 1/2557 เมื่อวันที่ 22 เดือนมกราคม พ.ศ. 2557 - สภามหาวิทยาลัยอนุมัติหลักสูตรในการประชุมครั้งที่ 2/2557 เมื่อวันที่ 15 เดือน กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2557
อาจารย์ประจำหลักสูตร	อาจารย์ประจำ 5 ท่าน
สถานที่จัดการเรียนการสอน	ห้องศาลจำลอง ห้องสมุดและอาคารเรียนของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

ตารางที่ 1 แสดงสภาพปัจจุบันของสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี (ต่อ)

ประเด็น	สภาพปัจจุบันของสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
ระบบการจัดการศึกษา	- ระบบการจัดการศึกษาสำหรับนักศึกษาภาคปกติการจัดการศึกษาเป็นแบบทวิภาคจัดการเรียนการสอนเป็นภาษาไทยหลักสูตรปริญญาตรี 4 ปี ให้มีจำนวนหน่วยกิตรวมตลอดหลักสูตรไม่น้อยกว่า 139 หน่วยกิต ใช้เวลาศึกษาไม่น้อยกว่า 6 ภาคการศึกษาปกติ และไม่เกิน 8 ปีการศึกษา - การจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน มีภาคการจัดการศึกษาภาคฤดูร้อน
จำนวนผู้สำเร็จการศึกษา สาขาวิชานิติศาสตร์	ตั้งแต่ก่อตั้งสาขาวิชานิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี มีจำนวน 57 คน แยกเป็น พ.ศ. 2552 จำนวน 9 คน พ.ศ. 2553 จำนวน 11 คน พ.ศ. 2554 จำนวน 8 คน พ.ศ. 2555 จำนวน 7 คน พ.ศ. 2556 จำนวน 8 คน พ.ศ. 2557 จำนวน 4 คน พ.ศ. 2558 จำนวน 7 คน

จากตารางแสดงสภาพปัจจุบันของสาขาวิชา
นิติศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ได้ผลของการศึกษา

ความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ ตาม
หลักการ TELOSH ทั้ง 6 ด้าน จากกลุ่มตัวอย่างตาม
ตารางที่ 2

ตารางที่ 2 แสดงผลความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตามหลักการ TELOSH

ประเด็น	ความเป็นไปได้ด้านในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
เทคโนโลยีและระบบ	<p>ยังไม่มีความเป็นไปได้เนื่องจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ขาดแคลนเทคโนโลยีและระบบที่เป็นของคณะนิติศาสตร์เอง - ขาดแคลนบุคลากรที่จะดูแลเทคโนโลยีและระบบที่เป็นของคณะนิติศาสตร์ - จะต้องซื้อโปรแกรมและระบบมาปรับใช้ - สามารถพัฒนาได้ในอนาคต แต่ต้องค่อยๆ ปรับ
งบประมาณ	<p>ยังไม่มีความเป็นไปได้เนื่องจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - งบประมาณยังไม่เพียงพอ จากสาเหตุจำนวนนักศึกษาน้อย - ผู้บริหารอาจต้องดูจุดคุ้มทุนในการตั้งเป็นคณะนิติศาสตร์ - งบประมาณจะเป็นตัวกำหนดความเป็นไปได้ในการตั้งเป็นคณะนิติศาสตร์ - หากผู้บริหารมหาวิทยาลัยให้ความร่วมมือในการตั้งเป็นคณะนิติศาสตร์ งบประมาณอาจจะเปลี่ยนแปลงในทางที่เป็นไปได้
กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ	<p>ยังไม่มีความเป็นไปได้เนื่องจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ต้องแก้กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ เพื่อให้มีความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ - ดิดหลักกฎหมาย จากประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่อง หลักเกณฑ์การจัดตั้งส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2555 ในข้อ 8 และข้อ 9 คือแหล่งที่มาของรายได้และระบบการบริหารจัดการงบประมาณและทรัพย์สิน เพราะมีจำนวนผู้เรียนน้อย งบประมาณจึงผันแปรน้อยตามไปด้วย - ความเป็นได้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ให้คำตอบได้ไม่ชัด เนื่องจากว่าถ้ากฎหมายที่มีอยู่ปัจจุบันบังคับอย่างไรก็ต้องเป็นไปตามนั้น

ตารางที่ 2 แสดงผลความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ตามหลักการ TELOSH (ต่อ)

ประเด็น	ความเป็นไปได้ด้านการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
การบริหารจัดการ	<p>ยังไม่มีความเป็นไปได้เนื่องจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - การบริหารจัดการในปัจจุบัน มีปัญหาในเรื่อง งบประมาณ จำนวนนักศึกษาที่จะต้องสอดคล้องกัน และการขาดแคลนฝ่ายสนับสนุน - การจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ต้องสรรหาอัตราเพิ่ม เพราะหากจะจัดตั้งเป็นคณะคงมีการึกมากชิ้น การสรรหาบุคลากรเพิ่มจึงเป็นการบริหารจัดการที่จำเป็นอย่างยิ่ง - ถ้าผู้บริหารระดับสูงของมหาวิทยาลัยให้การสนับสนุนในการดำเนินการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ แน่แน่นอนที่สุดการบริหารจัดการที่ดีและมีประสิทธิภาพจะตามมา
ระยะเวลา	<p>ยังไม่มีความเป็นไปได้เนื่องจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - ปัจจุบันที่ยังขาดความพร้อมและความเป็นไปได้ในหลายๆ ด้านจึงไม่สามารถกำหนดระยะเวลาในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ได้ - คงไม่น่าจะเกิดขึ้นได้ในเวลาภายใน 3 ปีนี้ เพราะอัตราราคงอยู่ของนักศึกษาปัจจุบันมีอัตราน้อย - ไม่สามารถเป็นไปได้อย่างในระยะเวลา 3 ปี เวลาที่เหมาะสมควรจะประมาณ 5 ปีขึ้นไป เพราะต้องอาศัยเวลาในการเพิ่มจำนวนนักศึกษา และใช้เวลาในการให้นักศึกษาที่จบไปสร้างชื่อเสียงให้กับหลักสูตร - ระยะเวลาในการจัดตั้งคณะ อาจจะใช้เวลาค่อนข้างนาน เนื่องจากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีอาจจะมีข้อจำกัดในหลายๆ ด้าน เช่น งบประมาณ จำนวนนักศึกษาที่ค่อนข้างจำกัดและลดลงตลอดเวลา
บุคลากร	<p>ยังไม่มีความเป็นไปได้เนื่องจาก</p> <ul style="list-style-type: none"> - บุคลากรจะต้องประกอบด้วยสายอาจารย์ซึ่งทำงานในสายงานสอนและงานบริหารสายสนับสนุน เช่น ฝ่ายธุรการ ฝ่ายพัสดุ ฝ่ายการเงิน ฝ่ายวิชาการ ฝ่ายกิจกรรมนักศึกษา ฝ่ายสารสนเทศ - บุคลากรด้านกฎหมายในมหาวิทยาลัย และหน่วยงานใกล้เคียงหรือนักกฎหมายในจังหวัดกาญจนบุรี ค่อนข้างเยอะและมีปริมาณเพียงพอ หากได้รับการสนับสนุนที่ดีจากมหาวิทยาลัย

รวมทั้งได้ข้อเสนอแนะและความคิดเห็น จากกลุ่มตัวอย่าง เช่น

(1) ควรมีการปรับปรุงองค์กร ในเรื่องการบริหาร จัดการใหม่ เพื่อสร้างภาพลักษณ์ขององค์กรใหม่ ทำให้ บุคคลภายนอกสนใจ และอยากเข้ามาเรียนในองค์กรนี้ ปัญหาสำคัญที่ต้องเร่งสร้างชื่อเสียงหรือภาพลักษณ์ ของหลักสูตรให้มีความน่าเชื่อถือมากขึ้น เพื่อเพิ่ม จำนวนผู้สนใจเข้ามาศึกษาต่อ จึงจะมีความเป็นไปได้ ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์

(2) หากมีความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะ นิติศาสตร์ การมีสาขาวิชานิติศาสตร์เพียงสาขาเดียว ก็เพียงพอและเหมาะสมแล้วเพราะในมหาวิทยาลัยอื่น ของรัฐที่มีชื่อเสียงก็ไม่ได้มีสาขาในคณะนิติศาสตร์

(3) ต้องมีการกำหนดแผนที่ชัดเจนเพื่อเรียง ลำดับขั้นตอนการศึกษาและทำงาน รวมทั้งการแบ่ง ภาระความรับผิดชอบให้กับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง โดยใน ชั้นแรกอาจทำเป็นโครงการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ก่อน

(4) ศาสตร์ด้านนิติศาสตร์ เป็นศาสตร์ที่มีความ เข้มข้นด้านเนื้อหา ผู้ที่สนใจเรียนในศาสตร์นี้ ต้องมีความสนใจเป็นอย่างยิ่ง ต้องขยัน ต้องตั้งใจ และเอาใจใส่ เพราะต้องต่อสู้กันเองในการเรียน อีกทั้งการสอบวัดความรู้ และผลการเรียนตลอดภาค การศึกษามาจากการสอบปลายภาคเพียงครั้งเดียว ทำให้ผู้เรียนที่เข้ามาศึกษาต้องใช้ความขยันหมั่นเพียร เป็นอย่างมาก แต่จากสภาพปัจจุบัน พบว่า นักศึกษา ที่ตัดสินใจเลือกที่มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี คือ กลุ่มนักศึกษาที่ไม่มีทางเลือกมากนัก กล่าวคือ เป็นกลุ่มนักศึกษาที่ผลการเรียนไม่ดี สอบเข้า มหาวิทยาลัยอื่นไม่ได้ ทางบ้านมีฐานะยากจน นักศึกษาบางคนต้องทำงานระหว่างนี้ คุณภาพ ของนักศึกษาเหล่านี้อาจไม่เหมาะสมต่อการเรียน ศาสตร์ที่หนักอย่างนิติศาสตร์ ทำให้สาขาวิชา

นิติศาสตร์ประสบปัญหานักศึกษาลาออกกลางคัน จำนวนนักศึกษาคงอยู่จึงเป็นอัตราน้อย เพื่อแก้ปัญหา ดังกล่าว จึงควรต้องอาศัยนักศึกษาที่คงอยู่ เมื่อจบ เป็นบัณฑิตไปสร้างชื่อเสียงให้กับหลักสูตรซึ่งวิธีการนี้ ต้องใช้เวลาพอสมควร

(5) ควรจัดสรรงบประมาณเพิ่มเติม เพื่อเป็น เงินคงค้างคณะในการสนับสนุนสำหรับการที่มี นักศึกษาตกค้าง หากมีกรณีต้องเปิดหลักสูตร ควรจัดสรรทุนการศึกษา เพื่อเป็นแรงจูงใจให้คนมา เรียนมากขึ้น ควรจ้างอาจารย์พิเศษที่มีชื่อเสียงมา สอน เพื่อเพิ่มศักยภาพในการเรียนการสอนให้เข้มข้น ขึ้น ควรสนับสนุนศิษย์เก่าที่มีความสามารถ ให้ทุน เรียนต่อและกลับมาเป็นอาจารย์ เพื่อเป็นการสร้าง แรงผลักดันให้กับศิษย์ปัจจุบัน

(6) ควรจัดตั้งคณะทำงานศึกษากระบวนการ จัดตั้งคณะ และหน่วยงานภายในของสถาบัน ให้ละเอียดรอบคอบควรศึกษาความเป็นไปได้ ด้านต่างๆ เช่น จำนวนนักศึกษาในสาขาวิชา นิติศาสตร์ หรือคณะนิติศาสตร์ ว่าอนาคตมีแนวโน้ม ไปในทิศทางใดควรศึกษาการเปลี่ยนแปลงของโลก ปัจจุบัน เมืองไทย 4.0 เพราะมีการเปลี่ยนแปลง อย่างรวดเร็วตามโลกาภิวัตน์ จำนวนคนตกงาน ความนิยมในการเรียนในคณะนิติศาสตร์เพิ่มขึ้นหรือ ลดลง

(7) การจัดตั้งเป็นคณะนิติศาสตร์ได้ขึ้นอยู่กับ ผู้บริหารระดับสูงเป็นสำคัญ ในการจะผลักดันหรือไม่ เพราะหากฝ่ายบริหารให้ความเห็นชอบ การจัดตั้ง เป็นคณะนิติศาสตร์ จึงเป็นเรื่องไม่ยาก

(8) การที่จะเปลี่ยนจากสาขาวิชานิติศาสตร์ เป็นคณะนิติศาสตร์ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องควรศึกษาความ แตกต่างระหว่างสาขาวิชานิติศาสตร์และคณะ นิติศาสตร์ให้ชัดเจนก่อน หากความแตกต่างไม่มีผล

กับนักศึกษาที่ยังไม่มีความจำเป็นต้องเปลี่ยนแปลง เพราะการเปลี่ยนจะยิ่งใหญ่เมื่อเทียบกับผลลัพธ์ ที่ย่ำที่สุดที่ได้มา เป็นต้น

สรุปผลการวิจัย

การสัมภาษณ์ผู้ให้ข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรีตามหลักการ TELOSH ประกอบด้วย T (Technology and System Feasibility) ด้านเทคโนโลยี และระบบ, E (Economic Feasibility) ด้านงบประมาณ, L (Legal Feasibility) ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ, O (Operation Feasibility) ด้านการบริหาร จัดการ, S (Schedule Feasibility) ด้านระยะเวลา, H (Human Feasibility) ด้านบุคลากร และตาม กฎหมายที่เกี่ยวข้อง คือ พระราชบัญญัติการบริหาร ส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2550 กฎกระทรวงจัดตั้งส่วนราชการในมหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรี กระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2548 และ ประกาศคณะกรรมการการอุดมศึกษาเรื่อง หลักเกณฑ์ การจัดตั้งส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2555 โดยสรุปผล ดังนี้

1. ความเป็นไปได้ด้านเทคโนโลยีและระบบ (Technology and System Feasibility) ในการ จัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ในปัจจุบันยังไม่มีความเป็นไปได้ เนื่องจากเป็นการใช้ ร่วมกันกับคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ซึ่งเมื่อ จะตั้งเป็นคณะนิติศาสตร์จะต้องมีการพัฒนาปรับปรุง ให้เกิดความพร้อมของเทคโนโลยีและระบบ แต่สามารถค่อยๆ พัฒนาเทคโนโลยีและระบบ ของตัวเองขึ้นมาในอนาคต ยกเว้นอีกทางหนึ่งที่จะทำ ให้เทคโนโลยีและระบบไม่เป็นสาเหตุที่จะจัดตั้ง คณะนิติศาสตร์ เพียงมีบุคลากรที่มีความรู้

ความสามารถเชื่อมโยงเทคโนโลยีและระบบร่วมจาก คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ หรือส่วนกลาง จากมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี แล้วปรับเปลี่ยน เฉพาะส่วนที่มีความเกี่ยวข้อง กับคณะนิติศาสตร์ มาดูแลเอง

2. ความเป็นไปได้ด้านงบประมาณ (Economic Feasibility) ในการ จัด ตั้ง คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ในปัจจุบันยังไม่มีความเป็นไปได้ เนื่องจากปัจจุบัน งบประมาณของสาขาวิชานิติศาสตร์ มีอยู่อย่างจำกัด โดยมาจากการจัดสรรของมหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรีและค่าเทอมของนักศึกษา ซึ่งสาขาวิชา นิติศาสตร์ มีจำนวนนักศึกษาน้อย โดยการจะจัดตั้ง เป็นคณะนิติศาสตร์ได้จะต้องใช้งบประมาณที่มากขึ้น การหาวิธีการเพิ่มงบประมาณก็จะต้องมีส่วนมา จาก การเพิ่มขึ้นของจำนวนนักศึกษาเป็นหลัก เพื่อให้เกิด ความสอดคล้องในการนำงบประมาณมาทำงาน บริหารคณะนิติศาสตร์

3. ความเป็นไปได้ด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ (Legal Feasibility) ในการ จัด ตั้ง คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรีใน ปัจจุบันยังไม่มีความเป็นไปได้ เนื่องจากยังขาด ความพร้อมในบางคุณลักษณะของกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ซึ่งอาจจะต้องมีการปรับเปลี่ยน กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ให้สอดคล้องจากการเป็นสาขาวิชา นิติศาสตร์เป็นคณะนิติศาสตร์ เมื่อมีกำหนดการจัดตั้ง เป็นคณะนิติศาสตร์แล้วจะต้องศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ทั้งหมดที่มีความเกี่ยวข้อง

4. ความเป็นไปได้ด้านการบริหารจัดการ (Operation Feasibility) ในการ จัด ตั้ง คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ในปัจจุบันยังไม่มีความเป็นไปได้ เนื่องจากสาเหตุ

ทางด้านงบประมาณ บุคลากร และจำนวนนักศึกษา การเปลี่ยนแปลงจากสาขานิติศาสตร์เป็น คณะนิติศาสตร์เป็นเรื่องสำคัญ จะต้องได้รับความร่วมมือจากหลายฝ่าย รวมถึงผู้บริหารจากทงมหาวิทยาลัย ราชภัฏกาญจนบุรี หากจะทำให้เกิดความเป็นไปได้ ในการตั้งเป็นคณะนิติศาสตร์จะต้องเริ่มจากการทำให้เกิดความพร้อมในการบริหารจัดการจากองค์ประกอบ ทุกๆ ด้าน เช่น งบประมาณ บุคลากร และจำนวน นักศึกษารวมถึงการแบ่งภาระหน้าที่ความรับผิดชอบ ในการบริหารจัดการจึงจะทำให้การบริหารจัดการ คณะนิติศาสตร์เกิดขึ้นได้

5. ความเป็นไปได้ด้านระยะเวลา (Schedule Feasibility) ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ในปัจจุบันยังไม่มี ความเป็นไปได้ เนื่องจากปัจจุบันสาขาวิชานิติศาสตร์ ไม่ได้มีการจัดเตรียมหรือเตรียมความพร้อมในการ จัดตั้งเป็น คณะ นิติ ศาสตร์ หากจะตั้งเป็น คณะนิติศาสตร์ได้อาจจะต้องใช้ระยะเวลาในการ เตรียมตัว เตรียมความพร้อมอย่างน้อย 3-5 ปี โดย ระหว่างการเตรียมตัวนั้นจะต้องค่อยๆ ปรับตัวและ จัดการแก้ไขปรับปรุงในด้านที่ยังขาดหรือไม่พร้อม ควบคู่ไปกับการเตรียมตัว

6. ความเป็นไปได้ด้านบุคลากร (Human Feasibility) ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ในปัจจุบันยังไม่มี ความเป็นไปได้ เนื่องจากปัจจุบันบุคลากรสาขาวิชา นิติศาสตร์มีเพียงอาจารย์ประจำหลักสูตร 5 ท่าน เท่านั้นที่เหลือเป็นบุคลากรของคณะมนุษยศาสตร์และ สังคมศาสตร์ทั้งหมดซึ่งไม่มีความเพียงพอสำหรับการตั้งเป็น คณะ นิติ ศาสตร์ การจะตั้งเป็น คณะนิติศาสตร์นั้น จะต้องเตรียมความพร้อมในด้าน บุคลากรในหลายด้าน เช่น ฝ่ายบริหาร ฝ่ายวิชาการ

และฝ่ายสนับสนุน เพื่อให้เพียงพอต่อการทำงาน บริหารจัดการคณะนิติศาสตร์ และตรงตามคุณสมบัติ เบื้องต้นที่คณะฯต้องมี

ความเป็นไปได้จากหลักการ TELOSH ทั้ง 6 ด้านข้างต้นมีความสอดคล้องกับงานวิจัยของรัฐ พันธุ์ กาญจนรังสรรค์ (2557) ศึกษาเรื่อง “การพัฒนา ต้นแบบและกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยกีฬาในประเทศไทย” รวมทั้งมีความสอดคล้องและครอบคลุม กับหลักกฎหมายว่าด้วยหลักเกณฑ์การจัดตั้ง ส่วนงานภายในของสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ. 2555 ข้อ 3 ทั้ง 11 ประเด็น คือ (1) เหตุผล ความจำเป็น (2) พันธกิจ (3) วัตถุประสงค์ จะต้องสอดคล้องกับ เหตุผลความจำเป็น (4) การจัดองค์กร (5) ระบบ การบริหารงานบุคคล (6) เป้าหมายผลผลิต (7) การควบคุมมาตรฐานและคุณภาพในการ ดำเนินงาน (8) แหล่งที่มาของรายได้ (9) ระบบการ บริหารจัดการงบประมาณและทรัพย์สิน (10) การ กำกับตรวจสอบ (11) แผนการดำเนินงาน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้สำหรับ ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัย ราชภัฏกาญจนบุรี คือ ควรมีการนำผลจากงานวิจัย ในครั้งนี้ไปใช้ประกอบการศึกษาความเป็นไปได้ในการ จัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี อย่างละเอียดรอบคอบ จะเป็นประโยชน์และช่วยลด ระยะเวลาในการศึกษา เนื่องจากงานวิจัยได้รวบรวม สาเหตุที่เป็นไปไม่ได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี หากสามารถแก้ไข ตามเหตุผลต่างๆ ที่ได้ศึกษาวิจัยมาแล้ว อาจจะทำให้ การจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ กาญจนบุรีเกิดขึ้นได้

การจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ
กาญจนบุรีเกิดขึ้นได้

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป คือ
ควรมีการพัฒนาเครื่องมือไปศึกษาโดยวิธีวิจัย
เชิงปริมาณโดยวัดค่าทางสถิติ เปรียบเทียบผลที่ได้
สอดคล้องหรือแตกต่างกันอย่างไรของปัจจัยทั้ง 6 ด้าน
ที่ศึกษาความเป็นไปได้ตามหลักการ TELOSH ในด้าน
T (Technology and System Feasibility) ด้านเทคโนโลยี

และระบบ, E (Economic Feasibility) ด้านงบประมาณ,
L (Legal Feasibility) ด้านกฎหมาย ระเบียบ
ข้อบังคับ, O (Operation Feasibility) ด้านการบริหาร
จัดการ, S (Schedule Feasibility) ด้านระยะเวลา
และ H (Human Feasibility) ด้านบุคลากร
ในการศึกษาเชิงปริมาณจะทำให้สามารถรวบรวมปัจจัย
หลายๆ ด้าน เพื่อสร้างเครื่องมือที่มีความซับซ้อน
ของปัจจัยเหล่านั้นได้ดียิ่งขึ้น

เอกสารอ้างอิง

กลุ่มงานคณะกรรมการการการศึกษา สำนักกรรมการ 3 สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (2557).

กฎหมายด้านการศึกษาและที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพมหานคร : ผู้แต่ง

คณะกรรมการจัดตั้งคณะสาธารณสุขศาสตร์. (2558). **โครงการจัดตั้งคณะสาธารณสุขศาสตร์มหาวิทยาลัย**

ราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์. ปทุมธานี : ผู้แต่ง

พงษ์พิลัย วรรณราช. (2548). **สรุปสาระสำคัญของพระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2546.**

ค้นเมื่อ เมษายน 22, 2561 , จาก <http://www.krisdika.go.th>

รัฐพันธ์ กาญจนรังสรรค์ อรุณีหงษ์ศิริวัฒน์และ พันธุ์ศักดิ์ พลสารมย์. (2557). ความเป็นไปได้ในการจัดตั้ง
มหาวิทยาลัยกีฬาในประเทศไทย. **วิทยาการวิจัยและวิทยาการปัญญา** ,12 (2), 70-80

รัฐพันธ์ กาญจนรังสรรค์. (2557). การพัฒนาต้นแบบและกลยุทธ์ของมหาวิทยาลัยกีฬาในประเทศไทย.

คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. วารสารครุศาสตร์, 43 (4) ,79-93

สภามหาวิทยาลัยมหาสารคาม. (2556). **แผนการจัดตั้งหน่วยงานใหม่ พ.ศ.2557-2560 มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.**

มหาสารคาม : ผู้แต่ง

ข้อกำหนดการเขียนต้นฉบับใน “วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี”

คำแนะนำการเขียนต้นฉบับ

“วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” กำหนดออกเป็น ราย 6 เดือน (มกราคม-มิถุนายน และกรกฎาคม-ธันวาคม) วัตถุประสงค์เพื่อเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่บทความทางวิชาการ ได้แก่ บทความวิจัย (research article) บทความวิชาการปริทรรศน์ (review article) บทความวิจัยสื่อสารอย่างสั้น (short communication) และบทความวิชาการ ให้แก่ครู อาจารย์ นักวิชาการ นักวิจัย และนักศึกษาทั้งภายในและภายนอกมหาวิทยาลัย เพื่อแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ และแนวคิดระหว่างนักวิจัย นักวิชาการ และผู้สนใจ

ผลงานทางวิชาการจะต้องไม่เคยลงพิมพ์ในวารสารหรือสิ่งพิมพ์อื่น

กำหนดการรับพิจารณาบทความ

- กำหนดระยะเวลาส่งต้นฉบับ
  - ฉบับที่ 1 ส่งบทความระหว่างเดือนมกราคม-เมษายน
  - ฉบับที่ 2 ส่งบทความระหว่างเดือนกรกฎาคม-กันยายน
- บทความ **เปิดรับจากบุคคลภายใน และบุคคลภายนอกมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี** โดยผู้สมัครต้องชำระค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี บทความละ 2,000 บาท
- มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี **จะรับพิจารณาบทความต่อเมื่อผู้สมัครได้ชำระค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการ ให้แก่มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นที่เรียบร้อยแล้วเท่านั้น**
- ในกรณีที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้พิจารณาบทความแล้ว แต่ไม่ผ่านเกณฑ์การประเมินตามที่มหาวิทยาลัยกำหนด เจ้าของบทความต้องรับผิดชอบในการจ่ายค่าตอบแทนผู้ทรงคุณวุฒิ เงินค่าธรรมเนียมในการสมัครลงวารสารวิชาการฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี จะไม่คืนให้แก่ผู้สมัคร

หมายเหตุ การโอนเงิน ให้โอนเข้าบัญชีธนาคารกรุงไทย สาขากาญจนบุรี ชื่อบัญชี “วารสารวิชาการของมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” เลขที่ 713-0-63225-9 พร้อมส่งหลักฐานการโอนเงินไปยัง สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี 70 หมู่ที่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี 71190 หรือทางโทรสารหมายเลข 0 3453 4030 และโทรสอบถามที่หมายเลข 0 3453 4030

การเตรียมต้นฉบับ (ท่านสามารถดาวน์โหลดรูปแบบการเขียนบทความได้ที่ www.kru.ac.th/journal/)

มหาวิทยาลัยได้กำหนดรูปแบบการเขียนบทความที่จะลงวารสารวิชาการของมหาวิทยาลัย ดังนี้

1. การจัดเค้าโครงหน้ากระดาษ ขนาด A4 จำนวนไม่เกิน 10 หน้า
2. กรอบของข้อความหน้ากระดาษ ระยะของหน้ากระดาษในแต่ละหน้ากำหนดดังนี้
  - ระยะขอบบน 1.25 นิ้ว , ระยะขอบล่าง 1.0 นิ้ว
  - ระยะขอบซ้าย 1.25 นิ้ว , ระยะขอบขวา 1.0 นิ้ว
3. การใช้แบบตัวอักษรและการจัดหน้า มีรายละเอียดดังนี้
  - 3.1 ตัวอักษรใช้แบบ TH Sarabun PSK เท่านั้นตลอดทั้งบทความ
  - 3.2 หมายเลขหน้า อยู่ด้านขวาล่าง
  - 3.3 การย่อหน้า ส่วนปก (บทคัดย่อ, Abstract) ย่อ 7 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 8 ส่วนเนื้อหา ย่อ 4 ตัวอักษร พิมพ์ตัวที่ 5
4. รายละเอียดต่าง ๆ ของบทความกำหนดดังนี้
  - 4.1 ชื่อเรื่อง (Title)
    - ภาษาไทย กำหนดขีดขอบซ้าย ขนาด 18 พอยต์, ตัวหนา
    - ภาษาอังกฤษ (ตัวพิมพ์ใหญ่) กำหนดขีดขอบซ้าย ขนาด 18 พอยต์, ตัวหนา
  - 4.2 ชื่อผู้พิมพ์ (Author)
    - ชื่อผู้พิมพ์ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดขีดขอบซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา
    - ชื่อหน่วยงานของผู้พิมพ์ทุกลำดับ ทั้งภาษาไทยและภาษาอังกฤษ กำหนดขีดขอบซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดาเช่น นักศึกษาระดับ.....สาขา.....มหาวิทยาลัย.....หรือ
อาจารย์.....สาขา.....มหาวิทยาลัย.....
  - 4.3 บทคัดย่อ (Abstract)
    - 1) บทคัดย่อ และ Abstract กำหนดวางไว้ขีดซ้าย, ขนาด 14 พอยต์, ตัวหนา
    - 2) เนื้อความของบทคัดย่อภาษาไทยและภาษาอังกฤษ (Abstract) บรรทัดแรกจัดย่อหน้า โดยเว้นระยะจากขอบซ้าย 0.50 นิ้ว ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา และบรรทัดต่อไปกำหนดขีดซ้าย
  - 4.4 คำสำคัญ (Keyword) ระบุภาษาไทย ขนาดตัวอักษร 14 พอยต์, ตัวหนา ขีดขอบซ้าย เลือกใช้คำที่มีความหมายเกี่ยวข้องกับบทความ

5. เนื้อหา

5.1 รายงานการวิจัย ส่วนของเนื้อหาทั้งหมด ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1) บทนำ
- 2) วัตถุประสงค์
- 3) ขอบเขตของการวิจัย
- 4) วิธีดำเนินการวิจัย
  - การเก็บรวบรวมข้อมูล
  - การวิเคราะห์ข้อมูล
- 5) ผลการวิจัย
- 6) สรุปและอภิปรายผล
- 7) ข้อเสนอแนะ
- 8) เอกสารอ้างอิง

5.2 บทความวิชาการ ควรประกอบด้วยหัวข้อดังต่อไปนี้

- 1) บทนำ
- 2) สารประเด็นต่าง ๆ
- 3) สรุปผลและอภิปรายผล
- 4) เอกสารอ้างอิง

ชื่อหัวข้อ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 14 พอยต์, ตัวหนา

ส่วนของเนื้อความ กำหนดขีดซ้าย ขนาด 14 พอยต์, ตัวธรรมดา แบ่งเป็น 2 คอลัมน์ (ระยะห่างระหว่างคอลัมน์ 0.75 ซม. หรือ 0.3 นิ้ว)

6. ภาพประกอบ เช่น ภาพถ่าย แผนภูมิ ตารางภาพจะต้องชัดเจน (ถ้าเป็นตารางใหญ่พิมพ์แบบเต็มขอบ) แสดงเนื้อหาสำคัญของเรื่อง ภาพถ่ายควรเป็นภาพขาว – ดำ มีคำอธิบายภาพประกอบ
7. เอกสารอ้างอิง/References
เรียงลำดับชื่อผู้แต่งจาก ก-ฮ ตามลำดับ (ในกรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาไทย) แล้วตามด้วยนามสกุลผู้แต่งจาก A-Z (ในกรณีที่เอกสารอ้างอิงเป็นภาษาอังกฤษ)

หมายเหตุ นักศึกษาที่ส่งบทความวิจัยที่เป็นวิทยานิพนธ์ หรือวารสารนิพนธ์ จะต้องมีการรับรองจากประธาน หรือกรรมการควบคุมวิทยานิพนธ์หลักให้พิจารณา ลงพิมพ์เผยแพร่

การส่งต้นฉบับ

โปรดสมัครส่งบทความเพื่อการพิจารณาลงตีพิมพ์เผยแพร่ใน “วารสารวิชาการ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี” ในระบบ <https://www.kru.ac.th/journal/> พร้อมทั้งจัดส่งสำเนาไฟล์ต้นฉบับบันทึกลงในซีดี 1 แผ่น พร้อมพิมพ์ต้นฉบับแนบมา 1 ชุด และใบสำคัญการโอนเงินค่าธรรมเนียมในการลงวารสารวิชาการ ส่งมาตามที่อยู่ด้านล่างนี้

กองบรรณาธิการวารสารวิชาการ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

เลขที่ 70 หมู่ 4 ตำบลหนองบัว อำเภอเมือง

จังหวัดกาญจนบุรี 71190

(โทรศัพท์ 034 534 030, 0-3453-4059-60 ต่อ 211 , 213 โทรสาร 034 534 030)

ออนไลน์ : www.kru.ac.th/journal/

อีเมลล์ : krujournal@hotmail.com

ผลงานของท่านจะได้รับการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาวิชา ถ้ามีส่วนที่ต้องปรับปรุงแก้ไข กองบรรณาธิการจะแจ้งให้ท่านทราบเพื่อการปรับปรุงแก้ไข เมื่อผู้เขียนได้แก้ไขความถูกต้องของบทความตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิแล้วบทความจะต้องผ่านการตรวจสอบความถูกต้องจากกองบรรณาธิการแล้วเท่านั้นจึงจะนำมาตีพิมพ์ในวารสาร หลังการจัดพิมพ์แล้วเสร็จ ท่านจะได้รับวารสารจำนวน 1 ฉบับ

1.25 นิ้ว

ตัวอย่างการจัดรูปแบบบทความวิจัย

ชื่อเรื่องภาษาไทย TH Sarabun PSK ขนาด 18 จัดชิดขอบซ้าย ตั๋วหนา

ชื่อเรื่องภาษาอังกฤษ TH Sarabun PSK ขนาด 18 จัดชิดขอบซ้าย ตั๋วหนา

ชื่อผู้เขียนภาษาไทย จินดา พรหมโชติ¹⁾, ... ²⁾, ... ³⁾,
 นักศึกษา ¹⁾นักศึกษามหาบัณฑิตสาขารัฐศาสตร์ศึกษา คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี
 มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี,
 หรือ อาจารย์ ²⁾คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี,
³⁾สำนักงานอุตสาหกรรมพื้นฐานและการเหมืองแร่ เขต 3 (เชียงใหม่) กระทรวงอุตสาหกรรม
 ชื่อผู้เขียนภาษาอังกฤษ Jinda Pommachod¹⁾, ... ²⁾, ... ³⁾
¹⁾Master Student Science Education. Faculty of Science and Technology.
 Kanchanaburi Rajabhat University,
²⁾Faculty of Science and Technology. Kanchanaburi Rajabhat University,
³⁾Office of Primary Industries and Mines, Region 3 (Chiang Mai), Ministry
 of Industry.

↔
1.25 นิ้ว

↔
1 นิ้ว

บทคัดย่อ(TH Sarabun PSK ขนาด 14 หนา)

ย่อ 7 ตัวอักษร กก
 กก
 กก
 กก
 กกกกกกกกก (TH Sarabun PSK ขนาด 14 บรรทัด)

คำสำคัญ : กกกก กกกก กกกก กกกก กกกก

↕ 1 นิ้ว

กก
กก
กก
กก
กก

กก
กก
กก
กก
กก
กก
กก

ข้อเสนอแนะ

ย่อ 4 ตัวอักษร กก
กก

เอกสารอ้างอิง

กองจัดการคุณภาพน้ำ กรมควบคุมมลพิษ. พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 กฎ ประกาศ และระเบียบที่เกี่ยวข้องด้านการควบคุมมลพิษ เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน. ค้นเมื่อ กรกฎาคม 29, 2553, จาก http://www.reo05monre.com/.../water_quality_standard_narmpiwadin.htm

คณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. (2537). กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน ใน พระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ. กรุงเทพฯ: ฝ่ายพัฒนาสื่อ กองส่งเสริมและเผยแพร่.

โครงการส่งน้ำและบำรุงรักษากระเสียว. (2555). ฝ่ายจัดสรรน้ำและปรับปรุงระบบชลประทาน. ค้นเมื่อ กุมภาพันธ์ 11, 2555, จาก <http://www.Krasaew.co.th>.

American Public Health Association, American Water Works Association, & Water Environment Federation. (2005). **Standard methods for the examination of water and wastewater (21st ed.)**. American Public Health Association. Washington.

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิพิจารณาบทความประจำฉบับ

1	รองศาสตราจารย์ ดร.กาญจนา	บุญส่ง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
2	รองศาสตราจารย์ ดร.ฉัตรนภา	พรหมมา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
3	รองศาสตราจารย์ ดร.ทิวัดต์	มณีโชติ	มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนคร
4	รองศาสตราจารย์ ดร.นพพร	จันทร์นำชู	มหาวิทยาลัยศิลปากร (พระราชวังสนามจันทร์)
5	รองศาสตราจารย์ ดร.นรินทร์	สังข์รักษา	มหาวิทยาลัยศิลปากร
6	รองศาสตราจารย์ ดร.วาทินี	ชัยวัฒน์สิน	มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (กำแพงแสน)
7	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พงษ์ศักดิ์	รวมชมรัตน์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
8	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พินิตา	จงสุขสมสกุล	มหาวิทยาลัยนเรศวร
9	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.วินิตา	ตรีสวัสดิ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง
10	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.จำเริญ	คังคะศรี	มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
11	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นิลุบล	ทองชัย	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
12	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.รังรอง	งามศิริ	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
13	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธง	บุญเรือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
14	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อิราวัฒน์	ชมระกา	มหาวิทยาลัยราชภัฏอุตรดิตถ์
15	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.อานนท์	วันลา	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
16	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.มณฑา	จำปาเหลือง	มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
17	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.กัธน์ยพล	วิวรรธมมงคล	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
18	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชนินทร์	มณีดำ	มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา
19	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ สกิต	จำเริญ	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา
20	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ โชคดี	นพวรรณ	มหาวิทยาลัยสวนดุสิต
21	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ปราชญ์	ปรัชญาพันธ์	มหาวิทยาลัยราชภัฏนครสวรรค์
22	ผู้ช่วยศาสตราจารย์ มานพ	ประธรรมสาร	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี
23	ดร.สรศักดิ์ชัย	กิตียนันท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

ความเป็นมา

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี เป็นวารสารทางวิชาการ เริ่มออกฉบับแรกเมื่อปี พ.ศ. 2555 โดยอยู่ในความดูแลของบัณฑิตวิทยาลัย ต่อมาปี พ.ศ. 2556 ได้โอนมาให้สถาบันวิจัยและพัฒนา เป็นผู้ดำเนินงาน จนกระทั่งวารสารมีอายุครบ 3 ปี จึงส่งเข้ารับการประเมินคุณภาพวารสาร รอบที่ 3 (พ.ศ. 2558-2562) ผลการประเมินคุณภาพวารสารมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี ได้รับการรับรองคุณภาพจัดอยู่ในฐานดัชนีวารสารไทย เป็นวารสารระดับชาติ กลุ่มที่ 2 ด้านมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มีอายุ 5 ปี จนถึง ปี พ.ศ. 2562

วัตถุประสงค์

1. เพื่อเผยแพร่และส่งเสริมการนำผลการวิจัยทางด้านวิทยาศาสตร์ และด้านเทคโนโลยีและด้านสังคมศาสตร์ ไปใช้ในการพัฒนาสังคมและประเทศ
2. เพื่อเป็นแหล่งรวบรวมบทความทางวิชาการที่น่าสนใจและมีคุณค่าทางด้านวิทยาศาสตร์ และด้านเทคโนโลยี และด้านสังคมศาสตร์
3. เพื่อเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ทางวิชาการระหว่าง นักวิจัย นักวิชาการ คณาจารย์ และบุคคลทั่วไป

นโยบาย

บทความที่เสนอตีพิมพ์ต้องเป็นบทความที่มีคุณค่าทางวิชาการเป็นบทความที่เสนอถึงความคิดหรือหลักการใหม่ ที่เป็นไปได้และมีทฤษฎีประกอบสนับสนุนอย่างเพียงพอ หรือเป็นบทความทางวิชาการที่น่าสนใจมีประโยชน์ต่อนักศึกษา และนักวิจัย โดยผู้เขียนเป็นผู้รวบรวมและเรียบเรียงเอง

กำหนดการเผยแพร่ ปีละ 2 ฉบับ ฉบับที่ 1 มกราคม-มิถุนายน และฉบับที่ 2 กรกฎาคม-ธันวาคม

การเผยแพร่ มอบให้ห้องสมุดสถาบันการศึกษาและหน่วยงานของรัฐ และทางเว็บไซต์ของ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

สถานที่ติดต่อ

สถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

70 ม. 4 ถ.กาญจนบุรี-ไทรโยค ต.หนองบัว อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71190

โทร. 0-3453-4030, 0-3453-4059-60 ต่อ 211, 213 โทรสาร 0-3453-4030

สมัครออนไลน์ที่ <http://kru.ac.th/journal/>

บทความที่ลงตีพิมพ์ในวารสารเป็นความคิดเห็นของผู้เขียน กองบรรณาธิการไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป

จัดพิมพ์โดย รักษาราชการ 39/6 ซอยโรงน้ำแข็ง ถ.แสงชูโต ต.บ้านใต้ อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71000

RAJAKAN 081-941-2356

วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี Journal of Kanchanaburi Rajabhat University

ปีที่ 8 ฉบับที่ 1 มกราคม – มิถุนายน 2562 ISSN 2286-7589

บทความวิชาการ

กลุ่มไอดอล MUM48 กับการขับเคลื่อนความเสมอภาคทางเพศในประเทศไทย.....	5
ประกายกาวิล ศรีจินดา สุรสิทธิ์ วิทยารัฐ และพิมพ์ภัทร ชัยชนะ	
การพัฒนาทักษะการใช้สมาร์ตโฟนเพื่อการผลิตงานข่าวของนักสื่อสารชุมชน.....	16
กรกฏ จำเนียร	

บทความวิจัย

สภาพและปัญหาการจัดการกิจกรรมพลศึกษา “ลดเวลาเรียน เพิ่มเวลารู้” ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่นเขต 1	25
อุทัย คงแจ่ม และเพียว เนตรประชา	
การบริหารจัดการโดยใช้เทคโนโลยีและเครือข่ายสังคมที่ทันสมัยเพื่อให้บริการประชาชนของโรงพยาบาล รัฐในกรุงเทพมหานครตามแนวความคิดการบริหารจัดการที่ยั่งยืน.....	40
วิจิตรา ประสพโศกการ และวิรัช วิรัชนิภาวรรณ	
ผลการขับเคลื่อนปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงระดับประชาชน โดยสถาบันเศรษฐกิจพอเพียง มหาวิทยาลัยราชภัฏราชชนครินทร์	52
สายฝน เล็กขุนทด	
สภาพและปัญหาการจัดการเรียนการสอนวิชาพลศึกษา ของมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล.....	67
กิตติศักดิ์ พวงช่อ	
การวิเคราะห์อุดมการณ์ในแบบเรียนภาษาอังกฤษสำหรับนักเรียนไทย: กรณีศึกษาแบบเรียน Direct.....	77
มิ่งขวัญ ว่องสันตติวานิช เสน่ห์ ทองรินทร์ และทอม ฮอย	
พฤติกรรมการเลือกที่พักแรมของนักท่องเที่ยวชาวไทยในอำเภอเมือง จังหวัดสุราษฎร์ธานี.....	91
สุลวีวรรณ ปราณิธรรม นิษา จาสุสิริชัย และเอกราช เหมาะประมาณ	
ปัจจัยการเข้าร่วมโครงการส่งเสริมระบบเกษตรนาแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดกาญจนบุรี.....	107
พงศ์ศิรภพ ทองตรีวิสุรเกตุ	
ความรับผิดชอบต่องานเกี่ยวกับอุบัติเหตุที่เกิดจากอากาศยาน.....	120
จุฑามาศ นันทโพธิเดช เกียรติศักดิ์ โชติจรุงเกียรติ จีระศักดิ์ ดิษฐพลพันธ์ ธิติ เตชะไพโรจน์ พลอยไพลิน ต่อสหกุลเจริญ และเนติวรรณ ดวงศรี	
เปรียบเทียบความคาดหวังและคุณภาพบัณฑิตตามการรับรู้ของผู้ใช้บัณฑิต.....	132
วิสุทธิ์ ไนจิตต์ พิมพ์ใจ ทวีพัทธ์ สิริภพ โตเสม พิมพ์พรรณ รัตนโกมล วิจิตมา การบุตรและจันทิมา นวมะวัฒน์	
การพัฒนาหนังสืออิเล็กทรอนิกส์เสริมการเรียนรู้ เรื่องมวยไทยโบราณลพบุรี สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สังกัดสำนักงานศึกษาธิการจังหวัดลพบุรี	146
ศราวุธ ศรียา	
การศึกษาความเป็นไปได้ในการจัดตั้งคณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี.....	157
ศศิวิมล ช่วยดำรงค์	